

Candan Öte Sevmek

Sahabettin Aygün'ün Ağlasın

Dr. Hakan Koca Abdullah Koca

FİSİL

Candan Öte Sevmek

Sahabenin Peygamber Aşkı

Dr. Hilal Kara-Abdullah Kara

 NESİL

CANDAN ÖTE SEVMEK

Sahabenin Peygamber Aşkı

Dr. Hilal Kara - Abdullah Kara

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Sırrı Bedir
İç Tasarım: Ahmet Ay
Kapak Tasarımı: Kenan Bıyıklı
ISBN: 978-975-269-458-3

Sanayi Cd., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 3225
Faks: (0212) 551 2659
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Dijital Yayıncılık Direktörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2013
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

Biyografi

Dr. Hilal Kara

e-mail: hilalabdullah@hotmail.com

1988 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Hadis Bilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. Almanya'da Psikoloji dalında yüksek lisans, Pedagoji dalında doktora yaptı. 1986-1989 yılları arasında Kur'an Kursu Öğreticisi, 1989-2000 yılları arasında İmam-Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak çalıştı. Çeşitli vakıf ve derneklerde Kişisel Gelişim ve Anne Eğitim Seminerleri verdi. Halen akademik çalışmalarına Almanya'da devam eden yazar, Almanca, İngilizce ve Arapça bilmektedir.

Abdullah Kara

e-mail: abd_kara7@hotmail.com

1988 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Cizreli Şeyh Muhammed Said'in Halifesi İbrahim Güneş'ten yedi yıl Arapça ve İslamî İlimler tahsil etti. Bir süre İmam-Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretmenliği yapan yazarın birçok çeviri ve telif eserleri bulunmaktadır.

Yayınlanmış Eserleri

- Kur'ân'ı Anlamak
- İstanbul Semalarını Aydınlatan Bir Yıldız Eyyûb Sultan (r.a.)
- İslam Kahramanları
- Mustazaflar I-II
- Gül'ün Goncası Hz. Fatıma
- Cennetle Müjdelenen Hanımlar
- Ashab-ı Suffe-Peygamber Okulunun Yıldızları

- İlklerin Annesi Hz. Hatice
- Şehit Sahabiler
- Üç Bilal (r.a.)
- Hanım Sahabeler
- Çocuk Sahabiler
- Candan Öte Sevmek
- Annelerimiz-Ezvac-ı Tahirat
- Asr-ı Saadet'te Ramazan
- Sahabenin Ateşle İmtihanı
- Asr-ı Saadet'te Derin Fitne
- İki Sultan İki Kurban

SEVGİ ÜZERİNE

Sevgi, uğrunda canlar verilen, cananın tek bir bakışı, küçük bir tebessümü için mal, mülk hatta candan vazgeçilen, sevgiliye ulaşmak, rızasını ve sevgisini kazanmak için ihlâs ve samimiyetle yarışılan ulvî bir duygudur.

Sevgi, canana biraz daha yakın olabilmek için onu iyi tanımak, seveceği sözleri söyleyip, hoşlanacağı şeyleri yaparak, sevgilinin arzu ettiği kalıba girmektir.

Sevgi, gizli ve açık her an sevgilinin rızasını gözetmek, iradeyi onun isteği doğrultusunda kullanarak, malından vaktine kadar her şeyini onun için feda edip, onda yok olmak;

Sevgilinin azını çok, kendi çoğunu az görebilmek, her zaman ve mekânda ona ait güzellikleri hatırlamak, kendi noksanını öne çıkarmaktır.

Sevgi, sevenin sevdiğini gördüğünde, gözlerinin parlaması, kalbinin çarpması, huzurla dolup gönlün rahatlaması, sevgilinin anılması ile kalbinin sükûna ermesidir.

Gerçekte kalpler, ancak Allah'ın zikri ile tam bir sükûna kavuşur. Kalpler ancak Allah'ın muhabbetiyle hayat bulur.

Allah sevgisi, âşıkların kendisinden mahrum olanları ölü saydığı, kalplerin enerjisi, ruhun gıdası ve hayatın ta kendisidir. Kaybedildiğinde kalp ve gönlün karanlık denizlerde kalarak yolunu şaşırdığı, bulunduğu yolları aydınlatan parlak bir nurdur.

Yok olduğunda bütün dertlerin kalbe hücum edip istila ettiği, kalbi acılar içinde bırakıp kıvrandırdığı gönlün tek ilacı ve kalbî hastalıkların şifa kaynağıdır.

Elden kaçırılınca, hayatın bir anda acı ve elemelerle zindan olduğu, eşsiz bir güzelliştir.

O, iman, amel, hâl ve manevî makamlarının ruhudur.

O, kendisi olmadan kişinin cansız cesede döndüğü, hem kendine hem başkalarına yük olmaktan başka bir işe yaramadığı bir hayat pınarıdır.^[1]

Sevginin ilk şartı, sevdiğine inanmak, ona güvenmektir.

Ona saygı duymak, hürmet etmek, değer vermektir.

Ya elimden kayıp giderse diye korkup endişelenmek,

Ya onu kırıp, incitirsem diye yüreğin titremesi,

Ya cefasına sabredemezsem, mâsivânın cazibesine kapılırsam kaygısını duymaktır. Sevgi ya da aşk, her şeyden hatta candan öte sevebilmek, onu ondan başka her şeye tercih edebilmek, akıldan bir an olsun çıkarmadan kalple, dille yada fiille sürekli anmak...

İstemek, korkmak, emek verebilmek, affedebilmek, tabîî olmak, dinleyebilmek, sevdiğini sevmek, istediğini isteyebilmek, onun arzularını her şeyin üzerinde tutmak, sevgisini biricik gaye edinebilmek, bu uğurda başına gelebilecek sıkıntıya ta başından hazır olabilmektir.

Sevginin Kaynağı

Âlimler kaynakları itibarı ile sevgiyi genel olarak dörde ayırmışlardır: *Ruhanî Sevgi*: Ruhların ezelde birbirleri ile tanışmış olmalarından kaynaklanan sevgidir. Hadiste işaret edilen sevgi bu sevgi çeşidine girmektedir.

Bir gün şarkı söyleyen ve sözleri ile insanları güldüren bir hanım Mekke'den Medine'ye gider. Yolda bir başka şakacı hanım ile karşılaşır. Onunla kaynaşıp arkadaş olur. Birlikte Hz. Âişe'nin yanına giderler. Hz. Âişe onları samimi birer dost olarak karşısında görünce şaşırır. Mekke'li hanıma,

— Daha önce tanışıyordunuz mu diye sorar. O:

— Hayır yolda karşılaşmış tanıştık, deyince Hz. Âişe gülerek,

— Sevdiğim kişi ne kadar doğru söylemiş, der ve bir kez daha Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tasdik eder. Sonrada onun şöyle buyurduğunu aktarır:

“Ruhlar, bir ordunun askerleri gibidir. Birbirleri ile tanışanlar ünsiyet kurar, birbirinden habersiz olanlar ise ihtilaf ederler.”^[2]

Kalbî Sevgi: İlahî kaynaklı olup manevî ve ahlâkî değerlere dayanır. İyilikleri ya da iyi insanları sevmek gibi...

Nefsanî Sevgi: Fıtrattan ya da kişinin kendisini sevmesinden kaynaklanan tabîî sevgidir. Yeme içme, çocuk sevgisi gibi... *Rahmet ve şefkate dayanan sevgi* bu tür sevginin bir başka şeklidir.

Aklî Sevgi: Ünsiyete, ülfete dayalı sevgidir. Arkadaşların ya da san'at, meslek gibi ortak yönleri olan kişilerin bu sebeple birbirlerini sevmeleri gibi.^[3]

İslam alimleri sevgi hakkında şöyle derler:

İmâm-ı Gazâlî; Allah sevgisi, ulaşılması hedeflenen makamların en son noktası, varılması gereken derecelerin zirvesidir. Ona ulaşmaktan öte bir makam yoktur. Ondan sonraki makam, onun meyveleri ya da aşk, ünsiyet, hoşnutluğunu kazanmak gibi güzelliklerdir.

Üstat Bediüzzaman: ... *hem habibdir, ubudiyeti ile kendini Ona sevdirebilir, âyinedarlık eder; hem Resûldür, Onu mahlûkatına sevdirebilir*-cemâl-i esmâsını gösterir.^[4]

Cüneydi Bağdâdî; Sevenin kendi sıfatlarını terk ederek, sevgilinin sıfatlarına bürünmesi, onun boyası ile boyanmasıdır.

Sehl et-Tüsterî; Sevgi, itaat ile meşgul olup, muhalefetten uzak durmaktır.^[5]

Yahya b. Muâz; Benim için hardal tanesi kadar sevgi, sevgisiz yapılan yetmiş yıllık ibadetten daha kıymetlidir.^[6]

[1]. İbn Kayyîm, *Medâricü's-Sâlikîn*, 3/8; Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 9/60.

[2]. Buhârî, *Ehâdisi'l-Enbiyâ*, 2; Müslim, *Bir ve Sıla*, 49; İbn Hacer, *Fethü'l-Bâri*, 6/370.

[3]. İskenderî, *Habbetü'l-Mahabbe*, 81.

[4]. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı*, 1/26.

[5]. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 9/60; Kuşeyrî, *Risâletü'l-Kuşeyrîye*, 298.

[6]. Kuşeyrî, *Risâletü'l-Kuşeyrîye*, 303.

Üstat Bediüzzaman: ... *hem habibdir, ubudiyeti ile kendini Ona sevdirebilir, âyinedarlık eder; hem Resûldür, Onu mahlûkatına sevdirebilir*-cemâl-i esmâsını gösterir.

“Ruhlar, bir ordunun askerleri gibidir. Birbirleri ile tanışanlar ünsiyet kurar, birbirinden habersiz olanlar ise ihtilaf ederler.”

Sehl et-Tüsterî; Sevgi, itaat ile meşgul olup, muhalefetten uzak durmaktır.

O, kendisi olmadan kişinin cansız cesede döndüğü, hem kendine hem başkalarına yük olmaktan başka bir işe yaramadığı bir hayat pınarıdır.

. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı*, 1/26.

. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 9/60; Kuşeyrî, *Risâletü'l-Kuşeyrîye*, 298.

. Kuşeyrî, *Risâletü'l-Kuşeyrîye*, 303.

. İbn Kayyîm, *Medâricü's-Sâlikîn*, 3/8; Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 9/60.

. Buhârî, *Ehâdisi'l-Enbiyâ*, 2; Müslim, *Bir ve Sıla*, 49; İbn Hacer, *Fethü'l-Bâri*, 6/370.

. İskenderî, *Habbetü'l-Mahabbe*, 81.

Aklî Sevgi: Ünsiyete, ülfete dayalı sevgidir. Arkadaşların ya da san'at, meslek gibi ortak yönleri olan kişilerin bu sebeple birbirlerini sevmeleri gibi.

Yahya b. Muâz; Benim için hardal tanesi kadar sevgi, sevgisiz yapılan yetmiş yıllık ibadetten daha kıymetlidir.

EN SEVGİLİ

Bediüzzaman'ın da işaret ettiği gibi Allah'ın insanoğluna bağışladığı en ulvî duygulardan biri sevgidir. Fitrî olan bu duyguyu harekete geçiren, onu ateşleyen ve en yükseklerle taşıyan pek çok sebep vardır. İbn Kayyîm bu sebepleri açıklayarak şöyle der:

“Sevgiyi tetikleyen sebeplerden biri sevgilinin cemâli yani güzelliğidir. Bu güzellik dış güzellik olabileceği gibi iç güzellik de olabilir. Bazen ikisi birlikte olur. Güzel bir kişinin birçok güzel vasıflara sahip iyi ahlâklı biri olması gibi...”^[7]

Bir başkası kişiyi sevmeye sevk eden nedenleri farklı biçimde anlatır. Bütün bunları tek tek anlatmayacağız. Bunun yerine konunun daha iyi anlaşılması için bu sebepleri birkaç genel başlık altında toplayıp Efendimizi, En Sevgiliyi, Can Ahmed'i Sevgililer Sultanı yapan nedenleri kısa da olsa açıklamaya çalışacağız. Bunun için öncelikle kendimize;

İnsan ya da başka bir şey niçin sevilir? diye sorup, düşünmek gerekir. Bunu yaptığımızda alacağımız muhtemel cevap:

Cemâli, Kemâli, Faydası, İnsanlara Yaklaşımı, Lûtfı mazhariyeti için severiz olacaktır.

Bazı kişiler bu vasıflardan birine, bazıları bir kaçına sahip olduğu için sevilirler. Şüphesiz sevimleri bu vasıfları taşımadaki derecelerine göre değişir. Başkalarını bırakıp En Sevgili'nin bunlardan hangi vasfı ne kadar taşıdığına biraz olsun işaret etmeye çalışalım.

Cemâli

Cemâl yani maddî manevî güzellik, hem yaratan, hem yaratılan tarafından sevilir.

Allah Resûlü (a.s.m.):

— Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kişi Cennete giremez, buyurunca yanında bulunanlardan biri,

— Elbise ve ayakkabısının güzel olmasını seven kişi hakkında ne buyurursun? diye sordu.

— Allah güzeldir, güzeli sever. Kibir, hakkı inkâr etmek ve insanları hakir görmektir, buyurdu.^[8]

Güzel olan maddî manevî sevginin fitrî olduğuna işaret eden Allah Resûlü (a.s.m.),

“Bana dünyadan, kadınlar ve güzel koku sevdirdi. Namaz, göz aydınlığım kılındı,”^[9] buyurur. Bir başka hadiste de,

“Allah Resûlü (a.s.m.) helva ve balı severdi.” buyrulur.

Kastalânî sevgi nedenlerini sayarken şöyle der:

“Kişi güzel gördüğü şeye meyleder. Güzel yüz, güzel ses ve benzeri şeyleri sever, onu seyretmek ya da dinlemekten zevk alır. Hatta meylettiği bu güzellikleri sevenleri sever, onlardan hoşlanmayanlara kızar.”^[10]

Şüphesiz Allah Resûlü (a.s.m.) her hususta olduğu gibi maddî manevî güzellikte de, hiçbir insanla kıyaslanamayacak kadar güzeldi. O, göreni kendine hayran bırakan, kalbini kendine bağlayan bir güzele sahipti. Bunu çeşitli vesilelerle dost düşman pek çok kişi açıkça ifade etmişti.

Ebu Hüreyre ve Câbir b. Semûre Efendimizin (a.s.m) yüzünü parıldayan güneş ve aya benzeterek,

“Allah Resûlü’nden (a.s.m.) daha güzel bir varlık görmedim. Güneş ve ay onun yüzünde parıldıyor gibiydi. Güldüğünde dişleri parıldardı.”^[11]

Enes b. Mâlik,

“Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kokusundan daha güzel bir misk ya da amber koklamadım.”

Efendimizi en güzel şekilde anlatanlardan biri, Ümmü Ma’bed’di. Hicret sırasında ilk kez Efendimizi gören Ümmü Ma’bed, Efendimize ikramda kusur etmedi. O sırada eşi çadırdan uzakta bir yerdeydi. Çadıra döndüğünde ise kutlu yolcular çoktan gitmişlerdi. Ümmü Ma’bed olanları büyük bir heyecanla eşine anlatınca, eşi:

— Gelenler nasıl insanlardı? diye sordu. Bunun üzerine Ümmü Ma’bed, Efendimizi anlatmaya başladı:

“O güzelliği apaçık ortada olan, nuranî yüzlü, güzel görünümlü biriydi. Karın büyüklüğü, baş küçüklüğü gibi ayıpları olmayan, son derece hoş ve endamlı, güzel simalıydı. Gözleri siyah, kirpikleri dolgun, güzel sesli nazik biriydi.

“Gözünün beyazı çok beyaz, karası çok kara, kudretten sürmeliydi. Kaşlarının ucu ince, saçları koyu siyahtı. Gerdanı uzun ve yüksek, sakalı hafif uzundu. Sustuğunda üzerine sükûnet ve vakar hâkim

oluyor, konuştuğunda güzelliği ortaya çıkıyordu. Sözleri inci tanesi gibi dizili olup, ağzından tatlı bir şekilde dökülüyordu. Sözleri net, doğru ile yanlış birbirinden ayrılacak kadar açıktı. Konuşmaları ne acizlik ve bilgiçliğe yorulacak kadar az, nede zırva sayılacak kadar çoktu.

“Uzaktan görüldüğünde insanların en açık simalı, belirgin ve güzel yüzlüsü, yakına geldiğinde herkesten çok tatlı ve sevecendi. Orta boylu olup boyu, ne sevilmeyecek kadar uzun, ne gözün hakir göreceği kadar kısaydı.

“Fidanlar arasından çıkmış da güzelliği onları gölgelemiş bir fidan gibiydi. Yanında birkaç arkadaşı vardı. O, bir şey söylediğinde dinliyor, emir verdiğinde emrini hemen yerine getiriyorlardı. O, hizmetine koşulan, kendisine saygıda kusur edilmeyen biriydi. Asık suratlı değil güler yüzlü, kimseyi ayıplayıp azarlamayan biriydi.”

Eşini dinleyen Ebû Ma’bed, onun kim olduğunu hemen anladı. Eşine:

— Vallahi bahsettiğin kişi, Mekke’de hakkında konuşulan, Kureyşlilerin kendinden sürekli bahsettikleri kişidir. Onun sahâbesi olmayı çok isterdim. İlk fırsatta yanına gideceğim diyerek, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) ulaşamadığı için üzüntüsünü dile getirdi.^[12]

Efendimizin evinde yetişip büyüyen, onu yakından tanıma saadetine erişen Hz. Hatice annemizin ilk eşinden olan oğlu Hâle, Hz. Hüseyin’in isteği üzerine can Ahmed’i veciz bir şekilde anlatır.

“Bir gün, insanları çok güzel şekilde tasvir eden dayım Hind b. Ebû Hâle’ye,

— Bana Allah Resûlü’nü (a.s.m.) anlat diye rica ettim. Beni kırmayarak şöyle anlattı:

“Allah Resûlü (a.s.m.) son derece saygıdeğer birisiydi. Yüzü ayın on dördüncü gecedeki parlaması gibi parıldardı. Hoşlanılmayan kısıdan uzun, istenmeyen uzunluktan kısaydı. Baş büyükçe, saçları uzundu. Saçları fazla uzadığında örük yapardı. Ancak genelde saçları kulak yumuşağını geçmezdi. Açık tenli, geniş alınlı, kalem kaşlıydı. Aralarında ölçülü bir boşluk ve kızdığı zaman beliren bir damar vardı. Burnu güzel, yüzü bilmeyenlerin krem sürmüş zannedeceği kadar parlaktı. Sakalı sık, yanakları pürüzsüzdü.

“Düz, sağlam ve yapılı bir vücut yapısına sahipti. Göğsü ile karnı aynı hizadaydı. Omuzları geniş, kemikleri kalındı...

“Ayakları düzdü, bacaklarında herhangi bir eğrilik yoktu. Adımlarını uygun aralıklarla atar, vakarla yürürdü. Yürüdüğünde bir yerden aşağı gidiyormuş gibi yürürdü. Birine doğru döndüğünde bütün vücudu ile dönerdi. Sahabilerinden biri ile karşılaştığında önce O selam verirdi.”

— Bana birazda hâlinden bahset! diye ricada bulundum.

“Allah Resûlü (a.s.m.) genelde hüzünlü dururdu. Devamlı tefekkür hâlindeydi. Uzun süre susar, gerekmedikçe konuşmazdı. Konuştuğunda kısa ve özlü konuşurdu. Sözleri ne anlaşılmayacak kadar kısa, ne bıktırarak kadar uzundu. Boş söz konuşmadığı gibi, zor anlaşılabilecek şekilde de konuşmazdı. Sıradan, az bir şeyde olsa nimeti önemserdi. Nimeti asla kötülemezdi. Zevkine ve nefsine düşkün değildi. Kızgınlığının ardına düşmezdi. Ancak hakka karşı gelindiğinde onun yanında olur, her zaman hakkı desteklerdi. Bir şeye işaret edeceği zaman bütün eli ile işaret ederdi. Bir şey çok hoşuna giderse ondan yüz çevirir uzaklaşırdı. Konuştuğu zaman duraksamaz, akıcı konuşurdu. Kızdığı şeyin üzerine gitmez, ondan uzaklaşırdı. Sevindiğinde gözlerini yumardı. Gülmesi tebessüm şeklindeydi.”^[13]

Onun cemâlinin güzelliğini tam olarak anlatmak başlı başına yeni bir kitap yazmayı gerektirir. Onun için Efendimizin *mânâ güzelliğinden* bir başka deyişle *cemâlinin mânâ yönünden* kısaca bahsedip diğer vasıflarına geçelim.

Efendimiz görünüm bakımından son derece güzel olduğu gibi, son derece temizdi. Amber gibi kokmakla kalmaz, mübarek ellerini dokundurup başını okşadığı çocuklar bile mis gibi kokardı.^[14]

Allah Resûlü (a.s.m.) vefat ettiğinde onu yıkayan Hz. Ali şöyle der:

“Allah Resûlü’nü (a.s.m.) yıkadığım zaman, onda cenazesi yıkanan diğer insanlarda gördüğüm olumsuzluklardan hiçbir şeyi görmedim. Bunu fark edince gayr-i ihtiyarî şöyle dedim: ‘Yaşamın gibi vefatın da tertemiz.’

“Onu yıkarken etrafa o zamana kadar benzerini duymadığım eşsiz güzellikte bir koku yayıldı.”^[15]

O okuma yazma bilmediği, ilim tahsil etmediği halde eşsiz bir ilme, kimse ile kıyaslanmayacak bir ufka ve görüşe sahipti. Vehb b. Münebbih der ki:

“Onun hakkında yetmiş bir kitap okudum. Onların tamamında Allah Resûlü’nün (a.s.m.) insanların en akıllısı, en güzel görüşe sahip olduğunu gördüm. Dünyanın yaratılmasından bu ana kadar insanlara verilen akıl, onun akli yanında ancak kumlar arasındaki bir çakıl kadar kalır.”^[16]

Özel bir eğitim almadığı halde Arapça’yı son derece fasihti. Arap yarımadasının dört bir tarafından gelen heyetlerle onların lehçeleri ile en güzel şekilde konuşurdu. Onun dilinden dökülenler yalnızca söz olarak değil anlam olarak da eşsizdi. Her biri Cevâmiü’l-Kelâm cinsinden özlü sözlerdi.

“Kişi sevdiği ile beraberdir.”^[17]

“İstişare eden güven içinde olur.”^[18]

“Nerde olursan ol Allah’tan kork! Kötülüğün ardından hemen bir iyilik yap ki onu yok etsin! İnsanlara güzel davran.”^[19]

“Sevdiğini ölçülü sev, belki bir gün düşmanın oluverir. Kızdığına ölçülü kız, belki bir gün dostun oluverir.”^[20]

Şüphesiz Efendimiz insanların en temiz soyundan gelmekteydi. Bunu birçok hadisinde bizzat kendisi ifade buyurmaktadır.

“Âdemoğlunun en hayırlı soyundan gönderildim.”^[21]

“Allah beni İbrahim’in (a.s.) oğlu İsmail’in (a.s.) soyundan yarattı. Ondan Kinâne oğullarını, ondan Kureyş, ondan Hâşim oğullarını, beni Hâşim oğullarından seçti.”^[22]

“Soyumda cahiliye döneminin hiçbir gayr-i meşrû evliliği yoktur. Ben meşrû evlilikler sonucunda dünyaya geldim. Bana cahiliye kirlerinden hiç biri bulaşmamıştır.”^[23]

Kemâli

Allah (c.c.) tarafından insanlığa örnek olarak gönderilen Efendimizin kemâlâtın zirvesinde olduğunda hiçbir şüphe yoktur. Bediüzzaman’ın da dediği gibi, “O bütün Resûllerin seyyidi, enbiyanın imamı, asfiyanın serveri, mukarrebın akrebidir. Bütün mahlûkatın ekmeli, mürşidlerin sultanıdır.”^[24]

Tüm insanlığa örnek insan olması için O’nu bizzat Allah (c.c.) eğitmiştir.

“Beni Rabbim terbiye etti. Eğitimimi en güzel şekilde yaptı.”^[25]

“Andolsun ki, Allah Resûlü’nde (a.s.m.) sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”^[26]

Bir başka âyette O’nun kemâlin zirvesine çıktığını ifade buyuran Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Şüphesiz ki sen büyük bir ahlâk üzeresin.”^[27]

Allah Resûlü (a.s.m.) de “Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.” buyurur.^[28]

Kâdî İyâz; Efendimizin bu eşsiz ahlâkının tıpkı diğer peygamberler gibi İlahî bir lütuf, Rabbanî bir husus olduğunu söyler. Onlara da ta çocukluklarından itibaren büyük ilimler ve hikmetler ihsan edilmişti. Tabiin âlimlerinden Ma’mer der ki:

“Yahya (a.s.) 2-3 yaşlarında iken çocuklar ona:

— Sen niçin oynamıyorsun? diye sorunca onlara:

— Bunun için mi yaratıldım, diye cevap verdi.

Hz. Âmine annemizin bildirdiğine göre, Muhammed (a.s.m) dünyaya teşrif ederken ellerini yere koyup gözlerini göğe kaldırmıştı.

Henüz yetişme çağında iken, kimse öğretmediği halde O putlardan nefret eder, cahiliye âdetlerini asla yapmazdı.^[29]

Efendimizin kemâli, dillerin aciz kalacağı, kitaplara sığmayacak kadar büyüktür. Bunun için burada yalnızca onun bazı vasıflarından kısaca bahsetmekle yetineceğiz.

Muhammedü’l-Emîn

Gençliğinden beri Mekkeliler arasında güvenilir olmakla şöhret bulan Allah Resûlü (a.s.m.) bu özelliğinde dolayı “*Emîn*” lakabını almıştı. İnsanları Allah’a davet ettiği için kendisini öldürmek isteyen müşrikler, bu hâlde iken bile değerli mallarını ona emanet ederdi.

Efendimiz hiçbir zaman onların bu güvenini sarsmamıştı. Hatta onlar Efendimizi öldürmek için hazırlanırken O, yanında bulunan emanetleri sahiplerine teslim etmesi için ölüm riskine rağmen Hz. Ali’yi Mekke’de bırakmıştı.

Allah Resûlü (a.s.m.) insanları davete başladığında Kureyşler O’na karşı çıkıp zulmettiler. İşte tam bu sırada aralarından biri, Nadr b. Hâris çevresindekilere seslenerek:

“Muhammed (a.s.m.) sizin aranızda yetişip büyüyen biriydi. Siz ondan her zaman memnundunuz. O sizin en doğru sözlünüz,

emaneti en fazla gözeteninizdi. Saçlarında beyazlık görünmeye (olgunlaşmaya) başlayıp sizi İslam’a davet edince O’na, sihirbaz dediniz. Hayır, vallahi O sihirbaz değildir.”^[30]

Doğruluk

En önemli özelliklerinden birisi doğruluk olan Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bu vasfı dost düşman herkes tarafından kabul edilmişti. O’na yapmadığı kötülük kalmayan can düşmanı Ebu Cehil, Efendimizin bu vasfını itiraf ederek, O’nun doğruluğu karşısında kendini:

— Seni asla yalancılıkla itham edemeyiz. Biz seni değil getirdiklerini inkâr ediyoruz, demek durumunda hissetmişti. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu.

“Onlar seni yalanlamıyorlar ama o zalimler açıkça Allah’ın âyetlerini inkâr ediyorlar.”^[31]

Allah Resûlü (a.s.m.) Bizans Kralına davet mektubu gönderince, hakikati araştıran Kral, durumu öğrenmek için, memleketine ticaret için gelen Mekke liderlerinden Ebu Süfyan ve arkadaşlarını sarayına getirtti. Ebu Süfyan savaştığı düşmanı hakkında önce yalan söylemeye kalkıştı. Kralın aldığı tedbirle doğruyu söylemek zorunda kalarak Efendimizin nasıl biri olduğunu itiraf etti. Kral sorular sormaya başlayınca Ebû Süfyan önce onu kıskanarak, kendince Efendimizi küçük göstermeye çalıştı:

— Kralım! Onun işi, önemsenmeyecek kadar küçük bir şeydir, dedi. Ebû Süfyan’ın duygularının farkına varan Kayser, onu uyararak,

— Sen yalnızca onunla ilgili sorularımı cevapla! O, her savaşta sizi yendi mi?

— Hayır, yalnızca benim bulunduğum bir savaşta bizi yendi.

— Onu doğru sözlü mü yoksa yalancı mı olarak tanırdın?

— O, yalancı biridir.

Kayser, Ebû Süfyan’ın doğru söylemediğini anlayarak, tercüman vasıtası ile yanında bulunan diğer Araplara:

— Onlara söyle, eğer bu adam yalan söylese beni hemen uyarsınlar, dedi. Tercüman diğer kişileri ikaz edince, Ebû Süfyan, Efendimizin hiçbir zaman yalan söylemediğini itiraf etmek zorunda kaldı. Kayser, tercüman vasıtası ile sorularına devam etti:

— Onun soyu nasıldır?

— Bizim en soylumuzdur.

— Daha önce, aranızdan herhangi biri, peygamber olduğunu söyledi mi?

— Hayır.

— Onun atalarından kral olan var mı?

— Hayır.

— Ona genelde halkın ileri gelenleri mi, yoksa fakirleri mi tabi oluyor?

— Ona daha çok, fakirler, gençler ve kadınlar tabi oluyor.

— Ona tabi olanlar artıyor mu, azalıyor mu?

— Artıyor.

— Onlar arasında, bu kişinin dinine girdikten sonra beğenmeyerek ya da kızarak ayrılan var mı?

— Yoktur.

— Peygamber olduğunu söylemeden önce, onu hiç yalancılık ile suçladığınız oldu mu?

— Hayır.

— Verdiği sözü tutmayıp yerine getirmedeği oldu mu?

— Hayır. Ancak şu anda biz onunla bir anlaşma yaptık. Onun bu anlaşmayı bozacağından korkuyoruz.

— O size neler emrediyor?

— Tek olan Allah’a ibadet etmeyi, O’na hiçbir şeyi ortak kılmamayı emrediyor. Atalarımızın taptığı şeyleri bize yasaklıyor. Namaz kılmayı, doğruluğu, yoksullara sadaka vermeyi, verilen sözde durmayı, emaneti sahiplerine vermeyi, akraba ile ilgilenmeyi, onları gözetmeyi emrediyor. Kötülük yapmamızı yasaklıyor, dedi. Kayser onu dinledikten sonra, Ebû Süfyan’a konuşmaların değerlendirmesini yaparak:

— Ben sana, onun soyunu sordum. En soylunuz olduğunu söyledin. Peygamberler, kavimlerinin en soyluları arasından gelirler. Ben sana “Ondan önce peygamberlik iddiasında bulunan oldu mu?” dedim. “Hayır.” dedin. Ben sana “Atalarının arasından bir kral var mı?” diye sordum, “Yok.” dedin. Eğer onun ataları arasında bir peygamber olsaydı onu taklit ediyor, kral olsaydı, atalarının saltanatını elde etmek istiyor, derdim. Ben sana yalan söyleyip söylemediğini sordum. Sen “Hayır.” dedin. İnsanlara karşı yalan söylemeyen kişi, Allah’a karşı asla yalan söylemez. Ben onların artıp artmadığını sordum. Sen artıklarını söyledin. İman işi böyledir.

Tamamlanıncaya kadar böyle devam eder, diyerek sorularının cevaplarını tek tek değerlendirdi. Sonra:

— Bunlar peygamberlere ait sıfatlardır. Zaten ben onun, şu sıralarda ortaya çıkacağını biliyordum. Fakat sizin kavminizden olacağını bilmiyordum. Eğer onun hakkında söyledikleriniz doğruysa, o yakında şu ayaklarımı bastığım yere kadar hâkim olacaktır. Eğer (öldürülmeden) onun yanına varabileceğimi bilsem, kendisine kavuşmak için her zorluğa katlanırdım, dedi...^[32]

Sözüne Sadık

Efendimiz verdiği sözü yerine getirmeye son derece önem verir, sözünü tutmak için gerektiğinde ciddi sıkıntılara bile katlanırdı. Abdullah b. Ebu Hamsa anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) peygamber olarak gönderilmeden önce ondan bir şey satın aldım. Param yetişmedi. Bir miktar borcum kaldı.

“Paranı şu zamanda şuraya getireceğim, diye söyledim. Ancak daha sonra verdiğim sözü unuttum. Aradan üç gün geçtikten sonra ona bir söz verdiğimi hatırladım. Sözleştiğimiz yere gittiğimde Allah Resûlü (a.s.m.) buluşma yerinde bekliyordu. Beni görünce:

“Genç! Beni zor durumda bıraktın. Üç gündür burada seni bekliyorum, buyurdu.”^[33]

Vefakâr

Can dostundan düşmanına kadar herkese ve her durumda son derece vefalıydı. Yalnızca kendisine iyilik yapana değil, onun yakınlarına karşı bile iyilik yapar, vefakâr davranırdı.

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bir hediye getirildiğinde “Bunu falan kişinin evine götürün! Çünkü o Hatice'nin (r.a.) arkadaşıydı. O Hatice'yi (r.a.) severdi.” buyururdu.

Evlerine gelen bir hanımla yakından ilgilenen Efendimiz, o gittikten sonra, bu ilgisinin nedenini şöyle açıkladı:

“O, Hatice'nin (r.a.) yaşadığı zamanda bize gelirdi. *Şüphesiz ki ahde vefa göstermek imandandır.*”^[34]

Ebu Katâde anlatıyor:

Habeşistan Kralı Necaşî'nin adamları Medine'ye gelince, Allah Resûlü (a.s.m.) kalkıp onlara bizzat hizmet etti. Sahabe efendilerimiz:

— Siz zahmet etmeyin biz hizmet yaparız, değince,
— Onlar benim sahabilerime ikram ettiler. Bunun için onlara bizzat ben hizmet etmek istiyorum, buyurdu. [35]

Çocuklarını emziren Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe Hatun'u sürekli gözetir, ona çeşitli mallar ve elbise gönderirdi. Vefat edince yakınları ile ilgilenmek için sahabilerine,

— Yakınlarından kimse kaldı mı? diye sordu... [36]

Bedir Savaşında kendilerini yok etmek üzere gelen müşriklerle savaşa başlamadan hemen önce, Mekke'de kendilerine kötülük yapmayan, hatta zaman zaman iyilikleri dokunan Hakîm b. Hizâm gibi kişilerin isimlerini sayarak,

— Bu kişilerle karşılaştığınızda sakın onları öldürmeyin! emrini verdi.

Mütevazı

Büyük-küçük, kadın-erkek hatta kölelere karşı bile son derece mütevazı olan Efendimiz, kibirden asla hoşlanmazdı.

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) merkebe biner, kölenin davetine icabet eder, ayırım yapmadan herkesin yardımına koşardı. Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) ile giderken yanımıza aklî dengesi tam yerinde olmayan bir kadın geldi.

— Bir hususta sana ihtiyacım var, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ey falanın annesi, istediğin bir yol kenarına otur, ben gelip ihtiyacını halledeyim, buyurdu. Hanım yolun bir tarafına oturunca Allah Resûlü (a.s.m.) yanına gitti, ihtiyacını giderinceye kadar onunla ilgilendi.” [37]

“Medineli küçük kızlardan biri Allah Resûlü'ne (a.s.m.) gelir, elini tutar, Allah Resûlü'nü (a.s.m.) istediği yere götürür, işini görünceye kadar onu bırakmazdı.” [38]

Şükrün Zirvesi

O tüm güzel vasıflar gibi Rabbine şükrün de zirvesini yaşıyordu. Dil ile şükrün ötesin geçerek fiilî olarak teşekkür ediyor, gece ayakları şişinceye kadar namaz kılıyordu. Onun bu hâlini gören sahabiler:

— Yâ Resûlallah! Geçmiş ve gelecek günahların affedildiği hâlde kendini niçin bu kadar zorluyorsun? diye sordular.

— Şükreden bir kul olmayayım mı? buyurdu.^[39]

Rahmet Oluşu

Sevgiyi besleyen en önemli kaynaklardan biri şüphesiz nimete, hayra, güzelliğe vesile olmaktır. Bunun için Allah Resûlü (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“İnsanların hayırlısı insanlara faydalı olandır.”

“Sizden kim kardeşine faydalı olabiliyorsa olsun!”^[40]

“Nimetle ile size rızık verdiği için Allah’ı sevin! Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beytimi sevin!”^[41]

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) birine bir deve borcu vardı. Adam zamanı dolunca alacağını istemek üzere Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına gitti. Alacağını isterken Allah Resûlü’ne (a.s.m.) kaba davrandı. Yanında bulunan sahabilerden bazıları adamın üzerine gitmeye kalkışınca Efendimiz:

— Onu bırakın! Hak sahibinin söz hakkı vardır, buyurdu. Sonra Ebu Râfi’ye:

— Bir deve satın alıp onun alacağını ver! buyurdu. Ebu Râfi borç alınan devenin yaşına uygun bir deve bulamadı. Yalnızca pahaca daha kıymetli deve vardı. Efendimize gelerek:

— O yaşta deve bulamadım. Yalnızca pahaca daha iyisi var, dedi. Efendimiz:

— Onu ver! buyurdu. Adam bundan çok memnun oldu.

— Sen bana fazlası ile verdin, Allah da sana fazlası ile versin! diye dua etti. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Sizin en hayırlınız, ödemesini güzel yapanınızdır, buyurdu.^[42]

Bir başka zaman ise:

“Sizin en hayırlınız eşine, ailesine en iyi davrananınızdır. Ben sizin ailesine en iyi davrananınızım”^[43] buyurdu.

Efendimizin tüm canlılara, özellikle insanlığa faydasının sınırsızlığına işaret eden Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Biz seni ancak âlemlere *rahmet* olarak gönderdik.”^[44]

Pek çok âyet-i kerime Efendimizin bu yönünü bize hatırlatarak O’nu sevmeye teşvik eder.

“Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah’ın âyetlerini okuyan, onları (kötülük ve inkârdan) temizleyen, kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir *lütufta*

bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar ap açık bir sapıklık içinde idiler.”[45]

Allah Resûlü (a.s.m.):

“Hayatım da vefatım da sizin için hayırdır.” buyurur.[46]

Abdullah b. Abbas da:

“O hem müminler hem kâfirler için rahmettir.” demiştir.[47]

Feyz-i İlahînin insanlığın üzerine sağnak sağnak yağmasına vasıta olan, bizleri cehalet ve dalaletten kurtaran Allah Resûlü’nün (a.s.m.), yalnızca yaşadığı zamanda sahabesine değil, fert fert bütün insanlığa maddî manevî sayısız lütufları vardır. İnzal olunan Kur’ân’ı bize tebliğ eden, yaşantısı ve sözleri ile hayatımızı aydınlatan, Rabbimizi bize en güzel şekilde tanıtan, O’nun sevgisini kazanmanın yollarını öğreten, toplumsal ya da bireysel işlerimizde bize yol gösteren, birbirinden değerli sayısız öğütler veren, aile, toplum ve gönül huzurumuzu sağlamanın yollarını öğreten, kıyamet günü bize şefaath edecek, affımız için “ümmetim, ümmetim” diyerek gözyaşı dökerek olan Allah Resûlü (a.s.m.), Ehl-i kitaba ve kâfirlere de birçok yönden rahmet olmuştur ve olacaktır da.

Peygamber olarak gönderildiğinde dinleri konusunda şaşkınlık içinde olan Ehl-i Kitab’a hakikatleri anlatıp onlara kurtuluş yolunu göstermişti. “Sen onların arasında olduğun sürece Allah onlara azap etmez.” âyeti onlara da rahmet oluşunun en güzel işareti oldu.[48]

İbn Cevzî, Efendimiz ve diğer peygamberlerin nimet oluşu ile ilgili şu tespit yapar:

“Nebîler olmasaydı şu âlemde faydalı ilimler, salih ameller, güzel yaşantı, memleketlerin düzeni olmazdı. İnsanlar birbirinin can düşmanı olur, hayvanlar gibi birbirlerini öldürürlerdi.

İnsanlık ceset ise ruhu nübüvvettir. Ruh olmadan ceset hareket edemez. Nübüvvet güneşi söndüğünde dünyadan hiçbir eser kalmaz.”[49]

İnsanlara Yaklaşımı

Bir insan cemal, kemal ve güzel meziyetler bakımından mükemmel olsa da insanlara karşı kaba saba davranır, onları küçümser, alaycı bir tavır içine girer ya da söz ve fiili ile incitirse sevilmez. Bu duruma işaret eden Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Allah’ın rahmetinden dolayı onlara yumuşak davrandın. Şâyet kaba, katı yürekli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. Onları affet, bağışlanmaları için dua et, iş hakkında onlarla istişare et! Bir hususta karar verdiğin zaman, Allah’a tevekkül et! Çünkü Allah kendisine dayanıp güveneni sever.”^[50]

Sahabilerinin arasına katılan, onlarla konuşup sohbet eden, çocuklarını kucağına alıp seven, onlarla şakalaşan Allah Resûlü (a.s.m.), fakir-zengin, köle-efendi gözetmeden herkesin davetine icabet eder, şehrin en uzak köşesindeki hastaların bile ziyaretine gider, özür dileyenin özrünü kabul ederdi.

Güler yüzlü, tatlı dilliydi. Sürekli tebessüm eder, kimseyi kırıp incitmezdi. Biri ile karşılaştığında selam verir, musafaha etmeye önce O başlar, karşısındaki elini bırakmadıkça elini çekmezdi. Sahabileri ile oturduğunda ayaklarını uzatmaz, ayrıcalıklı bir yere oturmazdı. Hatta yabancı biri meclise girdiğinde Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kim olduğunu fark edemezdi.

Evine misafir geldiğinde ona ikramda bulunur, oturacağı yere yaygı serer, rahat ettirmek için kendi yaslandığı yastığı ona verirdi. İnsanlara değer verir, olumsuz anlam içeren isimlerini güzel isimlerle değiştirir, kimsenin sözünü kesmezdi.

Abdullah b. Hâris:

“Allah Resûlü’nden (a.s.m.) daha fazla tebessüm eden birini görmedim.” der.^[51]

Enes b. Mâlik:

“Allah Resûlü’ne (a.s.m.) dokuz-on yıl hizmet ettim. Bana bir kere bile ‘öf!’ demedi. Yaptığım bir iş hakkında hiçbir zaman ‘Niçin böyle yaptın?’ yapmadığım iş hakkında ise ‘Şöyle yapsaydın ya!’ ya da ‘Beceremedin, ne kötü yaptın!’ dediğini duymadım.” derdi.^[52]

Hz. Âişe: “Allah Resûlü (a.s.m.) iki şeyden birini tercih etmek durumunda kaldığında her zaman kolay olanını tercih eder, ‘Kolaylaştırın zorlaştırmayın, sevdiren nefret ettirmeyin!’ buyurdu.”^[53]

Sahabenin hal hatırını sormak, onları onurlandırmak için zaman zaman ziyaretlerine gider, eve gittiğinde herkesle tek tek ilgilenirdi. Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün Ümmü Süleym’i ziyarete gittiğinde evin küçük oğlu Ebû Umeyr’in bir köşede mahzun bir şekilde durduğunu gördü. Evde bulunanlara,

— Ebû Umeyr’in neyi var? Niçin öyle mahzun duruyor? diye sordu. Ümmü Süleym:

— Oynadığı küçük bir kuşu vardı. O kuş ölünce çok üzüldü, dedi.

Bunun üzerine Allah Resûlü (a.s.m.) çocuğu yanına çağırdı. Onunla şakalaşarak üzüntüsünü gidermeye çalıştı.^[54]

Lûtf-u İlahî’ye Mazhariyeti

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) “En Sevgili” kılan vasıflarından birisi şüphesiz O’nun Allah katındaki yeri ve mazhar olduğu eşsiz lütuflardır. Resûlü’nü çok seven Rabbi O’na peygamberlikten Havz-ı Kevser’e kadar pek çok şey lütfetti. Her biri değeri kelimelerle ifade edilemeyecek kadar büyük olan bu lütufların Müslümanları cezbeden taraflarından biri de faydalarının insanlığa, özellikle inananlara yönelik olmasıdır. Bu lütuflardan bazıları:

İnsanoğlunun Efendisi

Bu konuda tefsir, hadis ve tarih kitaplarında çok şey söylenmiş, Efendimizin insanoğlunun efendisi olduğu uzun uzadıya anlatılmıştır. Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün sahabenin peygamberler hakkında konuştuğunu görünce onlara kendisi hakkında şöyle buyurdu:

“Ben Allah’ın Habîbiyim ama bununla övünmem. Kıyamet gününde livâ-i hamdi (hamd ve övgü sancağı) ben taşıyacak, ilk şefaate edecek ve şefaati ilk kabul edilecek ben olacağım ama bununla övünmem. Cennetin kapısını ilk ben vuracağım, Allah kapıyı benim için açacak, yanımdaki fakir müminlerle birlikte beni içeri alacaktır, ama bununla övünmem. Öncekilerin ve sonrakilerin en iyisiyim ancak bununla övünmem.”^[55]

“Kıyamet günü insanoğlunun efendisi olacağım...”^[56]

Tüm İnsanlığa Gönderilen Hatemü’l-Enbiyâ

Allah Resûlü (a.s.m.) bütün insanlığa gönderilmiş son peygamberdir. Ondan sonra bir peygamber gelmeyecektir. Bu konuda Kur’ân-ı Mübîn’de şöyle buyrulur:

“Muhammed sizin erkeklerinizden hiç birinizin babası değildir. O Allah’ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur.”^[57]

“Biz seni bütün insanlığa ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bunu bilmez.”^[58]

Allah Resûlü (a.s.m.) bu vasfını şu hadis-i şerifiyle bildirir: “Bana benden önce hiç kimseye verilmeyen beş şey verildi. Bir aylık mesafeden düşmanın kalbine korku düşürülmekle yardım olundum. Bütün yeryüzü benim için temiz mescit kılındı. Ümmetimden herhangi biri, nerede namaz vakti gelirse orada namazını kılabilir. Benden önce kimseye helal kılınmayan ganimetler bana helal kılındı. Bana şefaât verildi. Peygamberler yalnızca kendi kavimlerine gönderildiği hâlde ben bütün insanlığa gönderildim.”^[59]

Şefaât-i Uzmâ ve Makam-ı Mahmûd

Abdullah b. Ömer anlatıyor: “Kıyamet günü güneş insanlara yaklaşır, insanların terleri kulaklarının yarısına kadar gelir. Dayanacak güçleri kalmaz, aralarından birileri ‘Size şefaât edecek birine baksanıza!’ der, yardım istemek için peygamberlerinin peşine düşerler. Önce Hz. Âdem’e (a.s.) giderler:

— Sen insanoğlunun babasısın, Allah seni kendi kudret eli ile yarattı, sana ruh üfledi, Cennetinde iskan ettirdi, melekleri sana secde ettirdi, her şeyin ismini öğretti, Rabbin katında bize şefaât et! Biraz rahatlayalım, ne hâlde olduğumuzu görmüyor musun? diye yalvarırlar.

Hz. Âdem (a.s.):

— Bu gün Rabbim hiç olmadığı kadar kızgın isteğinizi yerine getiremem. Çünkü O bana ağaçtan uzak durmamı emretti, ben O’na isyan ettim. Ben kendi nefsimden endişe ediyorum. Benden başkasına, Hz. Nuh’a (a.s.) gidin! der.

Oradan ayrılıp Hz. Nuh’ın (a.s.) yanına giderler:

— Sen insanlara gönderilen ilk Resûlsün. Allah seni ‘şükreden kul’ diye övdü, ne hâlde olduğumuzu görüyorsun, bizim için Rabbin katında şefaâtçi olur musun, diye rica ederler. Hz. Nuh’ın (a.s.) onlara:

— Bu gün Rabbim hiç olmadığı kadar kızgın. İsteğinizi yerine getiremem. Ben kendi nefsimden endişe ediyorum, der. Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gelinceye kadar birçok peygamberi gezer, ancak sonuç alamazlar. Sonunda şefaât işi Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gelir. İşte o gün Allah’ın onu Makam-ı Mahmûd’a çıkardığı gündür. O gün

bütün insanlar Allah Resûlü'ne (a.s.m.) hamd yani teşekkür ederler.”^[60]

Başka bir rivâyette konu şöyle sonuçlanır:

“Hz. İsa'ya (a.s.) giderler. Hz. İsa (a.s.) onlara:

— Bunu yapamam, ama siz Allah'ın geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiş olduğu Hz. Muhammed'e gidin! der. Bana gelirler. Ben onlara:

— Sizin için bunu yapabilirim, derim. Rabbimin huzuruna varıp izin isterim. İzin verilir. Rabbimi görünce secdeye kapanırım. Allah'a bana ilham ettiği şekilde hamd ve sena ederim. Bir süre öylece hamd ve sena ettikten sonra:

— Ey Muhammed! Başını kaldır, şefaâtçi ol şefaât edilsin, iste verilsin, buyrulur. Başımı kaldırır:

— Ya Rabbi ümmetim! Ya Rabbi ümmetim! derim.

— Ümmetinden hesabı olmayanları alıp onlarla cennetin sağ kapısından içeri gir! buyrulur. Ben tekrar secdeye kapanırım. Bir müddet sonra:

— Ey Muhammed! Başını kaldır, şefaâtçi ol şefaât edilsin, iste verilsin, buyrulur. Başımı kaldırır:

— Ya Rabbi ümmetim! Ya Rabbi ümmetim! derim.

— Git kalbinde buğday danesi kadar iman olanı cehennemden çıkar, buyrulur. Gidip emredilene yaparım. Sonra Rabbime döner yine yalvarırım. Bu kez ümmetinden kalbinde zerre miktarı iman olan affedilir. Ben tekrar secdeye kapanırım. Bir müddet sonra:

— Ey Muhammed! Başını kaldır, şefaâtçi ol şefaât edilsin, iste verilsin, buyrulur. Başımı kaldırır:

— Ya Rabbi! Benim için “Lâ ilâhe illallah” diyenlerin Cehennemden çıkmasına izin ver, derim.

— Onlara şefaâtçi olman gerekmezdi. Ancak izzetim, kibriyam, azametim ve ceberutum için “Lâ ilâhe illallah” diyenleri de cehennemden çıkaracağım.

— Ya Rabbi! Kur'ân'ın engelledikleri (ebedî Cehennemlikler) hariç cehennemde kimse kalmadı.”^[61]

Allah Resûlü (a.s.m.) çeşitli vesilelerle kıyamet günü yapacağı şefaât hakkında sahabesine böyle bilgi vermiştir.

Ebu Hureyre şöyle anlatır: “Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Yâ Resûlallah! Şefaatin kimler için olacak? diye sordum.

— Şefaati, samimî biçimde kalbi dilini doğrular şekilde ‘Lâ ilâhe illallah’ diyenlere olacaktır, buyurdu.”[62]

“Her peygamberin kabul edilecek bir duası vardır. Diğerleri onu önceden yaptılar. Ben duamı ümmetime şefaati etmek üzere kıyamete saklamak istiyorum.”[63]

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) müjdeleyen Rabbimiz:

“Rabbin seni Makam-ı Mahmûd’a iletecek.”[64] buyurur.

Miraç

Allah Resûlü’ne (a.s.m.) özel olarak sunulan lütuflardan biri de Miraçtır. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) “gözümün nuru” dediği namazdan, Rabbin görmesine kadar sayısız lütuflarla dopdolu olan Miraç üzerinde ne kadar konuşulsa sırlarının bir kısmına bile vakıf olunamayacak, kelimelerle anlatılmayacak kadar eşsiz bir yolculuktur.

Allah (c.c.) bu konuda şöyle buyurur:

“Bir gece, âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah noksan sıfatlardan beridir. O gerçekten gören ve işitendir.”[65]

Kevser, Vesîle

Efendimize bahşedilen eşsiz lütuflardan biri Havz-ı Kevser, bir diğeri Vesîle’dir.

“Vesîle Cennetteki en yüce derecedir.” buyuran Allah Resûlü (a.s.m.), bizden ezan okunduğunu duyduğumuz zaman kendisi için Vesîle dilememizi istiyor.

“Müezzini duyduğunuz zaman onun söylediklerinizi söyleyin, sonra bana salât edin! Kim bana bir defa salât ederse Allah ona on salât eder. Benim için Vesîle isteyin! O cennette Allah’ın kullarından birine verilecek bir makamdır. Onun benim olacağını umuyorum. Kim benim için Vesîle isterse, ona şefaati ederim.”[66]

Efendimiz Kevser hakkında ise şöyle buyurur:

“Cennette yürürken bana bir nehir arz olundu. Kenarları inci ile bezenmişti. Yanımda bulunan Cebrâil’e (a.s.):

— Bu nedir? diye sordum.

— O Allah'ın sana verdiği Kevser'dir, dedi. Elini suyun dibine daldırınca içinden misk çıktı.”[67]

Bir başka hadiste etrafının inci ve yakutla süslü, suyunun baldan tatlı, renginin kardan beyaz olduğu, ümmeti ile bu suyun başında buluşacağı açıklanmaktadır.

Kur'ân'da ise:

“Kuşkusuz biz sana Kevser'i verdik. Şimdi sen Rabbine kulluk et kurban kes.” buyrulur.[68]

Efendimiz Allah tarafından sayılan vasıfların dışında birçok mucize ile desteklenerek taltif edilmiştir. Efendimizin isminin ezan, şahadet, hutbe gibi birçok yerde kendi ismi ile birlikte zikredilmesini emreden Allah (c.c.), kendi sevgisini Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tabi olmaya bağlayarak O'nu insanlığın En Sevgilisi yapmıştır.

“De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki, Allah'ta sizi sevsin.”[69]

[7]. İbn Kayyîm, *Ravdatü'l-Muhibbin* 86.

[8]. Müslim, *İman*, 147; İbn Mâce, *Dua*, 10; *Müsned*, 4/133.

[9]. *Müsned*, 3/128.

[10]. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 9/69.

[11]. Buhârî, *Menâkib*, 23; Müslim, *Fedâil*, 109; *Müsned*, 2/350.

[12]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/443; Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/279; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/75, 6/281.

[13]. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/285-288.

[14]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/50.

[15]. Kâdî İyâz, 1/50.

[16]. Kâdî İyâz, 1/51.

[17]. Buhârî, *Bir ve Sıla*, 96.

[18]. Ebu Dâvud, *Edeb*, 113; Tirmizî, *Edeb*, 57.

[19]. Tirmizî, *Bir ve Sıla*, 55.

[20]. Tirmizî, *Bir ve Sıla*, 60.

[21]. Buhârî, *Menâkib*, 23.

[22]. Müslim, *Fedâil*, 1.

[23]. İbn Sad, *Tabakat*, 1/68; Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/174.

[24]. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyatı*, 1/26.

[25]. Buhârî, *İlim*, 31; İbn Mâce, *Nikah*, 43.

[26]. Ahzâb Sûresi, 33:21.

[27]. Kalem Sûresi, 68:4.

- [28]. Muvatta, *Hüsnü'l-Hulk*, 8.
[29]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/66.
[30]. Kâdî İyâz, 1/88.
[31]. En'âm Sûresi, 6:33.
[32]. Buhârî, *Bedü'l-Vahy*, 6.
[33]. Ebû Dâvud, *Edeb*, 82.
[34]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/84.
[35]. Kâdî İyâz, 1/84.
[36]. Kâdî İyâz, 1/84.
[37]. Kâdî İyâz, 1/86.
[38]. Buhârî, *Bir ve Sıla*, 61; Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, 15/224.
[39]. Buhârî, *Teheccüd*, 6; Tirmizî, *Salât*, 187; Nesâî, *Kıyâmu'l-Leyl*, 17.
[40]. Müslim, *Selâm*, 62, 63.
[41]. Tirmizî, *Menâkîb*, 31.
[42]. Buhârî, *Vekâlet*, 5-6, *İstikraz*, 4, 6; Müslim, *Musâkât*, 118, 122.
[43]. İbn Mâce, *Nikâh*, 50; *Müsned*, 2/472.
[44]. Enbiyâ Sûresi, 21:107.
[45]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:164.
[46]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/15; Müslim, *Fedâil*, 24 de bu hadisi destekleyen bir başka rivâyet bulunmaktadır.
[47]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/15.
[48]. Enfâl Sûresi, 8:33; Razî, *Tefsir-i Kebîr*, 22/230; İbn Kesîr, *Tefsir*, 5/280.
[49]. Alûsî, *Ruhu'l-Meânî*, 10/156.
[50]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:159.
[51]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/80.
[52]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/599.
[53]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/80.
[54]. *Müsned*, 3/188; İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/506; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 20/79.
[55]. Tirmizî, *Menâkîb*, 1.
[56]. Müslim, *Fedâil*, 3.
[57]. Ahzâb Sûresi, 33:40.
[58]. Sebe' Sûresi, 34:28.
[59]. Buhârî, *Teyemmüm*, 1; Müslim, *Mesâcîd*, 3.
[60]. Buhârî, *Zekât*, 52, *Tefsir*, 17/12; Müslim, *İman*, 322-325.

[61]. Müslim, *İman*, 322-325.

[62]. *Müsned*, 2/307.

[63]. Buhârî, *Tevhid*, 31; Müslim, *İman*, 334.

[64]. İsrâ Sûresi, 17:79.

[65]. İsrâ Sûresi, 17:1.

[66]. Müslim, *Salât*, 11.

[67]. Buhârî, *Tefsir*, 4/26.

[68]. Kevser Sûresi, 108:1-2.

[69]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.

“Medineli küçük kızlardan biri Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gelir, elini tutar, Allah Resûlü’nü (a.s.m.) istediği yere götürür, işini görünceye kadar onu bırakmazdı.”

“Müezzini duyduğunuz zaman onun söylediklerinizi söyleyin, sonra bana salât edin! Kim bana bir defa salât ederse Allah ona on salât eder. Benim için Vesîle isteyin! O cennette Allah’ın kullarından birine verilecek bir makamdır. Onun benim olacağını umuyorum. Kim benim için Vesîle isterse, ona şefaât ederim.”

“Âdemoğlunun en hayırlı soyundan gönderildim.”

“Kişi sevdiği ile beraberdir.”

Allah Resûlü (a.s.m.) bu vasfını şu hadis-i şerifiyle bildirir: “Bana benden önce hiç kimseye verilmeyen beş şey verildi. Bir aylık mesafeden düşmanın kalbine korku düşürülmekle yardım olundum. Bütün yeryüzü benim için temiz mescit kılındı. Ümmetimden herhangi biri, nerede namaz vakti gelirse orada namazını kılabilir. Benden önce kimseye helal kılınmayan ganimetler bana helal kılındı. Bana şefaât verildi. Peygamberler yalnızca kendi kavimlerine gönderildiği hâlde ben bütün insanlığa gönderildim.”

— Ya Rabbi! Kur’ân’ın engelledikleri (ebedî Cehennemlikler) hariç cehennemde kimse kalmadı.”

“Genç! Beni zor durumda bıraktın. Üç gündür burada seni bekliyorum, buyurdu.”

Efendimiz görünüm bakımından son derece güzel olduğu gibi, son derece temizdi. Amber gibi kokmakla kalmaz, mübarek ellerini dokundurup başını okşadığı çocuklar bile mis gibi kokardı.

— Sizin en hayırlınız, ödemesini güzel yapanınızdır, buyurdu.

“Sizden kim kardeşine faydalı olabiliyorsa olsun!”

— Vallahi bahsettiğin kişi, Mekke’de hakkında konuşulan, Kureyşlilerin kendinden sürekli bahsettikleri kişidir. Onun sahâbesi olmayı çok isterdim. İlk fırsatta yanına gideceğim diyerek, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) ulaşamadığı için üzüntüsünü dile getirdi.

“Sevgiyi tetikleyen sebeplerden biri sevgilinin cemâli yani güzelliğidir. Bu güzellik dış güzellik olabileceği gibi i güzellik de olabilir. Bazen ikisi birlikte olur. Güzel bir kişinin birçok güzel vasıflara sahip iyi ahlâklı biri olması gibi...”

“Andolsun ki ilerinden, kendilerine Allah’ın âyetlerini okuyan, onları (kötülük ve inkârdan) temizleyen, kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir *lütufta* bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar ap açık bir sapıklık içinde idiler.”

“De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana tabi olun ki, Allah’ta sizi sevsin.”

— Onlar benim sahabilerime ikram ettiler. Bunun için onlara bizzat ben hizmet etmek istiyorum, buyurdu.

“Her peygamberin kabul edilecek bir duası vardır. Diğerleri onu önceden yaptılar. Ben duamı mmetime şefaât etmek üzere kıyamete saklamak istiyorum.”

“Soyumda cahiliye döneminin hiçbir gayr-i meşrû evliliği yoktur. Ben meşrû evlilikler sonucunda dünyaya geldim. Bana cahiliye kirlerinden hiç biri bulaşmamıştır.”

Peygamber olarak gönderildiğinde dinleri konusunda şaşkınlık içinde olan Ehl-i Kitab’a hakikatleri anlatıp onlara kurtuluş yolunu göstermişti. “Sen onların arasında olduğun sürece Allah onlara azap etmez.” âyeti onlara da rahmet oluşunun en güzel işareti oldu.

. Beyhakî, *Delâilu’n-Nübüvve*, 1/285-288.

. Belâzurî, *Ensâbu’l-Eşrâf*, 1/443; Beyhakî, *Delâilu’n-Nübüvve*, 1/279; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/75, 6/281.

. Kâdî İyâz, 1/50.

. Kâdî İyâz, *şifâ*, 1/50.

. Buhârî, *Menâkıb*, 23; Müslim, *Fedâil*, 109; *Müsned*, 2/350.

. Zerkânî, *şerhu’l-Mevâhib*, 9/69.

. Buhârî, *Bir ve Sıla*, 96.

. Kâdî İyâz, 1/51.

. Tirmizî, *Bir ve Sıla*, 55.

“Sizin en hayırlınız eşine, ailesine en iyi davrananınızdır. Ben sizin ailesine en iyi davrananınızım” buyurdu.

. Ebu Dâvud, *Edeb*, 113; Tirmizî, *Edeb*, 57.

. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı*, 1/26.

. İbn Sad, *Tabakat*, 1/68; Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/174.

. Ahzâb Sûresi, 33:21.

. Buhârî, *İlim*, 31; İbn Mâce, *Nikah*, 43.

. Tirmizî, *Bir ve Sıla*, 60.

. Müslim, *Fedâil*, 1.

. Buhârî, *Menâkib*, 23.

“Kişi güzel gördüğü şeye meyleder. Güzel yüz, güzel ses ve benzeri şeyleri sever, onu seyretmek ya da dinlemekten zevk alır. Hatta meylettiği bu güzellikleri sevenleri sever, onlardan hoşlanmayanlara kızar.”

“Kıyamet günü insanoğlunun efendisi olacağım...”

. Muvatta, *Hüsnü'l-Hulk*, 8.

. Kalem Sûresi, 68:4.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/66.

. Kâdî İyâz, 1/84.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/84.

. Kâdî İyâz, 1/86.

. Kâdî İyâz, 1/84.

. En'âm Sûresi, 6:33.

. Kâdî İyâz, 1/88.

. Ebû Dâvud, *Edeb*, 82.

. Buhârî, *Bedü'l-Vahy*, 6.

. Buhârî, *Teheccüd*, 6; Tirmizî, *Salât*, 187; Nesâî, *Kıyâmu'l-Leyl*, 17.

. Buhârî, *Bir ve Sıla*, 61; Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, 15/224.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/15; Müslim, *Fedâil*, 24 de bu hadisi destekleyen bir başka rivâyet bulunmaktadır.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:164.

. Enfâl Sûresi, 8:33; Razî, *Tefsir-i Kebîr*, 22/230; İbn Kesîr, *Tefsir*, 5/280.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/15.

. Buhârî, *Vekâlet*, 5-6, *İstikraz*, 4, 6; Müslim, *Musâkât*, 118, 122.

. Tirmizî, *Menâkib*, 31.

- . Enbiyâ Sûresi, 21:107.
- . İbn Mâce, *Nikâh*, 50; *Müsned*, 2/472.
- . Müslim, *Selâm*, 62, 63.
- Yakınlarından kimse kaldı mı? diye sordu...
- . Alûsî, *Ruhu'l-Meânî*, 10/156.

“Muhammed (a.s.m.) sizin aranızda yetişip büyüyen biriydi. Siz ondan her zaman memnundunuz. O sizin en doğru sözlünüz, emaneti en fazla gözeteneinizdi. Saçlarında beyazlık görünmeye (olgunlaşmaya) başlayıp sizi İslam’a davet edince O’na, sihirbaz dediniz. Hayır, vallahi O sihirbaz değildir.”

- . Ahzâb Sûresi, 33:40.
- . Müslim, *Fedâil*, 3.
- . Buhârî, *Teyemmüm*, 1; Müslim, *Mesâcîd*, 3.
- . Sebe’ Sûresi, 34:28.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/80.
- . Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/599.
- . Tirmizî, *Menâkîb*, 1.
- . *Müsned*, 3/188; İbn Sa’d, *Tabakât*, 3/506; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 20/79.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/80.
- . Âl-i İmrân Sûresi, 3:159.

“Ben Allah’ın Habîbiyim ama bununla övünmem. Kıyamet gününde livâ-i hamdi (hamd ve övgü sancağı) ben taşıyacak, ilk şefaate edecek ve şefaati ilk kabul edilecek ben olacağım ama bununla övünmem. Cennetin kapısını ilk ben vuracağım, Allah kapıyı benim için açacak, yanımdaki fakir müminlerle birlikte beni içeri alacaktır, ama bununla övünmem. Öncekilerin ve sonrakilerin en iyisiyim ancak bununla övünmem.”

“Allah Resûlü’ne (a.s.m.) dokuz-on yıl hizmet ettim. Bana bir kere bile ‘öf!’ demedi. Yaptığım bir iş hakkında hiçbir zaman ‘Niçin böyle yaptın?’ yapmadığım iş hakkında ise ‘Şöyle yapsaydın ya!’ ya da ‘Beceremedin, ne kötü yaptın!’ dediğini duymadım.” derdi.

- . Kevser Sûresi, 108:1-2.
- . Buhârî, *Tefsir*, 4/26.
- . Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.
- . İsrâ Sûresi, 17:79.
- . Buhârî, *Tevhid*, 31; Müslim, *İman*, 334.

. Müslim, *Salât*, 11.

. İsrâ Sûresi, 17:1.

. Buhârî, *Zekât*, 52, *Tefsir*, 17/12; Müslim, *İman*, 322-325.

. *Müsned*, 2/307.

. Müslim, *İman*, 322-325.

İnsanlık ceset ise ruhu nübüvvettir. Ruh olmadan ceset hareket edemez. Nübüvvet güneşi söndüğünde dünyadan hiçbir eser kalmaz.”

“Kuşkusuz biz sana Kevser’i verdik. Şimdi sen Rabbine kulluk et kurban kes.” buyrulur.

Henüz yetişme çağında iken, kimse öğretmediği halde O putlardan nefret eder, cahiliye âdetlerini asla yapmazdı.

“Bir gece, âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götürün Allah noksan sıfatlardan beridir. O gerçekten gören ve işitendir.”

“Nerde olursan ol Allah’tan kork! Kötülüğün ardından hemen bir iyilik yap ki onu yok etsin! İnsanlara güzel davran.”

— Şükreden bir kul olmayayım mı? buyurdu.

— Şefaati, samimî biçimde kalbi dilini doğrular şekilde ‘Lâ ilâhe illallah’ diyenlere olacaktır, buyurdu.”

“Andolsun ki, Allah Resûlü’nde (a.s.m.) sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”

“Onun hakkında yetmiş bir kitap okudum. Onların tamamında Allah Resûlü’nün (a.s.m.) insanların en akıllısı, en güzel görüşe sahip olduğunu gördüm. Dünyanın yaratılmasından bu ana kadar insanlara verilen akıl, onun akli yanında ancak kumlar arasındaki bir çakıl kadar kalır.”

“Nimeti ile size rızık verdiği için Allah’ı sevin! Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beytimi sevin!”

— Allah güzeldir, güzeli sever. Kibir, hakkı inkâr etmek ve insanları hakir görmektir, buyurdu.

“Allah Resûlü (a.s.m.) genelde hüznü dururdu. Devamlı tefekkür hâlindeydi. Uzun süre susar, gerekmedikçe konuşmazdı. Konuştuğunda kısa ve özlü konuşurdu. Sözleri ne anlaşılmayacak

kadar kısa, ne bıktıracak kadar uzundu. Boş söz konuşmadığı gibi, zor anlaşılacak şekilde de konuşmazdı. Sıradan, az bir şeyde olsa nimeti önemserdi. Nimeti asla kötülemezdi. Zevkine ve nefsine düşkün değildi. Kızgınlığının ardına düşmezdi. Ancak hakka karşı gelindiğinde onun yanında olur, her zaman hakkı desteklerdi. Bir şeye işaret edeceği zaman bütün eli ile işaret ederdi. Bir şey çok hoşuna giderse ondan yüz çevirir uzaklaşırdı. Konuştuğu zaman duraksamaz, akıcı konuşurdu. Kızdığı şeyin üzerine gitmez, ondan uzaklaşırdı. Sevindiğinde gözlerini yumardı. Gülmesi tebessüm şeklindeydi.”

“Biz seni bütün insanlığa ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bunu bilmez.”

“Sevdiğini ölçülü sev, belki bir gün düşmanın oluverir. Kızdığına ölçülü kız, belki bir gün dostun oluverir.”

“İstişare eden güven içinde olur.”

“Hayatım da vefatım da sizin için hayırdır.” buyurur.

— Bunlar peygamberlere ait sıfatlardır. Zaten ben onun, şu sıralarda ortaya çıkacağını biliyordum. Fakat sizin kavminizden olacağını bilmiyordum. Eğer onun hakkında söyledikleriniz doğruysa, o yakında şu ayaklarımı bastığım yere kadar hâkim olacaktır. Eğer (öldürülmeden) onun yanına varabileceğimi bilsem, kendisine kavuşmak için her zorluğa katlanırdım, dedi...

“Allah’ın rahmetinden dolayı onlara yumuşak davrandın. Şâyet kaba, katı yürekli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. Onları affet, bağışlanmaları için dua et, iş hakkında onlarla istişare et! Bir hususta karar verdiğin zaman, Allah’a tevekkül et! Çünkü Allah kendisine dayanıp güveneni sever.”

— Bu gün Rabbim hiç olmadığı kadar kızgın. İsteğinizi yerine getiremem. Ben kendi nefsimden endişe ediyorum, der. Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gelinceye kadar birçok peygamberi gezer, ancak sonuç alamazlar. Sonunda şefaât işi Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gelir. İşte o gün Allah’ın onu Makam-ı Mahmûd’a çıkardığı gündür. O gün bütün insanlar Allah Resûlü’ne (a.s.m.) hamd yani teşekkür ederler.”

Hız. Âişe: “Allah Resûlü (a.s.m.) iki şeyden birini tercih etmek durumunda kaldığında her zaman kolay olanını tercih eder, ‘Kolaylaştırın zorlaştırmayın, sevdiren nefret ettirmeyin!’ buyurdu.”

“Beni Rabbim terbiye etti. Eğitimimi en güzel Şekilde yaptı.”

“Allah beni İbrahim’in (a.s.) oğlu İsmail’in (a.s.) soyundan yarattı. Ondan Kinâne oğullarını, ondan Kureyş, ondan Hâşim oğullarını, beni Hâşim oğullarından seçti.”

“Onlar seni yalanlamıyorlar ama o zalimler ađıkđa Allah’ın âyetlerini inkâr ediyorlar.”

“Rabbin seni Makam-ı Mahmûd’a iletecek.” buyurur.

Allah Resûlü (a.s.m.) de “Ben güzel ahlâkî tamamlamak için gönderildim.” buyurur.

“Onu yıkarken etrafa o zamana kadar benzerini duymadığım eşsiz g zellihte bir koku yayıldı.”

“Allah Resûlü’nden (a.s.m.) daha fazla tebessüm eden birini görmedim.” der.

“Allah Resûlü’nden (a.s.m.) daha güzel bir varlık görmedim. Güneş ve ay onun yüzünde parılıyor gibiydi. Güldüğünde dişleri parıldardı.”

“Şüphesiz ki sen büyük bir ahlâk üzeresin.”

“O hem müminler hem kâfirler için rahmettir.” demiştir.

“Bana dünyadan, kadınlar ve güzel koku sevdireldi. Namaz, göz aydınlığım kılındı,” buyurur. Bir başka hadiste de,

Allah (c.c.) tarafından insanlığa örnek olarak gönderilen Efendimizin kemâlâtın zirvesinde olduğunda hiçbir şüphe yoktur. Bediüzzaman’ın da dediği gibi, “O bütün Resûllerin seyyidi, enbiyanın imamı, asfiyanın serveri, mukarrebin akrebidir. Bütün mahlûkatın ekmeli, mürşidlerin sultanıdır.”

“O, Hatice’nin (r.a.) yaşadığı zamanda bize gelirdi. *Şüphesiz ki ahde vefa göstermek imandandır.*”

— Ey falanın annesi, istediğin bir yol kenarına otur, ben gelip ihtiya ını halledeyim, buyurdu. Hanım yolun bir tarafına oturunca Allah Resûlü (a.s.m.) yanına gitti, ihtiya ını giderinceye kadar onunla ilgilendi.”

— O Allah’ın sana verdiği Kevser’dir, dedi. Elini suyun dibine daldırınca içinden misk  ıktı.”

. Müslim, *İman*, 147; İbn Mâce, Dua, 10; *Müsned*, 4/133.

. İbn Kayy m, Ravdatü’l-Muhibbin 86.

. *Müsned*, 3/128.

“Biz seni ancak âlemlere *rahmet* olarak gönderdik.”

Bunun üzerine Allah Resûlü (a.s.m.) çocuğu yanına çağırdı. Onunla şakalaşarak üzüntüsünü gidermeye çalıştı.

“Muhammed sizin erkeklerinizden hiç birinizin babası değildir. O Allah’ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur.”

ONU (A.S.M.) NİÇİN SEVERİZ?

İnsanlığın Efendisi, son peygamber, Şefaat- Uzmâ'nın, Makam-ı Mahmûd'un sahibi, Allah'ın Habîbi, hayatımızın her anında derin izler bırakan, rahmet Peygamberi Allah Resûlü'nü (a.s.m.) candan öte sevmemiz için gereken sebepleri saymakla bitiremeyiz. Burada yalnızca bir fikir vermesi, düşünce ufkumuzu artırması ve Efendimizi kendisine layık olarak takdir edebilmemiz için bunlardan bazılarını anacağız.

Onu Sevmek İmanın Gereğidir

İnancın kalpte yerleşip karar kılması, neşv-ü nema bulup meyve vermesi için sevgi ile yoğrulup şekillenmesi gerekir. Sevgi dokunduğu her şeye can verir. O olmadan yalnızca aklın gereği ile inanmak cansız bir bedene sahip olmak gibidir. Bunun için Allah (c.c.) çeşitli vesilelerle pek çok âyette sevgiye vurgu yapmakta birçok âyette sevgi ulaşılması gereken ulvî bir gaye olarak nitelendirilmektedir.

“Rahman olan Allah, iman edip salih ameller yapanlar için bir sevgi yaratacaktır.”^[70]

“...İman edenlerin Allah'a olan sevgileri çok daha fazladır...”^[71]

“Ey iman edenler! Sizden kim dinden dönerse (bilsin ki) Allah, (onlar yerine) sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı zorlu bir toplum getirecektir.”^[72]

Rabbimiz sevilmek kadar sevgisini de öne çıkararak, sık sık inanan kullarını sevdiğini ifade buyurmaktadır.

“Rabbinizden af dileyin, ona tövbe edin. Muhakkak ki Rabbim çok rahmet eden ve çok sevendir.”^[73]

“Kullarım sana beni sorarsa: Ben çok yakınım. Dua ettiğinde, dua edenin duasını kabul ederim. O hâlde kullarım davetime icabet etsinler, bana inansınlar ki doğru yolu bulabilsinler.”^[74]

Nelerin yapılmasını sevdiğini, neleri sevmediğini açıklayan Allah (c.c.), sevgi ile amelin beden ve ruh gibi birbirinden ayrılmayacağını işaret buyurdu.

“Allah tövbe edenleri sever.”^[75]

“Allah takva sahiplerini sever.”^[76]

“Allah sabredenleri sever.”^[77]

“Allah adil olanları sever.”^[78]

“Allah zulmedenleri sevmez.”^[79]

“Allah haddi aşanları sevmez.”^[80]

“Allah fesatçıları sevmez.”^[81]

“Allah israf edenleri sevmez.”^[82]

Allah Resûlü (a.s.m.) sevginin imanın gereği olduğunu bildirerek şöyle buyurmuştur:

“Beni babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha fazla sevmedikçe iman etmiş olmazsınız.”^[83]

“Üç haslet vardır ki, bunları kendisinde bulunduran kimse imanın zevkini tadar. Allah ve Resûlü’nü onlar dışındaki her şeyden çok sevmek, birini ancak Allah için sevmek ve küfre dönmeyi ateşe atılmak kadar kötü görmek.”^[84]

Enes b. Mâlik anlatıyor: “Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte Mescid-i Nebevî’nin dışında bulunurken bir adam gelerek Allah Resûlü’ne (a.s.m.),

— Kıyamet ne zaman kopacak? diye sordu.

— Kıyamet için ne hazırladın?

— Hiçbir şey hazırlamadım, ama ben Allah ve Resûlü’nü çok seviyorum.

— O zaman sevdiklerinle birlikte olacaksın. Biz:

— Yâ Resûlallah! Biz de öyle miyiz? diye sorduk.

— Evet, buyurunca şimdiye dek hiç olmadığı kadar çok sevindik.”^[85]

Ebu Zer anlatıyor: “Bir gün Allah Resûlü’ne (a.s.m.);

— Yâ Resûlallah! Bir cemaati sevdiği halde onlar gibi amel edemeyen kişinin durumu hakkında ne buyurursun? diye sordum.

— Sevdiğinle birlikte olacaksın, buyurdu.

— Ben Allah ve Resûlü’nü seviyorum, dedim. Yeniden,

— Sevdiğinle birlikte olacaksın buyurdu.”^[86]

Allah’ı Seven Resûlü’nü de Sever

Sevginin en önemli unsurlarından biri sevgilinin sevdiklerini sevmektir. Allah’ı seven onun sevdiklerini de seviyorsa sevgisinde

samimidir. Yoksa kendisini aldatıyordur. Şu kudsî hadis bunu açıkça ortaya koymaktadır.

“Allah bir kulunu severse, Cebrâil’e (a.s.) ‘Allah falanı seviyor, sen de onu sev!’ diye nida eder. Cebrâil (a.s.) onu sever ve gök ehline: ‘Allah falan kulunu seviyor, siz de sevin!’ diye duyurur. O kişiyi onlar da sever. Sonra o kişi, yeryüzünde yaşayanlara sevdilir.”^[87]

Allah Resûlü (a.s.m.): “Nimetlerinden size rızık verdiği için Allah’ı sevin, Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için de ehl-i beytimi sevin.” buyurur.^[88]

Bize Allah’ı, onun dinini tanıtan, Rabbimizi sevdiren Resûlü (a.s.m.) sevmek, elbette Allah’a olan sevgimizin bir tezahürüdür. Allah da kelime-i şahadetten ezana kadar pek çok yerde Habîbi’nin ismini kendi ismi ile birlikte zikrederek bizi onu sevmeye teşvik etmiş, kendini sevmeyi ona itaat etme şartına bağlamıştır.

“De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.”^[89]

Dalaletten Kurtuluş Vesilesidir

Peygamberler vahiy yolu ile Allah’tan aldıkları eşsiz hakikatleri insanlara ileterek, onları aydınlatır, içine düştükleri cehalet ve dalalet batağından kurtarır, doğru yola sevk ederler. Bununla kalmaz kendilerine tabi olanları Cennete, içinde hiçbir üzüntü ve skıntı bulunmayan ebedî saadete iletirler.

Bütün insanlığın kurtuluş vesilesi olan son peygamber Hz. Muhammed (a.s.m.) insanları İslam’a davet ederek tüm dünyayı hakikat nuru ile aydınlattı. Sözleri, mücadelesi, yaşantısı ve kendisine indirilen Kur’ân ile dalalet bataklığında inleyen insanlığın elinden tuttu. Onları kurtarıp tedavi ederek yeniden hayata döndürdü. Bununla kalmadı, gelecek nesillere onları dalaletin her çeşidinden kurtaracak eşsiz bir İlahî reçete bıraktı.

Üstat Bediuzzaman bu hususu mealen şöyle ifade eder:

İşte o zat, ebedî saadetin habercisi, müjdecisi,

Sonsuz rahmetin kâşifi, ilacı,

Kâinattaki İlahî saltanatın dellalı, seyircisi,

Kulluğu cihetiyle muhabbet timsali, insaniyetin şeref kaynağı, yaratılış ağacının en nuranî meyvesi, peygamberliği cihetiyle hakkı gösteren kat’î delil, hakikat güneşi, hidâyet feneri, saadet vesilesi.

Şu geniş Arap yarımadasında yaşayan nice vahşî, âdetlerine körü körüne bağlı, mutaassıp ve bir o kadar da inatçı bir milleti, ne kadar kısa zaman içerisinde değıştirdi. Onları kökleşmiş âdetlerinden söküp aldı. O vahşî hallerini ve seciyelerini yok edip yerine en güzel ahlâkî meziyetleri yerleştirdi. Ve böylelikle yaşadıkları asrın en gelişmiş, en medenî milletlerine üstad ve muallim eyledi.^[90]

İbn Hacer, *Fethu'l-Bâri* isimli eserinde şöyle der:

“Bir Müslüman Allah Resûlü'nü (a.s.m.) sevdiğinden dolayı elde ettiğı eşsiz güzellikleri tefekkür ettiğinde görecektir ki, müjde ve uyarıları ile kendisini küfür karanlığından iman nuruna çıkaran odur. İnananların kurtuluş sebebi, onları ebedî, sermedî nimete sevk eden yine O'dur. Bunlar hiçbir şeyle kıyaslanmayacak kadar büyüktür. Yalnızca bu yönüyle bile onu herkesten çok sevmemiz gerekir.”^[91]

Fazlurrahman ise konu ile ilgili şu tespitleri yapar:

“Hz. Muhammed'in (a.s.m.) gönderildiğı cahiliye çağının problemleri yalnızca sosyal ve ahlâkî çöküntü, sadece putperestlik, içki kumar, zulüm baskı, boş ve lüzumsuz şeylerle meşgul olmak, kız çocuklarının diri diri toprağı gömülmesi meselesi miydi? Elbette hayır! Cahiliye çağının asıl problemi, bütün insanlığın diri diri toprağı gömülme meselesiydi.”^[92]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) gönderildiğı zamanı Kur'ân-ı Kerim şöyle ifade etmektedir:

“...Hatırlayın; hani siz birbirinize düşmandınız. Allah kalplerinizi birleştirdi. Onun nimeti ile kardeşler haline geldiniz. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz. Allah sizi ondan kurtardı. Allah âyetlerini size böylece açıklıyor ki doğruyu bulasınız.”^[93]

Allah Resûlü (a.s.m.) ise belığ bir ifade ile bu gerçeğı şu misal ile açıklıyor:

“Benim görevim ateş yakan ve ateş etrafını aydınlatmaya başlayınca kendilerini onun içerisine atmaya kalkışan pervanelere engel olmak, onları ateşe düşmekten korumak isteyen kişinin hâli gibidir. Ben sizi ateşe düşmekten korumak istiyorum, size ‘Ateşten kaçın! Ateşten kaçın!’ diyorum, ama siz kendinizi ateşe atmak için çırpınıyorsunuz. İşte benim ve sizin durumunuz böyledir. Ben sizin ateşe düşmemeniz için çalışırken siz beni dinlemiyor, ateşe hücum ediyorsunuz.”^[94]

En Güzel Örnek

Kur'ân-ı Kerim, Efendimizin en güzel örnek olduğunu bütün insanlığa en yüksek perdeden şöyle haykırır.

“Andolsun ki, Allah Resûlü’nde sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”^[95]

Allah (c.c.) bütün iyi huy ve yüksek meziyetleri en mükemmel şekli ile onda toplamıştır. Zaten onun gönderiliş sebeplerinden biri güzel ahlâkı tamamlamak değil miydi?

Allah Resûlü (a.s.m.); “Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.” buyurmuyor muydu?^[96] O yalnızca örnek olmamış, bütün insanlığın öğretmeni olmuştur.

“Ben öğretmen olarak gönderildim.”^[97] buyurarak tüm güzellikleri bize tek tek öğreten O değil miydi?

Sözleri, hareketleri, davranışları ve yaşantısı ile sahabilere örnek olan onları ilim, ahlâk, ibadet, medeniyet ve insanlığın zirvesine çıkaran En Sevgili, yalnızca onlara değil bütün insanlığa üstelik onlar için hayatî öneme sahip olan her alanda inanılmaz güzellikte örnekler sunmuştur.

İnsanlık nezaketin, şefkatin, sevgi ve merhametin, affın, adaletin, cömertliğin, fedakârlığın, tevazu ve hayânın, doğruluğun, azim ve gayretin, vefanın, cesaretin en güzel örneklerini onda gördü.

Sevgiyi, güler yüzlü olmayı, selamlaşmayı, temizliği, ibadeti hep ondan öğrendi.

Onunla tanıdık Rabbimizi, onunla sevdik,
Onunla öğrendik hakikatin en ince detaylarını,
Onunla tanıdık nefsimizi,
Bizi kötülüğe sevk eden şeytan ve dostlarını,
Onunla öğrendik yavrumuzun başını okşamayı,
Ondan öğrendik hanımlara değer vermeyi,
Zulmün aslında karanlık olduğunu,
Affetmenin büyüklük olduğunu,

İnsanlara hizmet edenin insanların efendisi olduğunu... Zira o ap açık bir nur, ışık ve yol göstericiydi.

“... Size bir nur ve ap açık bir kitap geldi. Allah rızasını arayanları onunla kurtuluş yollarına ulaştırır. Onları karanlıklardan aydınlığa

çıkartır, dosdoğru yola iletir.”[98]

“De ki; Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabalarınız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size *Allah’tan, Resûlü’nden ve Allah yolunda cihat etmekten* daha sevgili ise, Allah’ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez.”[99]

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) yakından tanıyan sahabe efendilerimiz büyük bir aşk ve heyecanla onu örnek alıp, adım adım takip etmişlerdi. Hatta bu durumu bilen Allah Resûlü (a.s.m.), onların kendisine uymakta zorlanmalarından korktuğu zaman yapmayı sevdiği bazı ibadetleri bırakmıştı.

Zeyd b. Sâbit anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) Mescid-i Nebevî’nin bir tarafına hasır koyarak, orayı kendisine mescid yaptı. Geceleri burada namaz kılmaya başladı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) geceleri namaz kıldığını gören sahabiler, oraya toplanıp onunla namaz kılmaya başladılar. Geceyi Allah Resûlü (a.s.m.) ile ihya edenler, sabah olunca olanları arkadaşlarına anlattılar. İkinci gün daha fazla kişi geldi. Yeni gelenlerde başkalarına anlattı. Üçüncü gün Mescid-i Nebevî iyice kalabalıklaştı. Dördüncü gün insanları almaz hâle geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) gelenlerin çoğaldığını görünce namaz kılarken sesini alçalttı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sesini duyamayan sahabiler, onun uyuyakaldığını sandılar. Uyandırarak yanlarına çıkmasını sağlamak için öksürmeye başladılar. Allah Resûlü’nü (a.s.m.) hâlâ görmeyince kapısını tıklattılar. Durumu fark eden Allah Resûlü (a.s.m.) yanımıza geldi:

— Ne yapıyorsunuz? Kılmış olduğum namazın size farz olunacağından korkmasaydım devam ederdim. Farz olursa, onu yerine getiremezsiniz. Ey insanlar! Namazlarınızı evinizde kılın! Farzların dışındaki namazları evlerde kılmak daha faziletlidir, buyurdu.”[100]

Allah Resûlü (a.s.m.) oruç tutarken, iftar etmeden ertesi gün oruca devam ediyordu. Onu gören sahabiler de peş peşe oruç tutmaya başladılar. Çok zorlanmalarına rağmen Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olan sevgileri onları Efendimizi örnek almaya sevk ediyordu. Allah Resûlü

(a.s.m.) onların bu durumunu görünce peş peşe oruç tutmayı yasakladı...^[101]

[70]. Meryem Sûresi, 19:96.

[71]. Bakara Sûresi, 2:165.

[72]. Mâide Sûresi, 5:54.

[73]. Hûd Sûresi, 11:90.

[74]. Bakara Sûresi, 2:186.

[75]. Bakara Sûresi, 2:222.

[76]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:76.

[77]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:146.

[78]. Mâide Sûresi, 5:42.

[79]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:57.

[80]. Bakara Sûresi, 2:190.

[81]. Mâide Sûresi, 5:64.

[82]. En'âm Sûresi 6:141.

[83]. Buhârî, *İman*, 8.

[84]. Buhârî, *İman*, 9; Müslim, *İman*, 67; Ebu Dâvud, *Zekat*, 5, Tirmizî, *İlim*, 10; Nesâî, *İman*, 3; İbn Mâce, *Fiten*, 23.

[85]. Buhârî, *Fedâil*, 6, *Edeb*, 95; Müslim, *Bir ve Sıla*, 163, *Müsned*, 3/227.

[86]. Ebu Dâvud, 122, Tirmizî, *Zühd*, 50, Dârimî, *Rikak*, 20.

[87]. Buhârî, *Edeb*, 42.

[88]. Tirmizî, *Menâkib*, 31.

[89]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.

[90]. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı*, 1/92.

[91]. İbn Hacer, *Fethü'l-Bâri*, 1/59.

[92]. Fazlurrahman, *Sîret Ansiklopedisi*, 3/296.

[93]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:103.

[94]. Buhârî, *Enbiya* 40; Müslim, *Fedâil*, 17-19; Tirmizî, *Edeb*, 82.

[95]. Ahzâb Sûresi, 33:21.

[96]. Muvatta, *Hüsnü'l-Hulk*, 8.

[97]. İbn Mâce, *Mukaddime*, 17.

[98]. Mâide Sûresi, 5:15-16.

[99]. Tevbe Sûresi, 9:24.

[100]. Buhârî, *Ezan*, 81; Müslim, *Müsafirin*, 177; *Müsned*, 5/182.

[101]. Buhârî, *Savm*, 20; Müslim, *Sıyam*, 55.

“De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.”

“Üç haslet vardır ki, bunları kendisinde bulunduran kimse imanın zevkini tadar. Allah ve Resûlü’nü onlar dışındaki her şeyden çok sevmek, birini ancak Allah için sevmek ve küfre dönmeyi ateşe atılmak kadar kötü görmek.”

— Ne yapıyorsunuz? Kılmış olduğum namazın size farz olunacağından korkmasaydım devam ederdim. Farz olursa, onu yerine getiremezsiniz. Ey insanlar! Namazlarınızı evinizde kılın! Farzların dışındaki namazları evlerde kılmak daha faziletlidir, buyurdu.”

“Allah sabredenleri sever.”

Allah Resûlü (a.s.m.); “Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.” buyurmuyor muydu? O yalnızca örnek olmamış, bütün insanlığın öğretmeni olmuştur.

“Allah tövbe edenleri sever.”

“...Hatırlayın; hani siz birbirinize düşmandınız. Allah kalplerinizi birleştirdi. Onun nimeti ile kardeşler haline geldiniz. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz. Allah sizi ondan kurtardı. Allah âyetlerini size böylece açıklıyor ki doğruyu bulasınız.”

“Allah israf edenleri sevmez.”

“... Size bir nur ve ap açık bir kitap geldi. Allah rızasını arayanları onunla kurtuluş yollarına ulaştırır. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru yola iletir.”

. Buhârî, *Ezan*, 81; Müslim, *Müsafirin*, 177; *Müsned*, 5/182.

. Buhârî, *Savm*, 20; Müslim, *Sıyam*, 55.

“Ey iman edenler! Sizden kim dinden dönerse (bilsin ki) Allah, (onlar yerine) sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı zorlu bir toplum getirecektir.”

“De ki; Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabalarınız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size *Allah’tan*, *Resûlü’nden* ve *Allah yolunda cihat etmekten* daha sevgili ise, Allah’ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez.”

— Sevdiğinle birlikte olacaksın buyurdu.”

“Rahman olan Allah, iman edip salih ameller yapanlar için bir sevgi yaratacaktır.”

“Rabbinizden af dileyin, ona tövbe edin. Muhakkak ki Rabbim çok rahmet eden ve çok sevendir.”

“Allah zulmedenleri sevmez.”

Allah Resûlü (a.s.m.) oruç tutarken, iftar etmeden ertesi gün oruca devam ediyordu. Onu gören sahabiler de peş peşe oruç tutmaya başladılar. Çok zorlanmalarına rağmen Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olan sevgileri onları Efendimizi örnek almaya sevk ediyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) onların bu durumunu görünce peş peşe oruç tutmayı yasakladı...

“Allah takva sahiplerini sever.”

“...İman edenlerin Allah’a olan sevgileri çok daha fazladır...”

“Hz. Muhammed’in (a.s.m.) gönderildiği cahiliye çağının problemleri yalnızca sosyal ve ahlâkî çöküntü, sadece putperestlik, içki kumar, zulüm baskı, boş ve lüzumsuz şeylerle meşgul olmak, kız çocuklarının diri diri toprağa gömülmesi meselesi miydi? Elbette hayır! Cahiliye çağının asıl problemi, bütün insanlığın diri diri toprağa gömülme meselesiydi.

“Allah haddi aşanları sevmez.”

“Beni babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha fazla sevmedikçe iman etmiş olmazsınız.”

— Evet, buyurunca şimdiye dek hiç olmadığı kadar çok sevindik.”

“Andolsun ki, Allah Resûlü’nde sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”

Şu geniş Arap yarımadasında yaşayan nice vahşî, âdetlerine körü körüne bağlı, mutaassıp ve bir o kadar da inatçı bir milleti, ne kadar kısa zaman içerisinde değiştirdi. Onları kökleşmiş âdetlerinden söküp aldı. O vahşi hallerini ve seciyelerini yok edip yerine en güzel ahlâkî meziyetleri yerleştirdi. Ve böylelikle yaşadıkları asrın en gelişmiş, en medenî milletlerine üstad ve muallim eyledi.

Allah Resûlü (a.s.m.): “Nimetlerinden size rızık verdiği için Allah’ı sevin, Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için de ehl-i beytimi sevin.” buyurur.

“Benim görevim ateş yakan ve ateş etrafını aydınlatmaya başlayınca kendilerini onun içerisine atmaya kalkışan pervanelere engel olmak, onları ateşe düşmekten korumak isteyen kişinin hâli gibidir. Ben sizi ateşe düşmekten korumak istiyorum, size ‘Ateşten kaçın! Ateşten kaçın!’ diyorum, ama siz kendinizi ateşe atmak için çırpınıyorsunuz. İşte benim ve sizin durumunuz böyledir. Ben sizin ateşe düşmemeniz için çalışırken siz beni dinlemiyor, ateşe hücum ediyorsunuz.”

. Tevbe Sûresi, 9:24.

. Mâide Sûresi, 5:15-16.

. İbn Mâce, *Mukaddime*, 17.

. Muvatta, *Hüsnü'l-Hulk*, 8.

. Ahzâb Sûresi, 33:21.

. Buhârî, *Enbiya* 40; Müslim, *Fedâil*, 17-19; Tirmizî, *Edeb*, 82.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:103.

. Fazlurrahman, *Sîret Ansiklopedisi*, 3/296.

. İbn Hacer, *Fethü'l-Bâri*, 1/59.

. Bediüzzaman, *Risale-i Nur Külliyyatı*, 1/92.

“Allah adil olanları sever.”

“Allah bir kulunu severse, Cebrâil’e (a.s.) ‘Allah falanı seviyor, sen de onu sev!’ diye nida eder. Cebrâil (a.s.) onu sever ve gök ehline: ‘Allah falan kulunu seviyor, siz de sevin!’ diye duyurur. O kişiyi onlar da sever. Sonra o kişi, yeryüzünde yaşayanlara sevdilir.”

“Kullarım sana beni sorarsa: Ben çok yakınım. Dua ettiğinde, dua edenin duasını kabul ederim. O hâlde kullarım davetime icabet etsinler, bana inansınlar ki doğru yolu bulabilsinler.”

“Bir Müslüman Allah Resûlü’nü (a.s.m.) sevdiğinden dolayı elde ettiği eşsiz güzellikleri tefekkür ettiğinde görecektir ki, müjde ve uyarıları ile kendisini küfür karanlığından iman nuruna çıkaran odur. İnananların kurtuluş sebebi, onları ebedî, sermedî nimete sevk eden yine O’dur. Bunlar hiçbir şeyle kıyaslanmayacak kadar büyüktür. Yalnızca bu yönüyle bile onu herkesten çok sevmemiz gerekir.”

“Ben öğretmen olarak gönderildim.” buyurarak tüm güzellikleri bize tek tek öğreten O değil miydi?

“Allah fesatçıları sevmez.”

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:57.

- . Mâide Sûresi, 5:42.
- . Âl-i İmrân Sûresi, 3:146.
- . Âl-i İmrân Sûresi, 3:76.
- . Bakara Sûresi, 2:222.
- . Bakara Sûresi, 2:186.
- . Hûd Sûresi, 11:90.
- . Mâide Sûresi, 5:54.
- . Bakara Sûresi, 2:165.
- . Meryem Sûresi, 19:96.
- . Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.
- . Tirmizî, *Menâkib*, 31.
- . Buhârî, *Edeb*, 42.
- . Ebu Dâvud, 122, Tirmizî, *Zühd*, 50, Dârimî, *Rikak*, 20.
- . Buhârî, *Fedâil*, 6, *Edeb*, 95; Müslim, *Bir ve Sıla*, 163, *Müsned*, 3/227.
- . Buhârî, *İman*, 9; Müslim, *İman*, 67; Ebu Dâvud, *Zekat*, 5, Tirmizî, *İlim*, 10; Nesâî, *İman*, 3; İbn Mâce, *Fiten*, 23.
- . Buhârî, *İman*, 8.
- . En'âm Sûresi 6:141.
- . Mâide Sûresi, 5:64.
- . Bakara Sûresi, 2:190.

BİR PEYGAMBER ÂŞIĞI HZ. EBÛ BEKİR

Allah ve Resûl aşkı denince akla gelen ilk sahabe hiç şüphesiz Hz. Ebû Bekir'dir. O peygamber aşkını en zirve noktasında yaşadı. Aşkın bütün renkleri onda mevcuttu. O daha dünyaya gelmeden varlık âlemine sevgiyi bağışlayan Rabbine adanmıştı. Anne-babasının doğan bütün çocukları yaşamamış hepsi bir bir ölmüştü. Annesi Selmâ Hanım Fil Vak'asından iki yıl sonra yine hamile kalmıştı. Rabbine olan ümidini hiç kaybetmeyen anne büyük bir aşk ve heyecanla O'na yöneldi, ellerini açıp yalvardı:

— Şâyet çocuğum olur ve yaşarsa, onu Kâbe'ye adayacağım.

Bu, İmrân'ın eşinin karnındaki bebeği "Rabbim! Karnımdakini, azatlı bir kul olarak sırf sana adadım. Adağımı kabul buyur..."^[102] diyerek adaması gibi bir adaktı.

Musa b. Ebû Talha anlatıyor:

"Bir gün babama:

— Hz. Ebû Bekir'e niçin Atik ismi verildi? diye sordum.

— Annesinin çocuğu yaşamıyordu. Doğan çocuğu yaşayınca onu alıp Kâbe'ye gitti ve:

— Allah'ım! Şu çocuğu ölümden azat ettin. Onu bana bağışla! diye dua etti.^[103]

Kalbin sevgi ile incelip titreyerek yönelişi, samimiyeti, duaya icabet edileceğinin en açık işaretiydi. Allah'ın Beytine yapılan içten yönelişle rahmet sağanak sağanak yağdı, Selmâ Hanım'ın oğlu yaşadı. Bu içten duanın bereketi olsa gerek duası Allah Resûlü'nün (a.s.m.) mübarek dudaklarında müjdeye dönüştü. Efendimiz ona yalnızca dünyada değil ahirette de azat edildiğini müjdeleyerek şöyle buyurdu:

"Ey Ebû Bekir! Sen Allah'ın Cehennemden azat ettiği kişisin."^[104]

Sevgi ile çarpan bir yürekten dünyaya gelen, sevgi ile yaşayan ve bu hâl üzere canana vasıl olan sevgi sultanı bundan böyle "Atik" diye anıldı.

"Hayrın Annesi" künyesiyle meşhur olan Ümmü'l-Hayr, sözünü unutmadı ve biricik oğlunun adını Kâbe'ye adanmış manasında "Abdülkâbe" koydu.

Her zaman olduğu gibi o gün de Kâbe, insanların en fazla itibar ettiği bir mek ndı. Onu yıkmak için gelen Ebrehe ordusunun başına gelenler, bütün dehşetiyle birlikte insanların zihinlerindeki yerini hâlâ koruyordu. Her h liyle Kâbe Allah'ı hatırlatıyor, Allah denildik e de Kâbe akla geliyordu. Bu sebeple babası Eb  Kuhâfe, “Abd lk be” diye seslendiği oğlunu bazen “Abdullah” diye çağırıyor ve onun Kâbe'nin ruhuna yakışır manada bir kul olması için çaba gösteriyordu.

Doğumundan önce başlayan bu adanmışlıkla, o hep *Abdullah* diye anıldı. Bu ad Allah sevgisinin insanda zirveye çıktığı anın adıydı. Zira ona olan sevgi yalnızca Allah'a kul olmakla anlam kazanıyordu. Bizzat Allah'ta böyle ilan etmemiş miydi tüm  lemlere:

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”^[105]

H . Eb  Bekir de adına uygun olarak hareket etti. Hiçbir zaman O'ndan başkasına kulluk etmedi. İnsanlar putlara koşarken o asla putlara iltifat etmedi. Cahiliye alışkanlıklarından uzak durdu, tertemiz bir hayat yaşadı.

Bir gün kendisine sordular.

— Cahiliye döneminde içki içtin mi?

— Böyle bir şey yapmış olmaktan Allah'a sığınırım.

— Niçin? dediler.

— Ben o gün de namus, haysiyet ve şerefimi koruyordum. I ki içenler haysiyet ve şerefini kaybeder.

Onun sözleri Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bildirilince iki kez:

— Eb  Bekir doğru söylemiş, buyurdu.^[106]

Kötülüklerden uzak nezih bir hayat yaşaması genç yaşta yollarının Allah Resûlü (a.s.m.) ile kesişmesine vesile oldu. Onu yakından tanıdı. Tanıdık a sevdi, arkadaş oldu. Ta o günden onun ahlâkî ile bezendi.

Sevgide Zirveye Doğru

Allah Resûlü (a.s.m.) ve onun davasına olan aşkı H . Eb  Bekir'in duygularını yoğunlaştırıyor, heyecanı her geçen gün biraz daha artıyordu. Müşriklerin apaçık hakikat karşısındaki tavırları onu çok üzüyor, bir an önce Müslüman olmalarını arzuluyor, İslam'ı

haykırmak, insanları hakka çağırarak istiyordu. Sevgisi duygularını coşturdukça coşturdu.

Müslümanlar 39 kişi olduklarında Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Artık gizlenmeyi bırakıp, insanları İslâm'a açıkça davet edelim, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ey Ebû Bekir! Hâlen sayıca çok azız! buyurdu.

Ancak Hz. Ebû Bekir ısrarlıydı. Müşriklerden gizlenmelerine tahammül edemiyordu. İsteğini tekrar tekrar dile getirince, Allah Resûlü (a.s.m.) isteğini kabul etti. Hazırlanıp açığa çıkan Müslümanlar, müşriklerin şaşkın bakışları arasında hep birlikte Mescid-i Harâm'a doğru yürümeye başladılar. Mescide gelindiğinde Hz. Ebû Bekir ayağa kalkarak insanları İslâm'a çağırıyordu. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) oturmuş onu dinliyordu. O, Allah Resûlü (a.s.m.) dışında insanlara İslâm'a davet için konuşma yapan ilk kişiydi. Henüz birkaç cümle konuşmadan müşrikler başlarına toplandılar. Hep birlikte Hz. Ebû Bekir'e ve yanında bulunan Müslümanlara saldırdılar. Bütün hınçlarını çıkarırcasına acımasızca vuruyorlardı. Aldığı darbelerle yere düşen Hz. Ebû Bekir'i müşrikler hırsıyla tekmeliyorlardı.

Tekme vuranlardan biride Utbe b. Rebîa idi. Hz. Ebû Bekir'e yaklaşıp ökçeli ayakkabısı ile onu tekmelemeye başladı. Ağzı burnu, yüzü gözü kanlar içinde kalan Hz. Ebû Bekir, tanınmaz bir hâle gelmişti. Onun ölmek üzere olduğunu gören Temim oğulları, akrabalarını kurtarmak için müşriklere müdahale ederek Hz. Ebû Bekir'i kurtardılar. Hz. Ebû Bekir baygın bir hâlde yerde yatıyordu. Akrabaları onu battaniye türü bir şeye sarıp eve götürdüler. Hâlâ baygındı, çok uğraşmalarına rağmen bir türlü ayıltamadılar. Temim oğulları ondan ümidini kesmişler ölecek gözü ile bakıyorlardı. Çaresiz onu öylece bırakıp evlerine döndüler. Evlerine giderken Mescid-i Harâm'a uğrayıp orada bulunan müşriklere tehditler savurdular:

— Vallahi! Eğer Ebû Bekir ölürse, bizde Utbe'yi öldürürüz.

Hz. Ebû Bekir'i yalnız bırakmayan Temim oğulları sürekli yanına gidip geldiler. Bir türlü kendine gelemeyen Hz. Ebû Bekir'i babası Ebû Kuhâfe ile birlikte ayıltmaya çalıştılsa da başaramadılar. Ölü

gibi yatıyordu. Ancak akşama doğru gözlerini açabildi. Ölmek üzere olmasına rağmen ilk sözü:

— *Allah Resûlüne ne oldu? O ne hâlde?* Onu en son gördüğümde hakaret ederek üzerine yürüyorlardı, oldu.

Yanındakilerin bu hâli anlamalarına imkân yoktu. Ölüme bir adım kala geri dönen bir insanın, ayılır ayılmaz başkasını düşünüp, onun hâlini sorması anlaşılır gibi değildi onlar için. Hz. Ebû Bekir'e kızan, onu kınayan akrabaları isteğini önemsemediler bile. Annesi Ümmü'l-Hayr'a:

— Ona bir şeyler yedirip içir, kendini toparlasın, dediler.

Habîbinin, Canlar Canı'nın durumunu öğrenmeden yemeyi içmeyi nasıl düşünebilirdi? Akrabalarının Efendimizin durumunu kendisine bildirmeyeceği belliydi. Susup gitmelerini bekledi. Hz. Ebû Bekir'in ayıldığını gören akrabaları rahatlayıp evlerine gittiler. Onlar gidince Hz. Ebû Bekir, annesine ısrarla yeniden sordu:

— Allah Resûlüne ne oldu?

— Vallahi! Onun durumundan haberim yok.

Aşkının büyüklüğünden acılarını unutan Hz. Ebû Bekir kendi hâline aldirmeden, getirilen yemeklere bakmadan can Muhammed'in durumunu öğrenmeğe çalışıyordu. Annesi Ümmü'l-Hayr'a âdeta yalvardı.

— Ümmü Cemile binti Hattab'ın yanına gidip ona sorsan?

Oğlunun endişe ve üzüntüsünü gören annesi, ısrarlarına daha fazla dayanamayıp oğlunu o hâlde bırakarak Ümmü Cemile'nin yanına gitti çaresiz.

— Ebû Bekir, senden Muhammed'in durumunu soruyor. O nasıl?

Ümmü Cemile tedbirli bir hanımdı. İman etmişti, ama Kureyş'in şerrinden emin olabilmek için imanını gizliyordu.

— Ben Muhammed'i de, Ebû Bekir'i de tanımıyorum. Bugün olanları duydum, müsaade edersen seninle birlikte gelip oğlunun durumunu görmek isterim.

Gece birlikte eve geldiler. Ümmü Cemile eve girince doğruca Hz. Ebû Bekir'in yanına gitti. Hz. Ebû Bekir baygın ve hareketsiz bir şekilde yatıyordu. Onu bu hâlde görünce kendini tutamadı acı bir çığlık attı.

— Sana bunu reva görenler, gerçekten haddi aşmış azgın kişilerdir. Umarım ki Allah, tez zamanda senin intikamını onlardan alır.

Ümmü Cemile'nin çığılığı ile uyanan Hz. Ebû Bekir büyük bir endişe ve heyecanla sordu.

— Allah Resûlüne (a.s.m.) ne oldu? O nasıl?

— Annen yanımızda, bizi duyar, dedi sessizce Ümmü Cemile.

— Ondan sana bir zarar gelmez. Ondan sır çıkmaz.

— Elhamdülillah. O iyi, sağ salım.

Ümmü Cemile'nin sözüne inansa da gönlüne söz geçiremeyen Hz. Ebû Bekir ikna olmadı. Olamazdı da. Çünkü sadakat ve adanmışlık bunu gerektiriyordu. Tekrar sordu:

— Allah Resûlü (a.s.m.) şimdi nerede?

— Erkam'ın evinde, diye cevapladı Ümmü Cemile.

Hz. Ebû Bekir bütün gücünü toplayarak son bir gayretle kalkmaya çalıştı. Bir taraftan da:

— Allah'a yemin olsun ki, O'nu görmeden ne bir lokma yerim, ne de bir yudum su içerim.

Oğlunun son derece kararlı olduğunu görünce insanların evlerine çekilmesini ve sokakların boşalmasını bekledi. Etraf sakinleşince annesi ve Ümmü Cemile'den destek alarak evden çıktı. Onlarında yardımı ile sürüklenerek de olsa gizlice Erkam'ın evine gitti. Allah Resûlü (a.s.m.) onu görünce hemen kalkıp boynuna sarılıp öptü. Orada bulunan Müslümanlar da, Hz. Ebû Bekir ile tek tek musâfaha yaptılar. Efendimiz onun bu hâle gelmesine çok üzüldü. Efendimizin çok üzüldüğünü gören Hz. Ebû Bekir, Onu rahatlatmak için:

— Anam-babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Benim bir şeyim yok, yalnızca Utbe yüzüme tekme vurdu, onun vurduğu yer biraz acı veriyor.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) iyi olması onu son derece mutlu etti. Efendimizi mutlu etmek isteyen Hz. Ebû Bekir üzerine tir tir titreyen annesini Allah Resûlü (a.s.m.) ile tanıştırdı. Yüreğinin derinliklerinden gelen içten yalvaran bir sesle:

— Annem çok iyi bir insandır. Sen de mübarek birisin. Onun için Allah'a dua buyursan. Belki Allah, senin vesilenle onu Cehennemden kurtarır.

Onun bu fedakârlığı ve böylesine samimi isteğine Allah Resûlü (a.s.m.) hayır demedi. Annesini yanına çağırarak, iman nasip etmesi için ona dua etti. Çok geçmeden annesi İslâm'la şereflendi. [\[107\]](#)

Efendimizin emniyette oluşundan sonra annesinin de Müslüman oluşu, bütün ıstıraplarını unutturdu aşk odu ile yanan Hz. Ebû Bekir'e. (Radiyallâhü anhü)

Ulaşılamayan Aşk

Güllerin Efendisini çok sevdiği her hâlimden belli olan Hz. Ebû Bekir'in sevgisi aşkın zirvelerine çıkıyordu. Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilerine:

— Dünyanızdan bana üç şey sevdirdi: Güzel koku, kadın ve gözümün nuru namaz, buyurdu.

Yanında bulunan Hz. Ebû Bekir kendini tutamadı:

— Yâ Resûlallah! Bana da dünyadan üç şey sevdirdi: Senin yüzüne bakmak, bütün malımı senin için harcamak ve beni sana yaklaştıracak vesileler bulmak. ^[108]

Bekir b. Abdullah onun aşkını şu sözlerle anlatır:

“Hz. Ebû Bekir, namazının, orucunun çokluğu ile değil kalbindeki sevgi sebebi ile insanlardan daha faziletli oldu.” ^[109]

“Eğer onlara, kendinizi öldürün yahut yurtlarınızdan çıkın diye emretmiş olsaydık, pek azı müstesna bunu yapamazlardı.” ^[110] âyeti nazil olunca Hz. Ebû Bekir:

— Yâ Resûlallah! Eğer bunu bana emretseydin hemen yapardım, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Doğru söylüyorsun, buyurarak samimiyetini onayladı. ^[111]

Hz. Ebû Bekir'in hicreti adanmışlık örnekleri ile süslüdür. “Kişinin ne olduğu yolculukta belli olur.” denir ya işte o da Resûle adanmış bir can olduğunu Mukaddes Hicret sırasında yolculuk boyunca hep gösterdi.

Allah Resûlü (a.s.m.) her gün sabah ya da akşam Hz. Ebû Bekir'in evine uğrardı. İşte yine geliyordu. Ama her zaman ki vaktinden farklı bir zamanda geliyordu. Önce endişe etti, korktu. Efendimizden kendisi ile birlikte hicret edeceği müjdesini alınca müşrikler peşine düşecekler diye korkmak bir yana sevinçten gözyaşları sel oldu. Hz. Âişe der ki:

— Babam Hz. Ebû Bekir'in ağladığını gördüğüm ana kadar birinin sevinçten ağladığını görmemiştim. ^[112]

Hicret esnasında peşlerine düşen Sürâka kendilerine yaklaştığında sevgisi yine coşmuş, En Sevgili'ye duyduğu endişeden hüngür

hüngür ağlıyor büyük bir kaygıyla:

— Yâ Resûlallah! Peşimizdeki adam bize ulaştı, diyordu.

Allah'ın Habibi (a.s.m.) Rabbinin yardımından emindi. Kendini çok seven arkadaşını teselli etmek için:

— Niçin ağlıyorsun? diye soruyordu. Hz. Ebû Bekir:

— Vallahi kendim için ağlamıyorum. Sana bir şey olur korkusu ile ağlıyorum. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Allah'ım bizi ondan koru! diye dua edince Sürâka'nın atınının ayakları kumlara gömüldü. [\[113\]](#)

Hz. Ebû Bekir'i çok yakından tanıyan Hz. Ömer, birisinin “Sen Ebû Bekir'den daha hayırlısın,” sözleri üzerine ağlamaya başladı ve onu gözyaşları arasında şunları anlattı:

“Vallahi! Hz. Ebû Bekir'in bir gün ve gecesi bile, Ömer ve onun bütün ailesinden daha hayırlıdır.

Allah Resûlü (a.s.m.) bir gece mukaddes yolculuk için Hz. Ebû Bekir ile birlikte gizlice Mekke'den çıktı. Sevr mağarasına giderken Hz. Ebû Bekir, bazen Allah Resûlü'nün (a.s.m.) önünde, bazen arkasında, bazen sağında bazen de solunda yürüyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) onun telaşını görünce:

— Bu ne hâl ey Ebû Bekir? Seni hiç böyle görmedim, buyurdu. Hz. Ebû Bekir:

— Yâ Resûlallah! Gözetlenebileceğimizi düşünüp, sana bir zarar gelmesin diye öne geçiyorum. Sonra birilerinin bizi takip edebileceğini düşünüyor, seni onlardan korumak için arkaya geçiyorum. Başka şeyler düşünerek bir sağına bir soluna geçiyorum. Bir türlü emin olamıyorum. İçim rahat olmadığı için böyle dönüp duruyorum, dedi [\[114\]](#)

Gece boyu yürüdükten sonra bir şey olmadan selamet içinde gizlenebilecekleri bir yere geldiler. Kalacakları yeri gören Hz. Ebû Bekir, sıçrayıp Allah Resûlü'nün (a.s.m.) önüne geçti. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) durdurarak hemen mağaranın kapısına yöneldi:

— Müsaade ederseniz sizden önce içeri girip içeride sizi rahatsız edebilecek bir şey olup olmadığını kontrol etmek istiyorum, *Eğer tehlikeli bir şey varsa size değil bana zarar versin* dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Olur, buyurdu.

Hız. Ebû Bekir, içeri girerek etrafı haşerelerden temizledi. Allah Resûlü'ne (a.s.m.) çaresiz;

— Biraz oturup bekleyin. Mağarada çeşitli delikler var, onları kapatayım, dedi. Sonra üzerindeki cübbesini çıkararak, ondan kestiği parçalarla delikleri tek, tek kapattı. Elbise bütün delikleri kapamış sadece iki delik kalmıştı. Mağaradan çıkarak, Allah Resûlü'nü (a.s.m.) içeri buyur etti. Allah Resûlü (a.s.m.) içeri girip istirahat buyurdular. Ebû Bekir Efendimiz de ayakları ile kalan iki deliği kapadı.

Gece henüz bitmemişti. Mağaranın içindeki yılanlar ve haşereler sabaha kadar Hız. Ebû Bekir'in ayaklarını ısırıp, saktular. Hız. Ebû Bekir acıdan kıvranıyor ancak Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rahatsız etmek uykusunu bölmek istemiyordu. Olanlardan haberi olmayan Allah Resûlü (a.s.m.), başını Hız. Ebû Bekir'in dizine koymuş öylece uyuyordu. Korkulu ve yorucu bir yolculuk yapmış, gece boyunca uyumamış olan Hız. Ebû Bekir, Efendimizin istirahati için gözlerinden akan uykuya aldırış etmeden Güllerin Efendisini bekliyor, daha da ötesi sevginin, aşkın zirvesine çıkarak En Sevgiliyi uyandırmamak için yılanlar, akrepler ayaklarını ısirmaktan kalbura çevirmesine rağmen hareket etmiyordu.

Rabbim bu ne büyük sevgi, nasıl bir aşk!

Rabbim bu sevginin hürmetine Efendimizi bize sevdirdi!

Aşk ve şevkle sünnetine uymamızı nasip et!

Aşk deryası Hız. Ebû Bekir yılanların sokmasının acısı ile kendini tutsa da gözyaşlarına hâkim olamadı. Gözlerinden akan yaşlar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yüzüne düştü. Allah Resûlü (a.s.m.) uyanıp Hız. Ebû Bekir'in ağladığını görünce,

— Ne oldu Ey Ebû Bekir?

— Annem-babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Yılanlar soktu.

— Bana söyleseydin ya!

— Sizi rahatsız etmek istemedim.

Allah Resûlü (a.s.m.) elini Hız. Ebû Bekir'in ayağında gezdirince yaraları iyileşti, acı ve ağrısı geçti. ^[115]

Üzölme Allah Bizimle Beraberdur!

Sevgi paylaşmaktı hayatı ve ötesini. Sevgi paylaşmaktı acı ve tatlı anları. Sevgi paylaşmaktı duyguları ve düşünceleri. Sevgi

paylaşmaktı endişeleri ve korkuları. Sevgi paylaşmaktı sevgilinin kalbindeki neşeyi ve hüznü. Kederi ve korkuyu bütün benliğiyle duyup hissederek yaşayabilmektir. Onunla gülüp onunla ağlayabilmektir. Ve bunun da ötesine gidebilmektir. Acılarını paylaşırken onu güldürebilmek ya da onun adına ondan daha fazla endişelenip korkmaktır.

Kureyşliler yaklaştığında Allah Resûlü (a.s.m.) mağarada namaz kılıyor, Hz. Ebû Bekir büyük bir endişe ile etrafı gözlüyordu. Müşrikler iyice yaklaşmıştı. Gölgelerini görüyorlardı. Hz. Ebû Bekir müşriklerin gölgesini görünce Efendimiz için endişelendi, gözyaşları sel olup aktı. Namazı bitiren Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Yâ Resûlallah! Onlardan biri ayağına doğru baksa bizi hemen görür, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ey Ebû Bekir! Üçüncüsü Allah olan iki kişi için ne olacağını sanıyorsun? buyurdu.

— Vallahi kendim için ağlamıyorum. Sana bir kötülük ederler diye ağlıyorum. Efendimiz:

— Üzülme Allah bizimle beraberdir, buyurdu. [\[116\]](#)

Şüphesiz üçüncüsü Allah olan hiçbir ikilinin endişe etmesine gerek yoktu. O bunun bilincindeydi. Ancak Efendimize olan sevgisinin büyüklüğünden kalbine söz geçiremiyor, gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Bu birliktelikle sevgisi en üst noktaya çıkarak Güllerin Efendisinde yok olmuştu. Kendisini âdeta unutmuş, yalnızca Allah Resûlü (a.s.m.) görüyor, onu düşünüyor, onun için kaygılanıyor, onun için ağlıyordu. Efendimiz onu teselli ederek buyuruyordu:

— Ey Ebû Bekir! Üçüncüsü Allah olan iki kişi için ne olacağını sanıyorsun? Elbette Allah onları korumuştur. Görünen görünmeyen ordularını göndermiş müşriklerle aralarına perdeler çekmiş, örümcek ağları, kuş yuvaları ile basiretlerini bağlamıştı.

“...Hani kâfirler onu, iki kişiden biri olarak çıkarmışlardı. O arkadaşına: ‘Üzülme Allah bizimle beraberdir’ diyordu. Bunun üzerine Allah ona sükûnet indirdi. Onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi...” [\[117\]](#)

Efendimiz ile bu çok özel anda çok özel lütuflara mazhar olan Hz. Ebû Bekir, Allah ile birlikte olmanın sırrına vardı. Sonra sükûnetin sırrını keşfetti. Tecelliler ve Şuhud... [\[118\]](#)

Aşkın Sevgi

İnsan hayatında çok özel anlar vardır. Bu anlarda kişinin kalbi âdeta dışa vurur. Hz. Ebû Bekir Mekke döneminde ve hicret anında bu anları yaşayarak Efendimize olan sevgisinin zirvede olduğunu açıkça göstermişti. Şüphesiz benzer olaylar Medine’de de yaşandı. Ama bir an vardı ki, o bütün sahabiler için çok özeldi. Bu an En Sevgili’nin Rabbine yolcu edildiği andı. O an bütün sahabiler perişan, gözyaşları içerisinde, kimi duygusunun yoğunluğundan hareket edemez hâle gelmiş, kimi Hz. Ömer gibi feveran ediyordu.

Hz. Ebû Bekir En Sevgili’nin aralarından ayrılacağını çok önceden fark ederek çok üzülmüştü. Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün minbere çıktı. Sahabilerine hitap ederek şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ki şu anda ayaklarım Cennet bahçelerinin ya da (Kevser) havuzunun üzerinde bulunuyor. Allah bir kulunu dünyada yaşamak, orada istediği en güzel nimetlerden faydalanmak ve Allah’a ulaşmak arasında serbest bıraktı. O kul Allah’a vasıl olmayı seçti.” Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bu sözleri üzerine Hz. Ebû Bekir ağlamaya başladı. Yakınında bulunan bir Ensâr onun ağlamasının nedenini anlayamamıştı.

— Şimdi bu niçin ağlıyor? Allah Resûlü (a.s.m.) yalnızca İsrail oğullarından bir adamdan ya da bir başkasından bahsetti. Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kendini kastettiğini anlamıştı, bunun için gözyaşları sel olmuş akıyor, bir taraftan da:

— Anam-babam sana feda olsun. Hayır, hayır babalarımız canlarımız sana feda olsun, diye feryat ediyordu.

Allah Resûlü (a.s.m.) onunla geçirdiği zamanları hatırlarcasına buyurdu: “Ağlama ey Ebû Bekir! İnsanların mal ve arkadaşlık yönünden üzerimizde en çok hakkı olan, en fazla minnet duyacağımız kişi Ebû Bekir’dir. Şâyet ben dost edinecek olsaydım, Ebû Bekir’i Halîl-Dost edinirdim. Ancak bundan böyle İslâm kardeşliği ve sevgisi var. Mescide açılan bütün kapılar kapatılsın; yalnızca Ebû Bekir’in kapısı sürekli açık kalsın.”^[119]

Diğer rivâyetlerde bu konuşmanın Allah Resûlü’nün (a.s.m.) son hastalığı sırasında yapıldığı, konuşmayı yaparken ağrısının şiddetinden başının sarılı olduğu ifade edilmektedir.^[120] Allah Resûlü (a.s.m.) bu hâlde iken bile sahabe-i kiram O’na ölümü konduramıyor,

vefat edeceğini akıllarından geçirmiyorlardı. Hz. Ebû Bekir ise sevgisinin aşkınlığından gözyaşlarına boğuluyordu. Aynı Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü (a.s.m.) vefat ettiğinde kimse O'nun vefatını kabullenmezken o çok özel kritik anda eşsiz bir tavır sergiliyordu.

Efendimizin vefatı ile sahabiler sanki büyük bir toplumsal travma içine girmişler, Efendimizin vefatını bir türlü kabullenemez bir hâldeydiler. Sahabiler ne yapacağını şaşırarak feryadı figan ederek ağlaırken Allah Resûlü'nü (a.s.m.) kelimelerle ifade edilmeyecek kadar çok seven Hz. Ebû Bekir, büyük bir üzüntü içerisinde En Sevgili'nin o anda yapılmasından en fazla memnun olacağı şekilde davranarak sahabileri bir araya topladı ve onlara şu tarihî konuşmayı yaptı:

— Ey insanlar! Her kim Muhammed'e inanıyorsa şunu iyi bilsin ki, O ölmüştür. Muhammed'in Rabbine inanlar bilsin ki Allah birdir asla ölmez! Sonra sözlerini desteklemek için sahabilere şu âyeti okudu: “Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz?”^[121]

Abdullah b. Abbas: “Vallahi, Hz. Ebû Bekir bu âyeti okuyuncaya kadar insanlar sanki bu âyeti hiç bilmiyor gibiydiler. Âyeti sanki ilk kez duyuyorlardı. Hz. Ebû Bekir'in hatırlatmasından sonra insanlar ilk kez duymuş gibi birbirini teselli etmek için bu âyeti okumaya başladılar.” der.

Hız. Ömer: “Hz. Ebû Bekir bu âyetleri okuyuncaya kadar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatına inanamıyordum. Onun sözlerini duyunca hayrete düştüm, ayaklarım beni taşıyamaz oldu. Yere yığılıp kaldım. Artık Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiğine inanmıştım.”^[122] demiştir.

Hız. Ebû Bekir'in sevgideki bu aşkın tavrını, Uhud Savaşı'nda fitnecilerin Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiği sözünü yaydığı zaman *Enes b. Nadr ve Sa'd b. Rabî'* gibi sahabilerde de görürüz.

Münafıklar “Muhammed (a.s.m.) öldürüldü” diye yaygara koparıp, Müslümanların maneviyatlarını yıkıp onları psikolojik olarak perişan ettiler. Nerdeyse yakaladıkları her Müslüman'ı fitneye düşürüp savaşıamaz hâle getirdiler. İşte tam bu sırada bu zor zamanda Enes b. Nadr, aslanlar gibi kükrüyor, Müslümanları uyarıyor, onları toparlamaya çalışıyordu:

— Ey Müslümanlar! Eğer Muhammed (a.s.m.) öldürüldüyse Muhammed'in Rabbi öldürülmedi ya! Haydi, Muhammed'in (a.s.m.) savaştığı dava için sizde savaşın!

Müslümanların durumuna çok üzülen Enes b. Nadr, onlar için, onlar adına, onların Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan sevgilerinin ağırlığı altında ezilmelerinden ve dağılmalarından dolayı Rabbi'nden özür diliyor, bütün içtenliği ile O'na yalvarıyordu:

— Allah'ım! Şu Müslümanların yaptığı şeyden dolayı senden af ve özür diliyorum.

O sadece Müslümanların yaptıklarından dolayı Rabbinden özür dilemiyor, müşriklerin yaptıklarından dolayı da Rabbinden özür diliyor, Allah'ın gazabından yine O'na sığınıyordu:

— Ey Allah'ım! Şu müşriklerin, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yaptıkları cinâyetten beni uzak tut. Onların yaptıklarından sana sığınırım. [\[123\]](#)

Duası bitince kılıcını sıyırarak düşman safları arasına daldı. Savaşa savaşa ilerlerken Sa'd b. Muâz ile karşılaştı. Sa'd, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) öldürüldüğü haberini duyunca elleri yanına düşmüş, panikten ne yapacağını şaşırılmıştı. Enes b. Nadr onu görünce, kararlı bir şekilde seslenerek:

— Ey Ebû Amr! Ne yapıyorsun, nereye gitmek istiyorsun? Haydi, kalk kendine gel! Varlığımı kudreti elinde tutan Allah'a yemin ederim ki; Cennetin kokusunu ta Uhud'un ötesinden alıyorum, dedi. Sözlerinin bitirir bitirmez, düşman safları arasına daldı.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) öldüğü haberi Müslümanlar arasında inanılmaz büyük bir fitneye sebep olmuş, bir an herkes ne yapacağını şaşırıp kalmıştı. Bu durumdan Hz. Ömer de nasibini almıştı. Sa'd'dan ayrıldıktan sonra her tarafı yara bere içinde düşman safları arasında ilerleyen Enes b. Nadr, Hz. Ömer'in birkaç sahabe ile birlikte, bir kenarda oturduklarını gördü. Ümitleri kırılmış, kararsız bir şekilde öylece duruyorlardı. Yanlarına varıp onlara;

— Niçin oturuyorsunuz? diye seslendi.

— Allah Resûlü (a.s.m.) şehit edilmiş, dediler. Enes b. Nadr, aşkın sevgisini göstererek büyük bir ferasetle:

— Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra sağ kalıpta ne yapacaksınız. O öldükten sonra hayatın ne anlamı var. Haydi kalkın! Allah Resûlü'nün (a.s.m.) savaşarak, canını feda ettiği şey için, sizde canınızı feda edin, diye haykırdı. [\[124\]](#)

Uhud'da sahabiler fitne ile karşı karşıya kaldığı sırada Sa'd b. Rebî'nin aşkın sevgisini görürüz.

İslam ordusunun dağılmasını fırsat bilen münafıklardan biride Mâlik b. Duhşem'di. O ulaşabildiği bütün Müslümanlara:

— *Muhammed'in öldüğünü biliyor musunuz?* diyerek, onların morallerini bozmaya, ümitlerini yıkmaya çalışıyordu. Sa'd b. Rebî ile karşılaşınca, ona da aynı soruyu sordu. Sa'd, Efendimize olan aşkın sevgisinden aldığı güçle, büyük bir feraset ve dirâyetle:

— Muhammed (a.s.m.), Rabb'i tarafından ona verilen elçilik ve tebliğ görevini yerine getirdi. Senin dinin için savaştı. Eğer Muhammed (a.s.m.) öldürülmüşse hiç şüphesiz Allah (c.c.) haydır, ölümsüzdür, diyerek gereken cevabı vermişti.

O ayakların kaydığı, akılların durduğu, kalplerin sevgiden kendini kaybettiği, duyguların kişiye tamamen hâkim olduğu bu zor anda aşkın sevgisi ile bakıyor, perdenin arkasını seyrediyordu. Savaşın sonuna doğru bütün vücudu paramparça olmuş ölmek üzere iken bile Allah ve Resûlü'ne iman ve onlara olan sevgi ile dopdoluydu. Savaş bitip de Kureyşliler Uhud'tan çekilince Allah Resûlü (a.s.m.) yanındaki ashabına:

— Kim Sa'd b. Rebî'nin durumunu araştırıp sağ mı yoksa ölümü olduğunu öğrenerek bana haber getirebilir? diye sordu. Eli ile vadinin bir tarafını göstererek:

— Onu bir ara şu tarafta görmüştüm! buyurdu.

Ensârdan bir zât (Übey b. Ka'b) müsaade alınca hemen Uhud meydanına indi. Şehitleri araştırmaya başladı. Bir taraftan geziyor, bir taraftan da etrafındakilere sesleniyordu. Fakat bir türlü Sa'd'ı bulamıyordu. O da diğer şehitler gibi tanınmaz haldeydi. Übey sesine cevap veren olmayınca var gücü ile bağırdı:

— Ey Sa'd! Allah Resûlü (a.s.m.) beni sana gönderdi.

Sesi duyan Sa'd, son bir gayretle demirci körüğünün soluması gibi soluyarak yerini belli etmeye çalıştı. Sesin geldiği tarafa yönelen Übey, Sa'd'ı görünce:

— Allah Resûlü (a.s.m.) senin sağ mı yoksa ölümü olduğunu öğrenmem ve ona haber götürmem için beni sana gönderdi. Sa'd efendimiz:

— Ben artık ölü sayılıyım. Allah Resûlü'ne (a.s.m.) selamımı ilet ve benim ona şöyle dediğimi bildir:

“Allah onu, ümmetlerini doğru yola ileten peygamberlerin en hayırlısı en üstünü yapmakla ödüllendirsin.”

Kavmime de benden selam söyle. Onlara da şu sözlerimi ilet: “Allah aşkına! Siz Akabe gecesinde Allah Resûlü’nü (a.s.m.) korumak için and içmediniz mi? Vallahi gözleriniz kımıldarken Allah Resûlü’nü (a.s.m.) düşmanlarından koruyamaz da onun başına bir musibet gelirse Allah katında ileri sürecek hiçbir özrünüz olmaz.”^[125]

[102]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:35.

[103]. İbn Hacer, *İsâbe*, 4819. *Sahâbe*; Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 29.

[104]. Tirmizî, *Menâkib*, 16; Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 29.

[105]. Zâriyât Sûresi, 51:56.

[106]. Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 32.

[107]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 13/45; Muhibbû’t-Taberî, *Riyâdü’n-Nadre*, 1/397.

[108]. Muhibbû’t-Tâberî, 1/265; ‘Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, 1/407.

[109]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu’s-Sahâbe*, 1/173; İbn Sa’d, *Tabakât*, 7/271.

[110]. Nisâ Sûresi, 4:66.

[111]. Suyûti, *Târihü’l-Hulefâ*, 57.

[112]. İbn Kesîr, *Sîretü’n-Nebî*, 1/363.

[113]. İbn Kesîr, 1/373.

[114]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu’s-Sahâbe*, 1/218.

[115]. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/365; Alûsî, *Ruhu’l-Meânî*, 6/139-150.

[116]. Alûsî, 6/141; Zerkânî, *Şerhu’l-Mevâhib*, 2/123.

[117]. Tevbe Sûresi, 9:40; Râzî, *Tefsirü’l-Kebîr*, 15/62.

[118]. Zerkânî, *Şerhu’l-Mevâhib*, 2/125.

[119]. Buhârî, *Salât*, 80; Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu’s-Sahâbe*, 1/73, 117.

[120]. İbn Sa’d, *Tabakât*, 2/230.

[121]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:144.

[122]. Buhârî, *Cenâiz*, 3; Müsned, 6/117; İbn Sa’d, *Tabakât*, 2/270.

[123]. Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 4/215.

[124]. Beyhakî, *Delâilu’n-Nübüvve*, 2/245; Geniş bilgi için bakınız: ‘*Sahabilerin Şehadet Anları*’ isimli eser.

[125]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/885; İbnü’l-Esîr, *Üsdü’l-Gâbe*, 1993; İbn Hacer, *İsâbe*, 3549. *Sahabe*; İbn Sa’d, *Tabakât*, 3/522, 612.

— Yâ Resûlallah! Gözetlenebileceğimizi düşünüp, sana bir zarar gelmesin diye öne geçiyorum. Sonra birilerinin bizi takip edebileceğini düşünüyor, seni onlardan korumak için arkaya geçiyorum. Başka şeyler düşünerek bir sağına bir soluna geçiyorum. Bir türlü emin olamıyorum. İçim rahat olmadığı için böyle dönüp duruyorum, dedi

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”

Onun bu fedakârlığı ve böylesine samimi isteğine Allah Resûlü (a.s.m.) hayır demedi. Annesini yanına çağırarak, iman nasip etmesi için ona dua etti. Çok geçmeden annesi İslâm’la şereflendi.

Bu, İmrân’ın eşinin karnındaki bebeği “Rabbim! Karnımdakini, azatlı bir kul olarak sırf sana adadım. Adağımı kabul buyur...” diyerek adaması gibi bir adaktı.

— Babam Hz. Ebû Bekir’in ağladığını gördüğüm ana kadar birinin sevinçten ağladığını görmemiştim.

— Allah Resûlü’nden (a.s.m.) sonra sağ kalıpta ne yapacaksınız. O öldükten sonra hayatın ne anlamı var. Haydi kalkın! Allah Resûlü’nün (a.s.m.) savaşıarak, canını feda ettiği şey için, sizde canınızı feda edin, diye haykırdı.

“Ey Ebû Bekir! Sen Allah’ın Cehennemden azat ettiği kişisin.”

— Doğru söylüyorsun, buyurarak samimiyetini onayladı.

“...Hani kâfirler onu, iki kişiden biri olarak çıkarmışlardı. O arkadaşına: ‘Üzülme Allah bizimle beraberdir’ diyordu. Bunun üzerine Allah ona sükûnet indirdi. Onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi...”

— Yâ Resûlallah! Bana da dünyadan üç şey sevdirdi: Senin yüzüne bakmak, bütün malımı senin için harcamak ve beni sana yaklaştıracak vesileler bulmak.

— Ey insanlar! Her kim Muhammed’e inanıyorsa şunu iyi bilsin ki, O ölmüştür. Muhammed’in Rabbine inanlar bilsin ki Allah birdir asla ölmez! Sonra sözlerini desteklemek için sahabilere şu âyeti okudu: “Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz?”

— Ebû Bekir doğru söylemiş, buyurdu.

Efendimiz ile bu çok özel anda çok özel lütuflara mazhar olan Hz. Ebû Bekir, Allah ile birlikte olmanın sırrına vardı. Sonra sükûnetin sırrını keşfetti. Tecelliler ve Şuhud...

Allah Resûlü (a.s.m.) elini Hz. Ebû Bekir'in ayağında gezdirince yaraları iyileşti, acı ve ağrısı geçti.

Hız. Ömer: "Hz. Ebû Bekir bu âyetleri okuyuncaya kadar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatına inanamıyordum. Onun sözlerini duyunca hayrete düştüm, ayaklarım beni taşıyamaz oldu. Yere yığılıp kaldım. Artık Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiğine inanmıştım." demiştir.

Kavmime de benden selam söyle. Onlara da şu sözlerimi ilet: "Allah aşkına! Siz Akabe gecesinde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) korumak için and içmediniz mi? Vallahi gözleriniz kımıldarken Allah Resûlü'nü (a.s.m.) düşmanlarından koruyamaz da onun başına bir musibet gelirse Allah katında ileri sürecek hiçbir özrünüz olmaz."

Diğer rivâyetlerde bu konuşmanın Allah Resûlü'nün (a.s.m.) son hastalığı sırasında yapıldığı, konuşmayı yaparken ağrısının şiddetinden başının sarılı olduğu ifade edilmektedir. Allah Resûlü (a.s.m.) bu hâlde iken bile sahabe-i kiram O'na ölümü konduramıyor, vefat edeceğini akıllarından geçirmiyorlardı. Hz. Ebû Bekir ise sevgisinin aşkınlığından gözyaşlarına boğuluyordu. Aynı Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü (a.s.m.) vefat ettiğinde kimse O'nun vefatını kabullenmezken o çok özel kritik anda eşsiz bir tavır sergiliyordu.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:35.

— Ey Allah'ım! Şu müşriklerin, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yaptıkları cinâyetten beni uzak tut. Onların yaptıklarından sana sığınırım.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 4819. *Sahâbe*; Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 29.

. Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 32.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 13/45; Muhibbû't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/397.

. Tirmizî, *Menâkib*, 16; Suyûti, *Târih-i Hulefâ*, 29.

. Zâriyât Sûresi, 51:56.

. Muhibbû't-Tâberî, 1/265; 'Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 1/407.

. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/173; İbn Sa'd, *Tabakât*, 7/271.

. Nisâ Sûresi, 4:66.

. İbn Kesîr, 1/373.

. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/218.

. Suyûti, *Târihü'l-Hulefâ*, 57.

. İbn Kesîr, *Sîretü'n-Nebî*, 1/363.

“Eğer onlara, kendinizi öldürün yahut yurtlarınızdan çıkın diye emretmiş olsaydık, pek azı müstesna bunu yapamazlardı.” âyeti nazil olunca Hz. Ebû Bekir:

. Tevbe Sûresi, 9:40; Râzî, *Tefsirü'l-Kebîr*, 15/62.

— Allah'ım bizi ondan koru! diye dua edince Sürâka'nın atınının ayakları kumlara gömüldü.

. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 2/125.

. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/365; Alûsî, *Ruhu'l-Meânî*, 6/139-150.

. Alûsî, 6/141; Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 2/123.

. Buhârî, *Salât*, 80; Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/73, 117.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/230.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:144.

. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 2/245; Geniş bilgi için bakınız: 'Sahabilerin Şehadet Anları' isimli eser.

. İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/885; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1993; İbn Hacer, *İsâbe*, 3549. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/522, 612.

. Buhârî, *Cenâiz*, 3; *Müsned*, 6/117; İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/270.

. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 4/215.

“Hz. Ebû Bekir, namazının, orucunun çokluğu ile değil kalbindeki sevgi sebebi ile insanlardan daha faziletli oldu.”

Allah Resûlü (a.s.m.) onunla geçirdiği zamanları hatırlarcasına buyurdu: “Ağlama ey Ebû Bekir! İnsanların mal ve arkadaşlık yönünden üzerimizde en çok hakkı olan, en fazla minnet duyacağımız kişi Ebû Bekir'dir. Şâyet ben dost edinecek olsaydım, Ebû Bekir'i Halîl-Dost edinirdim. Ancak bundan böyle İslâm kardeşliği ve sevgisi var. Mescide açılan bütün kapılar kapatılsın; yalnızca Ebû Bekir'in kapısı sürekli açık kalsın.”

— Üzülme Allah bizimle beraberdir, buyurdu.

— Allah'ım! Şu çocuğu ölümden azat ettin. Onu bana bağışla! diye dua etti.

CANDAN ÖTE SEVMEK

Bizi iyiye, güzele, kurtuluşa çağıran, ömrünün sonuna kadar bunun için çırpınıp duran Allah Resûlü (a.s.m.) bize sevgiyi, kimi, nasıl ve ne kadar seveceğimizi de öğretmiştir. Nitekim Allah (c.c.) bir âyet-i kerimede bu hususu açıkça bildirerek şöyle buyurmaktadır:

“Peygamber, müminlere kendi nefislerinden daha yakındır. Eşleri onların anneleridir.”^[126]

Allah Resûlü (a.s.m.) ise:

“Ben müminlere kendilerinden daha fazla yakınım. Dünya ve ahirette velisiyim, bir borç bırakırlarsa bana gelin ben onların mevlasıyım,” buyurmaktadır.^[127]

İbn Arabî bu hadisi anlatırken: “Şimdi Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bu hâli bizim günahlarımız için devam etmektedir.” demektedir.^[128]

Efendiler Efendisi sevginin nasıl olması gerektiğini ashabına imanın bir rüknünü talim eder gibi öğretti. Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.):

— Beni çocuğunuzdan, babanızdan ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe, (kâmil) iman sahibi olamazsınız, buyurdu. Orada bulunan Hz. Ömer:

— Yâ Resûlallah! Seni kendimin dışında her şeyden çok seviyorum, deyince Allah Resûlü (a.s.m.):

— Hayır! Nefsim kudreti elinde olan Allah’a yemin ederim ki beni *canından da çok sevmedikçe iman etmiş olmazsın*, buyurdu. Bu uyarı üzerine yeniden kalbine teveccüh edip, önceki hâlini değiştiren Hz. Ömer:

— Ya Resûlallah! Vallahi şu an seni *canımdan öte seviyorum*, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— İşte şimdi (imanın kâmil) oldu ey Ömer! buyurdu.^[129]

Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Ömer’in şahsında ümmetine Peygambere imanın, Allah ve Peygamber sevgisinin nasıl olması gerektiğini öğretmiştir. O’nu sevmek imanı kâmil yapar. O’na muhabbet imanı canlı ve taze tutar. Bu sevgi âb-ı hayat gibidir. Seveni ebedileştirir.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) şehâdet haberini duyup Resûlullah aşkı ile Uhud’a koşan annelerimiz, Peygamber’i eşlerinden,

çocuklarından, canlarından daha fazla sevdiklerini açıkça gösterip tarihe geçmişlerdi. İşte onlardan biri:

Uhud'dan kaçanlardan bir kaçı Medine'ye kadar gelip oradakilere:

— Allah Resûlü (a.s.m.) şehid edildi, dediklerinde Medine hanım sahabilerin başına yıkıldı âdeta. Kimi Uhud'da savaş meydanındaki erkekler gibi donup kaldı. Kimi su ve yaralıları tedavide kullanabileceği malzemeleri yanına alarak Uhud'a koştu. Uhud'a gidenlerden biri de *Kebşe Hatun'du*. Uhud'a yaklaştıklarında gördükleri kişilere sordukları ilk soru:

— Allah Resûlü (a.s.m.) nerede? O ne hâlde?

— Allah Resûlü (a.s.m.) yaşıyor.

— O zaman gam yok...

Ancak Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gözleri ile görmeden hiçbirinin içi rahat etmedi. Kebşe Hatun ilerlemeye devam ederken Allah Resûlü'nün (a.s.m.) atı üzerinde onlara doğru geldiğini gördü. Oğlu Sa'd atının yularından tutmuş çekiyordu, annesini görünce:

— Yâ Resûlallah! Yanımıza doğru gelen annemdir. Allah Resûlü (a.s.m.) Kebşe'ye:

— Merhaba! dedikten sonra şehid olan oğlundan dolayı ona taziyede bulundu. Ancak o şu anda Allah Resûlü (a.s.m.) ile meşguldü. Onun aşkından oğlu da torunu da ikinci planda kalmıştı. O da bütün Ensâr hanımlarının dediği şu tarihi sözü söylüyordu:

— Seni selamette gördüm ya başka musibetlerin önemi yok.

Onun bu sözü Rahman'ın rahmet pınarlarını coşturmuş Resûlü'nün diliyle şöyle diyordu:

— Ey Sa'd'ın annesi! Ben seni müjdeliyorum. Sen de şehitlerin ailelerini müjdele! Onlar hep beraber Cennette şehitleri ile birlikte olacaklar. Şehitler ailelerine şefaet edecekler.

Kebşe Hatun duyduğu müjdeden dolayı çok sevinmişti Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Razi olduk ya Resûlallah! Bu müjdeden sonra kim ağlar. Ya Resûlallah! Onların geride bıraktıkları için de dua buyur.

Allah Resûlü (a.s.m.):

— Allah'ım! Onların kalplerindeki hüznü gider. Acılarını yok et. Geride kalanlarına geride bıraktıkları şehitlerinden dolayı ihsan et! diye dua buyurdu.^[130]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) candan öte sevdiği için Uhud'a koşanlardan biri de *Hind binti Amr*'dı. Eşi, kardeşi ve oğlu şehid olmasına rağmen onun içi rahattı. Çünkü Allah Resûlü'nü (a.s.m.) görmüş, yaşadığını öğrenmişti.

Hz. Âişe şöyle anlatıyor: "Medine'den Uhud'a doğru yola çıktım. Harre'ye gelince Abdullah b. Amr'ın kız kardeşi Hind binti Amr ile karşılaştım. Eşi Amr b. Cemuh, oğlu Hallâd ve kardeşlerinin cenazelerini devesinin üzerine koymuş Medine'ye doğru gidiyordu. Hemen yanına gittim,

— Bir haber var mı? Geldiğin yerde neler olmuş? diye sordum.

— Hayırlı haber var. Allah Resûlü (a.s.m.) iyi. Ondan sonra bütün musibetler önemsiz kalır. Allah (c.c.) müminlerden şehitler kıldı.

Ben devenin üzerindikileri göstererek:

— Bunlar kim? diye sordum.

— Kardeşim, oğlum Hallâd ve eşim Amr b. Cemuh...^[131]

Sahabe-i Kiram Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanıdıkça ona büyük bir hayranlık duyuyor, eşsiz bir muhabbet besliyorlardı. Ona yaklaştıkça, bu muhabbetleri aşka dönüşüyor, onu canlarından daha çok seviyorlardı.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) eğitim ve öğretiminden geçerek Kur'ân ahlâkı ile bezenen sahabe-i kiram:

"Peygamber, müminlere kendi canlarından daha yakındır."^[132] âyetini kavrayarak Efendimizi canlarından daha azîz görmüşlerdir. Allah Resûlü (a.s.m.) onların bu sevgisini çok önemsemiş, onları taltif ederek müjdelemiştir.

Hz. Ömer anlatıyor:

"Allah Resûlü (a.s.m.) zamanında Abdullah adında bir sahabi vardı. Hımar lakaplı bu sahabi çok şakacı biriydi. Zaman zaman Allah Resûlü'nü (a.s.m.) güldürürdü.

İçki içtiği için ceza verilen Abdullah, bir gün içki cezasının uygulanması için getirildi. Allah Resûlü (a.s.m.) cezanın uygulanması için emir verdi. Orada bulunanlardan biri:

— Allah'ım ona lanet et! Ne kadar çok cezaya çarptırılıyor! dedi. Onu duyan Allah Resûlü (a.s.m.) hemen müdahale etti:

— Onu lanetlemeyin! O Allah ve Resûlü'nü seviyor, buyurdu.^[133]

Bir seferinde Mescid-i Nebvî'nin bir köşesine bevleden bir bedevî Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Yâ Resûlallah! Kıyamet ne zaman kopacak, diye sordu. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Kıyamet için ne hazırladın? Bedevî:

— Yâ Resûlallah! Çokça namaz kılarak, oruç tutarak, sadaka vererek hazırlanmadım, ama ben Allah'ı ve Resûlü'nü çok seviyorum. Efendimiz:

— Sen sevdiğinle berabersin, buyurdu. [\[134\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) sevgiye önem verir, onu her zaman öne çıkarırdı. Hayber Savaşında sahabe-i kirama:

— Yarın bu sancağı Allah ve Resûlü'nü seven, Allah ve Resûlü'nün de kendisini sevdiği, Allah'ın fethi onun eli ile gerçekleştireceği birine vereceğim, buyurdu.

Sahabiler geceyi Allah Resûlü (a.s.m.) sancağı kime verecek tartışması ile geçirdiler. Sabah olunca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına koştular. Allah ve Resûlü'nü çok sevdiklerinden her biri sancağın kendine verileceğini umuyordu. Allah Resûlü (a.s.m.):

— *Ali b. Ebû Tâlib* nerede? diye sordu.

— Gözleri rahatsız, yâ Resûlallah! dediler.

— Onu bana getirin! buyurdu.

Hiz. Ali gelince Allah Resûlü (a.s.m.) tükürüğünü gözlerine sürerek dua buyurdu. Gözleri hiçbir şey olmamış gibi hemen o anda iyileşiverdi. Allah Resûlü (a.s.m.) sancağı ona verdi... [\[135\]](#)

Hiz. Ömer anlatıyor: "Allah Resûlü (a.s.m.):

— Allah'ın kullarından öyleleri vardır ki, peygamber ya da şehit olmadıkları hâlde kıyamet günü Allah katındaki makamından dolayı peygamberler ve şehitler ona gıpta ederler, buyurdu. Yanındakiler:

— Onların kimler olduğunu söyler misin yâ Resûlallah? diye sordular.

— *Aralarında akrabalık bağı olmadığı, mal alıp vermedikleri hâlde Allah için birbirlerini seven kişilerdir.* Vallahi onların yüzlerinde nur olacaktır. Onlar nuranî olacaklardır. İnsanların korktuğu zaman onlar korkmayacak, insanlar hüznü olduğunda onlar hüznlenmeyeceklerdir, buyurdu. Sonra:

"Biliniz ki Allah'ın dostlarına korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de." âyetini okudu. [\[136\]](#)

Sahabilerini çok seven Güllerin Efendisi, kıyamete kadar gelecek olan bütün ümmetini seviyor, her vesile ile bu sevgisini ifade

buyuruyordu. Tıpkı ümmetinin Güllerin Efendisini sevdiği gibi...

Ebû Hüreyre anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün vefat eden Müslümanların kabristanına gitti. Oraya varınca:

— Allah’ın selamı üzerinize olsun ey müminler yurdunun sakinleri! Biz de inşallah size kavuşacağız, diyerek kabirde bulunanları selamladı. Daha sonra bize dönerek:

— Kardeşlerimi görmeyi çok arzu ettim, buyurdu.

— Biz senin kardeşlerin değil miyiz yâ Resûlallah? dedik.

— Siz benim sahabemsiniz. Kardeşlerim henüz dünyaya gelmediler.

— Yâ Resûlallah! Henüz dünyaya gelmemiş olan ümmetini nasıl tanıyacaksın?

— İçinizden herhangi biri siyah atlar içinde bulunan alnı ve ayakları beyaz olan atı tanımaz mı? Onlar kıyamet günü alınlarında ve abdest azalarında nur olarak gelecekler. Onların önüne geçip onları Havz-ı Kevser’e götüreceğim, buyurdu.^[137]

Başka bir hadiste ise şöyle buyrulur:

“Ümmetimden beni en çok sevenler benden sonra gelecek olanlardır. Onlar beni görmeyi, malları ve aileleri olmasından daha çok isterler.”^[138]

“Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, sizden birilerinizin beni görmediği günler olacak. O zaman beni görmek sizi mal ve ailesinin olmasından daha çok sevindirecektir.”^[139]

Sahabe efendilerimiz Can Ahmed’i (a.s.m.) canlarından öte sevmiş, sevgilerinin büyüklüğünü her zaman ve mekânda dile getirmiş, yaşantıları ile göstermişlerdi. Onlar Allah Resûlü’nün (a.s.m.) rengine boyanarak sevginin her tonunu yaşadılar. Hayatlarının her anı Efendimizin sevgisi ile dopdoluydu. Her zaman canlarını ve mallarını onun uğruna seve seve vermeye hazır dılar. Onu anne-babalarına, çocuklarına, nefislerine tercih ettiler. Onun arzusu kendi arzularının hep önünde oldu. Bu, sevginin ötesinde tam bir adanmışlıktı. Hangi sahabinin hayatına bakarsak bakalım, onun Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olan bağlılığını, sevgisinin tezahürlerini ve Resûllullah aşkının hayatının akışını nasıl etkileyip değiştirdiğini görürüz.

Saygı ile Taçlanan Sevgi

Sevgilisine son derece inanan, ona güvenen âşık, onu en üst seviyede önemser, sözlerine ve düşüncelerine önem verir, saygıda kusur etmez. Ona olan aşkı ve samimiyeti asla ona saygısızlık etmeye sebep olmaz. Zira âşık her zaman tatlı bir heyecan, sevgiliyi kırma kaygısı, onu kaybetme korkusu taşır. Bunun için gerçek sevgiler saygı ile yoğrulup mayalanmış sevgilerdir. Saygısız sevgi yalnızca iddiadan ibarettir. Âşık sevdiğine saygısızlık etmek bir yana, onun ismini duyduğu an titremeye başlar.

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) seven Müminlere, sevgilerinin meyve vermesi için saygıya önem vermeleri gerektiğini öğreten Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Ey iman edenler! Allah ve Resûlünün önüne geçmeyin Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah bilendir işitendir.

“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden daha fazla yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle seslenmeyin! Yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gidiverir.”^[140]

Abdullah b. Zübeyr anlatıyor:

“Akra b. Habis kabilesinden bir grupla Allah Resûlü'nü (a.s.m.) ziyarette gelmişti. Görüşme sırasında Hz. Ebû Bekir, Efendimize:

— Yâ Resûlallah! Onu kavminin yöneticisi yap! teklifinde bulundu. Hz. Ömer bunun doğru olmadığını düşünerek:

— Onu yönetici yapma yâ Resûlallah! dedi. Yöneticilik için bir başkasını önerdi. Huzur-u saadette sözü uzattılar, seslerini yükselttiler. Hz. Ebû Bekir:

— Bana muhalefet etmek için böyle söylüyorsun, dedi. Hz. Ömer:

— Hayır sana muhalefet için fikrine itiraz etmiyorum, dedi. Bunun üzerine

‘Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden daha fazla yükseltmeyin!..’ âyeti nazil oldu.

Bu âyetin inzalından sonra Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve diğer sahabiler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında konuşurken ancak sesleri duyulabilecek şekilde kısık sesle konuşmaya başladılar.^[141]

Efendimizi candan öte seven sahabilerin olağanüstü saygısı müşrikleri her zaman hayrete düşürmüştür. Hudeybiye Anlaşmasını

yapmak için Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına giden Urve b. Mes'ûd dönüşte bu hayranlığını Kureyşlilere şöyle anlattı:

— Vallahi ben pek çok kralı ziyaret ettim. Hatta Kayser, Kistrâ ve Necâşi'nin huzurlarına çıktım. Vallahi hiç birinin çevresindekiler, Muhammed'in ashabının Muhammed'e saygı gösterdiği kadar saygı göstermiyordu. O konuştuğu zaman hepsi susuyor saygıdan hiç biri dönüp ona bakmıyor, bir şey emrettiğinde emrini yerine getirmek için yarış yapıyorlar, saçından bir tel düşse onu alıp saklıyorlardı.^[142]

Berâ b. Âzib Efendimize olan saygısını anlatırken şöyle der: "Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bir soru sormak istiyordum. Ona olan saygımdan soruyu tam iki yıl erteledim."^[143]

Üsâme b. Şerik anlatıyor:

"Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittiğimde ashab etrafında toplanmış oturuyorlardı. Saygılarından dolayı büyük bir sessizlik içinde onu dinliyorlardı..."^[144]

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan sevgi ve saygının sağlığında olduğu gibi vefatından sonra da aynen devamı konusunda İslam âlimleri şu tespiti yaparlar:

"Allah Resûlü'nü (a.s.m.) anan ya da yanında anılan her mümin huşu içinde olmalı ve ona saygı duymalıdır. Bir şeyle meşgul olmadan sessizce hadisini dinlemeli, huzurundaymış gibi davranmalıdır."^[145]

Sahabe efendilerimiz Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sağlığında olduğu gibi vefatından sonra da ona saygı göstermeye devam ettiler.

Saib b. Zeyd anlatıyor:

"Mescid-i Nebvî'de bulunduğum sırada biri bana doğru çakıl taşı attı. Dönüp baktığımda onu atanın Hz. Ömer olduğunu gördüm.

— Gidip şu ikisini bana getir! dedi. İlerdeki iki kişiyi alarak Hz. Ömer'in yanına götürdüm. Onlara:

— Nerelisiniz? diye sordu.

— Tâifliyiz, dediler.

— Eğer bu şehir halkından olduğunuzu söyleseydiniz, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) mescidinde sesinizi yükselttiğiniz için sizi cezalandırırdım, dedi."^[146]

İmam Mâlik zamanında halife Ebû Câfer biri ile çekişince:

— Ey Müminlerin Emiri! Mescid-i Nebevî’de sesini yükseltme! Allah (c.c.) Hucurât Sûresinde müminlere seslerini yükseltmemelerini emrediyor, böyle yapanları da övüyor. Allah Resulüne (a.s.m.) sağlığında gösterilmesi gereken saygı, vefatından sonra aynen devam etmektedir, diyerek uyarırdı.

İmam Mâlik’in sözlerini kabullenmeyen halife Ebû Câfer:

— Kibleye dönerek mi Allah Resûlü’ne (a.s.m.) dönerek mi dua edeyim? diye kızgınlıkla sordu. İmam Mâlik:

— Niçin Efendimizden yüz çeviriyorsun? O kıyamet gününde sana da baban Âdem’e (a.s.) de vesile olacak. Ona dön, ondan şefaât dile! dedi.

Allah Resûlü (a.s.m.) anıldığında İmam Mâlik’in rengi kaçır, insanlardan uzaklaşıp تنها bir yere çekilirdi.

Seyyidü’l-Kurâ Muhammed Münkedir de peygamber âşıklarındandı. Nerdeyse kendine sorulan her hadisi anlatırken gözyaşları sel olurdu.

Câfer-i Sâdık, çok şakacı ve sürekli tebessüm eden biri olduğu halde Efendimiz anıldığı zaman yüzü sapsarı kesilirdi. Abdestsiz olduğunda asla hadis rivâyet etmezdi.

Mâlik b. Enes de tıpkı onun gibi hadis rivâyet edeceği zaman abdest alır, güzel elbiselerini giyer sonra hadis rivâyet ederdi. Öğrenciler ilim için evine geldiklerinde, kapıyı açan hizmetli gelenlere:

— Bir mesele sormak için mi yoksa hadis dinlemek için mi geldiniz? diye sorar, aldığı cevabı İmam Mâlik’e bildirirdi. Eğer öğrenciler soru sormak için gelmişlerse imam hemen yanlarına gelir sorularını cevaplardı. Hadis dinlemek için gelmişlerse gusûl abdesti alır, yeni elbiseler giyer, koku sürünür ve yeşil cübbesini üzerine alarak gelenlere hadis rivâyet ederdi.

Âmir b. Abdullah Allah Resûlü (a.s.m.) anıldığında ağlamaktan gözyaşı kururdu.

Zührî, Allah Resûlü (a.s.m.) yanında anıldığı zaman, yanındaki insanları tanımaz olurdu.

Abdurrahman b. Mehdî hadis okuduğu zaman “Sesinizi Peygamberin sesinden daha fazla yükseltmeyin!” âyetini okuyarak etrafındakilere:

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hadisi okunduğunda susup dinlemek vaciptir, derdi.^[147]

Abdullah b. Mübârek anlatıyor:

“İmam Mâlik hadis rivâyet ederken bir akrep geldi onu tam on altı kez soktu. Rengi değişti, sapsarı kesildi. Acı içinde kıvranmasına rağmen rivâyet ettiği hadisi yarım bırakmayıp tamamladı. Meclis dağıldıktan sonra İmam Mâlik'e:

— Bu gün sende çok garip bir hâl gördüm. Bunun nedeni neydi? diye sordu. İmam:

— Evet, biraz önce akrep beni on altı kez ısırdı, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hadisine saygıdan dolayı ısırıkların acısına sabrettim” sözleri ile cevapladı.^[148]

Sevgiyi besleyen, onu büyütüp derinleştiren en önemli duygu saygıdır. Bunun için Allah sevgisinden bahseden gönül sultanları saygı hakkında şöyle derler:

Sevenler, sevgilileri kendilerine baktığında ona olan aşırı saygılarından gözlerini yere eğip kaldırmazlar. Rabbine karşı eşsiz saygıya sahip olan Allah Resûlü (a.s.m.), Mi'râc'a çıktığında Allah'a karşı kelimelerle anlatılmayacak kadar büyük bir saygı gösterdi. Habîbinin bu saygısından övgü ile bahseden Allah (c.c.)

“Göz kaymadı ve sınırı aşmadı.”^[149] buyurur.

Bu saygının en üstün noktasıdır. Çünkü göz, sağa sola sapmadı, gördüğüne muttali olmaya kalkışmadı.

Hz. Ebû Bekir gibi Allah Resûlü'ne (a.s.m.) karşı saygılı olmaya son derece dikkat edenlerden biri de Sâbit b. Kays'dı. Bu saygısı sebebiyle Cennetle müjdelendi. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok seviyordu. Medine'ye hicret edince huzura çıkıp:

— Seni kendimizi ve çocuklarımızı koruduğumuz gibi korursak bize ne var? diye sordu. Efendimiz:

— Cennet! buyurunca Sâbit b. Kays:

— Razı olduk yâ Resûlallah! dedi.^[150]

Gür sesli olan Sâbit b. Kays, bir gün huzur-u saadette otururken sesini yükselterek konuştu. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) huzurunda sesimi nasıl yükseltirim diye kendine kızarak evine kapanıp dışarı çıkmadı. Allah Resûlü (a.s.m.) sürekli çevresinde gördüğü Sâbit b. Kays'ı bir süredir göremeyince komşusu Sa'd b. Muâz'a:

— Ey Ebû Âmir! Sâbit'ten haberin var mı? Hasta mı? diye sordu.

Sa'd b. Muâz Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emri üzerine Sâbit b. Kays'ı durumunu öğrenmek üzere huzurdan ayrıldı. Evde olduğunu öğrenince hemen evine gitti, izin isteyerek içeri girdi. Sâbit b. Kays üzüntüden perişan bir hâlde başını önüne eğerek kendinden geçmiş oturuyordu. Yanına giden Sa'd:

— Bu hâlin ne? diye hayret ve üzüntü ile sordu.

— Felaket! Ben mahvoldum, sesim Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sesinin üzerine çıktı. Huzurunda sesimi yükselttim. Bütün amellerim zayi oldu. Ben artık bundan böyle Cehennem ehliyim. Gidip Allah Resûlü'ne (a.s.m.) durumumu aynen bildir.

Sa'd b. Muâz onu teselli ettikten sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gitti. Gördüklerini Efendimize aynen anlattı. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Onun yanına gidip de ki, Allah Resûlü (a.s.m.) senin için: 'Sen Cehennem ehlinden değil bilakis, Cennet ehliyorsun.' buyurdu. [\[151\]](#)

Aşka Dönüşen Muhabbet

Sevginin her rengi ile seilmeyi herkesten çok hak eden En Sevgili, hayatta iken ashâbı, vefatından sonra ise ümmeti tarafından kendinden geçercesine eşsiz bir aşk, ulvî bir duygu ile sevildi. Sahabilerin Efendimize olan aşkını, daha özel anlarda dayanamayıp duygularını dışa vurduklarında öğreniyoruz. Bu anlardan biri hiç şüphesiz Efendimizin vefat anıydı.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ile sonuçlanan hastalığı bütün sahabileri çok üzüyor, acı içinde kıvrınması onları derinden sarsıyordu. Efendimiz ruhunu Rabbine teslim ettiğinde, O'na olan akıl almaz sevgileri bir süre bunu kabullenmelerini engel oldu. Hz. Osman:

— O vefat etmedi, İsa b. Meryem (a.s.) gibi göğe çekildi, dedi. Hanımları Efendimizin yanı başında olmalarına ve vefatının üzerinden bir süre geçmesine rağmen bunu bir türlü kabullenememişlerdi. Efendimizin vefatından bir süre sonra Hz. Ömer ve Muğîre b. Şu'be huzur-u saadete girmek için Hz. Âişe'den izin istediler. Hz. Ömer:

— Ya Resûlallah! diye Efendimiz ile konuşmak istedi. Efendimizin vefat ettiğinin farkında olmayan ya da buna kabullenmeye henüz hazır olmayan Hz. Âişe:

— Bir süreden beri baygın yatıyor, dedi.

Hz. Ömer yüzündeki örtüyü kaldırarak derin bir ah çekti.

— Vah başımıza gelenler! Bu ne kadar şiddetli baygınlık! diye âdeta inledi.

Muğîre b. Şu'be neler olduğunu anlamıştı. Fakat bir şey söyleyememişti. Evden ayrılmak için dışarı yöneldiler. Dönüp kapıya geldiklerinde büyük bir üzüntü ve endişeyle ile sessizce:

— Allah Resûlü (a.s.m.) vefat etmiş ey Ömer! diyebildi.

Efendimizi inanılmaz bir aşkla seven Hz. Ömer, Canlar Canından ayrılmış olmayı asla kabul etmek istemedi. Büyük bir heyecanla feveran etti:

— *Yalan söylüyorsun! Resûlallah ölmedi.* Münafıkların öldürülmesini emretmedikçe de ölmez. Sen fitne çıkarmaya heveslenen birisin.^[152]

Hz. Ömer, duygularını çekinmeden dışa vurabilen biriydi. Sevgisi, olanları görmesine izin vermiyor, içindeki duygulara söz geçiremeyerek dışa taşıyordu.

Ebû Hüreyre anlatıyor: “Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince Hz. Ömer çok sarsıldı. Buna inanmak istemedi. Ayağı kalkarak:

— Bazı münafıklar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) öldüğünü iddia ediyorlar. Hayır, O ölmedi. Musa b. İmran (a.s.) gibi bir süreliğine Rabbinin huzuruna gitti. Musa (a.s.) da 40 gün kavminin yanından ayrılmış, onun için de ‘Öldü’ demişlerdi. Ama o, daha sonra dönmüştü. Vallahi Musa (a.s.) gibi Allah Resûlü (a.s.m.) de geri dönecek, ‘Resûlallah öldü!’ diyen münafıkların ellerini ayaklarını kestirecek.^[153]

Hz. Ebû Bekir'in yaptığı konuşma üzerine Efendimizin vefat ettiği gerçeğini kabullenen Hz. Ömer'in üzüntüden dizlerinin bağı çözülmüş, ayakta duramaz bir hâle gelmişti. Olduğu yere yığılıp kaldı. Efendimizin vefatından dolayı aklını kaybedecek gibi olanlardan biri de Hz. Osman'dı. Bizzat kendisi o günü şöyle anlatır.

“Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince sahabe çok üzüldü. Hatta neredeyse bazıları vesveseye düşecek gibi oldu. Çok fazla üzülenlerden biri de bendim. Üzüntüden Medine'nin üst taraflarında bir yere gidip oturdum. O sırada Hz. Ebû Bekir'e biat edilmiş. Biat için Hz. Ömer bana uğramış ancak aşırı üzüntüden onu fark etmemişim bile. O da gidip Hz. Ebû Bekir'e:

— Ey Resûlallah'ın halifesi! Şaşılacak şey değil mi? Hz. Osman'a uğradım, selam verdiğim halde selamımı almadı.

Hz. Ebû Bekir onun elini tutarak birlikte bana geldiler.

— Ya Osman! Kardeşin bana geldi, sana selam verdiği halde selamını almadığını söyledi. Bunu niçin yaptın?

— Ey halife! Ben böyle bir şey yapmadım. Hz. Ömer:

— Vallahi yaptın.

— Senin bana geldiğinin de, selam verdiğiğinin de farkında değilim. Hz. Ebû Bekir:

— Doğru söylüyorsun. Kalbindeki şey seni çok meşgul ettiğinden çevrende olanlardan haberin olmamış.

— Evet öyle oldu, dedim. [\[154\]](#)

Pek çok sahabe, Efendimizin vefatını ilk duyuşta kabullenmekte çok zorlandı. Bunlardan biri de o sırada Mekke valisi olan *Attâb b. Esîd* idi. Mekke Fethinde Bilâl-i Habeşî Kâbe'ye çıkıp ezan okuyunca Mekkeliler bundan çok rahatsız olmuş, bu rahatsızlık Attâb gibi birçok kişinin İslam ile şereflenmesine vesile olmuştu. [\[155\]](#) O sırada Mekke'nin ileri gelenlerinden üç arkadaşı ile Kâbe'nin avlusunda oturan Attâb ezanı duyunca:

— Allah babama lütfetti de onu şu ezanı duymadan öldürdü. Ezanı duysaydı çok kızardı. Ebû Cehil'in kardeşi Hâris:

— Bunların olacağını bilseydim, ben de babana katılırdım. Ebû Süfyan:

— Ben onun hakkında konuşmam. Konuşursam şu taşlar bile konuştuklarımı ona haber verir, dedi.

O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) yanlarına geldi. Ebû Süfyan yanılmamıştı. Çünkü Efendimiz onlara:

— Söylediklerinizi duydum, buyurarak konuşmalarını anlattı. O an gerçeği anlayan Attâb:

— Vallahi hiç kimse konuşmalarımızı duymamıştı. Şehâdet ederim ki sen Allah'ın Resûlüsün! diyerek Müslüman oldu. [\[156\]](#)

Yirmi küsur yaşında olmasına rağmen Allah Resûlü (a.s.m.) Tâif dönüşü onu Mekke valisi yaptı. Kısa sürede kalbi iman nuru, Allah ve Resûl sevgisi ile dolmuştu. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) onun için takdir ettiği günlük bir dirhemi gönül rızası ile kabul edip ona kanaat etmişti. İnsanların geçim sıkıntısından bahsettiklerini görünce onlara:

— Ey insanlar! Allah bir dirhemle aç bir mideyi doyurur. Bakın Allah Resûlü (a.s.m.) bana her gün için bir dirhem verdi, onunla yetiniyorum, kimseye ihtiyacım yok, derdi.^[157]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vali yaparken söylediği şu sözler onu tanımak için yeterlidir. Efendimiz ona:

— Ey Attâb! Seni niçin vali yaptım biliyor musun? Eğer onlar içinde senden daha hayırlı biri olduğunu bilseydim Allah'ın ev halkına seni değil, onu vali yapardım, buyurdu.^[158]

Cemaatle namaz konusunda çok hassas olan Attâb halka:

— Vallahi kimin cemaatten geri kaldığını öğrenirsem onun boynunu vururum, ondan ancak münafıklar geri kalır, diye kızardı. Halk onu bu tutumundan dolayı Efendimize şikâyet ederek:

— Yâ Resûlallah! Niçin Allah'ın ev halkına şu kaba bedevîyi vali yaptın? dediler. Efendimiz:

— Onu rüyadaki biri gibi Cennetin kapısına gelerek, kapının halkasını tutarken gördüm. Kapı gıcırdayarak açıldı, Attâb içeri girdi, buyurdu.^[159]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) aşkı ile dopdolu olan Attâb Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat haberini duyunca tıpkı Hz. Ömer gibi aklı başından gitti. Ağlayarak Mekke'den çıktı. İki dağın arasında kuytu bir yere girerek orada ağlamaya devam etti. Mekke'nin hatibi Süheyl b. Amr onu takip ederek yanına geldi. Attâb'ı sakinleştirmeye çalıştı,

— Kalk insanlara onları teselli edecek bir şeyler söyle! diye yapması gerekeni hatırlattı.

— Konuşmaya takatim yok, dedi. Süheyl b. Amr:

— O zaman benimle birlikte gel! Ben senin yerine konuşma yaparım.

Mescid-i Harâm'a gelince Süheyl halka bir konuşma yaptı. Hz. Ebû Bekir'in konuşmasından haberi olmadığı hâlde onun sözlerinin aynısını söyleyerek halkı sakinleştirdi.^[160]

Efendimizin vefat ettiğini duyan sahabilerin birçoğu da Efendimize olan eşsiz sevgilerinden dolayı onun vefat ettiğine inanamıyorlardı. Hz. Âişe'nin evinin kapısı önünde toplanarak, Efendimizi görmek istiyorlar ve bağışıyorlardı.

— Nasıl ölür? O bize şahit, bizde diğer insanlara şahit olacaktık. Şimdi bütün insanlara galip gelmeden öldü öyle mi? Hayır O ölmedi.

O, İsa b. Meryem (a.s.m.) gibi göğe yükseltildi. Tekrar dönecek. Onu defnetmeyin O ölmedi. [\[161\]](#)

O sırada huzur-u saadette olan Hz. Ebû Bekir içerdekilere Efendimizin durumunu sordu. Ona da:

— Bir süreden beri baygın yatıyor, dediler.

Efendimizin yüzündeki örtüyü açtı. Dudaklarını hafifçe uzatarak En Sevgili'nin gözlerini öptü. Elleri ile şakaklarını okşadı, derin bir iç geçirdi. Gözlerinden yaşlar boşanırken bir taraftan da:

— Vah Nebîler! Vah asfiya! Vah dostlar! diye hasretle inliyordu. [\[162\]](#)

Efendimize olan aşkını kalbine sığdıramayıp dışarı taşanlardan biri de *Ebû Ubeyde b. Cerrah'tı*. İlk Müslümanlardan, Cennetle müjdelenen, ümmetin emini olan Ebû Ubeyde b. Cerrah, büyük İslam kahramanlarındandı. Mekke'de müşriklerin zulmünden inlemiş ancak cihada izin verilmediği için hicret edilinceye kadar sabretmek durumunda kalmıştı.

Hicretten bir süre sonra cihada izin verildi. İlk olarak Hz. Hamza komutasında cihada çıkıldı. Onlardan sonra sekiz kişilik guruptan oluşan ikinci seriye, Kureyş kervanını takip etmek için yola çıkacaktı. Allah Resûlü (a.s.m.) İslam kahramanı, büyük komutan Ebû Ubeyde b. Cerrah'a:

— Hazırlan! Bu grubun başında sefere sen çıkacaksın, buyurduğunda o günlerde Resûl sevgisinin doruğunu yaşayan Ebû Ubeyde ağlamaya başladı. Efendimiz hıçkırıklarla ağlayan Ebû Ubeyde'ye sordu:

— Niçin ağlıyorsun ey Ebû Ubeyde?

Ebû Ubeyde ağlamaya devam ederken, bir taraftan da mahcup ve kısık bir sesle:

— Ya Resûlallah! Senden ayrı kalmaya dayanamam, diyordu. [\[163\]](#)

Bu sevgi Efendimizde de karşılık bulmuştu. Hz. Âişe'ye:

— Allah Resûlü (a.s.m.) en fazla kimi severdi? diye sorulduğunda,

— Hz. Ebû Bekir'i, dedi. Soranlar:

— Sonra kimi?

— Hz. Ömer'i

— Sonra kimi?

— Ebû Ubeyde b. Cerrah, demişti. [\[164\]](#)

Ebû Ubeyde b. Cerrah aradan iki yıl geçtikten sonra Allah Resûlü (a.s.m.) ile Uhud savaşına gitti. Allah Resûlü'nün (a.s.m.)

yaralandığını görünce çılgına döndü. Bu sırada Efendimizin yakınında olan Hz. Ebû Bekir o tabloyu şöyle anlatır:

“Allah Resûlü (a.s.m.) yaralanıp, miğferinin iki halkası yüzüne batınca hemen yanına koştum. Tam o sırada birinin doğudan kuş gibi uçarcasına ona doğru koştuğunu gördüm. İçimden:

— Allah’ım gelen inşallah yardım için koşan biri olsun! diye dua ettim. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına yaklaştığımda hızla yanına koşan kişinin Ebû Ubeyde b. Cerrah olduğunu gördüm. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) miğferinin yüzüne battığını, bundan rahatsız olup acı çektiğini görünce benden önce davranarak:

— Allah aşkına Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yüzündeki halkaları çıkarmama izin ver! dedi.

— Olur, diyerek müsaade ettim. Dişi ile halkalardan birini çıkarmak için harekete geçti. Halkayı kuvvetli bir şekilde çekince sırt üstü yere düştü. Halka çıkmıştı ama halka ile birlikte Ebû Ubeyde’nin dişi de çıkmıştı. Yerden kalktı. İkinci halkayı dişi ile tutup çekti. Onu çıkarırken ikinci dişini de kaybetti.”^[165]

Peygamber âşıklarından *Sevbân* ise Allah Resûlü’nü (a.s.m.) çok sever, ondan bir an olsun ayrılamazdı. Bir gün huzur-u saadete vardığında rengi kaçmış, oldukça bitkin bir hâldeydi. Üzüntüsü yüzünden açıkça belli oluyordu. Efendimiz onu böyle perişan hâlde görünce:

— Ey Sevbân! Niçin rengin kaçmış? Hasta mısın? diye sordu.

— Hayır, Yâ Resûlallah! Ne hastayım, ne de rahatsızım. Ancak seni bir süre göremediğim zaman böyle oluyorum. Seni çok arzuluyor, seni görünceye kadar kendimi yalnız ve garip hissediyorum. Sonra ahireti hatırlıyorum. Orada ya seni göremezsem diye korkuyorum. Çünkü biliyorum ki, orada sen nebîlerle birlikte olacaksın. Ben Cennete girsem bile, senden daha düşük bir makamda olacağım. Bunun için muhtemelen seni göremeyeceğim. Cennete giremezsem, zaten hiç göremeyeceğim. Bu duygu beni kahrediyor, bunaltıyor, perişan oluyorum.

Bunun üzerine: “Kim Allah ve Resûlüne itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerinde lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddıklar ve salih kişilerle beraberdir. Onlar ne güzel arkadaşlardır.” âyeti nazil oldu.

^[166] Âyeti duyan Sevbân Efendimiz dünyalar onun olmuş gibi sevindi.

Onun Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan bu aşkı, Sevbân'ı Efendimize aşırı saygı konusunda titiz hâle getirmişti. Hatta bırakın kendisini başkasının bile ona karşı en küçük saygısızlık işareti göstermesine tahammülü yoktu.

Sevbân Efendimiz anlatıyor: “Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında ayakta dururken, Yahudi âlimlerinden biri geldi

— Esselâmu aleyke ya Muhammed! dedi. Onu şiddetli bir şekilde ittim. Neredeyse düşecekti. Ne olduğunu anlamayan Yahudi bana:

— Niçin itiyorsun? diye hayretle sordu.

— Resûlallah demediğin için.

— Bunu kabul etseydik zaten Müslüman olurduk. Biz onu ailesinin kendisine verdiği isimle çağırırız.

Duruma müdahale eden Allah Resûlü (a.s.m.):

— Benim ismim Muhammed'dir. Ailem bana bu ismi verdi, buyurdu. Benim sakinleştiğimi gören Yahudi:

— Sana bir soru sormak için gelmişim... diye söze devam etti.”^[167]

Sahabilerin her biri Efendimizi kelimelerle anlatılamayacak kadar çok severlerdi. Bunu yaşantıları ile dışa vurur, bazen de açıkça söylerlerdi. Onlardan biri olan *Amr b. Âs* duygularını şöyle dile getirir:

“Hiç kimseyi Allah Resûlü (a.s.m.) kadar sevmedim. Gözümde ondan daha saygın biri olmadı. *Ona olan saygımdan gözlerimi kaldırıp bakamazdım.* Bu yüzden bana onun nasıl biri olduğunu anlatın deseniz anlatamam. Çünkü hiçbir zaman ona bakamadım.”^[168] derdi.

Abdullah b. Ömer, gönül ehli, çok hassas bir kalbe sahip, ağlayan ahu figan eden sahabilerdendi. Nâfi derki:

“Abdullah b. Ömer:

‘İman edenlerin Allah’ı anmaları ve inen Kur’ân âyetleri sebebiyle kalplerinin ürperme zamanı gelmedi mi?’^[169] âyetini okuyarak ağlar, bir türlü gözyaşı dinmezdi.”^[170]

Abdullah b. Ömer’in çok güzel bir devesi vardı. Onu pazara götürüp satmak isteyince onu tanıyanlar:

— Deven çok güzel satmasan daha iyi olur.

— Doğru söylüyorsunuz, ancak kalbimi meşgul etmeye başladı. Kalbimin Allah’tan başka bir şeyle meşgul olması hoşuma gitmiyor, sözleriyle cevapladı.^[171]

Ebû Musa el-Eşarî anlatıyor:

“Bir gün Abdullah b. Ömer’in yanında namaz kıldım. Secdeye vardığında şöyle dua ettiğini duydum:

— Ey Allah’ım! Sevgini her şeyin sevgisinin üzerine çıkarmamı nasip et. Korkunu her tür korkunun önüne al.

Müslüman olduğumdan beri o kadar feyizli bir namaz kılmamıştım. O namazın günahlarıma kefaret olacağını umuyorum.”^[172]

Abdullah b. Ömer Allah Resûlü’nü (a.s.m.) canından çok severdi. Onu andığında gözlerinden yaş boşanırdı. Hac için Mekke’ye gittiğinde, Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bulunduğu yerlere uğradıkça ona ait hatıraları anar, Efendimizin bulunduğu yerlere ellerini sürerek teberrük eder, gözleri yaşla dolardı. Mescid-i Nebevî’ye gider, Allah Resûlü’nün (a.s.m.) minberinin yanına yaklaşır, ayak bastığı ve oturduğu yere dokunarak ellerini yüzüne sürerdi.^[173]

Herhangi bir sefere çıkmak istediğinde, Mescid-i Nebevî’ye giderek namaz kılar, oradan Efendimizin kabrinin yanına gider:

— Esselâmu aleyke yâ Resûlallah! Esselâmu aleyke ya Ebû Bekir! Esselâmu aleyke ey babacığım! diyerek onları ziyaret ederdi. Seferden döndüğünde evine gitmeden önce mescide, sonra Efendimizin kabrinin yanına giderdi.^[174]

Abdurrahman b. Sad anlatıyor: Abdullah b. Ömer’in yanıdaydım, aniden ayağı kasıldı. Felçli gibi hareket edemez hâle geldi.

— Ayağına ne oldu? diye sordum.

— Şurası kasıldı.

— En sevdiğin kişiyi anarsan ayağın ağrısı geçer, dedim.

— Yâ Muhammed! diye bağıarak bayılıp yere yıkıldı.^[175]

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) aşkı ile yanan *Enes b. Mâlik* bu aşkı öğrencilerine aktararak, Basra Zühd ve Tasavvuf Okulunun ilk tohumlarını atmıştı. Bu tohumlar meyve verdiğinde Basra kenti zühd ile meşhur oldu. Siyasî çalkantıların en çok yaşandığı bir yerde talebelerini karışıklıklardan uzak tutarak, Basra’da mânâ rüzgârı estiren Enes b. Mâlik: “Rüyamda Habîbimi görmediğim hiç bir gece yoktur.” der ağlardı.^[176]

Güller Efendisinin aşkından onu görmeden duramayan sahabilerden biri de Enes’in üvey babası *Ebû Talha’dır*. Eşi Ümmü Süleym, Abdullah’ı dünyaya getirmek üzereydi. Çocukları çok seven

Ebû Talha, eşinin doğumu ile yakından ilgilenmek istiyordu. Çok sevdiği küçük oğlunu yakın zaman önce kaybetmesi, onu daha da hassas yapmıştı. Eşinin doğumunu dört gözle bekliyor, bunun için Kubâ'dan ayrılamıyordu. Ancak birkaç gün geçince içini yakan aşk ateşi dışa vurmaya başladı. Kubâ'da eşinin doğumunu beklemenin onu Allah Resûlü'nden (a.s.m.) ayrı bırakmasına dayanamıyordu. Bu durum onu çok üzüyor, derin düşüncelere sevk ediyordu. Rabbine yönelerek ellerini açtı, yalvarmaya başladı.

— Ey Allah'ım! Sende biliyorsun ki, her zaman Allah Resûlü (a.s.m.) ile olmak, onunla bir yere girip çıkmak, hep onun yanında olmak istiyorum. Gördüğün gibi bu durum beni buraya hapsetti. Bana bir çıkış yolu ihsan et!

Eşinin hasretle dua ettiğini duyan Ümmü Süleym, onun yanına giderek eşini teselli etti

— Ben iyiyim, sancılarım geçti, haydi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına git! diyerek onu Medine'ye gönderdi...^[177]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) büyük bir aşkla seven genç sahabi *Muâz b. Cebel*, vali ve İslam davetçisi olarak Yemen'e giderken Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ey Muâz! Belki bu seferden sonra beni göremezsin. Muhtemelen geri döndüğünde şu Mescidime ve kabrime uğrayacaksın, buyurdu. Güller Efendisinin sözleri kalbine ayrılık ateşi düşürmüştü. Kalbi alev alev yanarken bir şey söyleyemeden hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.) yüzünü Medine'ye doğru çevirdi,

— İnsanların bana en yakın olanı, nerede olursa olsun takva sahibi olanlardır, buyurarak onu teselli etti.^[178]

Efendimizi çok seven *Hâlid b. Velid* her gece yatağa yattığında, Allah Resûlü'nün (a.s.m.), Muhacir ve Ensârın isimlerini anarak onlara olan sevgisini dile getirirdi. Sonra uykuya yenilinceye kadar:

— Onlar benim özüm, canımdan bir parçadır. Kalbim hep onlarla birlikte. Onlara olan aşkım arttıkça arttı. Rabbim bir an önce ruhumu alarak beni onlara kavuştur! diye dua ederdi.^[179]

Hiz. Ali'ye:

— Allah Resûlü'nü (a.s.m.) nasıl severdiniz? diye sorulduğunda

— Onu mallarımızdan, çocuklarımızdan, annelerimizden, babalarımızdan, susayanın soğuk suyu sevdiğinden daha çok

severdik, derdi. [\[180\]](#)

Ebû Hüreyre hastalığı sırasında Allah Resûlü'nü (a.s.m.) ziyarete gitmişti. Efendimizin huzurunda birçok sahabe vardı. Onun acılar içinde kıvrandığını görünce, üzüntüden kalpleri sancıyor, perişan oluyorlardı. Ebû Hüreyre der ki:

“Allah Resûlü (a.s.m.) konuşmaya başlayınca evde olanlar ağlamaya başladık. Odanın bir köşesinde duran bir sahabe dikkatimi çekti. Kenarda öylece ağlıyordu. Ne sesi çıkıyor, nede hareket ediyordu. Gözyaşı sel olmuş akıyor sakalını ıslatıyordu. Onun bu içinin yanarak ağlamasından dolayı Cebrâil (a.s.) huzur-u saadete geldi. Efendimize:

— Ey Muhammed! (a.s.m.) Şu ağlayan kişiyi var ya, gözyaşları ile Cehennemde ateşten akan ırmakları söndürdü, dedi.” [\[181\]](#)

Sevgiliyi Gözetmek

Göz kalbin aynasıdır. Kalpte olanı yansıtır. Sevgiliyi bakan âşık, gözleri ile onu ne kadar çok sevdiğini anlatır. Sevgiliyi seyre dalan âşık, ona baktığı her nazar ile sevgisi bir kat daha artar. İstese de onu görmeden duramaz. Onu görmediği zamanlar da hayaliyle oyalanır.

Şüphesiz müminin En Sevgiliye olan aşkı Ferhat'ın Şirin'e, Aslı'nın Kerem'e olan aşkıdan çok daha fazladır. Sahabe efendilerimizden günümüze kadar sayısız peygamber âşığı bunu yaşayarak göstermiştir. Güllerin Efendisini görmeyenler onu görebilmek, miskten daha güzel kokusunu duyabilmek, her bir sözü, fiili ile onda dirilmek için neler feda etmezlerdi ki!

Efendimizle yaşamak ve onda dirilmek günümüzde de pekâlâ mümkün. Bunun birçok yolu vardır mutlaka. Gelin bunu birlikte yapalım. Bunun için önce bir hadisi hatırlayalım:

“Bir Müslüman gece gündüz, ne zaman olursa olsun bana selam verirse, o an Allah ruhumu iade eder, onun selamını duyar, mutlaka karşılığını veririm.” [\[182\]](#)

Gelin en sakın anlarımızdan, beş dakikamızı Güller Efendisine ayıralım. En azından bir hadisini ya da sahabileri ile yaşadığı hayat sayfalarından birini okuyarak nefsaniyetin çölleştirdiği gönlümüze baharı getirecek bir mânâ gülü dikelim.

Salât ettiğimizde Allah Resûlü (a.s.m.) bizi duyduğuna göre, önce huzur-u kalp ile salât getirip Efendimiz karşımızdaymış, bize bir hususu bildiriyormuş gibi O'ndan dinliyormuşçasına bir hadis okuyalım. Sonra tıpkı sahabe efendilerimizin yaptığı gibi onun gereğini yerine getirerek bir sünneti ihya edelim.

Nefislerinden, aile ve evlatlarından önce Allah Resûlü'nü (a.s.m.) düşünen sahabelerin gözü her zaman Efendimizin üzerindeydi. Sürekli onu gözler, onu kendilerine örnek alarak hayatı onun gibi yaşamaya çalışırlardı. Onun davasına omuz verir, onun derdi ile dertlenir, onu rahat ettirmek ve sıkıntılarına ortak olmak için hiçbir fedakârlıktan çekinmezlerdi.

Efendimizin hayatında en sıkıntılı olduğu zaman, vahyin başlangıcının öncesi, vahyin kesilmesi ve davetin ilk zamanlarıydı. Bu süreçte çok huzursuz olan Efendimizi tesellî eden, ona eşsiz bir manevî destek veren kişi şüphesiz dünyanın en iyi eşi, her yönden mükemmel bir hanım olan Hatice validemizdi. O Efendimiz ile tanıştığı andan itibaren hep onu rahat ettirmeye, kalbini huzurla doldurmaya çalıştı.

Vahiy gelmeye başladığı dönemde sorumlulukları oldukça fazla olan Hz. *Hatice*, yalnızca ev, çocuklar ve ticarî sorumluluğunu üstlenseydi yine de Allah Resûlü'ne (a.s.m.) büyük bir iyilik etmiş, rahatı ve huzuru için büyük bir hizmet yapmış olurdu. Zira o, istese yaşadığı olaylardan dolayı rahatlıkla Allah Resûlü'nü (a.s.m.) evi, çocukları ve işi ile ilgilenmemekle suçlayabilir, eşinin içinde bulunduğu durumu anlamaz, hatta yanlış anlayabilir, vahiy sürecini ciddî bir sorun hâline getirebilirdi.

Ama o, böyle yapmadı. Eşine büyük bir şefkat ve anlayışla yaklaştı. Onu anlamaya çalışmanın çok ötesinde, eşine büyük bir destek oldu. Akıllı, ufuk sahibi, hayatı iyi tanıyan bir hanımdı. Efendimizin en zor zamanında malı, canı, aklı ve gönlü ile ona inanılmaz yardımlar yaptı. Zira o eşini çok iyi tanıyor, onu yürekten seviyor ve bütün kalbi ile inanıyordu.

Bu sıralarda Allah Resûlü (a.s.m.) gördüğü ışık, duyduğu seslerden sonra taşların ve ağaçların selamını duymaya başlamıştı. Bu durum Allah Resûlü'nü (a.s.m.) iyiden iyiye endişeye sevk etmiş, kaygılarını arttırmıştı. Herhangi bir işi için şehirden uzaklaşıp da evler geride kaldığında, bir taşın ya da ağacın yanından geçtiği sırada birinin:

— Esselâmü aleyke Ya Resûlallah, dediğini duyardı. Sağına, soluna ve arkasına dönüp bakınır, ancak taş ve ağaçlar dışında hiçbir şey göremezdi. Bu durum Cebrâil (a.s.) vahiy getirinceye kadar uzun bir süre böylece devam etti.^[183]

Allah Resûlü (a.s.m.), taşların ve ağaçların selamı vermesi arttıkça o gün için tek desteği, dert ortağı, gönlünü açabildiği tek kişi olan eşinin yanına gider,

— Yalnız başıma kaldığımda bazı sesler duyuyorum. Vallahi, bunun büyük bir felakete sebep olacağından korkuyorum, buyurur. Hz. Hatice büyük bir samimiyetle:

— Allah korusun! Allah, sana bunu asla yapmaz. Vallahi, sen emaneti yerine getirirsin. Akrabalarınla ilişkilerini en güzel şekilde kurarsın. Her zaman doğruyu söylersin, diyerek teselli ederdi. Bu tesellilerle yetinmeyen Hz. Hatice, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) en yakın arkadaşı Hz. Ebû Bekir'den eşini Varaka'ya götürüp olanları ona anlatmasını rica eder.

Bu ve sonraki süreçte her zaman eşini büyük bir sükûnet ve şefkatle dinler, eşinin kaygılarını gidermek, gönlünü rahatlatmak için metanetle çözüm arar, onu desteklerdi. Belli ki bu yürekten sevmenin ve kemalin bir göstergesiydi.

Efendimizin diğer hanımları, sahabilerin tamamı, onu rahat ettirmek, gönlünü ferahlatmak için ne yapabilirim endişesi içersinde olmuş, onun için yapabileceklerini büyük bir coşku ile yapmışlar, onu üzecek davranışlardan şiddetle kaçınmışlardır. Sahabilerin tamamı Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rahatsız edecek, huzurunu bozacak, O'nu zor durumda bırakacak şeylerden sakınmışlardır. Mekkeliler, Hudeybiye Anlaşması yapıldıktan bir süre sonra anlaşmayı bozmuşlardı. Ancak kısa süren bu barış döneminde Allah Resûlü (a.s.m.) çok hızlı hareket etmiş, zamanı en güzel şekilde değerlendirmişti. Bu dönemde İslâm daveti nerdeyse Arap Yarımadasının sınırlarını aşmıştı.

Gelişmeleri endişe ile seyreden Mekkeliler, kendilerine hâkim olamayıp barışı bozmuşlar, fakat ardından büyük bir endişeye kapılmışlardı. Barışın büsbütün bozulmaması için, reisleri Ebû Süfyan'ı alelacele Medine'ye göndermişlerdi.

Ebû Süfyan'ın kızı *Ümmü Habîbe annemiz*, Allah Resûlü (a.s.m.) ile evli olduğundan, akrabalık bağlarını kullanarak Allah Resûlü'nü

(a.s.m.) barışın devamına ikna edeceklerini düşünmüşler, aleyhlerine olan durumu akrabalık bağlarından faydalanarak lehlerine çevirmek istemişlerdi.

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) barışa mutlaka ikna etmeliydiler. Zira muhtemel bir savaş Müslümanların Mekke'yi fethetmesi anlamına gelirdi. Engin siyasî tecrübeleri olan Mekke reisleri, bunu fark etmekte gecikmedi ve Ebû Süfyan'a:

— Ne yapıp et, barış anlaşmasını mutlaka yenile! diye sıkı sıkıya tembih ettiler.

Mekke'den yola çıkan Ebû Süfyan, doğruca Efendimizin eşi olan kızı Ümmü Habîbe'nin evine gitti. Kapıyı açıp babasını karşısında gören Ümmü Habîbe annemiz bundan hiç memnun olmadı. Babasını görüp hasret gidereceği için sevinemedi. Çünkü babası gerçekten çok hassas bir zamanda gelmişti. Ümmü Habîbe annemizin Efendimizin sevgisi ile alevlenen gönlü Allah'ın nuru ile baktığından kapıyı açıp babasını içeri aldıktan sonra içeri koştup Allah Resûlü'nün (a.s.m.) oturduğu minderi toplayıp kaldırdı. Babası da olsa bir müşrikin Allah Resûlü'nün (a.s.m.) minderine oturmasına müsaade etmedi. Babasına soğuk davranarak kendisini Allah Resûlü'ne (a.s.m.) karşı zor durumda bırakmasının, Efendimizi üzecek bir şey yaptırarak İslâm davetine zarar vermesinin önünü kesmiş oldu.

Babası onu barış için aracı yapamayacağını anlayınca, kızının yanından ayrılıp Hz. Ebû Bekir'in yanına gitti. O da aynı tavırla Ebû Süfyan'ı geri çevirdi. Hz. Ömer ve Osman da onu reddedince şaşkına döndü. Son kapı Hz. Ali'nin kapısı oldu. Bu kapıyı da çaldı, hâl hatır faslından sonra:

— Ey Ali! Bildiğin gibi bu sorunu çözmek için Mekke'den kalkıp buraya kadar geldim. Geldiğim gibi eli boş dönmek istemiyorum. Sen bana en yakın olanlardan birisin. Muhammed'e ulaşmam ve savaş olmaması için onu ikna etme konusunda bana yardımcı ol! dedi. Hz. Ali:

— Yazıklar olsun sana ey Ebû Süfyan! Allah Resûlü (a.s.m.) bir şeye karar verdi mi hiç birimiz onunla bu hususta konuşamayız, diyerek Ebû Süfyan'ın teklifini kesin olarak reddetti. Hz. Ali'nin sözleri Ebû Süfyan'ı büyük bir ümitsizliğe sevk etmişti. Yerin altı onun için

üstünden daha sevimli bir hâle gelmişti sanki. Hz. Fâtıma'ya dönerek adeta inlercesine:

— Ey kızım! Sen beni himayen altına almaz mısın? diye rica etti. Hz. Fâtıma işin hassasiyetinin farkındaydı. Ancak Mekke liderini de kırmak istemedi. Ondan kurtulmak için:

— Ben kadını, bir şey yapamam, dedi. Ebû Süfyan:

— Olsun, bak senin kardeşin Zeynep, eşini himayesi altına alınca Allah Resûlü (a.s.m.) onun himayesini kabul etti.

Hz. Fâtıma'nın himaye konusunda isteksiz olduğunu anlayan Ebû Süfyan kendince son bir çıkış yolu olduğunu düşünerek daha yeni yürümeye başlayan Hasan Efendimizi göstererek:

— Müsaade et de, o izin versin! O büyüyünce Arapların efendisi olacak. Hz. Fâtıma onun ısrar edeceğini anlayınca teklifini kesin bir şekilde reddederek ümit yollarını tamamen kapattı.

— Vallahi! O seni himayesi altına alamayacağı gibi, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) karşı seni hiç kimse himaye edemez.

Ne olursa olsun sahabilerin Efendimizin hoşlanmadığı bir konuda, onu üzecek bir şey yapmayacaklarını anlayan Ebû Süfyan Medine'de hiç bir şey elde edemeyeceğini gördü. Çaresiz ümidini keserek, eli boş bir şekilde Mekke'ye geri döndü.^[184]

Sevdiği İçin Yapılan Eşsiz Fedakârlık

Kişi sevmeye en çok sevdiği nefesine olan sevgisini bölüşmekle başlar. Bu aslında çok büyük bir fedakârlık aynı zamanda sevgi için bir başlangıçtır. Sevgi, nihâyetinde cananın vasıfları ile vasıflanmak, onun boyası ile boyanmak, onda yok olmaktır. Tıpkı Allah Resûlü'nün (a.s.m.) buyurduğu gibi.

“Sizden birinizin arzu ve istekleri bana inen vahye uygun olamadıkça kâmil mümin olamaz.”^[185]

Efendimizin boyasına boyanmak, onun sevdiği şekilde yaşamak, emeğin ötesinde büyük bir sabır ve fedakârlık ister. Sevgiyi yudum yudum içmeyi nakış nakış işlemeyi gerektirir.

Aşk tam da burada yani sevdiğinin arzu ve isteklerini kendi isteklerine tercih etmekle başlar. Zaman içerisinde cananın boyasına boyanır, kendi istekleri onun istekleri ile aynı olur. İşte o zaman gerçek sevgiye ulaşır. Bütün benliğiyle sevgiliye yönelip onunla olması, bütün arzu ve isteklerinden sıyrılarak onun arzu ve

isteklerinde fanî olmasıdır. Seven ile sevilen farklı şeylerden hoşlanıyor, farklı şeyler istiyorsa o sevgi ya henüz başlangıç noktasındadır ya da gerçek sevgi değildir.

Seven, canana malını, mülkünü, zamanını, emeğini hatta canını seve seve verir. Daha başlarda sevgi kalbe henüz tam olarak yerleşmemişken bu ona zor gelir. Zamanını, bilgisini, malını, canını... onun için feda etmekte zorlanır. Ancak sevgi kalbe yerleşip onu aydınlattıkça her şey kolaylaşmaya başlar. Kemale ermeye başlayınca, sevgiliye bir şeyler sunmak için sebepler bulmaya can atar. Sahabilerin hayatına baktığımız da bunu açıkça görürüz.

Allah Resûlü (a.s.m.) Medine'ye hicret ettiğinde bütün Medineliler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) rızasını ve hoşnutluğunu elde etmek için ona hediye sunma yarışına girdiler. *Ümmü Süleym* o sırada fazlaca bir şeyi olmayan dul bir hanımdı. Hurma ağaçlarının bir kaçının mahsulünü hediye etti. Ancak kalbi bununla mutmain olmadı. Oğlu Enes'in elinden tuttu, doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gitti. Huzur-u saadete çıkarak:

— Yâ Resûlallah! Bu benim oğlum Enescik'tir. O henüz ergenlik çağına girmese de yazmasını bilir. Zeki ve zarif bir çocuktur. Onu size hizmet etmesi için getirdim. Ona dua buyrun, diyerek Enes b. Mâlik'i Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hizmetine adadı. [\[186\]](#)

Medine'nin en güzel evlerine sahip olan *Numan b. Hârise* tüm evlerini Allah Resûlü'ne (a.s.m.) birer birer hediye etti. [\[187\]](#)

Sevince candan bütün samimiyeti ile seven *Ka'b b. Ucre*, putunu çok sevdiği için Medinelilerin nerdeyse tamamı Müslüman olduğu halde o İslam'dan hep uzak durdu. Her gün putunu ziyaret eder, onu siler, tozunu alır üzerine güzel örtüler örterdi. Ka'b'ın yakın arkadaşı Ubâde b. Sâmit sürekli ona İslam'ı anlatırdı, İslam'a davet ederdi. Ancak o putuna olan aşırı sevgisinden dolayı İslam'ı kabul etmez, Ubâde b. Sâmit'ten uzak dururdu.

Arkadaşının her gün biraz daha Cehenneme yaklaştığını gören Ubâde bir gün onunla İslam arasındaki perdeyi kaldırmaya karar verdi. Eline bir keser alıp evi gözlemeye başladı. Ka'b evden ayrılınca hemen eve girdi. Putu kırarak param parça etti. Bir taraftan vuruyor bir taraftan da: "Allah'a şirk koşarak ibadet edilen her şey batıldır." diyordu.

İşi bitince evden çıkıp kapıyı kapadı. Ka'b eve dönüp putun kırılan parçalarını görünce:

— Bu Ubâde'nin işidir, dedi. Ubâde'yi bulmak için büyük bir hırsla evden dışarı çıktı. Putuna yapılanların intikamını almaya kararlıydı. Ubâde b. Sâmit onu düşünmeye sevk ederek, doğruyu bulması için bunu yapmıştı. Yanılmamıştı kendisini bulmak için yola çıkan Ka'b, çoktan düşünmeye başlamıştı bile.

Bu putun hiçbir gücü yokmuş. Eğer gücü olsaydı kendini korur, böyle parçalanmazdı. Kendini korumaktan bile aciz olan nasıl ilah olabilir? Düşüncelere dalmış bir hâde Ubâde'nin evine kadar gitti. Kapıya vurmaya başladığında kızgınlığı tamamen gitmişti. Ubâde b. Sâmit Ka'b'ı görünce içeri buyur etti yaptıklarından dolayı gönlünü aldı. Ka'b rahatlayınca arkadaşına içini dökerek:

— Düşündüm de eğer putta bir güç olsaydı, yaptıklarına müsaade etmezdi. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun Resûlü'dür, diyerek Müslüman oldu.^[188] İslam ile şereflendikten sonra Efendimizin çevresinden hiç ayrılmadı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok seven Ka'b b. Ucre bir gün Efendimizin yanına gittiğinde onu solgun görünce aklı başından gitti. Bizzat kendisi bu anı şöyle anlatmaktadır: "Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittiğimde beti-benzi solmuş, bitkin bir hâldeydi. Endişelendim:

— Anam-babam sana feda olsun yâ Resûlallah! Benziniz neden solgun?

— Üç günden beri mideme yiyecek bir şey girmedi. Onun için bu hâldeyim, buyurdu.

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) vereceğim hiçbir şey yoktu. Hemen yanından ayrılarak iş aramaya başladım. Bir Yahudi'nin devesi için kuyudan su çektiğini gördüm. Yanına giderek, onunla her kova suyu bir hurma karşılığında çekmek üzere anlaştım. Su çekerek Yahudi'den aldığım bir miktar hurmayı vakit kaybetmeden Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götürdüm. Efendimiz:

— Ey Ka'b! Bunlar nereden geldi? diye sordu. Durumu anlatınca

— Ey Ka'b! Beni seviyor musun? diye sordu.

— Anam babam sana feda olsun, elbette seviyorum.

Efendimiz:

— Fakirlik, beni sevenin üzerine sel sularının yatağına akışından daha hızlı gelir. Yakında sana bir takım sıkıntılar gelecektir, buna

hazırlıklı ol! buyurdu.”

Allah Resûlü (a.s.m.) sevginin insana yüklediği sorumluluk ve fedakârlığa işaret ederek Ka'b b. Ucre'yi uyardıktan bir süre sonra onu göremez oldu. Ashabına:

— Ka'b ne yapıyor? diye sordu.

— Ka'b hastalanmış, dediler. Allah Resûlü (a.s.m.) hemen Ka'b b. Ucre'nin evine giderek durumunu sordu:

— Sana müjdeler olsun ey Ka'b! buyurarak fedakârlığının karşılığını alacağına işaret etti.^[189]

Peygamber aşkı ile yanan pek çok sahabe efendimiz, onu hoşnut edebilmek için nasıl fedakârlıklar yapabileceklerini çeşitli vesilelerle açıkça göstermişlerdir. Onlardan biri *Talha b. Berâ*'dır. Henüz gençlik çağına yeni adım atmış olan Medineli sahabilerden Talha b. Berâ Allah Resûlü (a.s.m.) memleketlerine hicret edince diğer Medineliler gibi biat etmek için huzur-u saadete çıktı. Annesini çok seven ve ona çok iyi davranan Talha orada annesi ile sevgi sınavından geçti.

Talha b. Berâ anlatıyor:

“Huzura çıkınca Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Elini uzat biat edeyim! dedim. O bana (imanın, sevginin, biatın ne demek olduğunu anlatmak için):

— Annen ile irtibatını kesmeni emretsem de biat eder misin? diye sordu.

— Hayır biat etmem, dedim. Biat etmeden yanından ayrıldım. Ne annemden ayrılmak istiyordum, ne de Allah Resûlü'nden (a.s.m.). Birkaç gün geçince tekrar yanına gittim,

— Uzat elini sana biat edeyim! dedim.

— Ne için biat edeceksin? diye sordu.

— İslam için, dedim. Yine:

— Annen ile irtibatını kesmeni emretsem de biat eder misin? diye sordu.

— Hayır biat etmem, dedim. Biat etmeden yanından ayrıldım. Hiçbirinden ayrılmak istemiyordum, bir süre sonra tekrar yanına gittim. Bu kez bana:

— Ey Talha bizim dinimizde akraba bağlarını kesmek yoktur. Sana bu şekilde söylememin nedeni, dininde herhangi bir şüphe kalmaması içindi, buyurdu.”^[190]

Talha b. Berâ biat ettikten sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) etrafında pervane oldu. Bundan sonra sık sık Efendimizin yanına gider elini öper, sevgisini gösterirdi. Ona olan sevgisi her gün biraz daha artıyordu. Artık Efendimizi anne babasına, hatta kendi nefesine tercih edecek kadar çok seviyordu. Sevgisinin kalbinden taşıp dışa vurduğu bir gün Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Yâ Resûlallah! Bana dilediğini emret! Ne emredersen et sana karşı gelmeyip emrini yerine getireceğim, dedi. Onun bu sözlerinden hoşlanan Efendimiz gülümseyerek şaka ile:

— Haydi gidip babanı öldür! buyurdu.

Efendimizin aşkı ile kendinden geçmiş gibiydi. Babasının hayatta olmadığını bile unutmuştu. Efendimizin emrini duyar duymaz yerine getirmek için hızla kalkıp kapıya yöneldi. Allah Resûlü (a.s.m.) ona seslenerek:

— Buraya gel! Ben akrabalık bağlarını koparmak için gönderilmedim, buyurdu.^[191]

Talha b. Berâ'nın hasta olduğunu haber alan Allah Resûlü (a.s.m.) ziyaret için evine gitti. O sırada hastalığın şiddetinden baygın yatıyordu. Efendimiz evden ayrılırken hasta yakınlarına:

— Talha'nın bu gece vefat edeceğini sanıyorum. Vefat ederse gecikmeden bana haber verin! Vefat eden Müslüman'ın ailesinin içinde bekletilmesi doğru değildir, buyurdu. Gece olunca ayılan Talha, yanı başında bekleyenlere:

— Allah Resûlü (a.s.m.) beni ziyarete geldi mi? diye sordu. Yanındakiler:

— Geldi, diyerek Efendimizin onun için söylediklerini anlattılar. Vefat anının çok yaklaştığını anlayan Talha b. Berâ, ne panikledi ne de kendi için endişelendi. O, En Sevgiliyi düşünüyor, O'nun için endişeleniyordu. Onun son anlarında başucunda olmasını çok istediği hâlde, O'na en küçük bir zarar gelmesini, kendi için rahatsız olmasını istemiyordu. Bunun için çevresindekilere yalvarırcasına:

— Sakın bu saatte O'na haber göndermeyin! Öldüğümde beni defnederek Rabbime kavuşturun! Benden dolayı yolda O'nu zehirli bir hayvanın sokmasını, Yahudilerin kötülük yapmasını ya da başına bir felaket gelmesini asla istemem. Sabah olunca selamımı söyleyin! Benim için af dilemesini rica edin!

Konuşmasından bir süre sonra vefat etti. Allah Resûlü (a.s.m.) sabah namazından sonra Talha b. Berâ'yı sorunca sahabiler onun vefat ettiğini bildirerek, geceleyin ayıldığında söylediği sözleri naklettiler. Allah Resûlü (a.s.m.) onları dinledikten sonra ellerini kaldırarak:

— Allah'ım! Sana kavuştuğunda, o Seni Sen de onu gülerek karşıla! (Sen ondan o da Senden razı olsun!) diye dua buyurdu.^[192]

Fedakârlık deyince pek çok sahabe akla gelir. Bunlardan biri de *Mus'ab b. Umeyr* Efendimizdir. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) bile gözyaşlarına boğan bu fedakârlığın sebebi, Efendimizin (a.s.m.) de ifade buyurduğu gibi Allah ve Resûlü'nü sevmektir. O bu sevgi uğruna çok lüks bir hayatı terk ederek, açlık, susuzluk, yokluk ve hapse razı oldu. Annesi onu hapsedip, aç susuz bırakırken o annesinin kurtuluşu için çarpınıyor,

— Ey anneciğim! Ben seni iyiliğe çağırıyorum. Senin için üzülmüyorum. Gel Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in (a.s.m.) onun kulu ve elçisi olduğuna şahadet et! diye yalvarıyordu. Annesi kızıyor, ama bir taraftan da niçin Müslüman olmadığını söylüyordu:

— Yıldızlara yemin olsun ki, senin dinine girmem. Yoksa kimse benim fikrime önem vermez, aklıma güvenmez.

Bir yolunu bularak hapisten kaçtı. Bu kez doğup büyüdüğü vatanını terk ederek Habeşistan'a hicret etti. Oradan geri döndüğünde annesi onu hapsedmeyi denediyse de başaramadı. O hâlâ annesi için üzülmüyor ve:

— Ey anneciğim! Ben seni çok seviyorum, senin için endişeleniyorum. Gel, 'Lâ ilâhe illallah Muhammeden Resûlullah' de kurtul! diyordu.

Annesi İslam'ın doğru yol olduğunu anlamasına anlamıştı ama sosyal statüsünü, mevkiini, makamını... riske edemedi. Karanlıklar içinde kalmaya tercih etti.

Mekke dönemi bitmiş Medine dönemi başlamıştı. Bir gün Mus'ab Efendimiz, Allah Resûlü (a.s.m.) ile oturan sahabilerin yanına gitti, onlara selam verdi. Allah Resûlü (a.s.m.) ve orada bulunan sahabiler, Mus'ab'ın selamına mukabelede bulundular. Onun bu hâlî Allah Resûlü (a.s.m.) dikkatinden kaçmadı. Onu derin bir sevgi,

takdir ifadeleri ile seyreden Allah Resûlü (a.s.m.) yanında bulunan sahabilerine:

— Allah’a sonsuz hamd ederim! Dünya ancak kendisini gaye edineni değiştirebilir. Bir zamanlar Mus’ab’ı anne babasının yanında iken görüyordum. O zaman Mekke’de ondan daha rahat, bolluk ve lüks içinde yaşayan biri yoktu. Sonra o bütün bunları Allah ve Resûlü’ne olan sevgisinden dolayı, hayra ulaşmak, onların rızasını kazanmak için terk etti, buyurdu. Mus’ab Uhud Savaşında müşriklerin akınına karşı vücudunu Allah Resûlü’ne (a.s.m.) siper etti. Efendimizi öldürmek için sürekli saldıran İbn Kami’a tarafından şehid edilirken yüzünü kumlara gömmüştü. Onun bu hâlini sahabilerine anlatan Allah Resûlü (a.s.m.) onlara

— Mus’ab başını niçin kumlara yapıştırmış biliyor musunuz? diye sordu. Sahabiler:

— Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler.

— İki sebepten böyle yaptı. Birincisi, İki kolum tutar, elim kılıç tutarken Allah’ın Resûlünü korurdum. Şimdi kollarım kesildi, kılıcım düştü. Şimdi müşrikler ona saldırırlarsa nasıl bakarım. İkincisi, Allah’ın huzuruna vardığımda ya Rabbim bana:

— Ey Mus’ab! Gözlerinin önünde düşmanlar Habîbime saldırırken, sen niçin hiçbir şey yapmadın! Sen elçimi Uhud’da kime emanet edip de geldin, derse ona verecek cevabım yoktur, diye yüzünü kumlara gömdü. Bu utancı yaşamamak için son nefesini verinceye kadar yüzünü kumdan çıkarmadı. [\[193\]](#)

Malını Severek Vermek

Efendimiz için büyük bir zevkle bütün servetini harcayan ilk kişi sevgili eşi Hz. Hatice validemizdi. O, Efendimiz peygamber olmadan, daha evliliğinin ilk günlerinde servetini En Sevgili için seve seve harcamaya başladı.

Bir gün, Efendimizin sütannesi Halîme Hatun, yıllar önce süt emzirdiği oğlunu görmek için Mekke’ye geldi. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) Hz. Hatice ile evlendiğini öğrenince doğruca yanına gitti. Kapıya vurdu. Hizmetli onu karşılayarak kim olduğunu sordu. Halîme Hatun kendini tanıttıncı hizmetli hemen hanımının yanına koştu:

— Hanımım! Halîme binti Hâris gelmiş, içeri girmek için izin istiyor, dedi. O sırada içeride bulunan Efendimiz, Halîme Hatunun adını

duyunca heyecanla yerinden fırladı. Bu arada dudaklarından:

— Annem! Annem gelmiş, kelimeleri dökülüyordu.

O sırada evin hanımı Halîme'yi içeri buyur ederek ilgilenmeye başlamıştı bile. Efendimiz sûtannesini karşılayarak içeri buyur etti. Hırkasını çıkarıp yere serdi ve onun üzerine oturttu. Sûtannesinin gelişine çok sevinen Efendimiz, başını okşayarak ona şefkatle yaklaştı. Sûtannesine hâlini hatırını, sûtbabasını, kardeşlerini, çocukluğunun geçtiği köyü tek tek sordu. Sûtoğlunun ilgisinden memnun kalan Halîme Hatun beldelerindeki kıtlıktan, hayvanlarının öldüğünden ve hayatın zorlaştığından dert yandı. Efendimiz sûtannesinin anlattıklarına çok üzüldü.

Hız. Hatice Efendisine verilen sûtün hatırına, cömertliğin kapılarını sonuna kadar açtı. Halîme Hatuna kırk baş koyun ve memleketine rahatça dönebilmesi için bir de deve hediye etti. Onu kapıya kadar uğurlayarak selamete köyüne gönderdi.^[194]

Servetini Güllerin Efendisi uğrunda harcayanlardan biri de Hız. Ebû Bekir'di. O Efendimize olan sevgisinin büyüklüğünden, her şeyini onun hizmetine sundu. Hiç tereddüt etmeden bütün varlığını onun için harcadı. Daha ötesini Said b. Müseyyib şu sözlerle ifade etmektedir.

“Allah Resûlü (a.s.m.) Hız. Ebû Bekir'in malını kendi şahsî malıymış gibi harcardı.”^[195]

Müşriklerin köle olan sahabilere işkence yapmaları Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok üzdüğünü görünce harekete geçen Hız. Ebû Bekir, servetini bu yolda harcayarak yedi sahabeyi satın aldı, onları işkenceden kurtarıp azat etti. Bu duruma o sırada henüz Müslüman olmayan Hız. Ebû Bekir'in babası Ebû Kuhâfe bile bir anlam veremedi oğluna:

— Ey oğlum! Gördüğüm kadarıyla zayıf köleleri satın alıp azat ediyorsun. Madem böyle yapmakta kararlısın, bari güçlü kimseleri satın alıp azat et! Belki azat ettiklerin bir gün seni koruyarak, senin için mücadele ederler, dedi. Hız. Ebû Bekir babasına:

— Babacığım! Ben bunu yalnızca Allah ve Resûlü'nün rızasını kazanmak için yapıyorum, cevabını verdi.^[196]

Allah Resûlü (a.s.m.) onun bu hâlini son derece takdir ederdi. Ömrünün son günlerinde bile yaptıklarını anan Efendimiz: “Hiç

kimsenin malı bana Ebû Bekir'in malı kadar faydalı olmadı" buyurdu. Hz. Ebû Bekir gururlanmak bir yana gözyaşlarına boğuldu.

— Ben ve malım sana feda olsun yâ Resûlallah! diyerek mahcup bir eda ile sevgisini sundu Efendimize. [\[197\]](#)

Onun malını feda etme hâli her zaman Hz. Ömer'i gıpta ettirir, içten içe onunla yarışa giriştirirdi. Bu durumu bizzat kendisi şöyle anlatır:

"Allah Resûlü (a.s.m.) bize mallarımızı infak etmemizi emretti. O sırada malî durumum çok iyiydi. Kendi kendime:

— Geçsem geçsem bu gün Hz. Ebû Bekir'i geçerim, dedim. Malımın yarısını alıp Allah Resûlü'nün (a.s.m.) huzuruna gittim. Götürdüklerimi teslim edince Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ailene ne bıraktın? diye sordu.

— Size verdiğim kadar da aileme bıraktım, dedim. Bir süre sonra Hz. Ebû Bekir mallarını alıp huzur-u saadete geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) ona da:

— Ailene ne bıraktın? diye sordu.

— Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım, dedi.

Onun bu sözünü duyunca, hiçbir zaman hiçbir hususta onu geçemeyeceğimi anladım. [\[198\]](#)

Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü (a.s.m.) ile hicret sırasında ailesini Mekke'de bırakıp giderken sevgisi uğruna eşsiz bir fedakârlık örneği sergiliyordu. Hicret sırasında saklandıkları mağaradan çıkıp Medine'ye yönelmeden hemen önce oğlu Abdullah'dan Mekke'de bulunan parasını getirmesini istedi. Abdullah'ın getirdiği 6000 dirhemi hicret sırasında yanına alarak, Medine'ye götürdü. O sırada Hz. Ebû Bekir'in babası henüz Müslüman değildi. Oğlunun mallarını İslâm için harcamasına çok kızılıyordu. Onun hicret ettiğini öğrenince eve gitti evdekilere:

— Bu adam hem malını hem canını İslâm için feda ederek sizleri de mağdur etti, diye sızlanmaya başladı. O an dedesini rahatlatmak isteyen Esmâ:

— Hayır dedeciğim, o bize pek çok hayır bırakarak gitti, sözleriyle dedesine üstü kapalı bir şekilde babasının paraları götürmediğini ima ederken insanlığa da verdikleri karşısında kazandıklarının çok daha hayır olduğunu anlatıyordu. [\[199\]](#)

Sahabilerin hepsi mallarını Allah ve Resûlü için seve seve feda ettiler. Onların bu konuda gösterdikleri birbirinden güzel örnekler

anlatmakla bitmez.

Hârise b. Numan'ın Mescid-i Nebevî'nin yakınında ve etrafında birçok evi vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) her evlendiğinde, Hârise b. Numan evini boşaltır, Efendimiz eşini oraya yerleşirdi. Bütün evlerini bu şekilde Allah Resûlü (a.s.m.) ve eşlerine verdi. [\[200\]](#)

Hız. Ali, Fâtıma annemizle evlendiğinde sahabilerin de yardımı ile kendisine ancak Mescid-i Nebevî'nin uzağında bir ev yaptırabildi. Hız. Fâtıma ile bir süre Allah Resûlü'nden (a.s.m.) biraz uzak olan bu evde oturdular. Kızını çok seven Allah Resûlü (a.s.m.), onu sık sık ziyaret ederdi. Ev uzak olduğundan gidip gelmekte zorluk çeken Allah Resûlü (a.s.m.), ara sıra kızına:

— Seni yakınımda bir eve taşımak istiyorum, buyururdu. Babasının gidip gelirken zorluk çekmesi Hız. Fâtıma'yı da çok üzülyordu. Bir gün aklına Hârise b. Numan geldi. Babasına:

— Hârise b. Numan ile konuşsan da evlerinden birinde oturmamız için bize müsaade etse! dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ben ona böyle bir şey söylemekten hayâ ederim. O daha önce bana bir ev verdi. Şimdi ondan tekrar böyle bir şey isteyemem, buyurdu. Allah Resûlü (a.s.m.) ile kızı arasında geçen konuşmayı duyan Hârise b. Numan,

— Yâ Resûlallah! Fâtıma'nın kendine yakın bir yerde oturmasını istediğini duydum. Benim şu evim, Neccâr oğullarından sana en yakın olan, en güzel evidir.

Yâ Resûlallah! Ben de, malım da Allah ve Resûlüne aitiz. Vallahi, evimi kabul etmen beni, onu reddetmenden beni daha fazla sevindirir, diye âdeta yalvarırcasına evinin Hız. Fâtıma'ya verilmesini istedi. Efendimiz:

— Doğru söylüyorsun. Allah hayrını mübarek kılsın! buyurdu. [\[201\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) Hayber Fethinden dönerken Safiye annemiz ile evlendi. Medine'ye gelince Hârise b. Numan evlerinden birini boşalttı. Safiye annemiz oraya yerleşti. [\[202\]](#)

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) hediye edilen cariye Hız. Mariye de, Medine'ye gelince Hârise b. Numan'ın evine indi. [\[203\]](#)

Efendimizin eğitiminden geçen sahabiler, güzel ahlâkın her biri özellikle cömertlik konusunda tarihe mal olacak kadar güzel örnekler verdiler.

İnsanı hayran bırakan cömertlik örneklerini gösterenlerden biri de *Ebû Dahdah*'dır. Allah ve Resûlü için malını seve seve feda ederek bütün insanlığa örnek oldu.

“Kim Allah’a güzel bir borç verirse, Allah ona bunun karşılığını kat kat verir.”^[204] âyeti nazil olunca Ebû Dahdah, vakit kaybetmeden Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına koştu:

— Anam-babam sana feda olsun Yâ Resûlallah! Allah hiçbir şeye muhtaç değilken bizden borç mu istiyor?

— Evet, bununla sizi Cennete koymak istiyor.

— Şimdi ben Rabbime borç veririm, bunun için beni ve çocuklarımı Cennete koyacağını taahhüt mü ediyor?

— Evet!

Ebû Dahdah elini Allah Resûlü’ne (a.s.m.) uzatarak:

— Öyleyse elini bana uzat Yâ Resûlallah! Benim iki bahçem var, biri yukarıda diğeri aşağıda. Vallahi bunlardan başkada bir şeyim yok, ikisini de Allah’a borç vermek istiyorum.

— Onlardan birini Allah için bağışla, diğerini kendi ve ailenin geçimi için bırak.

— Öyleyse büyük olan ve çok sevdiğim 600 ağaçlı hurma bahçemi Rabbime borç veriyorum.

— Allah (c.c.) buna karşılık sana Cenneti verecektir.^[205]

Allah Resûlü (a.s.m.), Allah adına ondan bu borcu (bağışı) kabul edince dünyalar Ebû Dahdah’ın oldu. Büyük bir sevinçle Rabbime borç olarak vermiş olduğu hurma bahçesine gitti. O sırada eşi Ümmü Dahdah çocukları ile birlikte hurma bahçesinde bulunuyordu. Eşinin yanına giderek:

— Ey Dahdah’ın annesi! Artık hurma bahçesinden çıkman gerekiyor. Ben onu Rabbime borç olarak verdim, dedi.

Kâinatın yegâne sahibi, ahiretin tek Mâlikî olan Rabbi, bu borç karşılığında elbette ona gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akılların hayal bile edemediği lütuflar ihsan edecekti. Bunu çok iyi biliyordu. Zira o, Nebvî terbiyeden geçmiş, Rabbinin ne demek istediğini çok iyi anlamıştı. Karşılığının kat kat verileceğine olan imanı tamdı. Tıpkı eşi Ümmü Dahdah gibi.

Ebû Dahdah hurma bahçesine gidip de olayı eşine anlatınca eşi ona kızmak, darılmak ve onu tenkit etmek bir yana, eşinin yaptığı bu alışverişten dolayı çok sevindi. Ebû Dahdah ona:

“Rabbim seni doğru yola iletti.
Hayırlı ve dosdoğru yola.
Benimle bahçem arasındaki sevgi bitti.
Onu gelen çağrı üzerine borç verdim.
Onu bütün kalbimle güvenerek Rabbime borç verdim.
Ahirette bizi misafir edeceği ümidiyle!
Şimdi çocuklarla birlikte oradan çık!
Hiç şüphesiz bu bir iyilik,
Kişinin geleceğe gönderdiği güzel bir rızktır.
Ey Dahdah’ın annesi! Hurma bahçesinden çık!
Ben onu hurmalarıyla birlikte Cennet karşılığında Rabbime sattım.”
deyince eşini tebrik etti:

— Kârlı bir ticaret yapmışsın ey Ebû Dahdah! Allah alışverişini mübarek kılsın!

Topladıkları hurmaları bile almadan bahçede bıraktı. Çocuklarının elinden tutup, bahçeyi gönül hoşnutluğu içinde terk etti.^[206]

O günlerde Nebevî terbiyeden geçen erkek kadın bütün sahabilerin hepsi birbirinden şuurluydu. Resûl-i Zîşan’ın rahle-i saadetlerinde hâl ilmi okudukları için, her biri birbirinden güzel dillere destan örnekler sergiliyordu. Bazı sahâbeler hakkında yeterli bilgiye ulaşamasak da, onların hepsi de tıpkı Dahdah ailesi gibi örnek alınmaya değer, karanlık dünyamızı aydınlatan yıldızlardı.

Bir gün sahabilerden biri Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına gelerek:

— Yâ Resûlallah! Falanın aşılık hurma ağacı var. Hurma bahçemi onun bu ağacı ile aşılacak ve o ağacı almak istiyorum. O ağacı bana vermesi için emri buyurur musunuz? Mutlaka o ağaç ile bahçemi kurmam gerekiyor, diye ricada bulundu.

Allah Resûlü (a.s.m.), sahabinin bu ricasını, hurma ağacı olan diğer sahabisine iletti ve:

— Eğer hurma ağacını ona verirsen, sen de ona karşılık Cennette bir hurma ağacı kazanırsın, buyurdu.

Ağaç sahibi özür dileyerek, ağacını vermek istemediğini söyledi. Allah Resûlü (a.s.m.) ricası reddedildiği için sahabisine ne kızdı, nede darıldı. Ona en küçük bir tepki dahi göstermedi. Yalnızca onun cevabını diğer sahabisine iletmekle yetindi. Onu manen de sorumlu tutmadı, zira ona yaptığı bu rica peygamberlik sıfatı ile değil insanlık sıfatıylaydı.

Ağaca yahut onun bedeline, kendisinin daha fazla ihtiyacının olduğunu düşünen sahabe, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) uygun bir dille “*hayır*” dedi. Tam bu sırada Ebû Dahdah yanlarına geldi. Durumu öğrenince bu durumun En Sevgiliyi memnun etmek için çok güzel bir fırsat olduğunu düşünerek hemen ağaç sahibinin yanına gitti. Ona:

— Ağacını hurma bahçeme karşılık bana satar mısın? diyerek çok cazip bir teklifte bulundu. (Bu bahçe, Ebû Dahdah'ın Allah için bağışladığı altı yüz humalık bahçenin dışında, başka küçük bir bahçe idi.)

Sahâbe bir ağaca karşılık bir bahçe verilince, bunun çok karlı bir alışveriş olduğunu düşündü. Hiç tereddüt etmeden teklifi hemen kabul etti. Asıl büyük kazanç elde eden Ebû Dahdah da teklifi kabul edildiği için sevinmişti. Sevinçle hızlıca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gitti.

— Yâ Resûlallah! Ben bahsedilen hurma ağacını, hurma bahçeme karşılık satın aldım. O ağacı sana veriyorum. Onu istediğine verebilirsin.

Allah Resûlü (a.s.m.) Ebû Dahdah'ın bu hareketinden dolayı çok memnun oldu. Sevinçten orada bulunan ashâbına dönerek defalarca:

— Cennette Ebû Dahdah için dikilmiş nice ağaçlar vardır, buyurdu.
[\[207\]](#)

Sevgiliye İnanıp Güvenmek

Sevginin olmazsa olmazı sevgiliye inanıp güvenmektir. Kendisine inanılıp güvenilmeyen sevilmez. Sevgi, kalbin iyiye, güzele, kâmil olana meyletmesidir. Kalp dikkatini çeken birine ya da bir şeye meylederken önce ona inanır, sonra güvenir, sonra da meyleder. İnanıp güvenmediğinden yüz çevirir. Böyle birini seviyor gözükse de bu sevgi ya zorlama ya da sahtedir.

Allah ve Resûlü'nü (a.s.m.) sevenler ona hayatlarını ortaya koyma pahasına güvenip iman ettiler. Zaten Peygamberi sevip ona güvenmek iman gereği değil midir? Efendimizin cahiliye döneminde bile lakabı *Emîn*, yani güvenilirli. Müşrikler bile ona son derece güvenir, hatta bunu çeşitli sebeplerle dile getirirlerdi. Müslüman olmasalar da içten içe ona inanırlardı. Tıpkı Allah'a inandıkları halde putlarından vazgeçemedikleri gibi...

Ona inanır ama atalarının dininden vazgeçmezlerdi.

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) en çok sevenler Hatice annemiz, Ebû Bekir ya da Ali Efendimiz gibi onu en yakından tanıyanlardı. Ona yakın olanın sevgisi de artıyordu. Ona son derece güvenen sahabiler bu eşsiz sevgiden dolayı, müşriklerin inanılmaz baskı ve işkencelerine rağmen her sıkıntıya ve işkenceye göğüs gerip ona inanıp güvendiler.

Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Hatice ile evlenince Hz. Ebû Bekir ile komşu oldular. Daha sık görüşmeye başladılar. Aralarındaki ülfet ve sevgi daha da arttı. Efendimizi çok yakından tanıyan, sayısız güzel hâline şahit olan, onu takdir eden, seven sayan Hz. Ebû Bekir, onun insanları İslam'a davet ettiğini duyunca bir an bile tereddüt etmedi.

"Vallahi, Senin hiçbir zaman yalan söylediğini görmedim. Sen emanete son derece riâyet eder, akrabalarını gözetirsin, güzel ahlâk sahibisin. Elbette peygamber olmaya layık birisin. Uzat elini sana biat edeyim. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka İlah yoktur. Sen de Allah'ın Resûlüsün," diyerek hemen Müslüman oldu.^[208]

Çünkü sevgi sevilene inanıp güvenmeyi gerektiriyordu. Hz. Ebû Bekir'in sevgisi gibi imanı da saf ve tertemizdi, tüm şüphelerden arınmış Efendimize tam teslim olmuştu. Bu teslimiyet karşılıksız kalmadı ona *sıddikiyet makamını* kazandırdı. Onun bu hâline işaret buyuran Allah Resûlü (a.s.m.):

"İslam'a girmesi için kiminle konuştuysam Kuhâfe'nin oğlu (Hz. Ebû Bekir) dışında herkes ilk başta, bana karşı çıktı, savunmaya geçti. O ne konuştuysam itirazsız kabul ederek o doğrultuda hareket etti."^[209]

Onun sevginin zirvesi olan bu *sıdk hâli* ömür boyunca devam etti. Allah Resûlü (a.s.m.) İsrâ gecesinin sabahı Mescid-i Aksâ'ya götürüldüğünü anlatınca insanlar ona inanmadılar. Hatta müşriklerin konuşmalarından etkilenen bazı müminler dinden döndü. Müşriklerden bazıları Hz. Ebû Bekir'e gelerek,

— Arkadaşına gidip baksana, geceleyin kendisinin Beyt-i Makdis'e götürüldüğünü iddia ediyor, dediler.

— Bunu O mu söyledi?

— Evet! dediler. O eşsiz bir teslimiyetle:

— Eğer O söylemişse doğrudur, dedi. Müşrikler büyük bir şaşkınlıkla:

— Gece Beyt-i Makdis'e gittiğini, sabah olmadan döndüğünü söyleyen birini mi tasdik ediyorsun?

— Evet. Ben bundan daha inanılmaz şeyler konusunda da onu tasdik ediyorum. O her gün sabah akşam gökten haber aldığını söylüyor. Ben de onu tasdik ediyorum.

Bu olaydan dolaydır ki ona *sıddîk* denildi. [\[210\]](#)

Hız. Ebû Bekir en zor zamanlarda, En Sevgilinin kendisine inanılıp güvenilmesine ihtiyaç duyduğu en hassas anlarda ona inandığını, güvendiğini ve teslimiyetini en yüksek perdeden haykırdı.

Allah Resûlü (a.s.m.) umre yapmak üzere sahabileri ile birlikte Mekke'ye yönelmişti. Hudeybiye'ye geldiklerinde Mekkelilerin engeli ile karşılaştılar. Mekkeliler umre yapmalarına asla izin vermeyeceklerini söylüyorlardı. Müslümanların morallerinin çöktüğü o sırada Hız. Ömer yıkılmış bir hâlde huzûr-u saadete vardı. Efendimize,

— Sen Allah'ın Resûlü değil misin? diye sormaya başladı.

— Elbette.

— Biz Müslüman değil miyiz?

— Evet!

— Onlar müşrik değil mi?

— Evet!

— Biz hak üzerinde düşmanlarımız batıda değiller mi?

— Evet!

— Sen bize “Beytullah'a gideceğiz, orayı tavaf edeceğiz.” demedin mi?

— Evet! Peki ben size orayı bu sene mi tavaf edeceğimizi söyledim?

— Hayır!

— Hiç şüphen olmasın ki sen oraya gidecek ve Kâbe'yi tavaf edeceksin.

— Bizim ölülerimiz Cennette onların ölüleri Cehennemde değil mi?

— Evet öyle!

— Peki öyleyse dinimizi küçük düşürmeye niçin izin veriyoruz?

— Ey Hattab'ın oğlu! Ben Allah'ın kulu ve Resûlü'yüm. Onun emrine muhalefet edemem. O beni yarımsız bırakmaz. Hız. Ömer kalbini susturamadı. Efendimizin yanından ayrılıp Hız. Ebû Bekir'in yanına gitti. Bu kez ona sormaya başladı.

— O Allah'ın Resûlü değil mi?
— Evet öyledir.
— Biz Müslüman değil miyiz?
— Evet!
— Onlar müşrik değil mi?
— Evet!
— Biz hak üzerinde düşmanlarımız batılda değiller mi?
— Evet!
— Dimimizi küçük düşürmeye niçin izin veriyoruz? Hz. Ebû Bekir:
— Ben onun Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şehâdet ederim. Biz Allah'ın emrine muhalefet edemeyiz. Allah onu yardımsız bırakmaz, diyerek *sıddîk* olduğunu bir kez daha gösterdi. [\[211\]](#)

Hureym b. Evs'in başından geçen şu olay sahabilerin Allah Resûlü'ne (a.s.m.), O'nun sözlerine ne kadar içtenlikle inanıp güvendiklerini açıkça göstermektedir.

Hureym b. Evs anlatıyor:

Bir gün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) huzurunda otururken şöyle buyurdu:

— Perdeler açılarak Hîre şehri bana gösterildi. İşte Şeymâ binti Nefîle siyah bir başörtüsü örtmüş bir halde gösterişli bir katır üzerinde geliyor, buyurdu.

— Yâ Resûlallah! Eğer biz Hîre'ye girer, Şeymâ'yı bu halde görürsek, Şeymâ bana ait olsun mu? dedim. Allah Resûlü:

— Evet. O senin olsun, buyurdu.

Aradan yıllar geçti. Allah Resûlü (a.s.m.) vefat ettikten sonra birçok kabile dinden döndü. Benim kabilem olan Tâî kabilesinden hiç kimse dinden dönmedi. Biz çevremizde bulunan Uyeyne b. Hısn ve Tuleyhâ gibi kişilerle savaştık. Bunların en büyüğü Müseylemetü'l-Kezzâb ile yapılan savaştı.

Hz. Ebû Bekir onunla savaşmak için Hâlid b. Velid'i görevlendirdi. Bizde cihad için onun ordusuna katıldık. İslâm ordusu ile Müseyleme'nin ordusu arasında büyük bir savaş oldu. Müslümanlar Müseyleme'yi öldürüp, onun hâkim olduğu yerleri bir bir ele geçirdiler.

Müseyleme'nin ölümünden sonra Basra'ya yöneldik. Burada büyük bir ordu ile karşılaştık. Ordu komutanı Hürmüz tam bir Arap ve İslâm düşmanıydı. Hâlid b. Velid, savaş geleneğince savaş meydanına

çıkarak onu düelloya davet etti. Farslıların en büyük kahramanlarından olan Hürmüz, Hâlid b. Velid'in meydan okuduğunu duyunca ortaya çıktı. İki komutan bir süre çarpıştıktan sonra Hâlid b. Velid, Hürmüz'ü öldürdü. Komutanları ölen ordu bir anda dağıldı. Biz ilerleyerek Eltaf yolundan Hîre'ye geldik. [212]

İslâm ordusu şehre girince, benim gibi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sözlerini duyanlar, gördüğümüz manzara karşısında şaşırıp kaldık. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bahsettiği Şeymâ hem de tam O'nun bahsettiği gibi, siyah başörtüsü ile heybetli bir katırın üzerinde karşımızda duruyordu. Şaşkınlığımı üzerimden atınca koşup Şeymâ'nın hayvanın yularını tuttum.

— Bu Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bana hediye ettiği hanımdır, diyerek çekip götürdüm. Durumu öğrenen Hâlid b. Velid beni yanına çağırdı.

— Niçin böyle yaptın? diye sordu. Ben Allah Resûlü (a.s.m.) ile aramda geçen konuşmayı anlatınca;

— Delilin var mı? diye sordu. Ben de:

— Var. Delilim Muhammed b. Mesleme ve Muhammed b. Beşîr'dir, dedim. Hemen onları bularak, Hâlid b. Velid'in yanına getirdim. Onlar olayı benim anlattığım gibi anlatınca, Hâlid b. Velid:

— Tamam. Hediyeni alabilirsin, dedi... [213]

Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince sahabe efendilerimiz çok ağladılar. Onun yokluğuna tahammül edemediklerini ifade için:

— Vallahi Allah Resûlü'nden (a.s.m.) önce ölmek isterdik. Ondan sonra yoldan çıkmaktan korkuyoruz, dediler. Onların sözlerine itiraz eden *Ma'n b. Adiy*:

— Vallahi ben onun vefatından önce ölmek istemiyordum. Ondan sonra yaşamak, sağlığında onu tasdik ettiğim gibi vefatından sonra da tasdik etmeyi arzuluyordum, dedi. [214]

Sevdiğinin Yanında Olmak

Ömrü boyunca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanından ayrılmayan *Hızır Bekir*, İslâm'a girişinden itibaren rahatını terk ederek eşsiz bir fedakârlıkla Allah ve Resûlü uğrunda pek çok sıkıntıya seve seve katlandı. Onun üzerine titredi, ayağına küçücük bir dikenin batmasına dahi razı olamadı, bunun için gece gündüz çırpınıp durdu.

O, İslam daveti sırasında Allah Resûlü'ne (a.s.m.) en büyük desteği veren kişilerin başında geliyordu. İslam'a girişinden itibaren hayatını En Sevgilinin durumuna göre düzenledi. Zamanını, maddî ve manevî birikimini hatta canını En Sevgiliye adadı.

Allah Resûlü (a.s.m.) İslam davet mücadelesinde Hz. Ebû Bekir'den büyük bir destek aldı. Hemen her gün Hz. Ebû Bekir'in evine giden Allah Resûlü (a.s.m.) onunla görüşür, istişare ederdi. Bu yakınlık Medine döneminde de aynı şekilde devam etti. Enes b. Mâlik'in sözleri bu yakınlığın hangi boyutta olduğunu açıkça gösterir: "Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Ebû Bekir'in evine kendi eviymiş gibi girer, malını kendi malı gibi harcardı."[\[215\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) onun hakkında: "Ebû Bekir nefsinin ve malını bana feda etti." buyurdu.[\[216\]](#)

Efendimizi bir gölge gibi takip ederek onu müşriklerin zulmünden korumaya çalıştı. Müşrikler onu rahatsız etmek istediğinde onların önüne çıkarak, onlara engel oldu. Onu kurtarmak adına kendini hedef yaptı.

Abdullah b. Amr b. Âs'a:

Müşriklerin düşmanlığı sebebiyle Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yaptıklarını gördüğün en şiddetli işkenceyi anlatır mısın? diye sorulduğunda şunları nakletmişti.

— Müşriklerin Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yaptıklarını gördüğüm en şiddetli zulüm, Kâbe'de iken oldu. Bir gün müşriklerin ileri gelenler Mescid-i Harâm'daki Hicir'de oturmuş aralarında konuşuyorlardı. Birbirlerine:

— Şu adama sabrettiğimiz kadar hiç kimseye sabretmedik. Gençlerimizi saptırdı, babalarımızı kınadı, dinimizi ayıpladı, cemaatimizi dağıttı.

Onlar bu şekilde konuşurken, Allah Resûlü (a.s.m.) Kâbe'ye geldi. Rüknu istilam edip tavafa başladı. Allah Resûlü (a.s.m.) yanlarından geçince müşrikler laf atmaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.) onlara kızarak tavafa devam etti. Kızgınlığı yüzünden belli oluyordu. İkinci tavafta yine laf attılar. Allah Resûlü (a.s.m.) yine kızdı. Üçüncü de:

— Başınıza bir bela gelmeden yaptıklarınızdan vazgeçmeyeceksiniz değil mi? buyurarak yüreklerine korku düşüren bir cevap verdi. Kureyşliler bu söz üzerine donup kaldılar. Allah

Resûlü (a.s.m.) tavaftan sonra Kâbe'den ayrılıp gitti. Ertesi gün müşrikler aynı yerde buluşup oturdular.

— Dün sizin ona dediklerinizi, onun size dediklerini hatırlasanıza! diyerek birbirlerini kışkırttılar. Onlar böyle konuşurken Allah Resûlü (a.s.m.) Kâbe'ye geldi. Onu görünce yerlerinden fırlayarak yanına başına üşüştüler. Soru sormaya başladılar. İçlerinden biri:

— Sen ilahlarımızı kabul etmeyip tek bir ilah olduğunu mu söylüyorsun? diye çıkıştı. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Evet öyle söylüyorum, buyurdu. Aldıkları cevaba kızan müşrikler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) üzerine yürüdüler. Ona vurmaya başladılar. Durumu gören biri Hz. Ebû Bekir'in yanına koşarak:

— Mescid'de arkadaşını dövüyorlar, dedi.

Hz. Ebû Bekir hemen yerinden fırlayarak Kâbe'ye geldi. Müşrikler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) başına üşüşmüş durmadan vuruyorlardı. Kâbe'de bulunan sahabilerden hiçbiri müşriklere müdahale etmeye cesaret edemiyor, büyük bir üzüntü ile bakıyorlardı. Hz. Ebû Bekir hemen duruma müdahale etti. Tuttuğu müşrikleri etrafa savurdu. Bir taraftan onları dağıtmaya çalışırken bir taraftan da haykırıyordu:

— Yazıklar olsun! Yalnızca 'Rabbim Allah'tır' diyen ve size Allah'ın apaçık delilleri ile gelen birini mi öldürmeye kalkışıyorsunuz?

Onun yaptıklarına ve cüretkârlığına kızan müşrikler Allah Resûlü'nü (a.s.m.) bırakarak Hz. Ebû Bekir'e yöneldiler. Ona vurmaya başladılar. Bütün vücudu yara-bere içinde kalıncaya kadar vurdular. Onlar vurdukça Hz. Ebû Bekir:

— Tebârekte yâ zel celâlî ve'l-ikrâm, diyordu.^[217]

Sürekli Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında olması, İslam daveti için ailesi ile birlikte seferber olması Hz. Ebû Bekir'in En Sevgili ile çok özel zamanlar geçirmesine vesile oldu. Müşriklerin baskısı artıp, tansiyon iyice yükseldiği zamanlarda Mekke dışına çıkmak mecburiyetinde kalan Allah Resûlü'nü (a.s.m.) yalnız bırakmayan, ona yoldaşlık eden yine hep o oldu. Bu sürgün hayatı sırasında günlerce En Sevgili ile baş başa kaldı. Tıpkı hicret zamanında olduğu gibi bu kaçış zamanlarında da hep *üçün üçüncüsü* oldu. Kaçıp saklandıkları bu mağarada yalnızca *"Allah, Resûlü ve o"* vardı. Sevginin, saygının, aşkın zirvesine çıktı. Perdeler bir bir açıldı. Rabbine yaklaştıkça yaklaştı.

Sevgiliye Hizmet

Birini sevmek şüphesiz ihtiyaç duyduğunda yanında olmak, ona yardımcı olmak, elinden geldiğince hayatını kolaylaştırmaktır. Sahabilerin hayatı Güllerin Efendisine hizmet yarışı ile süslüdür. Onların Efendimize yaptıkları hizmet ciltlerce kitaba sığmaz. Biz burada kendini ona hizmete adayan sahabilerin yalnızca bir kaçının hatırasından bahsedeceğiz.

Allah Resûlü (a.s.m.) Medine'ye hicret edince onu yakından tanıyan *Rebîa* onu çok sevmişti. Ondandır bir an olsun ayrılmaz, huzarda ve seferde sürekli Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında olur, ona hizmet ederdi. Bu durumunu kendisi şöyle anlatır:

“Allah Resûlü'ne (a.s.m.) hizmet eder, gün boyu sürekli onunla olur, onun bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırdım. Allah Resûlü (a.s.m.) yatsı namazını kıldıktan sonra genelde evine girerdi. Ben o evine girdikten sonrada ayrılmaz kendi kendime:

— Belki Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bir şeye ihtiyacı olur, der kapısının önünde oturdum. O'nun abdest suyunu hazırlar, abdest almak istediğinde hemen yanına koşar, abdest için su dökerdim. Bir ihtiyacı olduğunda onu yerine getirmek için koşuştururdum. Gece Allah Resûlü (a.s.m.) namaza kalkar, abdest alıp namaz kılmaya başlar, onun “Semi Allâhu limen hamideh” dediğini duyar, bir süre sonra “el-Hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn” dediğini işitirdim. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kapısından ancak uykum iyice bastırınca, ya da beklemekten gücüm tükenince ayrılırdım.”^[218]

Efendimize sürekli hizmet eden gençler arasında Hârise'nin çocukları Esmâ ve Hind kardeşler de vardı. Esmâ, kardeşi ve Enes b. Mâlik bir an olsun Allah Rasûlü'nün (a.s.m.) kapısından ayrılmazlar, ona hizmet için beklerlerdi. Ebû Hüreyre Allah Rasûlü'ne (a.s.m.) hizmet eden, kapısından hiç ayrılmayan Hârise'nin iki oğlu Hind ve Esmâ'yı Efendimizin köleleri olduğunu sanmıştı.^[219]

Allah Rasûlü'ne (a.s.m.) hizmet eden, ona su getiren Esmâ zaman zaman *kavmi ile Efendimiz arasındaki haberleşmeyi* sağlıyordu. Allah Rasûlü (a.s.m.) aşure günü Esmâ b. Hârise'yi kavminin yanına göndererek

— Kabilene giderek onlara bugün oruç tutmalarını söyle, buyurdu. Esmâ:

- Eğer yemek yemişlerse ne yapayım? Allah Rasûlû (a.s.m.):
- Günü yemek yemeden oruçmuş gibi tamamlasınlar, buyurdu.

[220]

Ümmü Seleme annemiz, bir gün kölesi *Sefîne*'ye onu çok sevindiren bir teklifte bulunur.

Sefîne Efendimiz şöyle anlatır:

“Bir gün Ümmü Seleme annemiz bana:

— Hayatta olduğun sürece Allah Rasûlû'ne (a.s.m.) hizmet etmen şartı ile seni azad ediyorum, dedi. Ben kabul edince beni azad etti.

— Eğer bana Allah Rasûlû'ne (a.s.m.) hizmet etmeyi şart koşmasaydın, ben yine de O ya da ben vefat edinceye kadar O'na hizmet edecektim, dedim. Sözümü tuttum, vefat edinceye kadar Allah Rasûlû'ne (a.s.m.) hizmet ettim.”[221]

Dilediğini İste

Sevgiliye büyük bir sevgi ve aşkla yapılan hizmet karşılıksız kalmazdı kalamazdı. Sevgili bir gün ona isteyebileceğı en büyük hediyeı verdi. Rebîa b. Ka'b o anı şöyle anlatır:

“Allah Resûlû (a.s.m.) ona olan hizmetimden çok memnun olduğu ve üşenmeden hizmetine koştuğum için bir gün bana:

— Ey Rebîa benden iste, vereyim! buyurdu.

— Düşünmem için biraz müsaade eder misin Yâ Resûlallah? İsteğimi sana daha sonra bildireyim, diye izin istedim.

Allah Resûlû (a.s.m.) müsaade edince uzun uzadıya düşündüm. Anladım ki dünya geçici, sonu gelecek bir yer. Burada bana yetecek kadar rızık var ve bu rızık bana gelecek. Ben Allah Resûlû'nden (a.s.m.) ahiretim ile ilgili bir şey isteyeyim. O da Allah katındaki yerim olsun, dedim. Kararımı kesinleştirince Allah Resûlû'nün (a.s.m.) yanına gittim. Allah Resûlû (a.s.m.) beni görünce sordu:

— Ne yaptın ey Rebîa, düşündün mü?

— Evet Yâ Resûlallah! Ahirette sana arkadaş olmak istiyorum, dedim. Allah Resûlû (a.s.m.):

— Bunu sana kim öğretti? diye sordu.

— Kimse öğretmedi. Sen bana ‘İste vereyim.’ buyurdun. Senin Allah katındaki yerini bildiğimden biraz düşününce dünyanın geçici olduğunu, rızkımın verileceğini gördüm. Onun için kendi kendime ahiretim için bir şey istemeye karar verdim. Allah Resûlû (a.s.m.) uzun bir süre düşündü, sonra:

— Yapayım. Ancak sen de çok secde ederek bana yardımcı ol! buyurdu. [222]

Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

— Ey Rebîa! Evlensen ya! buyurdu.

— Yâ Resûlallah! Herhangi bir şeyin beni senin hizmetinden alıkoymasını istemiyorum, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) cevap vermedi. Ancak bir süre sonra tekrar:

— Ey Rebîa! Evlensene! dedi. Ben yine:

— Yâ Resûlallah! Herhangi bir şeyin beni senin hizmetinden alıkoymasını istemiyorum. Hem benim evlenecek maddî gücüm yok, dedim.

Ancak daha sonra kendi kendime “Allah Resûlü (a.s.m.) benim ihtiyacımı, benim için faydalı olanı benden daha iyi biliyordur. Eğer bir daha beni çağırırsa, bu kez ‘evet’ diyeceğim, dedim. Çok geçmeden Allah Resûlü (a.s.m.) yine:

— Ey Rebîa! Evlensene! dedi. Bu kez:

— Kiminle evlendireceksin? diye sordum. Benim hanıma verecek bir şeyim yok, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Falan kimselere git, onlara ‘Allah Resûlü (a.s.m.) sizden beni kızınızla evlendirmenizi istiyor.’ de, buyurdu.

Hemen Allah Resûlü’nün (a.s.m.) dediği kişilere gittim, biraz utanarak Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sözlerini aktardım. Adamlar bana çok iyi davrandı ve:

— Merhaba Yâ Resûlallah! Merhaba ey Resûlallah’ın elçisi! diyerek beni kızları ile nikâhladılar. Onların yanından ayrılarak Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gittim.

— Yâ Resûlallah! Çok iyi bir aileye gittim. Senin emrini nakledince bana güvenip, kızları ile nikâhladılar. Ama nereden para bulup da mehir vereceğim?

Allah Resûlü (a.s.m.) Büreyde el-Eslemî’ye:

— Ey Büreyde! Rebîa için bir çekirdek ağırlığında altın topla! diye emretti. Büreyde, hemen sahabileri dolaşarak, onlardan Allah Resûlü’nün (a.s.m.) istediği kadar altın toplayıp bana verdi. Altınları alıp kızları ile nikâhladığım aileye gittim. Aile mehiri azımsamadan kabul etti. Onların yanından ayrılıp, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) gittim.

— Yâ Resûlallah! Kabul ettiler. Ancak düğün yemeği verecek bir şeyim de yok, ne yapacağım? diye sordum. Allah Resûlü (a.s.m.)

yine:

— Ey Büreyde! Rebîa için besili bir koç bul! buyurdu. Büreyde hemen istenilen koçu buldu. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Âişe'ye git! Ona 'Yanında ne kadar arpa varsa ver.' de, buyurdu. Hemen Hz. Âişe'nin yanına gittim. Hz. Âişe bana istediğimi verdi. Koç ile arpayı alıp kızları ile evleneceğim ailenin yanına gittim. Aile bana:

— Arpayı biz hallederiz. Ancak koçu, arkadaşlarına kestir. Bizde ekmek pişirelim. Koç kesilip pişirilince, düşün için et ve ekmeğimiz hazır olacak.^[223] dedi...

Resûle Hizmet Edene Aslanlar Dahi Hizmet Eder

Allah Resulüne (a.s.m.) sürekli hizmet edenlerden biri de Sefîne'ydi. İsmi bile bu hizmetten alan Sefîne, bu fedakârlığın karşılığını nasıl aldı dersiniz?

Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilerinden Sefîne'ye bir mektup vererek, onu Yemen'de bulunan Muâz b. Cebel'e gönderdi. Sefîne giderken yolunun üzerinde bir aslanla karşılaştı. Aslan yolu kesmiş, öylece yatıyordu. Sefîne önce aslanın kendisine saldıracağından korktu, sonra cesaretini toplayarak aslana yaklaştı ve misilsiz bir inançla:

— Ey aslan! Ben, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Muâz'a gönderdiği elçiyim. İşte bu da Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Muâz'a gönderdiği mektup, dedi.

Sefîne daha sözünü bitirmeden aslan yerinden kalktı, ayakları ile yeri tırmaladı ve ardından kükredi. Daha sonra yoldan çekilip gitti. Aslan gidince Sefîne yola devam etti. Muâz'a mektubu verip, cevabî mektubu aldı. Medine'ye geri dönerken yolda aynı yerde yine aslanla karşılaştı. Aslan yol üzerine yatmış duruyordu. Başlangıçta korkan Sefîne, tekrar aslanla konuştu.

— Ey aslan! Ben, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Muâz'a gönderdiği elçiyim. Muâz'dan aldığım cevap mektubunu geri götürüyorum. Sefîne'nin sözü bitince aslan yerinden kalktı, bir iki kere kükredi, sonra da gözden kayboldu. Sefîne Medine'ye gelince yaşadıklarını Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tek tek anlattı.^[224]

Sefîne yaşadığı bir başka hadisede kendisine yardım eden aslanla ilgili hatırasını şöyle anlatır: "Bir gün gemiye binmiş denizde gidiyordum. Dalgalar gemiyi parçaladı. Ben bir tahtaya tutunarak karaya çıktım. Karaya çıktığım yer ormanlık bir yerd. Denizden

kurtulmuştum ama yolumu kaybetmiştim. Biraz yürüyünce bir aslanla karşılaştım. Aslan sakın bir şekilde yanıma yaklaştı. Uyarırcasına bana omuz vurdu. Sonra önüme geçti yavaş yavaş benimle yürümeye başladı. Beni yola kadar getirdi. Birkaç kere kükredikten sonra bu kez kuyruğu ile bana dokundu. Benimle vedalaşır gibiydi.”^[225]

Sevgiliyi Kendine Tercih Etmek

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) canından çok seven Hz. Ebû Bekir, onu her zaman her hususta kendine tercih ederdi.

Hz. Âişe, Hz. Ebû Bekir’in:

— Vallahi! Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yakınlarını ziyaret etmeyi kendi yakınlarıma tercih ederim, dediğini rivâyet etmektedir.^[226]

Mekke fethedilince Hz. Ebû Bekir Müslüman olmak isteyen yaşlı ve âmâ babası Ebû Kuhâfe’yi alıp Mescid’i Harâm’da bulunan Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına götürdü. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Şu yaşlı adamı evde bıraksaydın da biz oraya gelseydik olmaz mıydı? buyurunca:

— Senin ona gitmendense onun sana gelmesi daha uygundur, dedi. Ebû Tâlib’in Müslüman olmadan vefat ettiğini hatırlayınca babasının Müslüman olmasına tam olarak sevinemedi. Babası Allah Resûlü’ne (a.s.m.) biat etmek için elini uzattığında ağlamaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Neden ağlıyorsun? diye sordu.

— Yâ Resûlallah! Seni hak ile gönderene yemin ederim ki, Ebû Tâlib’in Müslüman olup da seni sevindirmesi beni babamın Müslüman olmasından daha çok sevindirirdi, diyerek duygularını ifade etti. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Doğru söylüyorsun, ey Ebû Bekir! buyurarak onu onayladı.^[227] Hz. Ömer ve diğer sahabiler de tıpkı Hz. Ebû Bekir gibi En Sevgiliyi kendilerine tercih etmişlerdi.

Hz. Abbas Bedir Savaşında Müslümanlar tarafından esir alındı. Esir alan kişi onu öldüreceğini söylüyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) amcasının bağlı olmasından ve onu esir alan sahabe tarafından ölümle tehdit edilmesinden çok rahatsız oldu. Sabahleyin:

— Amcamın esir alınması nedeniyle bu gece uyuyamadım. Onu esir alan Ensâr amcamı öldüreceğini söylemiş, buyurdu. Hz. Ömer:

— Yâ Resûlallah! Müsaade buyurursan gidip Ensâr ile konuşayım, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Olur, buyurdu. Hz. Ömer Ensârın yanına gitti onlara:

— Abbas'ın bağlarını çözün!

— Vallahi bağlarını çözmeyiz, dediler. Hz. Ömer:

— Bağlarını çözdüğünüzde Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevineceğini bilseniz de mi çözmezsiniz? diye sordu.

— Allah Resûlü (a.s.m.) sevinecekse elbette bağlarını çözeriz, dediler. Hz. Abbas'ın bağları çözülünce Hz. Ömer onu alıp Allah Resûlü'nün (a.s.m.) huzuruna götürdü. Yolda ona:

— Ey Abbas! Müslüman ol! Allah'a yemin ederim ki senin Müslüman olmana babam Hattab'ın Müslüman olmasından daha fazla sevinirim. Zira Allah Resûlü (a.s.m.) senin Müslüman olmanı daha fazla isterdi. [\[228\]](#)

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) canı pahasına kendisine tercih etmenin zirvesine çıkanlardan biri genç sahabe *Mübeşşir b. Berâ* idi. Allah Resûlü (a.s.m.) ve sahabileri Hayber'i fethettikten hemen sonra Yahudi liderlerinden Sellam b. Mişkem'in hanımı Zeynep binti Hâris, Efendimizi öldürmek için komplo hazırladı.

Kadın sahabilere:

— Muhammed koyun etinin neresini yemeyi daha çok sever, diye sordu.

— Kol ve kürek etini yemeyi çok sever, dediler. Zeynep hemen Yahudilerle görüştü. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) zehirleme konusunda onlarla fikir birliği yaptı. Bir koyun kızartıldı, büyük bir tepsiye konuldu. Sonra kol ve kürek kemiklerine daha fazla olmak üzere bütün koyuna zehir döküldü. Akşam namazından sonra Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gelerek Efendimize:

— Ey Ebû'l-Kâsım! Bu koyun etini, sana hediye olarak getirdim, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) hediyesini kabul ederek, Zeyneb'e teşekkür etti. Yemeleri için eti sahabilerin önüne koydu. Allah Resûlü (a.s.m.) ve orada bulunan Mübeşşir b. Berâ koyundan birer parça aldılar. Allah Resûlü (a.s.m.) ağzındaki eti henüz yutmadan koyunun durumu ona bildirdi. Hemen ağzındaki eti attı. Sahabilerine:

— Ellerinizi etten çekin, onu yemeyin! Yediğimiz şu kol bana kendinin zehirli olduğunu söylüyor, buyurarak onların eti yemesine engel oldu. Ancak o sırada ağzındaki eti yutan Mübeşşir b. Berâ:

— Vallahi Yâ Resûlallah! Ben eti çiğnemeye başlayınca koyunun zehirlenmiş olduğunu anladım. Ama senin yediğin eti yuttuğunu sanarak ağızımdaki eti yutmayıp dışarı atmayı uygun bulmadım. Kendimi sana tercih etmekten hayâ ettim. Senin yutup zehirleneceğin şeyi zehirlenmemek için ağızımdan atmayı sana isyan olarak düşündüm, sözleri ile Sevgiliyi kendine tercih konusunda tarihe altın harflerle yazılacak notlar düştü. Daha yerinden kalkmadan yüzü önce bembeyaz oldu, sonra morardı. Sonra da ruhunu Rabbine teslim ederek şehit oldu. [\[229\]](#)

Müslümanlar Mekke'den Medine'ye hicret edince Ensâr onlara evlerinin kapılarını sonuna kadar açmıştı. Onlara ev yapmaları için arsa verdikleri gibi, mallarını, oturmadıkları evlerini de verdiler. Nadîr oğullarından büyük bir ganimet elde edilince Allah Resûlü (a.s.m.) Sâbit b. Kays'ı yanına çağırdı.

— Gidip Ensârı bana çağır! buyurdu.

— Hazreçlileri mi yâ Resûlallah? diye sordu. Efendimiz:

— Hepsini, buyurdu. Sâbit b. Kays Ensârı çağırınca Allah Resûlü (a.s.m.) onların geçmişte yaptığı fedakârlıklardan, evlerini ve mallarını muhacirlere vererek onları kendilerine tercih etmelerinden övgü ile bahsetti. Sonra:

— İsterseniz ganimeti sizinle muhacirler arasında bölüştüreyim. Muhacirler sizin evlerinizden ve mallarınızdan faydalanmaya devam etsinler. İsterseniz ganimeti onlara bırakın, onlar da evlerinizi ve mallarınızı size teslim etsinler, buyurdu. Ensârın reislerinden olan Sa'd b. Ubâde ve Sa'd b. Muâz ayağı kalkarak:

— Yâ Resûlallah! Ganimetleri muhacirler arasında taksim et! Evlerimiz ve mallarımızdan faydalanmaya yine devam etsinler. Onları duyan diğer Medineliler:

— Bizde razı oluyor, hakkımızı onlara veriyoruz yâ Resûlallah! Allah Resûlü (a.s.m.) onların muhacirleri kendilerine tercih etmesine çok sevindi:

— Allah'ım! Ensâra ve Ensârın çocuklarına rahmet et! diye dua buyurdu. [\[230\]](#)

Sahabiler en hayatî konularda Allah Resûlü'nün (a.s.m.) isteklerini kendi ya da anne-babalarının isteklerine tercih ederek ona olan sevgilerini en güzel şekilde gösterdiler. Birçok hanım sahabe Onun rızası ve sevgisini kazanmak için akrabalarının baskısına rağmen

azatlı köleler ile evlenmekten çekinmedi. *Hind* ve *Fatma binti Kays* annelerimiz bu hanımlardan sadece ikisiydi.

Bir gün Bükeyr oğullarından birkaç kişi Allah Resûlü'nü (a.s.m.) ziyarete gittiler. Ona kızları Hind'i biri ile evlendirmek istediklerini, bu konuda kendilerine yardımcı olmasını rica ettiler. Allah Resûlü (a.s.m.) onların bu ricalarına karşılık:

— Bilâl'e ne dersiniz? Bunu ona niçin teklif etmiyorsunuz? buyurdu. Azatlı bir köle olan Bilâl'i kızlarına yakıştıramayan Bükeyr oğulları, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) herhangi bir cevap vermeden geri döndüler. Bir süre sonra tekrar gelip, aynı şeyleri söylediler. Allah Resûlü (a.s.m.)

— Bunu Bilâl'e niçin teklif etmiyorsunuz? diye sorusunu tekrarladı. Bükeyr oğulları yine cevap vermeden izin isteyip, geri döndüler. Üçüncü kez geldiklerinde Allah Resûlü (a.s.m.) bu kez:

— Kardeşinizi Cennet ehlinden olan bir kişiye niçin vermiyorsunuz? buyurdu.

Bükeyr oğulları Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ısrarı ve Bilâl-i Habeşî hakkında söylediği sitayişi sözler üzerine

— Tamam nikâhlayalım! diyerek Bilâl-i Habeşî'nin kızları ile evlenmesine razı oldular.^[231]

Bükeyr oğulları hâlâ iyiliğin soy soplâ değil, takvâ ile olduğunu içlerine sindirememişlerdi. Yüzyıllardır yerleşen bir anlayışın kısa sürede kökünden kazınıp atılması imkânsız gibi bir şeydi. İnsanlar bunu aklen kabullenseler de bazıları hâlen duygularına hâkim olamıyordu. Bunun için söz vermelerine rağmen işi zora koştular.

Bilâl-i Habeşî anlatıyor:

“Hind hanım ile evlenmek için ailesinin yanına gittiğimde kardeşleri bana zorluk çıkardı. Allah Resûlü'ne (a.s.m.) gidip:

— Bükeyr oğullarından ne çektiğimi bir bilsen! Kız kardeşlerini istemeye gittiğimde beni engelleyerek, rahatsız ettiler, dedim.

Allah Resûlü (a.s.m.) bana yaptıklarından dolayı onlara çok kızdı. Haber göndererek Bükeyr oğullarını huzur-u saadetlerine çağırdı. Bükeyr oğulları Efendimizin kendilerini çağırdığını duyunca rahatsız oldular. Kız kardeşlerine:

— Senin yüzünden şu başımıza gelenlere bak! diye çıkıştılar. Durumdan haberdar olan Hind annemiz ailesine karşı durarak:

— Allah Resûlü'ne (a.s.m.) rağmen Bilâl ile evlenmeme nasıl engel olursunuz? Bütün yetkilerimi sizden alıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.) veriyorum. O kiminle isterse onun ile evleneceğim, dedi ve Allah Resûlü'nün (a.s.m.) arzusu doğrultusunda Bilâl-i Habeşî ile evlendi. [\[232\]](#)

Bazen insan çok zor bir imtihandan geçer. Sevdikleri arasında seçim yapmak durumunda kalır. Sahabe-i Kiram da bu zorlu imtihandan geçti. Kimi daha çok sevdiğini, kimi En Sevgili için sevdiğinden vazgeçmek durumunda kaldı. Sahabe efendilerimiz her defasında tercihlerini Allah ve Resûlü'ne yönelik yaptılar. Onların bu hâlini anlatan Allah (c.c.) şöyle buyurur: “Allah’a ve ahiret gününe inan bir toplumun babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa Allah ve Resûlü'ne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin...” [\[233\]](#)

Allah Resûl'nü (a.s.m.) çok seven azatlı kölesi *Zeyd b. Hârise*, onu peygamber olmadan çok önce babasına tercih etmişti.

Yemenli olan Zeyd b. Hârise, daha küçük bir çocukken Tay Kabilesinden olan annesi Suda ile dayılarını ziyarete giderken yolda Kayn Oğullarının baskınına uğrarlar. Ölümün eşiğinden dönen Zeyd Efendimiz, anne kucağından alınarak esir edilir. Diyar diyar dolaşır. Sonunda Ukkaz Pazarına getirilir. O acı çekse de bu büyük felaket, yıllar sonra onun için eşsiz bir lütuf olacaktır.

Hakîm b. Hizam, Ukkaz Pazarından aldığı bu köleyi Hz. Hatice'ye hediye eder. Onun yanında çok şey öğrenir. Evlendikten bir süre sonra Hz. Hatice onu Allah Resûlü'ne (a.s.m.) hediye eder. Zeyd b. Hârise, Efendimizi çok sever. Bu yıllar sonra gördüğü baba ve amcasına şu sözleri söyletecek kadar derin sevgidir.

— Ben Muhammed'i tercih ediyorum. Benim babam da odur, amcam da! Baba ve amcası ona sorar:

— Yazıklar olsun, köleliği hürriyete, şu kişiyi baba ve amcana mı tercih ediyorsun?

— Evet, ben onda gördüğüm güzelliklerden sonra onu asla başkasına tercih edemem! diyerek Efendimizin yanında kalır. [\[234\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) *Sevbân b. Cündeb*'i satın alarak azad etmişti. Azad ettikten sonra tıpkı Zeyd b. Hârise gibi onu da yanında kalmak yahut memleketine dönmek üzere serbest bıraktı. Ona:

— İstersen kabilenin, akrabalarının yanına geri dön, istersen burada kal, bizden yani Ehl-i Beyt'ten ol! buyurdu.

Bu asla hayır denmeyecek büyük bir lütuftu. O da bu lütfâ hayır demeyerek kendini Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hizmetine adadı. Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edinceye kadar, seferde ve hazarda bir an olsun ondan ayrılmadı.^[235]

Esmâ binti Ebû Bekir'in annesi İslam'ı kabul etmemişti. Babasından ayrıldıktan sonra uzun yıllar annesiyle görüşmedi. Annesi ile ilk kez Hudeybiye Anlaşmasından sonra Medine'de karşılaştı. Annesi yanına üzüm, yağ gibi yiyecekler, küpe gibi çeşitli hediyeler alarak onu görmeye gelmişti.

“Ey iman edenler! Küfrü imana tercih ediyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) dost edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.”^[236] âyetini hatırlayarak Allah ve Resûlü'nün rızasını annesinin rızasına tercih ederek onu evine almak istemedi, hediyelerini de reddetti. Ancak bir taraftan da anne hakkında Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyduklarını hatırlıyordu. Tereddüt edince annesine biraz beklemesini söyleyerek hemen huzur-u saadetlerine çıktı.

— Yâ Resûlallah! Annem evime kadar gelmiş, benimle görüşmek istiyor, ne yapayım? diye sordu. Onun bu sorusu üzerine:

“Allah sizinle dini uğrunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara adil davranmanızı yasaklamaz. Çünkü Allah adaletli olanları sever.”^[237] âyeti inzal oldu. Allah Resûlü (a.s.m.) Esmâ Hatun'a:

— Git anneni içeri al onunla irtibatını devam ettir, buyurdu.^[238]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevgili eşleri *Cüveyriye Annemiz* Müstalik oğulları seferinde kabilesinden pek çok kişi ile birlikte Müslümanlar tarafından esir edilmişti. Sâbit b. Kays ve amcası oğlunun payına düşmüş esaretten kurtulmak için onunla dokuz ukye altına anlamıştı. Bu altınları nasıl bulacağım diye düşünürken, rahmet peygamberi olan Efendimizden yardım istemeye karar verdi. Efendimizin evine giderek huzur-u saadete çıktı kendini tanıtip ricasını söyledi:

— Yâ Resûlallah! Ben Cüveyriye binti Hâris'im. Kabilenin reisinin kızıyım. Bildiğin gibi esir oldum. Sâbit b. Kays'ın payına düştüm. Esaretten kurtulmak için onunla dokuz ukye altına anlaştım. Bu ödemeyi yapmam için bana yardımcı olur musun?

Müstalik oğullarının gönlünü kazanma fırsatı bulan Allah Resûlü (a.s.m.):

— Sana bundan daha hayırlı bir şey söyleyeyim mi? Esaretten kurtulman için gereken parayı ödedikten sonra, seninle evlenelim, buyurdu. Kısa sürede çok güzel şeyler gören Cüveyriye Annemiz hiç tereddüt etmeden:

— Evet yâ Resûlallah! dedi.

Haberi duyan Sâbit b. Kays onu hemen hürriyetine kavuşturdu. Elleri esir olan bütün sahabiler:

— *Allah Resûlü'nün (a.s.m.) akrabalarını esir tutup onlara hizmet mi ettireceğiz?* diyerek, Efendimizi memnun etmek için bütün esirleri karşılıksız olarak serbest bıraktılar.^[239]

Allah Resûlü Cüveyriye Annemiz arasında bu olaylar cereyan ederken Cüveyriye annemizin babası, Huzaalıların liderlerinden Hâris b. Ebû Dırar kızını kurtarmak için develeri önüne katarak Medine'ye doğru yola çıkmıştı. Yolda develerden ikisine kıyamayarak, onları dönüşte almak üzere iki tepe arasında kuytu bir yere sakladı. Medine'ye varınca doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) huzuruna çıktı ve:

— Kızım gibi biri esir edilemez. Onu esaretten kurtarmak için gereken fidyeyi getirdim, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— İstersen onu serbest bırakalım, o kimi isterse onun yanında kalsın. Bu şekilde yaparsak güzel olur mu? diye sordu. Babası:

— Evet, teklifini kabul ediyorum, hatta seni seçerse diyetini vereceğim, dedi. Sonra kızının yanına giderek,

— Muhammed, beni ya da onu seçme konusunda seni serbest bıraktı. Sakın beni rezil etme! diye tembih etti.

Esir kaldığı kısa süre içinde Allah Resûlü (a.s.m.) ve Müslümanları yakından tanıyan Annemiz, hakikati anlamakta gecikmemişti. Babası ile Efendimizin huzuruna çıktı:

— Ben Allah'ın Resûlü'nü seçiyorum, diyerek babası ile geri dönmek istemedi. Babası kızarak:

— Vallahi bizi rezil ettin! dedi.^[240]

Hâris b. Ebû Dırar getirdiği develeri Allah Resûlü'ne (a.s.m.) takdim edince Efendimiz:

— Medine dışında sakladığın iki deve ne olacak? buyurdu. Şaşırıp kalan Hâris:

— Vallahi onları benden başka hiç kimse bilmiyordu. Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve şahadet ederim ki sen Allah'ın Resûlüsün, diyerek Müslüman oldu.^[241] Kızı onu Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tercih etmişti, şimdi o da karşılaştığı bu mucize karşısında nefisini, liderliğini İslam'a ve onun Peygamberine tercih ediyordu.

Kennaz b. Husayn Allah Resûlü (a.s.m.) ile çok sevdiği bir hanım arasında kalınca hiç düşünmeden İslam'ı, En Sevgiliyi tercih edenlerdi. Allah Resûlü (a.s.m.) Kennaz b. Husayn'ı Mekke'de müşriklerin elinde bulunan sahâbi efendilerimizden birini kurtarmak için görevlendirdi. Bunun için Mekke'ye giden Kennaz, orada Müslüman olmadan önce çok sevdiği Anak isimli hanımla karşılaştı. Hanım da onu çok sevmekteydi. Onu görünce yalvarırcasına:

— Evlenelim, dedi. Kennaz hanımı çok sevip, onunla evlenmek istemesine rağmen, ona “evet” diyemedi. Çünkü o artık Müslüman'dı. Ölçüsü vardı. Yapacaklarının Allah ve Resûlü'nün rızasına uyup uymadığını bilmesi gerekiyordu. Bunun için çok sevdiği hâlde kadına:

— İslâm cahiliye döneminde yaptığımız bir çok şeyi haram kılıyor, dedi. Ancak:

— Ne olur evlenelim, diye ısrar edince

— Allah Resûlü'ne (a.s.m.) sorup onun iznini almadan asla olmaz, dedi. Oradan ayrılıp Medine'ye gittiğinde konuyu anlatıp Anak ile evlenmek için Allah Resûlü'den (a.s.m.) izin istedi. Bunun üzerine:

“İman etmedikçe müşrik kadınlar ile evlenmeyin. Ondan hoşlansanız da mümin bir cariye, müşrik kadından daha hayırlıdır...” âyeti nazil oldu. Allah Resûlü (a.s.m.) Kennaz'a İslam'ı kabul etmeden onunla evlenmemesini buyurdu. Kennaz hiç tereddüt etmeden Efendimizin sözlerini kabul etti.^[242]

Hz. Ömer sahabilere maaş bağlarken oğlu Abdullah b. Ömer'e yıllık 3000 dirhem verirken, Üsâme b. Zeyd'e 3500 dirhem belirledi. Abdullah b. Ömer babasına:

— Niçin onu benden üstün tuttun? O hiçbir önemli olayda beni geçmedi, dedi. Hz. Ömer:

— Çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) onun babasını senin babandan, onu senden daha çok seviyordu. *Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevgisini kendi sevgime tercih ettim*, dedi.^[243]

Sevgilinin Sevdiğini Sevmek

Sevilen herkes, kendi gibi sevdiklerinin de sevilmesini ister. Onların sevilmemesinden asla hoşlanmaz. Onları sevmeyeni sevmez. Bu hakikatten dolayıdır ki Allah Resûlü (a.s.m.) sevdiği birçok kişi için “*Onu seven beni sevmiş, ona kızan bana kızmış olur.*” buyurmuştur. [\[244\]](#)

Efendimiz gibi onun sevdiklerini de çok seven Hz. Ebû Bekir, Hz. Fâtıma ile bir konuda anlaşılamayınca onun gönlünü almak için çırpınarak:

— Vallahi Allah Resûlü’nün (a.s.m.) akrabalarını memnun etmek, onları ziyaret edip sıla-i rahim yapmak, beni kendi akrabalarımı memnun etmekten, onları ziyaret etmekten daha çok sevindirir, demişti. [\[245\]](#)

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Mescid-i Nebevî’de oturuyorduk. Sahabiler Allah Resûlü’nün (a.s.m.) etrafını çevirmiş onu dinliyorlardı. O sırada Hz. Ali içeri girdi. Durup selam verdi. Oturmak için etrafına bakarken Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilerinden kim yer verecek diye onların yüzüne bakıyordu.

Hz. Ebû Bekir Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sağında oturuyordu. Hz. Ali’nin bakındığını görünce hemen yanında bir yer açtı:

— Buraya gel ey Hasan’ın babası, diye yanına çağırdı. Hz. Ali gidip onunla Allah Resûlü’nün (a.s.m.) arasına oturdu. Allah Resûlü (a.s.m.) buna çok sevindi. Sevinci yüzüne yansıdı. Hz. Ebû Bekir’e dönerek:

— Ey Ebû Bekir! Fazilet ehlinin kıymetini en fazla fazilet ehli bilir, buyurdu. [\[246\]](#)

Hz. Âişe anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) benden Üsâme’nin burun akıntısını temizlememi istedi.

— Benim mi yapmam gerekiyor? dedim.

— Ya Âişe onu sev, çünkü ben de onu seviyorum, buyurdu. [\[247\]](#)

Hz. Âişe’nin hizmetlisi Zekvan anlatıyor:

“Irak tarafından bir mücevher sandığı gelmişti. Sandıktan güzel bir mücevher çıktı. Hz. Ömer sahabilere:

— Allah Resûlü (a.s.m.) Âişe'yi çok severdi. İzin verirsiniz bu mücevheri ona gönderelim, dedi. Sahabiler:

— Olur, gönder, diyince Hz. Ömer mücevheri ona gönderdi. Hz. Âişe mücevher kutusunu açtı.

— Bu nedir? diye sordu. Onu götürenler:

— Hz. Ömer size gönderdi, dediler. Hediyeleden memnun kalan Hz. Âişe:

— Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra Hattab'ın oğluna ne kadar çok fetih nasip oldu, dedi.”[248]

Bir gün Hz. Ömer, Hz. Fâtıma'nın ziyaretine gitmişti. Söz arasında ona:

— Ey Fâtıma! Allah adına yemin ederim ki, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) senden daha fazla sevdiği birini görmedim. Vallahi babanın vefatından sonra dünyada senden daha fazla sevdiğim biri yoktur, dedi.[249]

Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edince, onun sevdiklerini daha fazla gözeten Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer'e:

— Haydi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ziyaret ettiği gibi bizde gidip Ümmü Eymen'i ziyaret edelim, dedi. Birlikte Ümmü Eymen Annemizin evine gittiler. Ümmü Eymen onları görünce kendini tutamayıp ağlamaya başladı.

— Niçin ağlıyorsun? diye sordular?

Ümmü Eymen:

— Ben Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefat ettiği, onun dünyadan ayrıldığı için ağlamıyorum. Ben de biliyorum ki gittiği yer, Allah katında olanlar elbette dünyadan çok daha hayırlıdır. Benim ağlama nedenim onun aramızdan ayrılması ile birlikte, sabah akşam gelen vahyin kesilmesidir.

Ümmü Eymen Annemizin yüreğinin derinlerinden gelen bu sözler Hz. Ebû Bekir ve Ömer'i çok etkiledi. Onlar da Annemizle birlikte hasret gözyaşları döktüler.[250]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok sevenlerden Ümmü Eymen yaşlı olmasına rağmen Hz. Fâtıma'nın düğününde en fazla yorulanlardan biriydi. Esmâ b. Ümeys ile birlikte Hz. Fâtıma'nın evine giderek, çeyizin hazırlanması ve evin düzenlenmesine yardım etti. Düğünün eksiksiz olması için çırpınıp durdu. Düğünden bir süre sonra ağlaya

ağlaya Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gitti. Allah Resûlü(a.s.m.) ona:

— Niçin ağlıyorsun? Allah gözlerini yaşartmasın! buyurdu. Ümmü Eymen:

— Ensârdan birinin yanına gitmiştim. Kızını Ensârdan biri ile evlendirmiş. Gelin evden çıkarken başına badem ve şeker saçmışlar. Hâlbuki Ali, Fâtıma ile evlenirken Fâtıma'nın başına ne badem ne de şeker saçılmadı, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) onu teselli ederek:

— Ağlama ey Ümmü Eymen! Lütfedip beni gönderen Allah'a yemin ederim ki onu kendimden evlendirmedim. Allah celle alâ'nın emri ile evlendirdim. Bizden önce bu evliliğe âlemlerin Rabbi olan Allah razı oldu. Fatîma, Ali ile evlenince, Allah celle alâ mukarreb meleklerine arşı kuşatmalarını emretti. Görevlilere düğün hazırlıklarının yapılmasını emretti. Huri Aynlara da arşı süslemelerini buyurdu. Fâtıma'nın nikâhını Allah kıydı. Melekler de buna şahit oldu. Evliler üzerine beyaz inciler, kırmızı yakutlar, yeşil zebercedler ve mercanlar serpildi, buyurdu. [\[251\]](#)

Sahabe efendilerimiz yalnızca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevdiği insanları değil, O'nun sevdiği her şeyi severdi.

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Annem Ümmü Süleym bir miktar taze hurmayı bir sepete koyarak Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götürmemi istedi. Efendimizin evine gittiğimde onu evde bulamadım. Bana bir terzinin yemek yapıp, Efendimizi davet ettiğini söylediler. Oraya gittiğimde Allah Resûlü (a.s.m.) için etli tirit ve kabak pişirmişlerdi. Yemekle birlikte bir miktar arpa ekmeği getirdiler. Allah Resûlü (a.s.m.) yemeğe beni de çağırdı. Yemek yerken O'nun kabak yemeği tercih ettiğini fark ettim, kabağı Efendimize doğru yaklaştırdım... Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kabağı sevdiğini gördüğüm o günden sonra en çok sevdiğim yemek kabak oldu. Ne zaman yemek yapılsa imkân buldukça kabak yemeği yaptırır oldum. [\[252\]](#)

Hız. Hasan, Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Câfer Selma Hatunun yanına gider ve ona:

— Bize Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevdiği yemekten yap diye rica ederlerdi. [\[253\]](#)

Abdullah b. Ömer Allah Resûlü'nün (a.s.m.) giydiği nalınlara benzer nalınlar giyer, onu Efendimiz gibi sarıya boyardı. [\[254\]](#)

Kendini Sevgilinin Yerine Koymak

Sevenin kalbi her zaman sevdiğiyle beraberdir. Yanında da olsa uzakta da her dem onu düşünür, onu merak eder, sıkıntısını paylaşmaya gayret eder, paylaşamadığı zaman kalbi sızılar, yüreği yanar. Sürekli Allah Resûlü'nü (a.s.m.) düşünen Hz. Ömer onun vefatından sonra bile Efendimizin çektiği sıkıntıları, acıları hatırlayıp sevgisinin büyüklüğünden dolayı rahatı terk etmişti.

Hasan-ı Basrî sahabilerden naklediyor:

“Zaman zaman Hz. Ömer’e yemekler ikram ederdik. O yemekleri çok beğense de sadece tadar, fazla yemezdi. Bir gün sunduğumuz yemeği çok beğendiği hâlde sadece biraz tattıktan sonra yanımızdan ayrıldı. O gittikten sonra aramızdan biri:

— Bu zatın zühdü, takvâsı, giydiği elbiseler hakkında ne dersiniz? diye sordu. Bir diğeri:

— Allah (c.c.) bize onun vasıtası ile Kısra ve Kayser’in memleketlerini fethetme imkanı verdiğinden beri ne yapacağımızı şaşırdık. Arap ve Acem heyetleri geldiğinde üzerinde on iki yaması bulunan elbisesi ile onlarla görüşüyor. Bir başkası:

— Biri ona; üzerindeki yamalı elbiseleri değiştirip, gelenleri zarif ve gösterişli elbiseler ile karşılamasını söylese, gelenlere karşı daha heybetli görünür, dedi. Bunu ona söylemeye kim cesaret edebilirdi? Biraz düşündükten sonra bu kişi olsa olsa çok sevdiği kızı olabilir dediler. Hz. Hafsa’ya rica edip babasının yanına gönderdiler. Hz. Ömer’in yanına giden Hz. Hafsa:

— Babacığım! Bildiğin gibi Allah bize pek çok beldenin fethini müyesser kılarak rızkımızı bollaştırdı. Artık daha leziz yemekler yesen, yeni ve güzel kumaşlardan yapılan elbiseler giysen olmaz mı? Hz. Ömer kızına:

— Allah Resûlü’nün (a.s.m.) altına yaydığın en yumuşak yaygıyı bana anlatır mısın? Hz. Hafsa:

— Hayber savaşında ganimet olarak alınan kumaşlar vardı. Benim yanımda kaldığı geceler onları Allah Resûlü’nün (a.s.m.) altına yazardım. Bir akşam yatacağı zaman rahat etmesi için bu kumaşları katlayarak Allah Resûlü’nün (a.s.m.) altına yadım. Allah Resûlü (a.s.m.) sabahleyin kalkınca:

— Bu geceki yatak neydi? diye sordu.

— Yâ Resûlallah! Her gece yattığınız yataktı. Sadece biraz daha rahat etmeniz için onları ikiye katladım.

— Onu eski haline getir. Bu gece onun rahatlığı beni namazdan alıkoydu, buyurdu.

Hz. Ömer:

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yirmi yıldır arpa ekmeğine doyduğunu, üç günü peş peşe açlık çekmeden geçirdiğini gördün mü? Şimdi seni nefsinle baş başa bırakıyorum. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ne kadar zor bir hayat yaşadığını unuttun mu? dedi ve gözyaşlarına boğuldu. Sonra:

— Şunu iyi bil ki! Gücümün yettiğince Allah Resûlü (a.s.m.) ve Hz. Ebû Bekir'in zor yaşam şekline uyacağım. Belki bu sayede ahirette rahata kavuşurum.”^[255]

Sevgi elbette yalnızca onu dile getirmekten ibaret değildir. Sevgi, gerektiğinde sevgili için endişelenmek, cananın kendine ihtiyacı olduğunu hissettiği anda tereddüt etmeden gerekirse ölümü göze alabilmektir. Tıpkı Eyyüb Sultan gibi...

Hayber fethedildiğinde birçok Yahudi öldürüldü, pek çok kişi de esir alındı. Esir alınanlardan biri Nadîr oğullarının reisi Huyey b. Ahtab'ın kızı Safiyye annemizdi. Savaşta babası ve kardeşi öldürülmüş, o da esir alınmıştı. Safiyye annemiz, Müslüman olunca, Allah Resûlü (a.s.m.) onunla evlendi. Ordu Hayber'den ayrılıp, Sahba mevkiine geldiğinde mola verildi. Dinlenmek için çadırlar kuruldu.

Allah Resûlü (a.s.m.) emir buyurmadığı halde Ebû Eyyûb el-Ensârî, ne olur ne olmaz diyerek hiç uyumadan sabaha kadar, Efendimizin kapısının önünde nöbet tuttu. Çadırın kapısından bir an bile ayrılmadı. Sabah olup da Allah Resûlü (a.s.m.) onu kılıcını kuşanmış olarak kapısının önün de nöbet tuttuğunu ve uykusuzluktan bitap düştüğünü görünce:

— Bu ne hâl Ey Ebû Eyyûb? dedi. Ebû Eyyûb:

— Yâ Resûlallah! Eşiniz düğünden hemen önce Müslüman oldu. Siz ise onunla henüz yeni evlendiniz. Çok yakın zamanda da babası, kardeşi ve eşi size karşı savaşırken öldü. Bunun için ona güvenemedim. Ne olur ne olmaz diye kapınızda nöbet tuttum, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) gülümseyerek:

— Allah seni hayra erdirmiş! Ey Allah'ım! Beni koruyarak gecelediği gibi, Sende Ebû Eyyûb'u koru! diye dua buyurdu.”^[256]

En Sevgili için endişelendiğinden uykusunu terk edenlerden biri de Efendimize hizmet edenlerin önde gelenlerinden Suffe Ashabı'ndan *Beşir b. Hasâsiye* idi. O yaşadığı bir olayı şöyle anlatıyor: “Bir gece Allah Resûlü'nün (a.s.m.) evden çıktığını gördüm. Başına bir şey gelir korkusu ile sessizce onu takip ettim. Allah Resûlü (a.s.m.) yürüyerek Bakî' mezarlığına gitti. Oradakilere:

— Esselâmu aleyküm dâre'l-kavmi'l-müminîn! Biz de size katılacağız. Biz Allah'tanız ve ona döndürüleceğiz. Pek çok hayra ulaştınız. Büyük bir şerden kurtuldunuz, diye dua etti. Sonra bana dönerek, karanlık olduğu için:

— Kimsin? diye sordu.

— Beşir, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Niçin benim peşimden geldin?

— Başına bir sıkıntı gelmesinden, seni üzecek bir şeyle karşılaşmandan korktum.”^[257]

Bir başkası Efendimizin şairlerinden Uhud'da yaralandığında ilk olarak yanına koşan, uğrunda ölesiye savaşp on yedi yerinden yaralanan *Ka'b b. Mâlik*'ti.^[258]

Müstalik oğulları seferinden dönerken reisleri ve Cüveyriye Annemizin babası Haris b. Ebû Dırâr İslam ordusunu takip ederek Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürmek istiyordu. Hatta Numan b. Hârise'nin nöbet tuttuğu gece oldukça yaklaşmış, Efendimizin çadırına ok atmıştı. Durumdan haberdar olan sahabiler Efendimizi korumak için o gece hiç uyumadılar. Ka'b b. Mâlik kılıcını kuşanıp sabaha kadar Efendimizin çadırının önünde nöbet tuttu. Allah Resûlü (a.s.m.) namaza kalktığında Ka'b'ı görünce:

— Ne oldu niçin buradasın ey Ka'b? diye sordu.

— Haris b. Ebû Dırâr'ın içimize sızmaya çalıştığını duydum. Uykum kaçtı, seni ve sahabilerini gözetlemek istedim. Bunun için kapıda nöbet tuttum.

Allah Resûlü (a.s.m.) bundan hoşlanarak ona hayır duada bulundu.^[259] Nebevî terbiyeden geçen *Hız. Fâtıma*, küçüklükten itibaren babasına düşküdü. Onu bir evladın babasını sevmesinden çok öte bir sevgiyle severdi. Annesinin vefatı ile babasına olan bu düşkünlüğü daha da arttı. Bundan sonra babasını gölge gibi takip etmeye, onu korumaya sıkıntılı anlarında teselli etmeye çalıştı. Babasına olan bu aşırı sevgi ve düşkünlüğü vefat edinceye kadar hiç

eksik olmadı. Onun bu hâlini gören sahabiler ona *babasının annesi* lakabını verdiler.^[260]

Allah Resûlü (a.s.m.), her seferden döndüğünde, önce mescide giderek namaz kılar, namazdan sonra Hz. Fâtıma'nın yanına uğrar, onun hâl ve hatırını sorar, daha sonra eşlerinin yanına giderdi. Yine bir gün seferden dönmüştü. Mescide girdi, iki rekât namaz kıldı. Namazdan sonra Fâtıma'nın yanına uğradı. Onu gören Fâtıma büyük bir heyecanla babasını kapıda karşıladı. Allah Resûlü (a.s.m.) yaklaşınca ağlayarak boynuna sarıldı. Yüzünü, gözünü öpmeye başladı.

— Niçin ağlıyorsun? diye sorunca, Hz. Fâtıma:

— Yâ Resûlallah! Rengin solmuş, bitkin bir haldesin. Elbiselerin yıpranmış, toz toprak içinde kalmışsın, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) onu teselli ederek:

— Ağlama ey kızım! Allah senin babana ulvî bir görev verdi. İnsanlar istese de istemese de İslam bütün yeryüzüne yayılacaktır. Benim görevim bunun için çalışmaktır, buyurdu.^[261]

Rahat ya da sıkıntı anında hep babasını hatırlar, o ne durumda diye düşünür, babasını biraz olsun rahatlatmak için gayret eder, üzerine düşen fedakârlığı yerine getirmekte asla tereddüt etmezdi. Çok zor durumda sıkıntıda olduğu bir zamanda Hz. Ali'nin teşviki ile babasından sıkılarak hizmetli istediğinde, o Suffe'de kalan öğrencileri kendisine tercih etti. İsteğinde ısrar etmedi, kırılıp gücenmedi, gönül hoşluğu içinde evine döndü. Hz. Ali efendimiz anlatıyor:

“Bir ara, gün boyu yemek yemediğimiz gibi, o geceyi de aç geçirmiştik. Sabahleyin evden çıktım, bütün gayretlerime rağmen bir iş bulamadan eli boş bir şekilde eve Fâtıma'nın yanına döndüm. Fâtıma üzgün bir şekilde oturuyordu. Yanına yaklaşıp sordum:

— Neyin var? Niçin bu kadar üzgün görünüyorsun?

— Dün bir şey yemediğimiz gibi nerdeyse akşam olduğu hâlde, bugün de bir şey yemedik. Evde de hiçbir şey yok. Açlıktan üzerime hüznün çökmüş.

Onun bu hâli beni çok üzdü. Hemen evden çıkarak ailemi doyurmak için yeniden iş aramaya başladım. Bir süre sonra bir iş buldum. Birazcık yiyecek bir dirhem et alacak kadar kazandım. Aldıklarımı hemen Fâtıma'ya götürdüm, onlarla yemek pişirdi.

Babası hiç aklından çıkmayan Fâtıma, yemek hazır olunca hemen bana seslendi:

— Babama gitsen, onu da yemeye çağırırsan olmaz mı?

— Tabi, diyerek hemen Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittim. Allah Resûlü (a.s.m.) mesciddeydi, açlıktan kıvrılıp orada yatmıştı. Yanına yaklaştığımda şöyle dua ediyordu:

'İnsanı böyle iki büküm yatıran açlıktan Allah'a sığınırım.'

Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Anam babam sana feda olsun Yâ Resûlallah! Bizde yemek var, buyur bize gidelim.

Allah Resûlü (a.s.m.) açlıktan yürüyemez hâldeydi. Bana yaslanarak birlikte eve gittik. Allah Resûlü (a.s.m.) kızına:

— Bir tabak da Âişe'ye gönder! buyurdu. Fâtıma bir tabak yemek koydu, onu Âişe'ye götürdüm.

— Bir tabak da Hafsa'ya gönder! buyurdu. Ona ve diğer bütün hanımlarına birer tabak yemek götürdüm. Bundan sonra:

— Şimdi eşin ve baban için birer tabak yemek koy! buyurdu. Fâtıma bize yemek koyunca, Allah Resûlü (a.s.m.):

— Bir tabak da kendine koy! buyurdu.

Tabaklarımızı bitirdiğimiz halde, yemek hala hiç eksilmeden öylece duruyordu. Ondan Allah'ın müsaade ettiği kadar yedik."[\[262\]](#)

Bütün sahabiler gibi Efendimizi bir an olsun aklından çıkarmayanlardan biri de *Abdullah b. Amr* idi. Mümkün olduğunca onunla beraber olmaya çalışır, yanından ayrılmamaya gayret erdi. Resûlün yanından ayrıldığında aklı ve kalbi hep onda kalırdı. Acaba ne yapıyor? Aç mıdır? Üzgün müdür? Bir sıkıntısı var mıdır? Yeni bir âyet nazil oldu mu? diye düşünüp dururdu. Yine bir gün Allah Resûlü'nü (a.s.m.) düşünen Abdullah b. Amr'ın aklına:

— Acaba Allah Resûlü aç mıdır? diye bir endişe düştü. Hemen oğlu Câbir'i yanına çağırdı.

— Oğlum, eve git, biraz yemek hazırlat. O yemeği alıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götür, dedi. Câbir babasının dediği gibi yemek hazırlatarak Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götürdü. Allah Resûlü (a.s.m.) Câbir'in kendilerine bir şey getirdiğini görünce

— Bize et mi getirdin ey Câbir? diye sordu.

— Hayır Yâ Resûlallah, yalnızca yemek getirdim. Babam bana yemek hazırlayıp, size getirmemi söyleyince, ben de hazırlayıp

getirdim.

Allah Resûlü (a.s.m.), Abdullah b. Amr'ın bu ince düşüncesinden dolayı çok memnun oldu. Getirilen yemeği alarak sahabisine dua buyurdu.

Câbir, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında ayrılarak babasının yanına döndü. Babası Abdullah, Câbir'e:

— Ne yaptın? Söylediğim yemeği yaptırıp, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götürdün mü? diye sordu.

— Evet, babacığım! dedi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yemekten çok memnun kalıp, kendisine dua buyurduğunu babasına söyledikten sonra:

— Ama beni ilk gördüğünde, 'Yoksa bize et mi getirdin?' diye sorduğunu söyledi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) canının et istediğini anlayan Abdullah b. Amr, oğlu Câbir'e dönerek:

— Hemen hayvanların yanına koş. Oradan bir tane hayvan alıp kes, pişirerek Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götür.

Câbir, babasının emrini yerine getirerek hemen bir hayvan kesip, pişirdi ve Allah Resûlü'ne (a.s.m.) götürdü. Allah Resûlü (a.s.m.), Câbir'in kendilerine et yemeği getirdiğini görünce çok duygulandı ve:

— Ey Ensâr! Allah sizi hayırla mükâfatlandırısın! Ey Allah'ım! Sen Abdullah b. Amr b. Harâm'ı ve Sa'd b. Ubâde'yi hayırla mükâfatlandır, diye dua buyurdu.^[263]

Enes b. Mâlik'in annesi Süleym Hatun, babası Ebû Talha, teyzesi ile Kıbrıs'ı aydınlatan Ümmü Haram yani Hala Sultan.... Her biri Allah Resûlü'ne (a.s.m.) adanmış ruhlardı. Kendilerinden önce Allah Resûlü'nü (a.s.m.) düşünür, "Onun için ne yapabilirim?" diye çırpınırlardı. Bu hususta nakledilenler kitabın hacmini dolduracak kadar çoktur. İşte En Sevgili için ailenin seferber olduğu o anlardan yalnızca biri:

Enes b. Mâlik şöyle anlatıyor:

"Bir gün Ebû Talhâ eve gelerek, Ümmü Süleym'e:

— Biraz önce Mescid-i Nebevî'ye gittim. Allah Resûlü (a.s.m.) Suffe Ashabına Nisâ Sûresini okutuyordu. Açlıktan karnına taş bağlamıştı. Evde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) ikram edebileceğimiz bir şey var mı?

— Biraz arpa var. Onu öğütüp onunla ekmek yaparım. Ancak bu yalnızca bir kişiye yeter. Sen Enes'i odun almak için çarşıya gönder.

Tandırı yakıp ekmek pişireyim, dedi. Beni odun almak için çarşıya gönderdiler. Odun alıp döndüm. Ebû Talhâ anneme:

— Yağ var mı?

— Kenarda kabın dibinde biraz yağ vardı. Bitip bitmediğini bilmiyorum, diyerek kalkıp baktı ve:

— Ekmekleri yağlayacak kadar var, dedi. Sonra babam beni yanına çağırdı ve:

— Allah Resûlü'nü (a.s.m.) en son Suffe'de ashabına Kur'ân okuturken görmüştüm. Onun yanına gidip bekle! Yanındakiler ayrılıp tek kalınca ona:

— Babam seni bize davet ediyor, diyerek bize davet et. Ancak sakın onunla birlikte başkasını çağırıp, beni rezil etme! diye sıkı sıkı tembihledi. Evden çıkıp doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittim. Yanında 80 kişi vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) beni görünce, daha ağzımı açmadan:

— Ey Enes!

— Buyur Yâ Resûlallah!

— Baban beni mi davet ediyor?

— Evet, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) yanındakilere:

— Haydi kalkın gidelim! buyurdu. Çok endişelendim, babamın zor durumda kalacağını düşünerek onlar kalkmadan hızla eve geldim. Babamın yanına giderek mahzun bir şekilde:

— Allah Resûlü (a.s.m.) yanındaki insanlar ile birlikte geliyor, dedim. Babam bana kızarak:

— Ben sana Allah Resûlü (a.s.m.) yalnız kaldığında onu davet et! demedim mi? diye çıkıştı. Ben:

— Allah Resûlü (a.s.m.): 'Baban benimi çağırıyor?' deyince ben de yalan söyleyemedim, 'Evet söylemişti.' dedim. Babam anneme seslenerek:

— Ey Ümmü Süleym! Allah Resûlü (a.s.m.) insanlarla buraya geliyormuş, onlara ikram edeceğimiz bir şeyimiz yok, ne yapacağız.

— Allah ve Resûlü daha iyisini bilir, diyerek eşini rahatlatmaya çalıştı. Babam Allah Resûlü'nü (a.s.m.) karşılamak için evin kapısına çıktı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) görünce hemen yanına gitti. Sıkılarak, özür dilercesine

— Yâ Resûlallah! Biz yalnızca seni davet etmeyi düşünmüştük.

— İçeri gir! Allah (c.c.) hazırladığınız yemekle onları doyurur, buyurarak onunla birlikte içeri girdi. Annemin elinde yağ kabı vardı. Ekmekleri yağlıyordu. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) görünce buyur etti ve:

— Pişmek üzere, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Yağ kabını bana ver, ben daha iyi sürerim, buyurdu. Anneme de:

— İşte böyle yapılır diyerek öğretti. Yemeğin bereketlenmesi için dua ederek ekmeye yağ sürdü. Sonra annemin yaptığı tiridin başına geçen Allah Resûlü (a.s.m.) babama:

— Dışarıdaki kişileri onar onar içeri al! buyurdu. Babam dışarıda bekleyenleri onar onar içeri çağırdı. Efendimiz gelenlere:

— Bismillah diyerek yeyin! buyurdu.

Sahabiler besmele çekerek yediler. Her biri iyice doyduktan sonra dışarı çıktı. Son on kişi de yemeklerini yiyip bitirince, kalan yemekten Allah Resûlü (a.s.m.) Ehl-i Beyt ve komşularına da yemek gönderdi. Geride yine de yemek kalmıştı. [\[264\]](#)

Yoluna Adanan Canlar

Sahabe Efendilerimiz davetin her safhasında, En Sevgili için canlarını vermekte bir an tereddüt etmemişler, ölümü onun parmağına diken batmasına tercih etmişlerdir. İşte tarihe altın harflerle yazılan bu özel anlardan bazıları:

İslam davetini önleyemeyeceklerini anlayan Mekkeli müşrikler, Darü'n-Nedve'de toplanarak Efendimizi öldürmeye karar verdiler. Hâşim oğullarının intikam almasını önlemek için Efendimize suikast yapmak üzere her kableden bir kişi seçtiler. Suikastçılar hazırlığa başladıkları sırada Allah (c.c.) durumu Cebrâil (a.s.) vasıtası ile Efendimize bildirdi. Cebrâil (a.s.) Efendimize aynı zamanda hicret müjdesini de getirmişti. Allah Resûlü (a.s.m.) hazırlıklara başlamak için hemen Hz. Ebû Bekir'in evine gitti. Vakit geçirmeden hicret planı yapıldı. Planın başlangıç bölümünde Efendimiz *Hz. Ali'*ye:

— Bu gece şu örtüyü üzerine örtüp benim yatağımda yat! Sana bir şey yapamazlar, buyurdu.

Bu büyük bir imtihandı. En Sevgili aslında kendisine 'Benim uğrumda benim için ölmeye hazır mısın?' diyordu. Tıpkı Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'den istediği gibi ondan da ölüme teslim olması talep ediliyordu. Ondan etrafı birbirinden azılı katillerle çevrili olan bir evde, öldürölmek üzere En Sevgili'nin yatağına yatması isteniyordu.

Hız. Ali o gece Efendimizin yatağında yatacak sabahleyin Efendimize teslim edilmiş emanetleri sahiplerine dağıtıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.) ulaşmak üzere yola çıkacaktı.

O dönemde peygamberliğine karşı çıkmalarına rağmen bütün Mekkeliler Allah Resûlü'ne (a.s.m.) son derece güvendikleri için değerli emanetlerini ona teslim ederlerdi.^[265]

Hız. Ali hiç tereddüt etmeden, ölümü hiç düşünmeden Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yatağına yattı. Etrafındaki suikastçilere aldırmadan yatarken En Sevgili'nin emrettiği gibi onun her zaman üzerine örttüğü Hadramî abasına büründü.^[266]

Suikastçiler evin etrafını sarmış, gecenin iyice bastırmasını, herkesin uykuya geçmesini bekliyorlardı. Bir ara evin kısa duvarını aşır içeri girmek istedilerse de vazgeçtiler. Onlar evin etrafında beklerken Allah Resûlü (a.s.m.) yerden aldığı bir avuç toprağı üzerlerine serpti. Ardından Yâsîn Sûresinin ilk on âyetini okuyarak hiç birine görünmeden aralarından çıkıp gitti. Gönül gözleri gibi dünya gözleri de görmez olmuş, aralarından geçip giden Allah Resûlü'nü (a.s.m.) görmemişlerdi. Onlar beklerken Efendimiz hicret yolculuğuna başlamıştı.

Sabah olmak üzereydi. Müşrikler içeri girme planlarını yapıyorlardı. Hız. Ali yataktan kalktı. Onu gören adamlar hemen üzerine atıldılar. Onun Allah Resûlü (a.s.m.) olmadığını görünce hem şaşırdılar hem öfkeleniler. Bir yandan Hız. Ali'yi tartaklıyor diğeryandan hesap soruyorlardı:

— Amcanın oğlu nerede?

— Bilmiyorum, deyince üzerine yürüyerek tehdit ettiler.

— Nerede olduğunu ne bileyim ben onun gözcüsü müyüm? Ondan çıkıp gitmesini istediniz, oda çıkıp gitti, dedi.

Hız. Ali'yi tutup Mescid-i Harâm'a götürdüler. Konuşturmak için hırpaladılar. Ancak bunun fayda vermeyeceğini anlayınca Haşîm oğulları ile başları belaya girmemesi için serbest bıraktılar.^[267]

Allah ve Resûlü uğruna can adamak deyince akla gelen pek çok sahabe vardır. Bunlardan biri de *Habîb b. Zeyd*'dir.

Müseylemetü'l-Kezzâb peygamberlik iddiasında bulunarak, çevresindeki insanları kendine imana çağırmaya başlayınca Allah Resûlü (a.s.m.), bu fitneyi ortadan kaldırmak için hemen harekete geçti. Habîb b. Zeyd'in de içinde bulunduğu bir grup sahabeyi yanına

çağırarak, onları Müseyleme ile konuşmak, onu ikna etmek, gerekirse öldürmek üzere görevlendirip bölgeye gönderdi.

İslam kahramanları Yemâme'ye geldiğinde Müseyleme'nin çok ileriye giderek, çevresine pek çok adam topladığını gördüler. İşlerinin çok zor olduğunu anlayan sahabiler hemen bir plan yapmaya başladılar. Onlar plan yaparken Habîb b. Zeyd ile Abdullah b. Vehb bilgi toplamak için bölgede dolanıyorlardı. Müseyleme'nin adamları onları fark etmekte gecikmedi. Yakalayıp Müseyleme'nin yanına götürdüler.^[268]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sahabilerini eline geçirdiği için çok sevinen Müseyleme nefsini iyice kabartmak, adamlarının gözündeki saygınlığını artırmak için esirlere:

— Muhammed'in Peygamber olduğuna inanıyor musunuz? diye sordu. Zulmü ile bilinen Müseyleme'nin bu sorusu canlarının tehlikede olduğu anlamına geliyordu. Sahabe efendilerimiz bu durumda kalben iman etmekle birlikte sözlü olarak düşmanın istediklerini söylemeye izin verildiğini bildikleri hâlde gönülleri, Güllerin Efendisi'ne 'Allah'ın Resûlü değildir' demeye asla razı olmadı. Büyük bir cesaretle:

— Evet, O Allah'ın Resûlüdür, dediler.

Müseyleme bu kez:

— Peki, benim Peygamber olduğuma inanıyor musunuz? diye sordu. Sustular cevap vermediler. Bu hayır anlamına geliyordu. Bunun farkında olan Müseyleme, cevap alamayınca çok kızdı. Sorusunu tekrarladı defalarca, ancak her seferinde sessizlik çarptı yüzüne. Bu kez onları ölümle tehdit etti. Yine olmadı. Sahabileri öldürtmek için harekete geçince Müseyleme'nin çok ciddi olduğunu gören Abdullah b. Vehb, bu gibi durumlarda Allah Resûlü'nün (a.s.m.) iznine dayanarak yalnızca dili ile Müseyleme'ye; "Evet" dedi. Bu sözü onu kurtarmıştı. Zira Müseyleme'nin tek bir kelime ile de olsa tasdik edilmeye çok ihtiyacı vardı. Bu kadar cevap ile yetinen Müseyleme onu öldürtmeyip hapse attırdı.

Durumun hassasiyetinin farkında olan Habîb'in Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan sevgisi doruk noktadaydı. Efendiler Efendisi'nin hoşuna gitmeyecek bir sözü nasıl söyleyebilirim diye düşünüyor, İslâm'ın izzetini tek başına korurcasına var gücü ile dik duruyordu. Abdullah

b. Vehb'i hapse attırdıktan sonra yeniden Habîb b. Zeyd'e yönelen Müseyleme:

— Benim Peygamber olduğuma inanıyor musun? diye sert bir ifadeyle sordu. Habîb b. Zeyd:

— Seni duyamıyorum, dedi. Müseyleme kızgınlıktan küplere binmişti. Tehditler savurmaya başladı.

— Seni küçük parçalar halinde doğrar, işkence ile bir kez değil binlerce kez öldürürüm! dediyse de Habîb b. Zeyd:

— Seni duymuyorum, demeye devam etti. Çünkü o an kalbi Allah ve Resûlü'nün aşkı ile coşmuş, perdeler açılmış Cennetteki makamını seyir ile meşguldü. Sevgililer Sultanı ile birlikte Rahmân'ın huzurunda idi âdeta. Şimdi ne Müseyleme'yi duyacak ne de dinleyecek durumda değildi. Allah'ı ve Resûlü'nü yalanlayanı doğrulama zamanı, hiç ama hiç değildi. Müseyleme onu dilim dilim doğratsa yinede hakkı söylemeye kararlıydı. [\[269\]](#)

Müseyleme çıldırmıştı. Yanındakilere:

— Peygamberliği kabul edinceye kadar organlarını tek tek kesin, diye bağırdı.

Arkadaşı Abdullah fark etmese de o fark etmişti durumun hassasiyetini. Zamanın sevgili uğruna can verme yahut kahramanlık zamanı olduğunu...

Müseyleme'yi tasdik ettiğinde onun iyice şımarıp azgınlaşacağını, etrafındaki insanların gafletinin daha da artacağını...

Allah'ın Resûlü'nü bu hainlerin yanında küçük düşürmektense binlerce kez ölmeye razıydı. Zira birinin onları uyarması ve onları “*Biz ne yapıyoruz?*” sorusunu düşünmeye sevk etmesi gerekiyordu. Her organı kesildiğinde, tekrar tekrar ölse de dili asla Müseyleme'yi tasdik etmeyecek, onların küfrüne destek olmayacaktı.

Dediklerini yapıp uzuvlarını tek tek kesmeye başladılar. Vücudundan kanlar fışkırırken o acı hissetmiyordu. Çünkü o çoktan Cennet bahçelerini dolaşmaya başlamıştı...

Bir başka peygamber aşığı Rec'i'de tuzağa düşürülen ve Mekkeliler tarafından asılmak üzere olan Zeyd b. Desîne idi.

Şehit edilmeden önce müşriklere:

— Müsaade ederseniz iki rekât namaz kılalım, dedi.

Namaz kıldıktan sonra darağacına çıkarıldı. Müşrikler:

— Dinini terk edip bizim dinimize girersen seni hemen serbest bırakırız, dediler.

— Dinimi asla terk etmem! diye haykırdı Zeyd b. Desîne.

Zorladılar. Ama o aldırmadan sebat etti. Ondaki bu samimiyeti gören adamlar bu kez duygularına hitap etmek istediler:

— Şimdi Muhammed bizim elimizde olsaydı da sen evinde bulunsaydın daha iyi olmaz mıydı? Böyle olmasını istemez miydin? diye sordular.

— Değil öyle olmasını, ben buradan kurtulup evime gitmiş olmam karşılığında, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) eline diken batmasını, acı duymasını bile istemem, diyerek onlara hiç unutamayacakları bir cevap verdi. O sırada orada bulunan Ebû Süfyan bu sevgiyi:

— Ben Muhammed'in sahabilerinin onu sevdiği gibi çok sevilen başka bir insan görmedim, sözleriyle ifade etti.^[270]

Mekkeliler tarafından darağacına çıkarılan bir başka sahabe ise *Hubeyb b. Adıy'*di. Ona da:

— İslam'dan dön seni serbest bırakalım, diyerek onu Sevgililer Sultanı'ndan ebediyen ayırmak istediler.

— Asla dinimi terk etmem, diye cevap verince, tehdit ettiler vurdular, zorladılar. O bütün bunlara aldırmadan sebat etti.

— Son olarak söylüyoruz, söylediğimizi yapmazsan seni öldüreceğiz, dediler.

— Allah ve Resûlü yolunda onlar için ölmek çok kolaydır, diye haykırdı.

Hubeyb'i ikna edemeyeceklerini anlayan Kureyşliler onu asmak için harekete geçtiler. Yüzünü kibleden başka tarafa çevirmişlerdi. Yüzü bir anda dönerek kibleye çevrildi. Adamlar yüzünü başka tarafa çeviriyor, Hubeyb'in vücudu dönerek kibleye yöneliyordu. Bu defalarca devam etti. Adamlar bıkınca bıraktılar. Hubeyb Efendimiz yüzü kibleye dönük gönül rahatlığı ile ruhunu Rabbine teslim edebilirdi. O sırada duygulandı, kendisini çok yalnız hissetti. Resûlün aşkı ile yanıyor, hasreti ile kül oluyordu. Bütün samimiyeti ile Rabbine yönelerek:

— Allah'ım! Karşımda düşmanların yüzünden başka bir şey görmüyorum. Allah'ım! Burada selamımı Resûlü'ne iletecek hiç kimse yok. Ona selamımı ilet! diye yakardı.

O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) sahabileri ile oturuyordu. Üzerine vahiy indiği zamanki gibi ağırlık çöktü. Bir süre öylece kaldı, sonra:

— Ona da selam olsun. Allah'ın rahmeti üzerine olsun! buyurdu. Sonra sahabilerine dönerek:

— Cebrâil (a.s.) bana gelerek, Hubeyb'in selamını getirdi, buyurdu. Hubeyb'in şehid edilmesi için bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Bedir'de babaları öldürülen 40 çocuk, atacakları okları ile hazır bekliyordu. İşaret verilince okları atmaya başladılar. O sırada Hubeyb sürekli "Eşhedü en lâilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve Resûlühü." diyordu.

Olaya şahit olan Ahnes b. Şerik o anı:

— Bıraksak sonsuza kadar şehadet getirmeye devam edecekti. Sahabilerin Muhammed'e olan sevgisi gibi bir sevgi görmedim. Hiçbir çocuk babasını o kadar sevemez, sözleriyle anlatır.^[271]

Sahabenin Efendimiz için canlarını adadıklarını gösteren en önemli hadiseler ve o hadiselerin gerçekleştiği yerler şüphesiz savaş meydanlarıydı. Bedir, Uhud ve diğer savaşlara baktığımızda sahabilerin Sevgililer Sultanı'na canlarını nasıl feda ettiklerinin sayısız örneklerini görürüz. İşte onlardan bazıları:

Süleym b. Milhan ailesinin erkekleri, baba oğul hep birlikte Uhud'da Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında savaşıyorlardı. O sırada Medine'de olan Süleym Hatun Efendimizin şehid olduğunu duyunca çılgına döndü. Aralarında Hz. Fâtıma ve Hz. Âişe'nin de bulunduğu on dört hanımla birlikte Uhud'a koştu. Uhud'a vardığında eşi Ebû Talhâ'nın:

— Yâ Resûlallah! Anam babam sana feda olsun, yükseğe çıkma! Düşman oklarına hedef olursun! diyerek etrafında dönerek kendisini Resûle kalkan yaptığını gördü.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hayatta olması onu anlatılmaz bir şekilde sevindirmişti. Birlikte gittikleri hanımlarla yaralılara su taşımaya ve onların yaralarını sarmaya başladılar.^[272]

Uhud'a koşanlardan biri de insanlık tarihinin yazdığı ender hanım kahramanlarından biri Zeyd b. Habîb'in annesi *Nesibe Hatun*'du. Onun adanmışlığını Sa'd b. Rebîa'dan dinleyelim:

Bir gün Nesîbe Hatun'un yanına giderek;

— Uhud Savaşını bana anlatır mısın? dedim.

— Olur, diyerek anlatmaya başladı:

“Uhud savaşı yapılacağı sabah dayanamadım. Bir kaba su doldurarak, Müslümanların durumunu öğrenmek için Uhud’a gittim. Allah Resûlü (a.s.m.) ve Müslümanlara ulaştığımda Müslümanlar üstün durumdaydı. Ancak bir süre sonra bozguna uğrayıp dağıldılar. O an hemen Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına koşup, onu korumak için savaşmaya başladım. Kılıç sallayarak müşrikleri ona yaklaştırmamaya çalışıyor, ona atılan oklara karşı kendimi siper ediyordum, dedi. Nesibe Hatun o anları anlatırken omzundaki yara dikkatimi çekti.

— Ey Ümmü Ümâre! Seni kim yaraladı?

— İbn Kamia yaptı. Müslümanlar dağılınca: ‘Bana Muhammed’i gösterin, o kurtulursa ben kurtulmayayım.’ diyerek, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) doğru yöneldi. Ben ve Mus’ab b. Umeyr’in aralarında bulunduğu bir grup onu karşıladık. İşte o sırada yaralandım. Bu darbeyi bana o vurdu. Ben de ona birkaç darbe vurdum ama Allah düşmanı zırhlı olduğu için darbelerim boşa gitti.

Bir ara etrafıma baktığımda insanların her biri bir tarafa dağılmıştı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) etrafında on kişi kadar kalmıştık. Ben, eşim ve çocuklarım onu koruyorduk. Allah Resûlü (a.s.m.) benim kalkanımın olmadığını gördü. Kalkanı olan bir sahabinin kaçmaya çalıştığını fark edince:

— Kalkanını savaşanlara bırak! buyurdu. Sahabe kalkanı yere attı. Hemen koşup kalkanı aldım, onunla Allah Resûlü’nü (a.s.m.) korudum. Bize ne yaptıysa süvariler yaptı. Onlar da bizim gibi yaya olsalardı, Allah’ın izniyle onlara gereken karşılığı verirdik.

Süvarilerden biri bana doğru geldi. Kılıcını kaldırıp bana vurmaya kalkışınca, kalkanımla kendimi korudum. Adam buna fırsat bulamadı. Sıra bendeydi, adamın atının ayaklarına sert bir darbe indirdim. Atı sendeleyince, adam sırt üstü yere düştü. Allah Resûlü (a.s.m.) benim süvari ile çarpıştığımı görünce, oğluma seslenerek:

— Ey Ümmü Ümâre’nin oğlu! Annene yardım et, annene! Allah bütün ailenize rahmet etsin. Annenin makamı falanın, falanın makamından daha yüksektir, buyurdu. Oğlum yardıma koşunca, adamı öldürdük. Ben Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına giderek:

— Yâ Resûlallah! Dua buyur da Cennette seninle birlikte olalım, dedim.

— Allah'ım! Onları Cennette benimle beraber kıl! diye dua buyurdu.
Ben:

— Artık dünya'da başıma ne gelirse gelsin umurumda değil, dedim.” Allah Resûlü (a.s.m.) Nesîbe Hatun'u Cennetle müjdeleyince, şehâdet arzusu ile coşan aile, daha büyük bir aşkla müşrikler üzerine hücum etti. O sırada Nesîbe Hatun'un oğlu Abdullah, bir müşrikle karşılaştı. Müşrik sol koluna sert bir darbe vurarak onu ağır yaraladı. Allah Resûlü (a.s.m.) ona seslenerek:

— Yaranı sardır, buyurdu. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) duyan Nesîbe Hatun oğluna dönüp baktı. Kolundan kanlar fışkırdığını gördü. Hemen oğlunun yanına koşarak yarasını sardı. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) bu kahramanlara bakıyordu. Annenin oğluna:

— Haydi kalkıp müşriklerle savaş! dediğini duyunca

— *Senin yaptığına kimin gücü yeter, ey Ümmü Ümâre!* buyurarak ne kadar büyük fedakârlık yaptığına işaret etti.^[273]

Müslümanlar bir türlü toparlanamıyor, müşrikler sürekli saldırıyordu. Nesîbe Hatun kılıcını sıyırmış Allah Resûlü'nün (a.s.m.) etrafında dört dönüyordu. O sırada Abdullah'ı yaralayan müşrik Allah Resûlü'nün (a.s.m.) üzerine doğru geliyordu. Onu gören Allah Resûlü (a.s.m.) adamı Nesîbe Hatun'a göstererek:

— Bu gelen oğlunu yaralayan kişidir, buyurdu. Nesîbe Hatun adamın üzerine atılarak atının bacaklarını yaraladı. At tökezleyince adam yere düştü. Çevredekiler yetişip adamı öldürdüler. Allah Resûlü (a.s.m.) Nesîbe Hatun'a tebessüm ederek:

— İntikamını aldın ey Ümmü Ümâre! Sana zafer nasip eden, düşmanından dolayı gözünü aydın eden, inkamının alındığını gösteren Allah'a hamd olsun, buyurdu.

Allah Resûlü (a.s.m.) Nesîbe Hatun'un Uhud savaşındaki hâlini şöyle özetlemektedir:

“Uhud savaşında sağıma, soluma ne tarafa baktıysam, onun benim için savaştığını gördüm.”

Bu savaşta Nesîbe Hatun on iki yerinden yara almıştı. Özellikle İbn Kamia'nın vurduğu darbe ile aldığı yara çok derindi. Aldığı yaraların etkisinden bir yıl boyunca kurtulamadı.^[274]

Uhud savaşında Efendimize canını feda edenlerden biri de büyük davanın büyük kahramanlarından Yusuf yüzlü, güneşi kiskandıran parlak delikanlı *Osman b. Şemmas*'tı.

Cihad başlayınca hep ön saflarda oldu. Uhud'da müşrikler bir ara, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bulunduğu yere doğru yoğun bir saldırıya geçtiler. Etrafını sararak ona ulaşmak için sürekli hamle yapıyorlardı. İşte o an Şemmas'ın aklı başından gitti, dünyası karardı. Ya Sevgililer Sultanı'na bir şey olursa, ya müşrikler ona yaklaşırsa. En Sevgili'ye asla ulaşmamalıydılar. Bunun için binlerce canı olsa vermeye hazırdı.

Müşrikler Efendimize sağdan saldırınca hemen sağa geçti. Soldan saldırınca sola geçti. Gelenler üzerine atılarak onları Efendimizden uzaklaştırdı. Oklar ve mızraklar havada uçuşmaya başlayınca kılıcı ile Allah Resûlü'nü (a.s.m.) koruyamayacağını anlamıştı. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) aldığı darbelerden baygınlık geçirmişti. Şemmas ok ve mızrakların geldiği yöne doğru koştu. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) önüne geçerek kendini Efendimize siper etti. Vücudunu ona kalkan yaptı. Gözünü kırpmadan Allah Resûlü'ne (a.s.m.) atılan ok ve mızraklara karşı duran o büyük mücahid, birbiri ardınca atılan ok ve mızraklarla mübarek vücudu paramparça oldu. Kalbi "Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bir şey olur mu?" endişesi ile öyle doluydu ki, vücuduna saplanan ok ve mızraklardan hiçbirinin acısını duymuyordu bile. Yere düşüp kendinden geçmişti. O sırada ayılan Allah Resûlü (a.s.m.) onun bu hâlini, bu fedakârlığını, kendini peygambere feda edişini görünce çok duygulandı. Bu fedakârlığa bir karşılık bulamadı ve:

— Şemmas'ın yaptığına karşılık Cennetten başka bir şey bulamadım, buyurdu.^[275]

Ve bir başka kahramanlık destanı:

O da Allah rızasını elde etmek, Hz Peygamber'in sevgisini kazanmak için canını Rabb'ine satanlardandı. İslam'a girerek, kalbini tüm günah kirlerinden temizledi. Resûlün sohbetine katılarak, kalbini ötelerin ötesini görecektene kadar cilalayan, aklını ve gönlünü aydınlatanlardandı. Cennet kokusunu uzakların en uzağından alanlardandı.

O canını feda etmek için Sevgili'nin yoluna, yarış yapanlardandı. Koşanlardandı. Kaçıp canını kurtarmak yerine, binlerce canı olsa da Canan uğruna feda etmek azmiyle, hiç düşünmeden koşup gelmişti Uhud meydanına...

Kureyş'in süvarileri, İslam ordusuna beklenmedik bir anda aniden arkadan saldırmış, bir anda neye uğradığını şaşırان Müslümanlar, darmadağınık olmuştu. İşte tam o sırada, Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilerine sesleniyordu:

— Ey Allah'ın Kulları! Bana doğru gelin! Ey Allah'ın Kulları! Bana doğru gelin!

Sahabilerine sesleniyordu şeytanın, nefislerinin, duygularının kulu olmamaları için. Yalnızca Allah'ın kulları olarak kalıp, bu hâl üzere ölmeleri için. Sesini duyan bütün sahabiler koşuyordu yanına hiç tereddüt etmeden Allah'a kulluklarını göstermek, “Canlarımız Allah ve Resûlü'ne feda olsun” deme şerefini yakalamak için. Sanki sözleşmişlercesine hepsi bir ağızdan şöyle diyordu:

— Ey Allah'ın Resûlü! Senin yanından asla ayrılmayacağım. Yüzümü yüzüne, vücudumu vücuduna siper ve kalkan ediyorum. Canım sana feda olsun. Yeter ki sen selamette ol.

Ziyad b. Seken de koşup gelmişti Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına tıpkı Mus'ab b. Umeyr gibi, Ebû Dücâne gibi. Onu korumaya and içerek, bir bir düşman safları arasına dalıyorlardı. İşte Mus'ab b. Umeyr şimdi kılıcını sıyırmış düşman saflarına dalıyordu. Düşmana vurduğu her darbe karşılığında bir yerinden yaralanıyordu. Savaşa savaşa meleklerin kanadının üzerinde Rabbine uçtu. Onu Ebû Dücâne takip etti. Vücudunda yaralanmadık bir yer kalmamıştı, ama o hâlen aslanlar gibi çarpışıyordu. İşte o kargaşada, Allah'ın Resûlü, Kâinatın Efendisi, Sultanlar Sultanı, Can Muhammed (a.s.m.) yaralanıyordu. Yüzünden kanlar akıyordu. Seslendi sahabilerine o an:

— Kim bizim için canını satacak? Kim canını bizim için feda edecek?

Daha sözünü birmeden Ensâr'dan beş yiğit, beş bahtiyar insan fırladı yerinden. Savaşıyorlardı canlarını satabilmek için Allah'ın Resûlü'ne (a.s.m.) Sevgililer Sultanına. Razi edebilmek için O'nu korkusuzca dalıyorlardı düşman safları arasına. Bir bir şehit oluyorlardı Canan yolunda. Onların sonuncusu Ziyad b. Seken'di. Cennet tam gözlerinin önündeydi. Kokusu ciğerlerine kadar işlemişti. Kılıcını sallarken düşmana, âdeta kendinden geçmişti. Paramparça olmuştu vücudu. Tam on dört yerinden yaralanıp yere düştü. Canlar Canı onun durumunu görünce çok hüznünlendi.

— Onu bana yaklaştırın, buyurdu. Sahabiler koşup Ziyad b. Seken'i yavaşça yaklaştırdılar Allah'ın Habîbi'nin yanına. Allah'ın Habîbi, Ziyad'ın başını ayağının üzerine koydu. Ayağını ona yastık yaptı. Son nefesini veriyordu. Rabbinin cemalini, Habîbinin kucağında seyrediyordu. Sevgili'nin kucağında Rabbine koştu, Sevgili'nin yoluna canını feda ederek.^[276]

Adanmış Ruhlardan Sa'd b. Muâz

Sahabe efendilerimizin her biri Allah Resûlü'nü (a.s.m.) canlarından çok seiyor, âdeta onun sevgisini ve hoşnutluğunu kazanmak için yaşıyordu. Bu sahabilerden biri de Sa'd b. Muâz'dı. Mus'ab b. Umeyr'i öldürmeye gitti. gitmişken, onu dinleyince yeniden hayat bularak dünya ve ahiret mutluluğunun kazandı. İşlam'ın ne kadar büyük bir nimet olduğunu anladığında kabilesinin yanına giderek onlara:

- Beni nasıl biri olarak tanırsınız? diye sordu.
- Sen bizim efendimizsin. Seni faziletli biri olarak görür, saygı duyarız, dediler.
- Allah ve Resûlü'ne iman edinceye kadar sizinle konuşmayacak ve görüşmeyeceğim, dedi.

Bu sözlerden etkilenen ve onu çok seven, ona güvenen kabilesinin tamamı Müslüman oldu. Müslümanlar onun bu hareketinden büyük bir güç alıp, inanılmaz bir aşkla kapı kapı dolaşıp İşlam'ı anlattılar. Medineliler onlara teveccüh etti, koşarak İşlam ile şereflendiler. Bu teveccühten rahatsız olanlar, Mus'ab b. Umeyr'e baskı yapmaya başlayınca onu himaye eden yeğeni Usayd b. Hudayr baskılara direnemez hâle geldi. Durumu dayısına bildirince Sa'd b. Muâz onları evinde konuk ederek İşlam davetçilerini himayesi altına aldı.

Daha ilk günden Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevgisi kalbine düşmüş, alev alev yanıyordu. Bir an önce Mekke'ye gidip Efendimizi görmek istiyordu. Mekke'ye varınca doğruca Kâbe'ye gitti. Tavaftan sonra Ebû Cehil ile karşılaştı. Ebû Cehil ona:

- Emin bir şekilde tavaf eden kim? diye sordu.
- Ben Sa'd'ım, dedi. Ebû Cehil:
- Siz Muhammed ve sahabilerini koruma altına mı aldınız? O hiç çekinmeden büyük bir cesaretle:

— Evet, dedi. Tartışma büyüyünce Ümeyye araya girerek Ebû Cehil'e:

— Sesini yükseltme! O şu vadinin seyyididir, diye ikaz etti. Sa'd b. Muâz:

— Eğer ibadet etmemi engellerseniz, ben de sizin ticaretinizi engellerim, bir daha ticaret yapmak için Medine'nin yakınlarından geçemezsiniz.

Ümeyye'nin müdahalesi ile Ebû Cehil tartışmayı büyütmeden evine gitti.^[277]

Bedir savaşına gidileceği zaman Allah Resûlü (a.s.m.) sahabileri ile istişare etti. Sahabeler Efendimizi memnun eden sözler söylediler. Ancak Efendimiz Medinelilerin görüşünü almak istiyor, onların konuşmasını bekliyordu. Bunun için:

— Görüşlerinizi bildirin! buyurdu. Sa'd b. Muâz:

— Her hâlde bizi kastediyorsun yâ Resûlallah! Ben Ensâr adına görüşlerimizi bildireyim.

Biz sana samimiyetle inanıp tasdik ettik. Sana gönderilen her şeyin hak olduğuna şahâdet ettik. Emirlerini dinleyip itaat edeceğimize dair sana biat ettik.

Dilediğini emret yâ Resûlallah! Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki: Şu denizi hedef olarak göstersen, ona dalmamızı emretsen, hiç tereddüt etmeden seninle birlikte dalarız. Hiç birimiz bundan geri kalmayız.

Bize istediğin sorumluluğu yükle! Mallarımızdan dilediğin kadar al! Bil ki senin aldıkların bize bıraktıklarından bizce daha değerlidir. Düşmanla karşılaşmaktan asla çekinmeyiz. Onlar karşısında sabreder, inşallah gözünü aydın ederiz.^[278]

Güllerin Efendisine olan aşkından onun üzerine titriyordu. Yol boyunca molalarda kılıcını sıyrarak Ensârdan bir grup ile onu korumaya çalıştı. Savaş başlamadan önce bu sevgi ve koruma duygusunu şu sözlerle ifade etti:

— Yâ Resûlallah! Şimdi söyleyeceklerimi düşmanla karşılaşmak istemediğimizden, onlardan korktuğumuzdan dolayı söylediğimi sanma! Düşmanın savaş esnasında senin yerini tespit edip, sürekli saldırılarından korktuğum için söylüyorum.

— Yâ Resûlallah! Sana bir gölgelik hazırlayalım muhacir ve Ensârın ileri gelenleri ile orada dur. Bineklerini de yanına getirelim

hazır bir şekilde beklesinler. Biz gidip düşmanlarla savaşıalım. Eğer Allah (c.c.) bizi aziz kılar düşmana galip getirirse ne ala. Eğer başka şey olursa, Medine'ye gider geride kalanlarla birlikte gelirsın. Bize katılmayanların sana olan sevgisi bizden daha az değildir. Eğer düşmanla karşılaşacağını bilselerdi, cihaddan geri kalmaz, onlarda seninle birlikte gelirlerdi. Onların yanına vardığında onlar seni korur, seninle birlikte savaşırlar.

Allah Resûlü (a.s.m.) bu sözlerden çok memnun kaldı ona hayır dua da bulundu. [279]

Efendimiz savaşa gittiğinde Sa'd b. Ubâde gibi sahabilerle hep yanında durup onu korumaya alırdı. Ona karşı en küçük tehdit sezdikleri an Efendimizi korumak için harekete geçen Sa'd b. Ubâde, Usayd b. Hudayr gibi Ensârın ileri gelenleri ile kapısında nöbet tutardı. Müşriklerin Uhud savaşı için yola çıktığı haberi gelince de böyle yaptı, günlerce uykusuz kalarak Efendimizin kapısında nöbet tuttu. [280]

Efendimiz Uhud'da yaralanınca dehşete kapılan Sa'd, yanından hiç ayrılmadı. Savaş bittikten sonra Allah Resûlü (a.s.m.) Medine'ye iki Sa'd'a yaslanarak girdi. Efendimiz Medineli hanımların şehitlerine ağladığını, Hz. Hamza'ya ağlayan kimsenin olmamasına hüznünlendiğini ifade buyurunca Sa'd, hemen hanımların yanına gitti.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) evine gidip, Hz. Hamza için ağlayın! diyerek onları Efendimizin evine gönderdi. Kendisi de çok yorgun olmasına rağmen Ensârın ileri gelenleri ile birlikte sabaha kadar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kapısında nöbet tuttu. [281]

O Gülerin Efendisini çok iyi tanıyor, O'nun ne büyük bir nimet olduğunu çok iyi biliyordu. Hendek savaşına hazırlık için hendekler kazıldığı sırada, Sa'd b. Muâz dinlenmek için Allah Resûlü (a.s.m.) ile oturmuş çalışanları seyrediyordu. Toprak taşıyan Zeyd b. Sâbit'i görünce geçmişî hatırladı. Allah Resûlü'ne (a.s.m.):

— Beni öldürmeyip sana iman edinceye kadar sağ bırakan Allah'a hamdolsun. Buas savaşında şu gencin babası Sâbit b. Dahhak ile savaştım, ölen o oldu, dedi. [282]

Hendek savaşında İbn Arika tarafından atılan bir okla kolundan yaralandı. Ok damarlarını kesmiş, kolundan kanlar fışkırıyordu. Şehâdeti çok arzuladığı hâlde En Sevgili'nin onun desteğine olan

ihtiyacının bitip bitmediğini henüz bilmiyordu. Rabbine yönelerek büyük bir içtenlikle:

— Kureyşlilerle savaş süreceksen beni yaşat! Resûlü'ne işkence yapan, onu yalanlayıp yurdundan çıkaran şu insanlarla savaşmaktan daha çok sevdiğim bir şey yoktur.

Eğer savaş bitecekse bana şehâdeti nasip et! Bana Müslümanlara ihanet eden Kureyza oğulları ile mücadeleden gözümüzün aydın olduğunu görünceye kadar zaman ver! diye dua etti.

Allah Resûlü (a.s.m.) tedavisini yakından izlemek, sık sık ziyaret edebilmek için Mescid-i Nebvî'de bir çadır kurdurdu, Sa'd b. Muâz'ı burada tedavi altına aldırttı...[\[283\]](#)

Sa'd'ın tedavisi sürerken Efendimiz sabah akşam ziyaretine gider:

— Bu sabah nasılsın? Bu gece nasıl oldun? diye soru sorup durumunu öğrenirdi.

Elsam b. Haris anlatıyor:

“Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gözleyip örnek almak için kapısına gittik. Evden ayrılıp Sa'd'ın ziyaretine gitti. Onu takip edip, peşine takıldım. Sa'd bir örtüye bürünmüş, tek başına oturuyordu. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bir şeylere basmamak için dikkat edencesine yürüdüğünü gördüm. Onu bu şekilde görünce olduğum yerde kaldım. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) bana dur diye işaret etti. Durdum, hatta arkaya doğru gittim. Bir süre sonra Allah Resûlü (a.s.m.) çadırdan çıktı.

— Yâ Resûlallah! Daha önce hiç kimsenin senin bugün yürüdüğün gibi yürüdüğünü görmedim, dedim.

— İçerisi meleklerle doluydu. Adım atacak yer bulamadım. Ancak meleklerden biri benim için kanatlarını kapayınca oturabildim, buyurdu. Sonra:

— Kutlu olsun ey Amr'ın babası! Kutlu olsun ey Amr'ın babası! Kutlu olsun ey Amr'ın babası! buyurarak Sa'd'ı kutladı.[\[284\]](#)

Kureyza Yahudileri ile geçmişten gelen bir dostlukları vardı. İslam ordusu kuşatma altında iken yapılan teklif üzerine Sa'd b. Muâz'ın haklarında hüküm vermesine razı oldular. O sırada kanaması durmuş olan Sa'd b. Muâz bir merkebe binerek Kureyza Yahudilerinin kalesine gitti. Yahudiler ona geçmişteki dostluklarını hatırlatarak kendileri lehine hüküm vermelerini istediler. Ancak o bu sözlere iltifat etmedi:

— Allah için vereceğim hükümde, hiç kimsenin kınamasından çekinmem, diyerek, adil bir hüküm verdi.^[285]

Kureyza oğullarının hükmü uygulandıktan sonra yarası yeniden kanamaya başladı. Akan kanı çadırdan dışarı sızmıştı. Durumdan haberdar olan Allah Resûlü (a.s.m.) çok üzüldü. Hemen Sa'd b. Muâz'ın yanına gitti. Yarası kanıyordu. Büyük bir şefkatle Sa'd'ın başını dizlerine koydu:

— Allah'ım! Sa'd senin yolunda cihad etti, Resûlünü tasdik etti. Onun emirleri doğrultusunda yaşadı. Onun ruhunu güzel bir şekilde al! diye dua buyurdu. Sa'd:

— Selam sana olsun yâ Resûlallah! Ben şahadet ederim ki sen Allah'ın Resûlü'sün, dedi. Sa'd'ın durumunun fenalaştığını gören Allah Resûlü (a.s.m.) onu sarıldı. Yarasından akan kanın yüzüne sıçramasına aldırmadan onu bağrına bastı. Belli ki son anlarını yaşıyordu. Bunun farkında olan Efendimiz Sa'd'ı bırakmıyor daha bir sevgi ile sarılıyordu. Gözyaşları Sa'd'ın kanına karışarak sakalını ıslatıyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) Sa'd'a son anlarında:

— Allah seni hayırla mükafatlandırısın ey Kavminin Efendisi! Sen Allah'a verdiği sözünü yerine getirdin, Allah'ta sana verdiği sözünü yerine getirecektir, buyurdu.

O bu hâlde iken Sa'd b. Muâz Efendimizin kucağında ruhunu teslim etti.

Cenaze hazırlığı başlayan Sa'd b. Muâz için Allah Resûlü (a.s.m.) şu müjdeyi verdi:

— Bu salih kul için Arş titredi. Göklerin kapıları açıldı, daha önce yeryüzüne inmemiş olan yetmiş bin melek cenazesine katıldı.

Ebû Said el-Hudrî onun için şöyle demektedir:

— Bakî' kabristanında Sa'd'ın mezarını kazanlardan biri de bendim. Toprağı kazdıkça etrafa mis gibi koku yayılıyordu.

Kabri kazanlardan Şürahbil b. Hasene de:

— Biri Sa'd'ın toprağından bir avuç toprak alıp gitmişti. Toprak sonraları bile mis gibi kokuyordu, demektedir.^[286]

Bir Başka Adanmış Ruh: Abdullah b. Huzâfe

Haz. Hafsa annemizin ilk eşi Huneys'in kardeşi olan Abdullah b. Huzâfe, Mekke'de İslam'la şereflenen ilk Müslümanlardandır. İlk günden itibaren kalbi Allah ve Resûlü'nün sevgisi ile doldu. Mekkeli müşriklerin baskılarını bu sevgiye dayanarak sabırla karşıladı. Müslümanlarla birlikte önce Habeşistan'a daha sonra Medine'ye hicret etti.

Çok şakacı, nüktedan biriydi. Hikmetli nükteler yapar ancak bu bazen yanlış anlaşılır, Efendimize şikâyet edilirdi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ona dokunmayın, onun kendine has hâlleri vardır. O Allah ve Resûlü'nü seviyor, buyururdu. [\[287\]](#)

Bir gün Efendimiz öğlen namazını kıldırdıktan sonra minbere çıktı ve:

— Kim ne sormak istiyorsa sorsun! Vallahi ne sorarsanız sorun şu makamda olduğum sürece mutlaka haber vereceğim, buyurdu.

Öteden beri insanlar Abdullah b. Huzâfe'nin babası hakkında ileri geri konuşur, o da bunları duyarak üzülürdü. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bu sözlerini fırsat bilerek ayağı kalktı.

— Benim babam kim? diye sordu. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Senin baban Huzâfe'dir, buyurdu. Durumu öğrenen annesi buna çok sevindi oğluna:

— Babana çok şerefli bir mevki kazandırdın, diyerek ona teşekkür etti. [\[288\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) bir grup sahabeyi Abdullah b. Huzâfe'nin komutasında sefere gönderdi. Sahabilerinden komutanlarını dinleyip, ona itaat etmelerini istedi. Yolculuk sırasında sahabiler Abdullah b. Huzâfe'yi kızdırınca onlara:

— Allah Resûlü (a.s.m.) bana itaat etmenizi söylemedi mi? diye sordu. Sahabiler:

— Evet, dediler.

— Ne emredersem yapmalı değil misiniz? dedi. Sahabiler:

— Evet, yapmamız gerekir.

— O zaman odun toplayın! diye emretti. Odun toplanıp bir yere yığıldı.

— Odunları yakın, diye emretti. Odunlar yakıldı. Ateş alevlenince:

— Haydi ateşin içine girin! dedi. Allah Resûlü'ne (a.s.m.) karşı inanılmaz sevgileri olan sahabe efendilerimiz, O'nun kendisine itaat

etmelerini söylediği kişi için de kendilerini ateşe atarak ölmekte biran bile tereddüt etmediler. Yerlerinden kalkıp ateşe doğru yürüdüler. Bir kısmı kendini ateşe atmak istiyor bir kısmı:

— Ondan uzak durmalıyız, diyerek onları tutup kendilerini ateşe atmalarını engelliyordu. Ateşin alevleri azalınca kadar bu durum öylece devam etti. Abdullah b. Huzâfe onlara:

— Durun! Ben size şaka yaptım, diyerek sahabileri durdurdu. Seferden sonra Medine'ye varınca durum Allah Resûlü'ne (a.s.m.) anlatıldı. Efendimiz:

— Eğer o ateşe girselerdi, kıyamete kadar çıkamazlardı. Allah'a isyan edilen şeylerde itaat olmaz. Emre itaat ancak iyilikte olur, buyurarak ölçünün ne olması gerektiğini bildirdi. [\[289\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) onu İran imparatoruna elçi olarak gönderdi. Huzura girince İmparator adamlarından birine mektubu ondan almasını işaret etti. Ancak Efendimiz ona mektubu bizzat kendisinin vermesini emretmişti. İmparatorun huzurunda olduğuna aldırmadan:

— Hayır, Allah Resûlü (a.s.m.) mektubu bizzat benim vermemi istedi. *Onun emrine asla karşı gelemem*, dedi. İran imparatoru:

— Bırakın yanıma gelsin, diye emredince, yanına giderek mektubu verdi. Mektubu açan imparator, daha başında Allah Resûlü'nün (a.s.m.) isminin kendi isminden önce yazıldığını görünce öfkeden aklı başından gitti. Efendimizin mektubunu yırtıp attı. Yanındakilere elçinin dışarı çıkarılmasını emretti. Abdullah b. Huzâfe olanlara çok üzüldü. Efendimizin mektubunu yırtan birinin sarayında bir dakika daha kalmaya tahammül edemezdi. Sonu ne olursa olsun saraydan ayrılarak Medine'nin yolunu tuttu. Huzura varınca olanları anlattı. Allah Resûlü (a.s.m.) çok üzüldü ve:

— Allah'ım sen de onun mülkünü parçala! diye dua etti. Çok geçmeden oğlu imparatoru öldürerek tahta çıktı. [\[290\]](#)

Abdullah b. Huzâfe bir gün Mescid-i Nebevî'de namaz kılıyor, namazda yüksek sesle Kur'ân okuyordu. Onu gören Allah Resûlü (a.s.m.) namazdan sonra:

— Hayır öyle yapma Ey Ebû Huzâfe! Sesini bana duyurma Allah'a duyur, buyurarak onu ikaz etti. [\[291\]](#)

Bir seferinde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) güldürmek onunla şakalaşmak için, bineğinin kayışını çözdü. Bundan dolayı Allah Resûlü (a.s.m.) bineğinden düşecek gibi oldu. [\[292\]](#)

Hicretin 19. yılında Hz. Ömer zamanında Rum diyarlarına yapılan seferlerin birinde düşman askerleri tarafından esir alındı. Bizans imparatoru sık sık Müslümanların inançlarına çok bağlı olduklarını, Allah ve Resûlü için seve seve canlarını feda edeceklerini duyuyordu. İlk Müslümanlardan birinin esir alındığını duyunca onun hemen huzuruna getirilmesini emretti. Onu denemek istiyordu. Abdullah b. Huzâfe huzura getirilince:

— Sana bir teklifim var?

— Nedir?

— Hristiyan ol! Hristiyanlığı kabul edersen seni serbest bırakır, çokça ikramda bulunurum.

— Asla! Ölmek teklif ettiğin şeyi kabul etmekten daha iyidir. Hristiyan olmaktansa ölürüm.

— Sen akıllı birine benziyorsun. İstedığimi yaparsan, seni önemli makamlara getiririm.

— Vallahi Muhammed'in (a.s.m.) yolundan göz açıp kapayıncaya kadar bir zaman için dönmeme karşılık senin ve bütün Arapların sahip olduğu her şeyi versen yine dönmem.

— Seni öldürtürüm.

— Evet bunu yapabilirsiniz.

İmparator denemeye devam ederek onu çarmıha gerdirdi. Abdullah b. Huzâfe en küçük zaaf göstermiyordu. İmparator okçulara Rumca:

— Okları ona değdirmeden vücudunun yakınlarına atın! emrini verdi. Oklar tek tek vücudunun yakınlarına geliyor ama o buna aldırmıyordu. İmparatorun tekliflerini hâlâ geri çevirmeye devam ediyordu.

Çarmıhtan indirildi. Bir yere hapsedildi. Günlerce aç susuz bırakıldı. Açlıktan baygınlık geçirdiği sıralarda pişirilmiş domuz eti ve içki getirildi. Ancak onlara dokunmadı. Ölecek hâle gelmesine rağmen büyük bir sabırla bekledi. Onu kontrol eden adamlar krala:

— Bir süre daha beklerse ölecek, dediler. Kral Abdullah b. Huzâfe'nin yanına gelerek:

— Sana getirilenleri yiyip içmekten alıkoyan nedir? diye sordu.

— Allah'ın bu durumda bunları bana helal kıldığını biliyorum. Ancak İslam'ın izzet ve şerefini korumak için onlara el uzatmıyorum.

Bu kez büyükçe bir kazana getirildi. İçine yağ konup kaynatıldı. Kazan fokur fokur kaynarken iki Müslüman getirildi. İmparator

onlardan birine:

— Dinini terk ederek Hıristiyan ol! dedi.

— Asla! deyince adamlarına:

— Onu kazana atın! emrini verdi. Müslümanı kazana atınca bir anda kızgın yağ içinde yanmaya başladı. Olanlar dayanılacak gibi değildi. Müslümanın derisi haşlanmış, etleri dökülüyor, kemikleri görünüyordu. Müslüman dayanılmaz acılar içinde kıvranırken, İmparator direnmeye devam ederse onu da kazana atacağını söylüyordu. Hiçbir şey onun En Sevgiliyi inkâr etmesini sağlamıyordu. İmparator onu da kazana atılmasını emretti. Askerler tutup kazanın yanına getirdiklerin de ağlamaya başladı. Askerler imparatora:

— Adam ağlıyor, ne yapalım? diye sorunca imparator onun pes ettiğini düşünerek:

— Onu yanıma getirin! diye emir verdi. Huzura çıkarılınca İmparator:

— Teklifimi kabul ettin mi?

— Hayır

— O zaman niçin ağladın?

— Kendime: “Şu kazana atılıp gideceksin!” dedim. İstedim ki vücudumdaki tüylerin sayısı kadar canım olsa da onları Allah ve Resûlü için versem. Bu olmadığı için ağladım. İmparator bu cevaptan çok etkilendi.

— Seni ancak beni öpmen şartıyla serbest bırakırım.

— Seni öpersem bütün Müslümanları serbest bırakır mısın?

— Evet, bütün esirleri serbest bırakırım.

Abdullah b. Huzâfe der ki: “Bu kadar esirin serbest bırakılmasına karşılık Allah düşmanlarından birini öpmemde bir mahzur yoktur, diyerek gidip onu öptüm. Kral verdiği sözü tuttu esirleri serbest bıraktı. Esirlerle birlikte Medine’ye geldik. Olanları Hz. Ömer’e anlatınca:

— Her Müslümanın Abdullah b. Huzâfe’yi öpmesi gerekir. İşte ilk olarak ben öpüyorum, diyerek onu kutladı. [\[293\]](#)

Sevdiğini Rahatsız Etmemek

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) rahatsız etmemek için özel çaba harcayan ashabı, Efendimizin rahat etmesi için büyük fedakârlıklara seve seve

katlanırlardı.

Ebû Said el-Hudrî anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) Medine’ye hicret ettiği ilk yıllarda bizden biri ölüm sancıları çekmeye başladığında hemen huzuruna varır, haber verirdik. Allah Resûlü (a.s.m.) gelir hastanın başucunda durarak onun için af diler, hasta ruhunu teslim edinceye kadar yanından ayrılmazdı. Bazen cenaze defnedilinceye kadar yanında kalırdı.

Hastalık uzun sürdüğünde Allah Resûlü’nün (a.s.m.) birçok işi aksardı. Bu durumu fark edince, Allah Resûlü’nü (a.s.m.) rahatsız edip, sıkıntıya sokmaktan korktuk. İçimizden birileri:

— Bundan sonra biri hastalandığında vefat edinceye kadar Allah Resûlü’ne (a.s.m.) haber vermeyelim. Böylece hem onu rahatsız etmemiş, hem işlerinden alıkoymamış oluruz, dediler.

Onların bu sözlerini yerinde bularak, Allah Resulüne (a.s.m.) daha önce değil, hastalarımız vefat ettikten sonra haber vermeye başladık. Allah Resûlü (a.s.m.) gelip cenazemizin namazını kıldırarak onun için af dilerdi. Bazen namazdan sonra yanımızdan ayrılır, bazen cenaze defnedilinceye kadar beklerdi. Daha sonraları onu rahat ettirmek için cenazelerimizi evinin önüne götürdük. Allah Resûlü (a.s.m.) burada namazlarını kıldirmaya başladı. Namazların kılındığı bu yere musalla dendi. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) vefatından sonra da cenazeler burada kılındı.”[\[294\]](#)

Ebû Eyyûb el-Ensârî ile eşinin Efendimizi rahatsız etmeme konusundaki hassasiyetleri en güzel örneklerden yalnızca birisidir. Allah Resûlü (a.s.m.) Medine’ye hicret ettiğinde onu yedi ay evinde misafir eden Eyyûp Sultan onu canından bile çok seviyordu. Onunla olduğu zamanda bu sevgisini gösterecek birçok şey yaşadı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) odası alt katta Ebû Eyyûb ve eşi ise üst kattaydı. Allah Resûlü (a.s.m.) yatınca onlarda odalarına çekildiler. Eşler baş başa kalınca birbirlerine:

— Biz ne yaptık? Allah Resûlü’nün (a.s.m.) üstünde duruyoruz. Vahiyle onun arasına giriyoruz. Helak olacağız diyerek, büyük bir korku ve endişeye kapıldılar. Üzüntüden ne yapacaklarını şaşkırdılar. Şaşkınlıkları geçip, kendilerine gelince Efendimizin yattığı yerin üstünde bulunmamak için odanın en uç kenarına çekildiler. Sabah olunca Ebû Eyyûb Allah Resûlü’ne (a.s.m.)

— Yâ Resûlallah! Vallahi bu gece ne benim nede Ümmü Eyyûb'ün gözüne uyku girmede, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Niçin? diye sordu.

— Bizim üst katta senin alt katta olman, bize çok ağır geldi. Hareket edince, seni rahatsız etmekten korktuk. Hem yukarıda olunca, seninle vahiy arasına girmiş oluyoruz. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Endişelenmene gerek yok. Aşağıda olmak, gelip gidenler açısından bizim için daha uygundur, buyurdu. Ebû Eyyûb'un kalbi rahat etmese de çaresiz Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emrine boyun eğdi.^[295]

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) “Olur.” dese de üst katta gezdiklerinde, aşağıya tavandan toz düşer korkusu ile uzun bir zaman yatağı terk edip, odanın bir kenarına büzülerek geceyi bu şekilde geçirdiler. Günler yarı uykulu, yarı uyanık bir şekilde geçti. Bir gün kaza ile su testisi kırıldı. Testideki su odaya döküldü. Su aşağı sızarda Allah Resûlü'nü (a.s.m.) ıslatır korkusuyla canları yerinden çıkacakmış gibi oldu. Acele ile üzerlerine örttükleri örtüyü suyun üzerine attılar. Su aşağı gitmesine gitmemişti ama Ebû Eyyûb kaygı ve endişeden bitmişti. Hayâsından yerin altında mı, yoksa üstünde mi bilmiyordu. Sabahı zor etti. Sabah olduğunda doğruca olduğu huzur-u saadete vardı. Akşamki sürahinin kırılma meselesini anlattı ve:

— Yâ Resûlallah! Bizim üst katta senin alt katta bulunmana gönlüm bir türlü razı olmuyor, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) onun gönlünün en derinlerinden gelen bu samimi isteğini kırmayarak, yukarıdaki odaya taşındı.^[296]

Sahabe efendilerimiz Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rahatsız etmek bir yana onu rahatsız edebilecek en ince detaylara bile dikkat ederlerdi.

Allah Resûlü (a.s.m.) Safâ ve Merve arasında say yaparken sakalına bir kuşun tüyü düştü. Bunu gören Ebû Eyyûb el-Ensârî hemen koşup kuş tüyünü Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sakalından aldı. Allah Resûlü (a.s.m.) onun bu hareketinden çok hoşlandı ve:

— Allah da hoşlanmadığın şeyleri senden kaldırsın, diye dua buyurdu.^[297]

Sevdiğini İncitip Kirmamak

Sahabe efendilerimiz Allah Resûlü'nü (a.s.m.) kıracak şeylerden şiddetle sakınır, onu razı etmek, gönlünü hoş tutmak için çırpınırlardı.

Bilerek ya da bilmeyerek onu kırdıklarında kendilerini affetmez şiddetle cezalandırırlardı.

Sâbit b. Kays, Efendimizin huzurunda sesli konuştuğu için kendini cezalandırıp günlerce dışarı çıkmazken, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer huzur-u saadette seslerini yükselttikleri için üzülop bundan sonra Efendimizin yanında hep fısıltı halinde konuştular. Bu konuda Ebû Lübâbe ve Ka'b b. Mâlik'in yaptıkları unutulmayacak birer ibret tablosudur.

Hendek savaşında Müslümanlara ihanet eden Kureyza oğulları İslam ordusu tarafından kuşatıldı. Kuşatma uzun sürünce, teslim olmak zorunda kalan Kureyza oğulları konuşmak için kendilerine yakın buldukları sahabileri kaleye çağırdılar. Bunlardan biri de *Ebû Lübâbe*'ydi. Ebû Lübâbe anlatıyor: "Allah Rasûlü (a.s.m.) beni Kureyza oğullarına gönderdiğinde, Kureyza oğullarının erkekleri koşarak, beni kapıda karşıladılar:

— Ey Ebû Lübâbe! Biz bütün insanlara karşı senin müttefikin olduk, dediler. Kadınlar ve çocuklar ağlayarak benden yardım umdular. Reisleri Ka'b b. Esed ise geçmiş günlerde ona ve kavmine yaptıkları yardımı hatırlatarak:

— Çok sıkıştık. Kuşatma bizi yok edecek. Muhammed, hükmüne razı oluncaya kadar bizim kaleden ayrılmamıza izin vermez. Bizi bıraksa da Şam ya da Hayber'e gitsek. Bundan sonrada ona karşı asla silah kullanmasak, kesinlikle bir daha onun aleyhine bir araya gelmesek, dedi. Ben Huyey b. Ahtab'a işaret ederek:

— Bu sizin yanınızda olduğu sürece felaket sizi asla bırakmaz, dedim. Ka'b b. Esed:

— O başımıza getireceklerini getirdi. Ama bu beladan kurtulmamız için çare bulmadı, dedi. Huyey:

— Ben ne yaptım. Sadece seni Mekkelilere yardım etmek için teşvik ettim. Seni yanılttığımdan şimdi seninle birlikte aynı sıkıntıyı çekiyorum. Senin başına gelen benimde başıma geldi, dedi. Ka'b b. Esed bana dönerek:

— Ne yapmamızı istersin? Sanırım Muhammed onun hükmüne uymaktan başka çözümü kabul etmez. Ne dersin onun hükmüne razı olalım mı? diye sordu.

— Evet, dedim. Sonra da elimi boynuma götürerek öleceklerini işaret ettim. Daha o an, böyle yapmakla Allah ve Rasûlü'ne ihanet

ettiğimi fark ettim. Ancak olan olmuştu. Pişman olmuş, üzüntüden gözlerimden yağmur gibi yaşlar akıyordu. Bir şey anlamayan Ka'b:

— Ne oldu? diye sordu.

— Allah ve Rasûlü'ne ihanet ettim, dedim. Hemen oradan ayrılıp, utancımdan kalenin arka kapısından çıktım. Ağlamaya devam ediyordum. Gözyaşlarım sakalımı ıslatmıştı. Müslümanlar benden cevap bekliyordu. Benim onların yanına çıkmaya cesaretim yoktu. Doğruca Mescid-i Nebevî'ye gittim. Birine kendimi mescidin direyine bağlattım. Allah Rasûlü (a.s.m.) benim kendimi direye bağladığımı haber alınca:

— Bana gelseydi, onun için Allah'tan af dilerdim. Şimdi onu öğlece bırakın. Allah (c.c.) onun hakkındaki hükmünü verinceye kadar beklesin, buyurdu. Ancak kendisi sabah akşam beni gözleyerek durumumu kontrol etmeyi ihmal etmedi. Bir hafta on gün yemeden içmeden, aç susuz direye bağlı kaldım. Nerdeyse gözlerim görmez, kulaklarım duymaz olmuştu.”^[298]

Tuvalete gideceği yahut namaz kılacağı zaman eşi ya da kızı Lübâbe gelip, bağlarını çözüyor, işi bitince tekrar direye bağlıyordu. Büyük bir sıkıntı çekmesine rağmen eşsiz bir sabır gösteren Ebû Lübâbe, Allah'ın hakkında vereceği hükmü bekliyordu. Ümitliydi, çünkü bu olaydan önce bir rüya görmüş, o rüyayı Hz. Ebû Bekir'e anlatmış, o da rüyasını dili yüzünden bir sıkıntı çekeceğini ancak bir süre sonra bu sıkıntıdan kurtulacağı şeklinde yormuştu.”^[299]

Ve beklediği an geldi. Ümmü Seleme Annemiz anlatıyor:

“Ebû Lübâbe'nin tövbesinin kabul edildiğini bildiren âyet indiğinde Allah Rasûlü (a.s.m.) benim evimdeydi. Seher vaktinde Allah Rasûlü'nün (a.s.m.) gülümsediğini gördüm.

— Niçin gülüyorsun Yâ Resûlallah!

— Ebû Lübâbe'nin tövbesi kabul edildi.

— Müjde vereyim mi Yâ Resûlallah!

— İstersen müjdele, buyurdu. O sırada henüz örtünme âyeti inmemişti. Odamın kapısına giderek:

— Ey Ebû Lübâbe! Müjdeler olsun! Allah tövbeni kabul etti, diye seslendim. Sesimi duyan insanlar, hemen koşup Ebû Lübâbe'nin iplerini çözmek istediler. Ancak Ebû Lübâbe buna izin vermedi. Gelenlere:

— Hayır! Vallahi, Rasûlullah iplerimi bizzat kendi elleri ile çözmedikçe, bağlı kalmaya devam edeceğim.

Allah Rasûlü (a.s.m.) biraz sonra sabah namazını kıldırmak için mescide gidince, Ebû Lübâbe'nin bağlarını çözdü.

Ebû Lübâbe tövbesinin sürekli olmasını istiyordu. Allah Rasûlü (a.s.m.) iplerini çözdüğünde ona:

— Yâ Resûlallah! Tövbemin devamı için ailemin kaldığı evden ayrılıp, onları ihmal etmeden bundan böyle senin yanına kalmak, etrafında olmak ve kazanmış olduğum malın tamamını Allah ve Rasûlü için harcamak istiyorum, dedi. Allah Rasûlü (a.s.m.):

— Üçte biri yeterli, buyurdu. [300]

Çok ağır bir sınavdan geçen *Ka'b b. Mâlik*, Allah ve Resûlü'ne olan eşsiz iman ve sevgisi sayesinde sınavı başarı ile tamamlayarak onların rızasını kazandı.

İslam ordusu Tebük seferine giderken Ka'b b. Mâlik her zamankinden daha varlıklı ve güçlüydü. Ancak gidilecek yer çok uzak, düşman çok güçlü, hava çok sıcaktı. Kendi kendine:

— Her zaman hazırlanıp sefere katılacak güçteyim, daha sonra hazırlanır orduya katılırım, diyerek hazırlık yapmayı ihmal etti. Ordu Medine'den ayrıldıktan sonra, bugün yarın diyerek Tebük savaşından geri kaldı.

Ka'b b. Mâlik anlatıyor:

“İslam ordusunun dönüş haberi gelince beni büyük bir üzüntü kapladı. Bahaneler düşünmeye başladım. Kendi kendime:

— Ordu geldiğinde Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kızmasından nasıl kurtulurum? diyor aklına güvendiğim akrabalarımın baş vurarak ne yapmam gerektiğini soruyordum.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Medine'ye teşrif etmesi yaklaştı dendiği zaman, yanlış düşüncelerim kalbimi terk etti. Yalan bu yanlışımın içinden çıkamayacağını anladığım için sonucu ne olursa olsun doğru söylemeye karar verdim.

Allah Resûlü (a.s.m.) Medine'ye gelince savaşa katılmayan münafıklar yanına koşular. Çeşitli bahaneler uydurarak özür dilediler. Allah Resûlü (a.s.m.) onların özrünü kabul etti, onlar için af diledi.

Onlardan sonra ben de huzur-u saadete vardım. Efendimize selam verince bana kızgın kişinin tebessümü gibi tebessüm etti.

— Buraya gel! diye emir buyurdu. Yanına gidip önüne oturdum.

— Niçin geri kaldın? Akabe Biatında sırtına sorumluluk yüklenmemiş miydi? diye sordu.

— Evet Yâ Resûlallah! Senin dışında kimin karşısına otursam, ileri süreceğim özürlerle mutlaka onun gazabından kurtulur, kendimi affettirirdim. Zira bana tartışma için gerekli olan güçlü bir mantık ve düzgün bir konuşma yeteneği verilmiştir.

Ama vallahi, eğer bu gün size kendimi affettirecek bir yalan söylersem, bu durum çok sürmez yalanım ortaya çıkar, o zaman bana kızarsınız. Doğru söylediğimde Allah'ın beni affedeceğini umarım.

Hayır vallahi, savaştan geri kalmak konusunda hiçbir mazeretim yoktur, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ka'b doğru söylüyor. Kalk Allah senin hakkında hüküm verinceye kadar bekle, buyurdu. Kalkıp yanından ayrıldım. Öğrendiğim kadarı ile Mürâre b. Rebî' ve Hilâl b. Ümeyye'de benim gibi geri kalmaları için bir bahane uydurmamıştı.

Bundan sonra Allah Resûlü (a.s.m.) Müslümanların bizimle konuşmasını yasakladı. İnsanlar bizden uzaklaştı, bizi gördüklerinde sırtlarını dönmeye başladılar. Hayatımız karardı, yaşam sevincimiz kayboldu. Gözyaşımız hiç dinmedi. Tam elli gün bu hâlde yaşadık. Diğer arkadaşlarım evlerine kapanıp sürekli ağlayıp durdular.

Ben gençtim, dışarı çıkar, namazlarımı Müslümanlarla birlikte kılar, çarşı pazarı dolaşırdım. Ancak kimse benimle konuşmazdı.

Namazdan sonra Allah Resûlü'ne (a.s.m.) selam verir, içimden "Acaba selamı mı almak için dudaklarını hareket ettirdi mi?" diye dikkatlice bakardım. Efendimizin yakınında namaz kılar, göz ucu ile ona bakardım. Namaza gittiğinde bana doğru yönelir, ona baktığımı fark edince yüzünü başka yöne doğru çevirirdi.

İnsanların benden yüz çevirmesi, olumsuz tavır takınması her geçen gün biraz daha fazlalaşıyor, dayanılmaz hâle geliyordu. O günlerden birinde çok sevdiğim amcamın oğlu Ebû Katâde'nin bahçesine girip ona selam verdim. Vallahi selamımı almadı.

— Ey Ebû Katâde! Allah aşkına söylesene! Sen benim Allah ve Resûlü'nü çok sevdiğimi bilmiyor musun? diye sordum. Sustu, cevap vermedi. Yeniden:

— Allah aşkına söylesene! Sen benim Allah ve Resûlü'nü çok sevdiğimi bilmiyor musun? diye sordum.

— Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedi. Çok üzölmüşüm. Bir anda gözlerimden yaşlar boşaldı. Geri dönüp gittim.

Bir gün yine üzgün bir şekilde Medine çarşısında dolaşırken Şam halkı Nebatilerden birini gördüm. Yiyecek getirmiş Medine'de satıyordu. Bir ara çevresindekilere:

— Ka'b b. Mâlik'i bana gösterir misiniz? diye sordu. Halk beni gösterince yanıma geldi. Bana ipek bez parçasına yazılmış bir mektup uzattı. Mektup Gassan hükümdarlarından biri tarafından gönderilmişti. Mektupta:

“Bana gelen habere göre arkadaşın seni rahatsız ediyormuş. Allah seni ne horlanacak ne de harcanacak şekilde yaratmamıştır. Bizim yanımıza gel! Sana çokça ihsan ve iyilik yaparız.” yazılıydı. Mektubu okuyunca kendi kendime: “Bu da yeni bir imtihandır.” dedim. Hükümdarın teklifini kesin olarak reddettim. Mektubu götürüp yaktım. Aradan kırk gün geçtikten sonra Allah Resûlü (a.s.m.) bizlere haber göndererek:

— Allah sizden eşlerinizden uzak durmanızı emrediyor, diye bildirdi.

— Boşayacak mıyız? Boşamayacaksak ne yapacağız? diye sordum. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Hayır yalnızca onlara yaklaşmayacaksınız, buyurdu. Diğer arkadaşlarıma da aynı haber gönderilmişti. Hanımına:

— Haydi ailenin yanına git! Allah hakkımızda hükmünü verinceye kadar onların yanında kal! dedim.

Hilâl b. Ümeyye salih bir zattı, ağlamaktan ölecek gibiydi. Yemek içmekten kesilmiş sık sık oruç tutuyor. İki üç gün iftar etmeden peş peşe orucuna devam ediyordu. Gece sürekli namaz kılıyor, insanların sözlerini duymamak için evden çıkmıyordu. Efendimizin emrini duyan eşi doğruca yanına giderek:

— Yâ Resûlallah! Hilâl b. Ümeyye çok yaşlanmış, güçten düşmüş biridir. Ona benden başka hizmet edecek kimse yoktur. Benim hizmet etmemde bir mahzur var mı? diye sordu.

— Hayır yok ama senden uzak dursun! buyurdu. Hanım:

— Vallahi o bu iş olduğundan beri sürekli ağlıyor, bana bakmaya hâli bile yoktur, dedi. Onu duyan akrabalarım:

— Onun gibi sen de hanımının hizmet etmesi için izin istesene! dediler.

— Vallahi izin istemem. Ben genç biriyim. İzin istediğimde Allah Resûlü'nün (a.s.m.) ne diyeceğini bilmiyorum, dedim.

Bu olaydan sonra on gün daha geçti. İnsanlar bizden yüz çevirmesinin üzerinden elli gün geçmişti. Sabah namazından sonra çardakta oturuyordum. Allah'ın beyan buyurduğu gibi yeryüzü bütün genişliğine rağmen dar gelmekte, canım son derece sıkılmaktaydı. Tam o sırada birinin olanca sesiyle bağırıldığını duydum.

— Ey Ka'b! Müjde, diye bana sesleniyordu. Bizi rahatlatacak bir şey olduğunu anladım. Hemen secdeye kapandım.”[\[301\]](#)

Sevgiliye İtaat

Sahabe efendilerimiz her zaman, her şartta Güllerin Efendisinin emrine kayıtsız şartsız uyuyorlardı. Bunu yaparken severek, isteyerek, içlerinden gelerek samimi bir şekilde yapıyorlardı. İşte onların hâinden birkaç tablo:

Allah Resûlü (a.s.m.) Veda haccına gitmişti. Hac esnasında eşlerine:

— Bu sondur. Bundan sonra evlerinizden dışarı çıkmanız kısıtlanacaktır, buyurarak vefatının yaklaştığına işaret buyurdu. Efendimizin bu sözle evlerinden çıkmamalarını işaret ettiğini anlayan *Zeynep binti Cahş* ve *Sevde* Annelerimiz bir daha yolculuğa çıkmadılar. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) diğer eşleri hacca gittikleri halde Zeynep ile Sevde Annelerimiz:

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) “Bundan sonra evlerinizden dışarı çıkmanız kısıtlanacaktır.” sözünü duyduktan sonra bir daha her hangi bir bineğe binip bir yere gitmeyiz, dediler. [\[302\]](#)

Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilerine Mescid-i Nebevî'nin bir kapısını göstererek:

— Bu kapıyı hanımlara bıraksanız! buyurdu.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bu emrini duyan *Abdullah b. Ömer*, vefat edinceye kadar bir daha asla o kapıdan Mescid-i Nebevî'ye girmedi. [\[303\]](#)

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok seven *Abdullah b. Mes'ud* onun emirlerine son derece riâyet eder, onları kayıtsız şartsız yapar,,

uyulması gereken mutlak emir olarak telakki ederdi. Bir Cuma günü minbere çıkan Allah Resûlü (a.s.m.) sahabilere:

— Oturun buyurdu. O sırada Abdullah b. Mes'ud mescidin kapısında idi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sözünü duyar duymaz, bulunduğu yerin uygun olup olmadığına bakmadan hemen olduğu yere oturdu. Abdullah b. Mes'ud'un kapının önüne oturduğunu gören Allah Resûlü (a.s.m.) ona seslenerek:

— Bu tarafa gel ey Abdullah b. Mes'ud! buyurdu. [\[304\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) hutbe okurken Mescid-i Nebvî'ye doğru giden *Abdullah Revâha*:

— Oturun! emrini duyunca mescidin dışında sokak ortasında olduğu yerde oturdu. Hutbe bitinceye kadar orada öylece kaldı. Durumdan haberdar olan Allah Resûlü (a.s.m.) ona dua ederek:

— Allah kendi için yaptığın ibadet ve Resûlü'ne olan itaat şevkini artırsın, buyurdu. [\[305\]](#)

Bütün sahabeler her konuda Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emrine itaat eder, fedakârlık etmekten sakınmazlardı.

Muğîre b. Şu'be anlatıyor:

“Ensârdan birinin kızıyla evlenmek istiyordum. Niyetimi Allah Resûlü'ne (a.s.m.) açınca bana:

— Evlenmek istediğin kızı gördün mü? diye sordu.

— Hayır, dedim.

— Gidip gör! Bu aranızdaki ülfet ve muhabbetin artmasına vesile olur, buyurdu.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanından ayrılıp kızın evine gittim. Efendimiz ile aramda geçen konuşmaları anne-babasına anlattım. Birbirlerine baktılar, herhangi bir cevap vermediler. Cevap alamayınca yanlarından ayrılmak için ayağa kalktım. Tam o sırada evlenmeyi düşündüğüm kız:

— Misafirle görüşmek istiyorum, dedi. Ona doğru yöneldim. Kız evin bir köşesinde duruyordu. Perdenin arkasından:

— Bana bakmanı Allah Resûlü (a.s.m.) mü emretti? Eğer o emrettiyse içeri buyur bak! Emretmemişse kendimi asla göstermem, dedi.

— Allah Resûlü (a.s.m.) emretti, dedim. Kızla görüştüktan sonra onunla evlendim. Hanım beni çok sevdi, bana çok iyi davrandı. [\[306\]](#)

Ubâde b. Velid anlatıyor:

“Babamla Ensârın bulunduğu şu mahalledeki sahabilerden ilim tahsil etmek için evden ayrıldık. Oraya gittiğimiz de ilk olarak Ebû Yesar ile karşılaştık. Kölesi ile oturuyordu. Elinde üst üste konulmuş bir miktar sayfa vardı. Üzerinde bir hırka ile Maafir kumaşından yapılı bir elbise vardı. Kölesinde aynı şekilde bir hırka ve Maafir kumaşından bir elbise giyinmişti. Babam ona:

— Seni biraz sıkıntılı görüyorum ey amca! dedi.

— Evet, diyerek bir alacak meselesini anlattı ve Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hadisi nakletti. Babam:

— Kölenle aynı elbiseden giyinmişsin? diyerek bunun sebebini sordu.

— Allah Resûlü (a.s.m.) köle ve hizmetliler hakkında “Onlara yediğinizden yedirin, giydiğinizden giydirin.” buyurdu. *Ahirette sevabımı köleme vermektense, Dünya’da malımı vermeyi tercih ederim*, dedi. [\[307\]](#)

Davasını Desteklemek

Sevmek sevileni tanımak, onu anlamakla başlar. Onunla iyiyi ve güzeli, acı ve sıkıntıyı düşünce ve duyguları, dava ve sorumlulukları, yaşam ve gayeyi kısaca hayatı tüm yönleri ile paylaşmak, kalbinin atışlarını sevgilinin kalbinin atışları ile birleştirebilmektir.

Ashab-ı Kiram’ın hayatına baktığımızda her birinin bir şekilde Efendimiz ile hayatı paylaşmak, onunla hem dem olmak için kendilerini parladıklarını, davasını ölümüne desteklediklerini görürüz. Burada akla hemen Allah Resûlü’nün (a.s.m.) veziri unvanıyla tarihe geçmiş sevgili eşleri Hz. Hatice, bizzat kendisinin vezirim dediği Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer, kızları Hz. Fâtıma, Hz. Zeynep, amcaları Ebû Tâlib, Hz. Abbas ve Hz. Hamza, amca çocukları Hz. Ali ve Câfer-i Tayyar, Ensâr (Yardımcılar) adı ile şereflenen Medineli Müslümanlar ve daha birçok sahabe gelir.

Efendimizin davasına destek veren ilk sultan şüphesiz Hz. Hatice Annemizdir. Onun Efendimize desteği bir ya da birkaç olayla değil, gece gündüz akıl ve ferasetle süslü, eşsiz fedakârlık örnekleriyle gerçekleşti. İşte onlardan sadece biri:

Allah Resûlü (a.s.m.) vahyin ilk zamanlarında sık sık Hira Mağarasına giderdi. O sırada 55-60 yaşlarında olan Hz. Hatice ilerleyen yaşına aldırmadan, sık sık Efendimize yiyecek hazırlar,

gençlerin bile zorlanarak çıktığı Hira Mağarasına Efendimize götürürdü. Zaman zaman orada Efendimiz ile kalır, kalbini eşinin davasına, davetine sonuna kadar açar, onu yürekten destekler, Rabbi ile Resûlü arasındaki irtibatla ortaya çıkan o eşsiz manevî havayı teneffüs ile mânâ âleminin zirvelerinde seyran ederdi. Ve bir gün Peygamberler dışında hiç kimseye nasip olmayan bir müjde aldı.

Her zaman olduğu gibi yine Hirâ Mağarasında bulunan Efendimizi ziyarete giden Hz. Hatice, hazırladığı yiyecek ve içecekleri ona götürmek üzere yola çıkmıştı. O esnada Allah Resûlü (a.s.m.) ile görüşen Cebrâil (a.s.) bu gelişiyi görünce şu müjdeyi verdi:

— Yâ Resûlallah! Bak işte Hatice geliyor. Yine sana yemek getiriyor. Geldiğinde, O'na Rabbi'nden ve benden selâm söyle. Aynı zamanda onu, içinde ne gürültü, ne de yorgunluk olmayan Cennet'te, inciden bir köşkle müjdele.^[308]

Annemiz yanına gelince, Allah Resûlü (a.s.m.) sadık yârini Cebrâil'in (a.s.) verdiği müjde ile müjdeledi. Hz. Hatice, tavrını değiştirmeden aynı vakûr edası, eşsiz basiret ve ufkuyla karşılık verdi.

— O selâmdır. Selâm O'ndandır. Cebrâil'e (a.s.) de sana da benden selâm olsun yâ Resûlallah!

Âlimler, Annemizin verdiği bu cevaba hayran kalmışlar, onun daha o günlerde Allah celle alânın Selâm sıfatını bilmesini ve bu sıfatın O'ndan olduğunu idrak etmesini Annemizin engin bir anlayışa sahip oluşunun işareti saymışlardır.^[309]

Efendimizin diğer kızları gibi Hz. *Fâtıma* da daha çocuk yaştan itibaren babasına inanılmaz destek vermişti. Henüz 9-10 yaşların bir kız çocuğu olduğuna aldırmadan müşriklerin karşısında dimdik durarak Allah Resûlü'nü (a.s.m.) savundu.

Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.), içlerinde Abdullah b. Mes'ud'un da olduğu bir grup sahabe ile birlikte Kâbe'ye gitmişti. Müslümanlar, bir yere çekilip oturmuşlar Allah Resûlü (a.s.m.) ise uygun bir yere geçip namaz kılmaya başlamıştı. Müslümanlar Kâbe'ye gelmeden hemen önce müşriklerden biri, Kâbe'nin bir tarafında putları için kurban kesmiş, işkembesi hâlen kanlı, pis bir şekilde Mescid-i Harâm'da duruyordu. O sırada Ebû Cehil, Ukbe b. Ebû Mu'ît ve bir grup müşrik de Kâbe'nin yakınında oturmuş, kendi aralarında konuşuyorlardı.

Bir tarafta devenin işkembesini, bir tarafta Allah Resûlü'nün (a.s.m.) secde yaptığını gören Ebû Cehil'in şeytanî zekâsı harekete geçti. Kalbinde, kin ve hasetten başka duygulara yer kalmamış olan Allah düşmanı, Allah Resûlü'nü (a.s.m.) kastederek çevresindekilere sordu:

— Şu müraiye bakın! Şu devenin işkembesini alıp, secdeye vardığında Muhammed'in omuzları arasına kim koyabilir?

Ukbe b. Ebû Mu'ît:

— Ben yaparım, diyerek hızla yerinden kalktı. Kureyşliler birini gönderip, işkembeyi yanlarına getirttiler. İşkembeyi alan Ukbe Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yöneldi ve secdede iken işkembeyi onun sırtına attı. Müslümanlar büyük bir üzüntü ve şaşkınlık içinde olanları seyrediyor, kalpleri burkulup içleri acısa da korkularından müdahale etmeye cesaret edemiyorlardı. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) hiçbir şey olmamış gibi secdesine devam ediyordu. Müşrikler ise gördükleri manzara karşısında, gâyet memnun bir şekilde gülüyor, Allah Resûlü (a.s.m.) ile alay ediyorlardı. Kahkahalar atarak gülmekten nerdeyse birbirlerinin üzerlerine düşüyorlardı.

O sırada biri koşarak, gidip durumu kızı Fâtıma'ya bildirdi. Hz. Fâtıma hızla Kâbe'ye geldi. Gördüğü manzara karşısında dehşete düştü. Hemen babasının üzerinden deve işkembesini kaldırarak, üzerini temizledi. Allah Resûlü (a.s.m.) hâlen secdede Rabbine en yakın olduğu anı dolu dolu yaşıyor, huzurunu bozmadan ibadetini devam ediyordu. O sırada henüz on yaşında olan Hz. Fâtıma, babası namaza devam ederken büyük bir cesaretle babasına bunu yapan müşriklerin karşısına dikildi. Onları en ağır kelimelerle ayıplayarak, yaptıkları bu kötülükten dolayı kınadı. O anda Allah celle alâ bütün müşriklerin ağzını dilini bağlamıştı sanki. Böyle bir tepki ile karşılaşacaklarını akıllarının ucundan bile geçirmeyen müşrikler, başlarını yere eğerek sessizce onu dinlediler. Hiç biri, ona karşı çıkarak tek bir kelime bile söyleyemedi.

Sırf Rabbine ibadet ettiği için kendisine reva görülen bu zulme içerleyen Allah Resûlü (a.s.m.) namazını bitirince, ellerini kaldırarak Rabbine yöneldi ve dua etti:

— Allah'ım! Ebû Cehil b. Hişam'ı sana havale ediyorum.

Allah'ım! Ukbe b. Mu'ît'i sana havale ediyorum!

Allah'ım! Ümeyye b. Halef'i sana havale ediyorum!

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) duasını duyan müşriklerin kalplerine korku düştü. Ne kadar yanlış bir şey yaptıklarını fark ettiler ama yine de bir başka yerde bir başka şekilde zulüm etmeyi terk etmediler.^[310]

Müslümanlarla müşrikler arasındaki amansız mücadele hızla devam ederken, bir gün Hz. Fâtıma'nın yolu Kâbe'den geçmişti. Yürürken, Kâbe'nin bir tarafında halka kurmuş oturan müşriklerin hararetli hararetli konuştuklarını gördü. Onların bu hâli Hz. Fâtıma'nın dikkatini çekmişti. Babasına kötülük etmek için bir hazırlık içerisinde olabilirdi. Belli etmeden sessizce yanlarına yaklaştı. Biraz yaklaşıncı, Allah Resûlü (a.s.m.) ve İslam hakkında konuştuklarını duydu. Onlara görünmeden dinlemeye başladı. Konuşulanları tam olarak anlamıyordu. Ancak Lât ve Uzzâ üzerine yemin ederek şöyle dediklerini duymuştu.

— Muhammed buradan geçtiğinde, hep beraber üzerine atılıp, onu öldürelim.

Duydukları karşısında dehşete kapıldı. Hemen Efendimizin yanına koştu. Hüngür hüngür ağlıyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) onu sakinleştirmeye çalışırken o, hem ağlıyor hem duyduklarını anlatıyordu:

— Kureyşlilerin yanından geliyorum. Onlar Hicir Mevkiinde toplanmışlar, Lât, Uzzâ, Menat ve Nâile'ye yemin ederek, aralarında anlaşma yapıyorlardı. Seni gördüklerinde hep birlikte kılıçlarını sıyırıp üzerine atılacak ve seni öldürecekler. Kızını teselli eden Allah Resûlü (a.s.m.), eşsiz bir iman ve teslimiyetle:

— Ağlama ey kızım! Allah buna engel olur, buyurdu.

Sonra kızından su getirmesini istedi. Hz. Fâtıma suyu getirince onun ile abdest alan Efendimiz, dışarı çıktı. Kızıyla birlikte Kâbe'ye geldi. Yerden bir miktar toprak aldı. Müşriklere dönüp:

— Yüzleri kara olsun! diye dua ederek, yerden aldığı toprağı onlara doğru serpti. Sonra yanlarından geçerek, her zamanki gibi Kâbe'de namaz kıldı. Aralarında sözleşen müşrikler, ya onu görmediler, ya da ona bir şey yapmaya cesaret edemediler.^[311]

Hz. Ebû Bekir'in Efendimize verdiği destek en üst düzeydeydi. Malını, canını En Sevgili'nin uğrunda feda etti. Eşi ve çocukları ile birlikte her şeyini O'na adadı. Ömrü boyunca hep yanında oldu. Davasına hizmet aşkından, çok halim selim biri olmasına rağmen

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) İslam'ı toplu olarak müşriklerin karşısında haykırmaya zorladı.

Hız. Ebû Bekir gibi *Abdullah b. Mesud* ve *Ebû Zer el-Gıfârî* de En Sevgili'nin davasına destek veremedikleri için üzüldü, En Sevgili'yi engelleyen, onu üzenlerin karşısına geçip hakkı haykırmak istiyorlardı. Müşriklerin onlara müsaade etmeyeceklerinin, hatta bu yüzden kendilerini öldürebileceklerinin farkında idiler. Ancak candan öte sevdikleri Can Ahmed'in hakikatleri anlatmasına izin vermemeleri onları kahrediyor, canan uğruna onun için bir şeyler yapmak, hiç değilse ölmek istiyorlardı. Aslında bulundukları ortam ve yaşadıkları günlerin sivil direniş zamanı olduğunu çok iyi biliyorlardı. Ancak sevgileri taşıyordu kalplerine söz geçiremiyorlardı.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sahabileri bir araya toplandığı sıralarda aralarında:

— Vallahi! Kureyşliler Kur'ân'ın sesli bir şekilde okunduğunu duymadılar. Kur'ân'ı onlara kim duyurabilir? diye konuşuyorlardı. Abdullah b. Mes'ud:

— Ben okurum, dedi. Sahabiler:

— Senin akıbetinden korkarız. Biz 'Kendini koruyacak kabilesi olan biri bunu yapmak ister mi?' diye sormuştuk.

— Lütfen bana müsaade edin! Allah beni korur, diye ısrar etti. Kuşluk vakti Kâbe'ye gitti. Kureyşliler gruplar hâlinde oturuyorlardı. Ayağa kalktı ve yüksek sesle "Bismillâhirrahmânirrahîm" diyerek Rahmân Sûresini okumaya başladı. Onu duyan Kureyşliler şaşırdılar ve bir süre dikkatle dinlediler. Birbirlerine:

— Ümmü Abd ne diyor? diye hayretle sordular.

İçlerinden biri:

— Muhammed'e gelen Kur'ân'dan okuyor.

Bunu duyunca hemen yerlerinden kalkıp, ona doğru yürümeye başladılar. Abdullah b. Mes'ud Kur'ân okumaya devam ediyordu. Kureyşliler yanına gelince, her biri bir taraftan vurmaya başladı. Onlar vuruyor, o okumaya devam ediyordu. Her tarafı kanlar içinde kalmasına rağmen yine okudu. Kureyşlilerin kızgınlığı bir türlü dinmedi. Ayakta duramayacak hâle gelinceye kadar vurmaya devam ettiler. Yere yığılıp kalınca, dayak atmayı bırakıp, arkadaşlarının yanına geri döndüler.

Abdullah b. Mesud, bir süre öylece baygın yattı. Kendine geldiğinde, yüzü gözü kan içindeydi. Kalkıp toparlanmaya çalıştı, zorlukla yürüyebiliyordu. Yavaş yavaş yürüyerek arkadaşlarının yanına gitti. Arkadaşları:

— İşte biz de başına böyle bir şeyin gelmesinden korkuyorduk, diyerek üzüntülerini belirttiler.

— Allah düşmanları, gözümde şu andan daha zayıf olmadı. İsterseniz yarın yine gider aynısını yine yaparım.

Arkadaşları:

— Gerek yok, hoşlanmadıkları şeyi onlara duyurdun, diyerek onu taltif ettiler.^[312] Bir gün kardeşi Üneys, Ebû Zer'e:

— Mekke'de bir işim var. Oraya gitmek istiyorum, dedi ve Mekke'ye doğru yola çıktı. Aradan günler geçtiği hâlde dönmedi. Onun niçin geciktiğini merak eden Ebû Zer, kardeşi dönünce:

— Niçin geciktin? Mekke'de neler yaptın?

— Orada, tıpkı senin gibi bir dine inanan birisiyle karşılaştım. Kendinin peygamber olduğunu söylüyordu.

— İnsanlar onun için ne diyorlardı?

— İnsanlar ona şair, kâhin gibi şeyler söylüyordu.

İyi bir şair olan Üneys:

— Ben pek çok şair, kâhin dinledim. Onun sözleri kâhinlerin sözlerinden de, şairlerinkinden de çok farklıydı. Sözlerini bildiğim bütün şiirle karşılaştırdım, ancak hiç birine benzemiyordu. Vallahi o, doğruyu söylüyor. Mekkeliler ona iftira atıyorlar, onun hakkında yalan söylüyorlar.

— Benim için Mekke'ye gidip, bahsettiğin kişi hakkında daha kapsamlı bir araştırma yapar mısın? diye rica etti.

Kardeşi onu kırmayarak yeniden Mekke'ye gitti.

Üneys Mekke'ye gidip Allah Resûlü (a.s.m.) ile görüştü. Kısa süre sonra geri döndü.

— İstediyin kişi ile gidip görüştüm. O, insanlara iyiliği emredip, kötülüklerden sakındırıyor, onları güzel ahlâka davet ediyor, dedi.

Ebû Zer bu sözlerden ikna olmamıştı.

— Ben bunlardan daha başka şeyleri öğrenmeni kastetmiştim. Kalbim mutmain olmadı. Sen ev halkıma göz kulak ol. Durumu gidip, kendim öğreneğim.

— Mekke'ye gidersen dikkatli ol. Onlar Müslümanlara kötü davranıyorlar, yeni din ile ilgilenenlere saldırıyorlar.^[313]

Kardeşini dinleyen Ebû Zer el-Gifârî, hemen hazırlanıp Mekke'ye gitti. Mescid-i Harâm'a giderek beklemeye başladı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanımadığı gibi kimseye de sormak istemiyordu. Yiyeceği de bittiği için bir şey yemeden, yalnızca zemzem içerek, günlerce Mescid-i Harâm'da bekledi. Geceleri de Mescit'te geçiren Ebû Zer, uzun süre orada kaldı. Onun bu durumu Hz. Ali'nin dikkatini çekmişti. Yabancı olduğunu anladı. Yanına giderek onu evine davet etti. Hz. Ali'nin peşine takılan Ebû Zer, hiçbir şey söylemeden onunla eve kadar gitti. Geceyi Hz. Ali'nin yanında geçirdi. Sabaha kadar birbirleri ile konuşmadılar. Sabah olunca, Ebû Zer kırbasını ve çıkını alarak tekrar Mescid-i Harâm'a gitti. Gün boyunca orada durduğu hâlde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) göremedi. Akşam olunca, Mescit'te kaldığı her zaman ki yere gitti. Onu gören Hz. Ali:

— Misafir olacağın bir ev bulamadın mı? diyerek Ebû Zer'i tekrar evine götürdü. Yine bir şey konuşmadılar. Üçüncü günde aynı şeyler olunca, Hz. Ali misafirine:

— Benimle konuşmak istediğin bir şey var mı? Hâlen seni buraya getiren sebepten bahsetmedin.

— Bana yol göstereceğine dair söz verir, yemin edersen, Mekke'ye niçin geldiğimi söylerim.

Hız. Ali bu hususta ona söz verdi. Ebû Zer:

— Kardeşim, Mekke'li birinin peygamber olduğunu söylediğinden bahsetti. Onun öğrenmek için Mekke'ye geldim.

— Kardeşin doğru söylemiş. O gerçekten Allah'ın Resûlü'dür. Sabah olduğunda beni takip edersen seni ona götürürüm. Yolda herhangi bir tehlike gördüğümde, yakınımıdaki bir duvara doğru gider, su içmek istiyor gibi yaparım. Sen tehlike olduğunu anlar, beni tanımıyormuş gibi yoluna devam edersin. Tehlike yoksa beni gideceğim yere kadar takip edersin! Sabah olunca evden çıktılar. Hz. Ali önde, o arkada yürüdüler. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bulunduğu yere kadar herhangi bir tehlike ile karşılaşmadan gittiler.

Ebû Zer anlatıyor:

“Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bulunduğu yere gittiğimizde izin isteyip içeri girdik. O sırada yanında yalnızca Hz. Ebû Bekir vardı.

— Esselâmu aleyke ya Resûlallah! diye ilk kez ona İslam selamı ile selam verdim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ve aleyke's-selâm ve rahmetullah. Sen kimsin?

— Gıfar kabilesinden Ebû Zer.

Allah Resûlü (a.s.m.) bana uzun uzun baktı. Yol kesen biri olduğumu bildiğinden şaşırılmış bir şekilde beni onaylayarak:

— Allah dilediğine hidâyet verir, buyurdu.

Bir süre Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında kaldım. Ondan İslam hakkında bilgi aldım. O güne kadar inen âyetleri öğrendim. Birkaç gün sonra Allah Resûlü (a.s.m.) ile şöyle konuştuk:

— Yâ Resûlallah! İslam'a girdiğimi insanlara duyurmak istiyorum.

— Böyle yaparsan, seni öldürmelerinden korkarım.

— Olsun, beni öldürseler de Müslüman olduğumu onlara söylemek istiyorum.

Allah Resûlü (a.s.m.) ısrar ettiğimi görünce sustu.”

İslam'ın insanlara mutlaka duyurulmasının gerekliliğine inanan Ebû Zer, bu konuda fedakârlık yapması gerektiğini düşünüyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) de Ebû Zer gibi düşünüyor ancak, Kureyşlilerin ona zarar vermesinden endişeleniyordu. Ebû Zer'in çok kararlı olduğunu görünce daha fazla ısrar etmeyip susmuştu. Ebû Zer anlatmaya devam ediyor:

“Allah Resûlü'nden (a.s.m.) ayrılınca doğruca Mescid-i Harâm'a gittim. Kureyşliler oturmuş sohbet ediyorlardı. Onlara yaklaştım ve yüksek sesle: 'Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedu enne Muhammeden abduhû ve Resûlühü.' dedim. Şaşkına dönen Kureyşliler hemen yerlerinden kalkarak bana saldırdılar.” Vurdular, vurdular, vurdular. Kureyşlilerin Ebû Zer efendimize ölesiye vurduklarını gören Hz. Abbas, hemen yanlarına koşup, onlara:

— Yazıklar olsun! Bu adamın Gıfarlı olduğunu bilmiyor musunuz? Onu öldürdüğünüzde, Gıfarlıların Şam'a giden kervanlarınızın yolunu keseceğini hiç düşünmediniz mi? diye çıkışarak Ebû Zer'i ellerinden aldı. Yüzü dayaktan mosmor olmuş, her tarafından kanlar akan Ebû Zer, zorlukla gidip kanlarını temizledi. Ancak ertesi gün yine Mescid-i Harâm'a gitti. Yine müşriklere Müslüman olduğunu haykırdı. İkinci kez, üçüncü kez... Hep hakkı haykırdı. Her seferinde müşriklerin saldırısına uğradı, ölesiye dayak yedi. Her seferinde Hz. Abbas tarafından kurtarıldı.

Kâbe'den ayrılarak Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) onun bu hâlini görünce çok üzüldü:

— Seni bu şekilde hareket etmekten sakındırmadım mı?, diye serzenişte bulundu. Ebû Zer:

— Yâ Resûlallah! Nefsimin buna ihtiyacı vardı. Bunun için yaptım. Birkaç gün daha Mekke'de kaldı. Mekke'nin onun için güvenli olmadığını bilen Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün ona:

— Haydi şimdi kabilenin yanına dön. Ben sana haber gönderince gel!, buyurdu.^[314]

Mekke döneminde İslam ile şereflenen Müslümanlar, özellikle inanılmaz işkencelere maruz bırakılan mustazaf (ezilen) sahabiler, Allah ve Resûlü'ne olan sevgilerinden aldıkları güçle büyük bir sabırla işkencelere tahammül ederek sivil direnişin inanılmaz örneklerini sergilediler. Onların bu sabır ve dirençleri, toprağa atılan hakikat tohumunun kökleşip büyümesini sağladı. Bu işkenceler sırasında kiminin vücudu yıllar sonra bile izi kaybolmayan yanarlar içinde kalırken kimi işkence sırasında şehit oldu. Mekke'de Allah ve Resûlü için ilk can verenler *Ammâr b. Yâsir ailesi* idi.

İşkencelerin yoğunlaştığı bir gün, Müslümanlara kızan Mekkeli müşrikler, Yâsir ailesini döverek, sürükleye sürükleye çöle götürdüler. Anne-babası çok yaşlanmış, gördükleri işkencelerden yürüyecek hâlleri kalmamıştı. Ancak müşriklerin gözünü kan bürümüştü. Dövüp hırpaladıkları kişilerin yaşlı ya da kadın olması umurlarında bile değildi. Sahrada akşama kadar işkence etmeye devam ettiler. Genç ve güçlü kuvvetli olan Ammâr'ın bile dayanamadığı işkencelere dayanmaya çalıştılar. Akşama kadar işkence görmüş, bitap düşmüşlerdi. Ebû Cehil akşam olduğunda, elindeki mızrağı ile işkence yapılan yere geldi. Müslümanların bu kadar işkenceye rağmen hâlâ Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bağlılıktan vazgeçmeyip, dinlerini terk etmediklerini öğrenince çok sinirlendi. Hele bu iki ihtiyarın, nerdeyse ölmek üzere olmalarına rağmen yine de direndiklerini görünce büsbütün kızdı. Bağırıp çağırmaya, başladı. Bir taraftan sövüyor bir taraftan da önüne gelen Müslüman'a tekme tokat vuruyordu. Onu gören müşrikler yeniden işkenceye başladılar. *Yaşlı ve yorgun bedeni işkenceye daha fazla dayanamayan Yâsir, İslâm'ın ilk şehidi olarak Rabbinin huzuruna vardı.*

Müşrikler, hızlarını alamamışlardı. Onlardan biri, okunu yayına yerleştirerek, Yâsir'in oğlu *Abdullah*'ı vurup oracıkta şehit etti.^[315] Cinâyet işleyip kan döktükçe vahşileşiyorlardı. Kana doymayan Ebû Cehil, eşi ve oğlunun ölümleri için feryat edan *Sümeyye Hatun*'a yöneldi. Sümeyye Hatun'un o hâlde iken bile hâlâ Allah ve Resûlü'nün aşkı ile dopdolu olmasına anlam veremedi. Onun bu sevgisini kendi küçük dünyasının ölçüleri içinde değerlendirerek:

— Sen güzelliğinden dolayı Muhammed'e âşık olduğun için Müslüman oldun, diye bağıyor, küçüldükçe küçülüyordu. Sümeyye Hatun'un ona aldırmadan Allah ve Resûlü'nün aşkını haykırmaya devam etmesi Ebû Cehil'i çileden çıkardı. Yaşlı ve ölmek üzere olmasına aldırmadan bir bacağını bir deveye diğer bacağını diğer deveye bağladı. Develerin biri bir tarafa diğeri başka bir tarafa giderek Sümeyye Hatun'u parçalamasını bile beklemeden, mızrağını annemizin mübarek karnına sapladı. Karnını boydan boya yırtıp, parçalayarak oracıkta şehit etti.^[316]

Sevgisi ile Hayat Bulanlar

Efendimize amansız düşman olan pek çok kişi onu yakından tanıyınca sevgisi ile hayat bularak dünya ve ahiret saadetini kazanmışlardır. Hatta birçok kişi Hz. Ömer gibi onu öldürmek için yola çıkmışken onu canından çok sever hâle gelmiştir. Bunlardan biri *Nudayr b. Hârise*'dir. O hayatına anlam katan bu süreci şöyle anlatır: “Kardeşlerim ve amcaoğullarım Bedir Savaşı'nda öldürünce, Muhammed (a.s.m.) can düşmanım oldu. Bundan sonra Mekke'nin fethine kadar, Kureyşlilerin Müslümanlar aleyhine düzenledikleri hiçbir savaş ve faaliyeti kaçırmadım, hepsine katıldım.”

Kalbini yakıp kül eden kinine mağlup olan Nudayr Mekke fethedilince, birçok kişi Müslüman olduğu hâlde o kaçtı. Allah Resûlü (a.s.m.) ordusu ile Huneyn'e doğru yola çıktığında, o da İslam ordusuna katıldı. O günleri kendisi şöyle anlatır: “Allah Resûlü (a.s.m.) Huneyn'e doğru hareket edince, bende henüz dinlerini terk etmeyen Kureyşliler ile birlikte ona katıldım. Bir grup arkadaş gibi bende burada Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürmek için fırsat yakalayabileceğimi düşünüyordum. Huneyn Savaşı bitip, Tâif fethedildikten sonra, Cirane mevkiine geldiğimizde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürmek için uygun bir zaman olduğunu düşündüm.

Niyetimi gerçekleştirmek için yaklaştım. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) döndü. Tebessüm ederek el işareti ile:

— Nudayr! diye beni yanına çağırdı.

— Biliyor musun, Allah'ın benimle senin arana girip, seni engellemiş olması, senin Huneyn günü yapmayı düşündüğün (fakat yapamadığın) şeyden daha hayırlıdır, buyurdu.

Bu sözleri duyunca şaşkınlıktan ne diyeceğimi şaşırdım. Gayri ihtiyari çağrısına uyup hızla yanına vardım.

— Şimdi hangi yerde durduğunu, ne kadar yanlış bir işin peşinde olduğunu anlayabildin mi?

— Anladım ya Resûlallah! Eğer Allah'tan başka bir güç olsaydı, niyet ettiğimi mutlaka yapardım. Allah'tan başka ilah olmadığına, onun tek ve eşsiz olduğuna şahadet ederim.

— Allah'ım sen onun sebatını artır! buyurdu.

Onu hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, o andan itibaren kalbim hakikate karşı sarsılmaz bir iman ve basiretle doldu. Allah Resûlü (a.s.m.) bendeki bu değişikliği görmüş olacak ki:

— Seni hidâyete sevk eden Allah'a hamd ederim! diye dua buyurdu.

— Bana Müslüman olmayı lütfeden ve bana Muhammed aleyhisselam gibi bir nimet veren Allah'a hamd olsun. Vallahi, Allah hiç kimseye bana verdiği kadar faziletli bir nimet vermemiştir. Beni hidâyete erdirerek, kavmimin dini üzerinde öldürmedi.”^[317]

Efendimize olan sevgisi kalbinde büyüdükçe büyüdü. Allah ve Resulü'nün sevgisini kazanmak, onları hoşnut etmek için Mekke'ye döndüğü sabah, hemen Allah Resulü'nün (a.s.m.) yanına giderek farz namazları, onların vakitlerini, İslam'ın şartlarını sordu. Allah Resulü (a.s.m.), sorduğu bütün soruları tek tek cevapladı. Soruların cevabını aldıktan sonra tıpkı Hz. Ömer gibi şu ölümsüz sözlerini söyledi:

— Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Seni kendimden daha çok seviyorum. Bana hangi amelin Allah katında daha sevgili olduğunu bildir. Efendimiz:

— Allah yolunda cihad etmek ve bu yolda yapılan harcamadır, buyurdu.

Onun bu sözlerini kendine rehber yapan Nudayr b. Hârise, kendini cihada adadı. Cepheden cepheye koştu sonunda hicretin 15. yılında

Hız. Ömer zamanında Yermük Savaşı'nda şehit olarak Canan'a vasil oldu.^[318]

Efendimizi tanımadığı için ona can düşmanı olan biri de Şeybe b. Osman'dı. Hayatında derin izler bırakan bu süreci şöyle anlatır: "Huneyn savaşında Allah Resûlü'nün (a.s.m.) korumasız olduğunu görünce, Hız. Ali ve Hız. Hamza'nın öldürdükleri babam ve amcamı hatırladım. Kendi kendime:

— İşte bu gün Muhammed'den intikamımı alacağım, dedim. Sağ taraftan yanına sokulmaya çalıştım. Ancak biraz yaklaşınca Hız. Abbas'ı gördüm. Üzerinde beyaz bir zırh vardı. Hareket ettikçe tozu dumana katıyordu. Kendi kendime:

— Amcası onu canı pahasına korur, dedim. Sol tarafa doğru yöneldim. Solunda Ebû Süfyan vardı.

— Amcasının oğlu, mutlaka onu korur, diyerek, bu kez arka tarafına geçtim. Kendimi suikast için hazır hissediyordum. Yaklaşmaya başladım. Ancak biraz yaklaşınca dehşete düştüm. Karşımda, kınından çıkarılmış bir kılıç duruyordu. Kılıçla benim aramda göge doğru yükselen, şimşek gibi parlayan bir ateş vardı. Korkudan ellerimi gözlerime kapayıp hemen geri çekildim. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Tir tir titriyordum. İşte o anda Allah Resûlü'nün (a.s.m.) peygamber olduğunu ve bütün kötülüklerden korunduğunu anladım. Bir ara ellerimi hafifçe gözlerimin üzerinden kaldırıp, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) baktım. Allah Resûlü (a.s.m.) gülümseyerek bana bakıyor ve bir taraftan da:

— Ey Şeybe! Ey Şeybe! Bana yaklaş! diyordu. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittim. Eli ile göğsümü sıgadı ve:

— Allah'ım! Şeytanı ondan uzaklaştır, diye dua etti.

Gözlerimi ona doğru çevirdim. O anda, ona karşı olan bütün kinimin yok olduğunu, yerini sevgiye bıraktığını hissettim. *Artık onu kendimden daha çok seviyordum.* Sonra Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

— Ey Şeybe! Düşmanla savaş! buyurdu. Hemen kılıcımı sıyırdım, önüne geçerek savaşmaya başladım. *O anda en çok istediğim şey Allah ve Resûlü için ölmektir.* Var gücümle savaşıyor, düşmanı Allah Resûlü'nden (a.s.m.) uzaklaştırmak için durmadan kılıç sallıyordum. O an babam dirilip mezardan çıksa, gözümü kırpmadan öldürürdüm. Bir ara Allah Resûlü'ne (a.s.m.) doğru yöneldim. Yüzünü görünce

kalbim sevinçle doldu. Allah Resûlü (a.s.m.) de bana sevgi ile bakıyordu. Yaklaşınca bana:

— Ey Şeybe! Allah'ın senin için istediği şey, senin kendin için istediğin şeyden daha hayırlıdır, buyurdu. O güne kadar aklımdan geçip de kimseye anlatmadığım şeyleri bana tek tek anlattı. Çok duygulandım. “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammed'en abduhû ve resûlüh.” diyerek Müslüman oldum. Sonra:

— Benim için Allah'tan af dile! diye rica ettim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Allah günahlarını bağışlasın, diye dua buyurdu.”^[319]

İslam'ın can düşmanlarından Hz. Hamza'nın ciğerlerini söktüren *Hind Hatun*, Mekke'nin fethinde Müslümanları izleyerek onların hâlinden çok etkilenip İslam'la şereflenmeye karar verdi. Efendimizin huzuruna çıktığında geçmişinden dolayı ne ile karşılaşacağını bilmediği için endişeliydi. Bunun için yüzünü örtmüştü. Bir süre konuştuktan sonra Allah Resûlü (a.s.m.) onu tanıdı.

— Sen Hind'misin? diye sordu.

— Evet Yâ Resûlallah! Geçmişte olanları affet, Allah'da seni affetsin.

Yâ Resûlallah! Dinini açıklayan, onu kendisi için seçen Allah'a hamdolsun! Allah'ın rahmeti senin üzerine olsun beni bu dinle buluşturdu. Artık ben Allah'a samimiyetle inanan mümin bir kulum.

— Merhaba! Hoş geldin!

— Vallahi Yâ Resûlallah! Yakın zamana kadar yeryüzünde senin ailenden daha fazla rezil olmasını istediğim kimse yoktu. Şimdi ise senin ailenden daha fazla aziz olmasını istediğim kimse yoktur.

— Öyledir. Vallahi ben kişiye çocuklarından, ana ve babalarından daha sevgili olmadıkça o kişi gerçek iman sahibi olamaz, buyurdu.

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) biat eden Hind Hatun doğruca evine giderek, bütün putları tek tek kırıp paramparça etti. Bir taraftan putları kırarken bir taraftan da geçmişte yaptığı hataları hatırlıyor:

— Sizinle aldanarak, boş bir gurura kapıldık, sözleriyle pişmanlığını dile getiriyordu.^[320]

Ölümü Bayram Sayanlar

Sahabilerin Allah Resûlü'ne (a.s.m.) olan sevgileri onun vefatından sonra da aynı şekilde devam etti. Birçoğu ondan sonra gülmeyi unuttu. Ona bir an önce kavuşmak için can attı, vefat edeceğini anlayınca, En Sevgili'ye ulaşacağı için ölmekten korkmak bir yana ölümü düğün bayram gibi karşıladı.

Efendimizin kızı *Hiz. Fâtıma* babasının vefatı yaklaştığı için ağlarken yakın zamanda vefat edeceğini öğrenince genç yaşta öleceği, yavrularından ayrılacağı için üzölmek bir yana O'na kavuşacağı için sevinip güldü. Babasının vefatından sonra ise gülmeyi unuttu.

Âişe annemiz der ki:

“Allah Resulü'nün (a.s.m.) vefatından sonra Fâtıma'nın güldüğünü görmedim.”^[321]

Efendimizin vefatına üzüldüğünden en çok sevdiği ezan okuma işini bırakan, Medine'yi terk eden Bilâl-i Habeşî ölümü En Sevgili'ye kavuşacağı için bayram saymıştı.

Efendimize olan sevgisi, iman coşkusu vefat edinceye kadar hiç bitmeyen *Bilâl-i Habeşî* vefat etmek üzereydi. Bunu fark eden eş:

— Vah başıma gelenler! diye feryat edince eşine müdahale ederek

— Şimdi vah etme zamanı değil! Şimdi sevinme, bayram etme zamanıdır. Yarın Sevgililer Sevgilisi Muhammed'e (a.s.m.) ve onun sahabilerine kavuşacağım, sözleri ile ölüm acısını vuslat balı ile karıştırıp sevgi ile yoğurup yudumladı.^[322]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hanımları ona olan sevgilerinden Efendimize en yakın zamanda kavuşacak hanımı tespit için durmadan boylarını ölçerlerdi. Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün eşlerine: “İçinizden bana en çabuk kavuşacak olanınız, eli en uzun olanınızdır.” buyurdu.^[323]

Hiz. Âişe der ki: “Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatından sonra birimizin evinde toplandığımızda, kollarımızı duvara doğru uzatır, kimin eli daha uzun diye ölçerdik. Zeyneb binti Cahş ölünceye kadar böyle yapmaya devam ettik. O kısa boylu bir hanımdı. En azından içimizdeki en uzun kişi değildi. Böylece Allah Resûlü'nün (a.s.m.) uzunluktan cömertliği, çokça sadaka vermeği kastettiğini anladık. Çünkü Zeyneb sanatkâr bir hanımdı. Deri alıp onu tabaklar, sonra deriyi dikerek satar, Allah için tasadduk ederdi.”^[324]

Abdullah b. Mes'ud'un yanına bir adam geldi.

— Dün gece seni rüyamda gördüm. Rüyamda Allah Resûlü (a.s.m.) yüksek bir yerde, minberde idi. Sense hemen onun alt tarafında duruyordun. O sana:

— Ey İbn Mes'ud bana gel! Benden sonra cefa çektin! buyurdu. Sevgiliye kavuşacağı için duyduklarına çok sevinen Abdullah b. Mes'ud:

— Allah aşkına bunu sen mi gördün? diye sordu. Adam:

— Evet, dedi.

— Öğleyse Medine'den ayrılmayayım. Namazım burada kılınsın, diyerek ölüme hazırlanmaya başladı. [\[325\]](#)

Ondan Sonra Yaşanır mı?

Efendimizin hastalığının her geçen gün biraz daha ağırlaşması Fâtıma annemizi çok üzüyor, canından çok sevdiği babasından ayrılmaya dayanamıyordu. Gözyaşı dinmeyen annemiz, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) müjdesi ile biraz olsun rahatladı. Hz. Âişe anlatıyor:

“Allah Resulü'nün (a.s.m.) son hastalandığında Fâtıma Allah Resulü'nün (a.s.m.) yanına geldi. Allah Resulü (a.s.m.) onu görünce:

— Merhaba ey kızım! buyurarak sağ yanına oturttu. Fâtıma eğilerek Allah Resulü'nü (a.s.m.) öptü. Bu sırada Allah Resulü (a.s.m.) ona gizli bir şey söyledi. Babasını dinleyen Fâtıma, başını kaldırarak ağladı. Biraz sonra Fâtıma tekrar ona (a.s.m.) doğru eğildi. Allah Resulü (a.s.m.) ona yine gizlice bir şeyler söyledi. Başını kaldırınca bu kez güldü. Onun bu tavrına bir anlam veremedim. Kendi kendime: “Ben, onu kadınların en akıllılarından biri olduğunu sanıyordum. Meğerse o da diğer sıradan kadınlar gibiymiş.” dedim. Fâtıma'nın yanına yaklaşarak:

— Allah Resulü (a.s.m.) sana özel bir şey mi söyledi, önce ağladın sonra güldün. Sakıncası yoksa sana gizlice ne söylediğini söyler misin? diye sordum.

— Onun sırrını açığa vurup ifşa edemem, dedi. Bende üstelemedim. Allah Resulü (a.s.m.) vefat ettikten sonra uygun bir zamanda yine Fâtıma'ya:

— Allah Resulü (a.s.m.) vefat edeceği zaman, yanına gelip onunla görüştüğünde, ilk eğildiğinde ağladın, ikincide güldün? Bunun nedeni neydi? O zaman bize hiçbir şey söylemedin? diye sordum.

— Eğer o zaman söyleseydim Allah Resulü'nün (a.s.m.) sırrını açığa vuran boşboğaz bir kadın gibi davranmış olurdum. Allah Resulü (a.s.m.), önce bana kendisine her yıl Cebrâil'in (a.s.) gelip Kur'ân'ı baştan sona bir kere okuduğunu, bu yıl ise iki kez okuduğunu ve bunun yakalandığı bu hastalık sonucunda öleceğı anlamına geldiğini bildirdi. O zaman ağladım. Sonra ailesinden ilk önce benim kendisine kavuşacağını bildirdi. O zaman da güldüm, dedi.”[326]

Allah Resulü'nün (a.s.m.) hastalığı fazlalaştığı bir sırada Efendimizin huzuruna giren Fâtıma annemiz:

— Vah acılar içinde kıvranan babacığım! diye feryat ederek ağladı. Kızının feryadını duyan Efendimiz:

— Ağlama ey kızım! Ben öldüğümde “inna lillâhi ve inna ileyhi râciun” de. İyi bil ki her insana, üzüntü ve acısına karşılık bir ödöl verilir.

— Sana da mı yâ Resûlallah?

— Evet bana da, buyurdu. Sonra ona şefkatle bakan Efendimiz:

— Üzölme yavrum, bugünden sonra babana hiçbir sıkıntı gelemeyecektir, buyurdu.

Allah Resulü (a.s.m.) vefat ettiğinde feryat eden annemiz:

“Ey Rabbinin çağrısına koşan babacığım!

Ey makamı, Firdevs Cenneti olan babacığım!

Ey vefatını Cebrâil'in (a.s.) bildirdiğı babacığım!

Ey Rabbine kendisinden daha yakın kimsenin bulunmadığı babacığım! diyerek ağıt yakıp ağladı.”[327]

Allah Resulü (a.s.m.) defnedildikten sonra Ali ve Enes efendilerimizi gören Fâtıma annemiz, bir taraftan ağlıyor, bir taraftan da acısından yüreğı sızlayarak onlara:

— Ey Ali, Ey Enes! Onun üzerine nasıl toprak saçabildiniz? Gönlünüz onun üzerini örtmeye nasıl razı oldu? diye feryadı figan ediyordu.”[328]

Hatırasını Unutmayanlar

Kalpten samimi bir şekilde seven biri sevdiğini hatırlatan herhangi bir şeyden dolayı heyecanlanır, duygulanır, o hatıraya çok değer verir. Hatice validemizi çok seven Efendimiz onun dostlarına değer verirdi, onları görüp gözetirdi. Onun vefatından yıllar sonra evine

gelen kız kardeşi Hâle'nin sesini duyunca çok heyecanlanmış, sevincini açıkça göstermişti.

Vefa timsali olan Allah Resûlü (a.s.m.), Hz. Hatice'ye olan sevgisinin büyüklüğünden dolayı yalnızca onu değil, dostlarını da gözetirdi. Bu durum Hz. Hatice'nin vefatından yıllar sonra aynen devam etti.

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bir şey hediye edildiğinde:

— Bunu falanın evine götürün! Çünkü o, Hatice'nin arkadaşıydı, buyururdu. [\[329\]](#)

Hz. Âişe annemizden rivâyet edilir:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir koyun kestiğinde mutlaka:

— Ondan Hatice'nin arkadaşlarına gönderin, der koyunun etinden onlara hediye ederdi. Bir gün dayanamayıp kızdım ve:

— Hatice? Hatice? diye çıktım. Allah Resûlü (a.s.m.) benim kızdığımı görünce:

— Ben onun sevgisi ile nasiplendim, buyurdu.” [\[330\]](#)

Efendimiz her zaman Hz. Hatice ve onun dostlarını gözettiği gibi onu hatırlatan durumlarda son derece heyecanlanırdı. Hz. Âişe annemiz anlatıyor:

Bir gün Hz. *Hatice'nin* kız kardeşi Hâle b. Huveylid bize geldi. İçeri girip Allah Resûlü'nü (a.s.m.) görmek için izin istedi. Allah Resûlü (a.s.m.), onun sesini duyunca heyecanlandı, sevinerek:

— Allah'ım! Herhâlde bu gelen Hâle b. Huveylid, buyurdu. [\[331\]](#)

Efendimizin yetiştirdiği sevgi çiçekleri onun gibi sevgi doluydu. En çok da onu seviyor, onu hatırlayınca gözyaşına boğuluyor, bazen kendilerinden geçiyorlardı.

Abdullah b. Mes'ud anlatıyor:

“Bir gün bir adam Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kızı Hz. Fâtıma'nın yanına geldi.

— Ey Resûlullah'ın kızı! Allah Resûlü (a.s.m.) sana hoşuna giden bir şey bıraktı mı? diye sordu. Hz. Fâtıma, cariyesine seslenerek:

— Şu hurma dalını bana getir! dedi. Cariye aradığı halde onu bulamadı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok seven Hz. Fâtıma onun anısına son derece önem verirdi. Cariye hurma dalını bulamayınca büyük bir heyecana kapıldı ve:

— Yazık sana! İyice arayıp onu mutlaka bul! O benim için Hasan ve Hüseyin kadar değerlidir, dedi. [\[332\]](#)

Allah Resûlü (a.s.m.) vefat etmiş henüz kabri şeriflerine konmamıştı. Bilâl Mescid-i Nebevî'nin üstüne çıkarak, ezan okumaya başladı. "Eşhedü enne Muhammed'en Resûlullah" deyince sahabilerin gönülleri coştı. Gözyaşları sele döndü. Ağlayarak Mescid-i Nebevî'ye koşular.

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) canından çok seven Bilâl-i Habeşî, o vefat edince artık ne Medine'de durabilir, nede ezan okuyabilirdi. Her ezan okudukça, onu ve onunla yaşadıklarını hatırlayıp çok duygulanacağını, onun aşkıyla alev alev yanacağını düşününce Medine'den gitmeye ve bir daha ezan okumamaya karar verdi. Bunun için Hz. Ebû Bekir'den izin istedi. İzin vermemeyince, ısrar etti. Onun Allah Resûlü'nü (a.s.m.) hatırlatan çok önemli bir anı olduğunu düşünen Hz. Ebû Bekir Bilâl-i Habeşî'nin kalması için âdeta yalvardı. Bilâl efendimiz onu kıramayarak o vefat edinceye kadar Medine'de kaldı. Ondan sonra cihat için Şam'a gitti.

Aradan yıllar geçti. Aşkının büyüklüğünden Medine'ye gidemiyordu. Bir gün Allah Resûlü'nü (a.s.m.) rüyasında gördü. Allah Resûlü (a.s.m.) rüyasında ona:

— Bu kadar ayrılık niçin Ey Bilâl? Niçin bizi ziyaret etmiyorsun? buyurdu. Çok üzgün bir şekilde uyanan Bilâl-i Habeşî, hemen hazırlıklarını yapıp Medine'ye doğru yola koyuldu. Medine'ye varınca doğruca Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kabrine gitti. Ağladı, ağladı, ağladı. Gözyaşları ile Sevgililer Sevgilisi'nin toprağını suladı. O sırada Hasan ile Hüseyin Efendilerimizi gördü. Onları öpüp kokladı, bağrına bastı. Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz:

— Seher vakti Mescid-i Nebevî'nin üzerine çıkıp ezan okumanı çok özledik, diyerek Efendimize olan özlemlerini dile getirdiler. Ondan ezan okumasını istediler. Ona biraz olsun En Sevgili'nin anısını yaşamak istediklerini söylediler. Bilâl-i Habeşî Sevgilinin sevgililerini kıramadı. Buna dayanamayacağını bilse bile Mescid-i Nebevî'nin üzerine çıktı. Eski günlerde ki gibi ezan okumaya başladı.

"Allah'u Ekber. Allah'u Ekber" dediğinde sesi Medine'nin sokaklarında yankılandı. Bir anda Medine'yi duygu seli kapladı. Onun sesini duyanlar, Allah Resûlü (a.s.m.) ile geçirdikleri o saadet günlerini hatırlayarak yediden yetmişe ağlamaya başladı. Bilâl efendimiz: "Eşhedü en lâ ilâhe illallâh. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh"

deyince insanlar feryatlarla evlerinden fırlayarak Mescide doğru koşmaya başladılar. O:

“Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh. Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh” dediğinde, kadın-erkek, çoluk-çocuk herkes evlerinden çıkmış, gözyaşı sel olmuş akıyordu. Bütün Medine ağlıyordu. [333]

İnsanlık ne bundan önce nede bundan sonra böyle bir ağlama görmedi, göremezde... Abdullah b. Abbas anlatıyor:

“Babamın Hz. Ömer’in Mescid-i Nebevî’ye gittiği yol üzerinde uzun bir su oluğu vardı. Bir Cuma babam iki tavuk kesmiş kanlarını bu oluktan akıtmıştı. Hz. Ömer camiye giderken kanlar üzerine sıçrayınca kızarak oluğun sökülmesini emretti. Oradan ayrıldı, evine dönerek elbiselerini değiştirdi. Yeniden Mescid-i Nebevî’ye gelip Cuma namazını kıldırdı. Durumu öğrenen babam namazdan sonra Hz. Ömer’in yanına giderek:

— Vallahi o oluğu oraya Allah Resûlü (a.s.m.) kendi elleri ile koymuştu, dedi. Bu sözleri duyan Hz. Ömer:

— Allah aşkına şimdi benim sırtıma çık oluğu Allah Resûlü’nün (a.s.m.) koyduğu yere koy! dedi. Babam oluğu yerleştirtinceye kadar onun sırtında kaldı. [334]

Efendimizin hizmetlisi *Sefîne* onun hatırasını canlı tutmak için ismini unutturanlardan yalnızca biriydi. Künyesi Ebû Abdurrahman idi. Ancak o Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olan sevgisinden dolayı ne ismini nede künyesini kullanmak istemiyor. Kendisine *Sefîne* dışında bir isimle hitap edilmemesi için adını herkesten saklıyordu. Kendisine:

— İsmi nedir? diye soranlara,

— İsmimi söylemem, çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) bana Sefîne ismini verdi. Yalnızca O’nun verdiği isimle anılmak isterim, derdi. [335]

Kendisine:

— Allah Resûlü (a.s.m.) sana niçin bu ismi verdi? diye sorulduğunda, bunun nedenini şöyle anlatırdı:

“Allah Resûlü (a.s.m.) ve sahabiler ile bir sefere çıkmıştım. Sefer de insanlar çok yoruldu, eşyalarını dahi taşıyamaz hâle geldiler. Allah Resûlü (a.s.m.) bana:

— Elbiseni çıkarıp yere yay! buyurdu. Elbisemi çıkarıp yere yayınca, sahabiler kılıçlarını, kalkanlarını, kendine ağırlık veren

giyeceklerini onun üzerine koydular. Eşyalar konunca Allah Resûlü (a.s.m.):

— Onları taşı, sen Sefîne-gemisin, buyurdu. Yanımda bulunanlar eşyaları sırtıma kaldırdı. Onları sırtlandım. Yük çok fazla olduğu hâlde onu yüklenince bana hiçte ağır gelmedi. O gün bir, iki, üç, hatta yedi deve yükü bile taşıyabilirdim.”^[336]

Şüphesiz Efendimizin en büyük hatırası hadisleri, nasıl yaşadığını, anlayışını, olaylar karşısındaki tavrını, nelerden hoşlanıp neleri sevmediğini gösteren *Sünnet*’idir. Sahabe efendilerimiz onun bu hatırasına inanılmaz derecede değer verir, onu olduğu gibi korumak için eşsiz fedakârlıklara katlanırlardı. İşte bunlardan sadece birkaç örnek:

Ebû Eyyûb el-Ensârî, bir gün bir hadisi gerçekten Allah Resûlü’nden (a.s.m.) duyup duymadığı konusunda şüpheye düştü. O sırada Medine’de bulunuyordu. Bu hadisi Mısır’da bulunan Ukbe b. Âmir’inde duymuş olacağını düşündü. Hemen hazırlığını yapıp devesine binerek Medine’den Mısır’a doğru yola çıktı. Tam bir ay süren zorlu bir yolculuktan sonra Ukbe b. Âmir’in yanına vardı. Selam ve hâl hatır faslından sonra:

— Sana bir şey soracağım. Biliyorsun ki Allah Resûlü’nün (a.s.m.) ashabından çok az kişi hayatta kaldı. Sen Allah Resûlü’nün (a.s.m.) “Müslümanların ayıbını örtme” konusundaki hadisini nasıl duydu? O hadis nasıldı? diye sordu. Ukbe:

— Ben Allah Resûlü’nden (a.s.m.) “Kim dünyada iken bir müminin ayıbını örterse, Allah’ta kıyamet günü onun ayıbını örter.” buyurduğunu duydum. Ebû Eyyûb el-Ensârî hadisle ilgili bilgiyi aldıktan sonra orada beklemedi, devesine binerek, Medine’ye geri döndü.^[337]

Pek çok sahabe Ebû Eyyûb el-Ensârî gibi tek bir hadis öğrenmek için uzun yolculuklara katlandılar. Bunlardan biri de *Câbir b. Abdullah*’tı. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hadislerini öğrenmek için Mekke’ye hatta Mısır’a kadar gitti. Câbir b. Abdullah anlatıyor:

“Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bir hadisini Şam’da bulunan sahabilerin duymuş olacağını düşündüm. Hemen bir deve satın aldım. Hazırlanarak yola çıktım. Bir ay yol aldıktan sonra Şam’a geldim. Doğruca Abdullah b. Üneys’in evine gittim. Kapıyı açan kişiye:

— Ona Abdullah b. Câbir'in geldiğini haber ver, dedim. Kapıyı açan kişi benim geldiğimi haber verince:

— Abdullah'ın oğlu mu? diye seslendi.

— Evet, dedim. Abdullah b. Üneys hemen yanıma gelerek bana sarıldı. Selamlaşmadan sonra:

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bir hadisini duydum, sen yahut ben ölmeden onu öğrenmek istedim, diyerek hadisi ona sordum.”^[338]

Sahabiler onunla yaşadıkları anları hiç unutmadılar. Daha sonra hatırladıklarında yalnızca duygulanmakla kalmayıp, onları eğleme dönüştürerek Allah Resûlü'nü (a.s.m) ne kadar çok sevdiklerini cihana gösterdiler. Hz. Ömer Uhud savaşında *Enes b. Nadr*'in Efendimizi nasıl sevdiğini, onun uğrunda nasıl can verdiğini hiç unutmadı. Aradan yıllar geçti. Divan oluştururken sahabilere bulundukları konumlara göre maaş tahsis etti. İlk Müslümanlara ve muhacirlere diğerlerinden farklı bir maaş bağladı. Maaş bağlama sırası Enes b. Nadr'ın oğluna geldiğinde Hz. Ömer:

— Ona 2000 dirhem maaş bağlayın! buyurdu. Bu sözleri duyan Talha b. Ubeydullah:

— Ey Müminlerin Emiri! Sana onun konumunda biri geldiğinde ona yalnızca 800 dirhem maaş bağladığın halde, Enes b. Nadr'ın oğluna niçin 2000 dirhem takdir ettin? Hz. Osman'ın oğluna yalnızca 800 dirhem bağladın hâlbuki Enes b.Nadir'in oğluna 2000 dirhem bağladın? diyerek bunun nedenini sordu. Hz. Ömer:

— Uhud'da bu gencin babası ile karşılaştığımda bana:

— Allah Resûlü (a.s.m.) ne yapıyor? diye sordu. Ben ümitsiz bir şekilde:

— Onu görmedim, mutlaka öldürülmüştür, dedim. O kılıcını sıyırdı, kınını kırarak:

— Allah Resûlü (a.s.m.) öldürüldüyse, Allah haydır, ölümsüzdür. Haydi, Muhammed'in (a.s.m.) savaştığı dava için sizde savaşsan! diyerek, öldürülünceye kadar savaştı.^[339]

Bütün sahabiler gibi *Ebû Hüreyre* de Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok sever, sevgisini sünnete bağlılığı, ona hizmeti ve hatırasını görünce duyduğu heyecan gibi sevginin her rengi ile her zaman her yerde gösterirdi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) abdest suyunu taşır. Abdest alması için ona su dökerdi.^[340] Seferlerde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yardımcı olur, devesine binmesi için yularını tutardı.

Bir gün Allah Resûlü'ne (a.s.m.)

— *Seni görünce rahatlıyor, gözüm aydın oluyor.* Bana her şeyin kaynağını bildirir misin? diye sordu. Efendimiz:

— Her şey sudan yaratılmıştır, buyurdu.

— Yaptığım zaman Cennete gideceğim bir ameli söyler misin? diye sordu. Efendimiz:

— Selamı yay, yemek yedir, akrabalarını ziyaret et, gece insanlar uyurken kalkıp namaz kıl! Böyle yaparsan selametle Cennete gidersin, buyurdu.^[341] Umeyr b. İshak anlatıyor: “Medine caddelerinde Hz. Hasan ile birlikte yürüyordum. Yolda Ebû Hüreyre ile karşılaştık. Hz. Hasan'ı görünce ona:

— Canım sana feda olsun, karnını aç! Allah Resûlü'nden (a.s.m.) gördüğüm gibi seni öpeyim, dedi. Hz. Hasan karnını açınca, Efendimizi gibi göbeğini öptü.”^[342]

Hz. Hasan'ın vefat ettiği gün Mescid-i Nebevî'de gözyaşlarına boğuldu ve göğü çınlatırcasına yüksek sesle:

— Ey insanlar, ağlayın. Çünkü bugün Allah Resûlü'nün (a.s.m.) en fazla sevdiği kişi vefat etti, diye bağırdı.

Pek çok kişi onun hadis rivâyet edeceği zaman Allah Resûlü'nü (a.s.m.) hatırlayıp, ağlamaktan uzun süre hadis rivâyet edemediğini söylerdi.^[343] Onlardan biri de Şufeya'dır. Mescid-i Nebevî'ye gittiğinde insanların birinin başında toplandığını gördü. Yanındakilere onun kim olduğunu sorduğunda Ebû Hüreyre olduğunu söylediler. Kalabalığa yaklaştığında onlara hadis rivâyet ettiğini gördü. Ders bitip herkes dağılınca evine gitti. Onu takip eden Şufeya olayın devamını şöyle anlatır:

“İzin isteyip evine girdim. Evde onunla yalnız kalınca:

— Allah aşkına, bana Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyup, ezberlediğin, kavrayıp öğrendiğin bir hadisi naklet, dedim.

— Tamam. Sana Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyup ezberlediğim, kavrayıp öğrendiğim bir hadisi nakledeceğim, dedi. Ancak titreyip kendinden geçti. Bir süre baygın yattıktan sonra ayıldı. Gidip yüzünü yıkadı. Yanıma gelip tekrar:

— Sana Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyup kavradığım bir hadis anlatacağım, dedi. Ancak bu kez daha fazla titreyip, yüzüstü yere kapandı. Uzun süre baygın kaldı. Ayılınca bana kıyametle ilgili uzunca bir hadis rivâyet etti.^[344]

Sahabiler Efendimizin hatırasına çok değer verir, bunun için hatıra olabilecek her şeyi titizlikle sakarlardı. Enes b. Mâlik anlatıyor: “Uzun kâküllerim vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) onu tutar, acıtmadan hafifçe çekerti. Bundan dolayı annem kâkülüme dokunmaz,

— Onları kesmeyeceğim, çünkü Efendimiz onları tutarak, çekerti, derdi.”^[345]

“Allah Resûlü (a.s.m.) annem Ümmü Süleym’in evine geldiğinde asılı kırbanın yanına giderek ondan su içti. O gittikten sonra annem hatıra olarak saklamak için hemen kırbadan Allah Resûlü’nün (a.s.m.) dudaklarının değdiği yeri kesip aldı.”^[346] Efendimiz Medine’nin kenarında, merkeze beş kilometre uzaklıkta olan Kubâ’ya gittiğinde genelde Enes b. Mâlik’in evlerine uğrardı. Efendimizin yorgun olduğunu düşünen Ümmü Süleym ona hemen yatacak bir yer hazırlar, Allah Resûlü (a.s.m.) kaylule uykusuna yatar, istirahat buyururdu.

Ümmü Süleym Annemiz anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bize gelip kaylule uykusuna yattı. Uyuyunca çok fazla terlemeye başladı. Hemen bir şişe alıp, bu terleri ona koymaya başladım. Allah Resûlü(a.s.m.) uyanınca:

— Ne yapıyorsun? diye sordu.

— Yâ Resûlallah! Bu sizin teriniz. Bereketinizden istifade etmek için onu kendimize koku yapıyorum. O kokuların en güzelidir, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— İyi yapmışsın, buyurdu.”^[347]

Allah Resûlü (a.s.m.) zaman zaman Medinelilerin ziyaretlerine gider, onları onurlandırırđı. Bu evlerden biri de *Kebşe Hatun*’un eviydi. Bizzat kendisi o anlardan birini şöyle anlatıyor: “Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bize geldi. Evde asılı olan kırbamızdan su içti. Allah Resûlü (a.s.m.) gidince hemen kalkıp kırbanın yanına gittim, Allah Resûlü’nün (a.s.m.) dudaklarının değdiği yeri kesip aldım.”^[348]

^[126]. Ahzâb Sûresi, 33:6.

^[127]. Buhârî, *Tefsir*, 33/1; İbn Kesîr, *Tefsir*, 6/381.

^[128]. Kurtubî, *Ahkâmü’l-Kur’ân*, 7/434.

^[129]. Buhârî, *Eyman ve’n-Nuzur*, 3; Aynî, *Umdetü’l-Kârî*, 15/687.

^[130]. Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 4/229.

^[131]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/265; Bakınız: *Cennetle Müjdelenen Hanımlar*.

- [132]. Ahzâb Sûresi, 33:6.
- [133]. Buhârî, *Hudûd*, 5.
- [134]. Buhârî, *Fedâilü's-Sahabe*, 6; Müslim, *Birr ve Sıla*, 161-165.
- [135]. Buhârî, *Megâzi*, 39; Müslim, *Fedâilü's-Sahabe*, 33.
- [136]. Yunus Sûresi, 10:62; Ebû Dâvud, *Buyu'*, 76.
- [137]. Müslim, *Tahâret*, 39.
- [138]. Müslim, *Cennet*, 4.
- [139]. Buhârî, *Menâkib*, 25; Müslim, *Fedâil*, 142.
- [140]. Hucurât Sûresi, 49:1-2.
- [141]. Buhârî, *Tefsirü'l Kur'an*, 49/1; Tirmizî, *Tefsir*, 49/1; Muhibbüt-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/358.
- [142]. Buhârî, *Şurut*, 18; Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/287.
- [143]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/437
- [144]. Ebû Dâvud, *Tıb*, 1; *Müsned*, 4/278.
- [145]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/439.
- [146]. Buhârî, *Salât*, 83.
- [147]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/287-292.
- [148]. Kâdî İyâz, 2/291.
- [149]. Necm Sûresi, 53:17.
- [150]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1304; Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/288.
- [151]. Müslim, *İman*, 187; İbn Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 569. *Sahabe*.
- [152]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/651.
- [153]. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/655.
- [154]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/312.
- [155]. Geniş bilgi için bakınız: "*Üç Bilal*".
- [156]. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/314.
- [157]. İbn Hişam, 3-4/500.
- [158]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3532. *Sahabe*.
- [159]. İbn Hacer, *İsâbe*, 5393. *Sahabe*.
- [160]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 37135. *Hadis*.
- [161]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/271.
- [162]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/651.
- [163]. Taberî, *Tarih*, 345.
- [164]. Tirmizî, *Menâkib*, 14; İbn Mâce, *Mukaddime*, 11.
- [165]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/410; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 11/266.
- [166]. Nisâ Sûresi 4:69; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/348.

- [167]. Müslim, *Hayz*, 34.
- [168]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/436.
- [169]. Hadîd Sûresi, 57:16.
- [170]. Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/305; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3314.
- [171]. İbn Cevzî, *Sıfatü's-Safve*, 208.
- [172]. İbn Manzûr *Muhtasar*, 1/168.
- [173]. İbn Hacer, *İsâbe*, 4836. *Sahâbe*; Kal'aci, *Fıkhı Abdullah b. Ömer*, 52.
- [174]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/156.
- [175]. İbn Sa'd, 4/168.
- [176]. İbn Sa'd, 7/20.
- [177]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 25/118; İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/432.
- [178]. *Müsned*, 5/235.
- [179]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/274.
- [180]. Kâdî İyâz, 2/274.
- [181]. A. H. Cum'a, *Ulemâu's-Sahâbe*, 355.
- [182]. Ebû Dâvud, *Menâsik*, 96; *Müsned*, 2/627; Beyhakî, *Sünen*, 5/245.
- [183]. Taberî, *Tarih*, 308; İbnü'l-Esîr, *El-Kâmil fi't-Târih*, 2:46.
- [184]. A. H. Cuma, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, 584.
- [185]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 1084. *Hadis*.
- [186]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/599; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 12/54.
- [187]. İbn Hacer, *İsâbe*, 12285; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 25/142
- [188]. İbn Hacer, *İsâbe*, 7420; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 4465. *Sahabe*.
- [189]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl* 17102. *Hadis*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 21/178; Geniş bilgi için bakınız: *Ashab-ı Suffe*, 128.
- [190]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 8/372.
- [191]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2616. *Sahabe*.
- [192]. Ebû Dâvud, *Cenâiz*, 32; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 8/372; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/73; İbn Hacer, *İsâbe*, 4261.
- [193]. İbn Sad, *Tabakât*: 3/116; İbn Hacer, *İsâbe*, 8005, İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 4929. *Sahabe*; Zehebî, *Siyer*, 6143.

[194]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1:108; A. H. Cuma, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, 46.

[195]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/86; Suyûti, *Tarihi Hulefâ*, 38.

[196]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 2/362; Alûsî, *Ruhu'l-Meânî*, 16/152.

[197]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/78.

[198]. Tirmizî, *Menâkıb*, 16; Suyûti, *Tarihü'l-Hülefa*, 40.

[199]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/303; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 971.

[200]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 3/348; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1433.

[201]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/166.

[202]. Vâkidî, *Megâzî*, 2/708.

[203]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/212.

[204]. Bakara Sûresi, 2:245.

[205]. Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 2/202.

[206]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 5857, 7429; İbn Hacer, *İsâbe*, 9855, 12003, *Sahâbe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/256.

[207]. *Müsned*, 5/95, 3/146.

[208]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3064. *Sahâbe*.

[209]. Suyûti, *Tarihi Hulefâ*, 35.

[210]. Hakim, *Müstedrek*, 3/62; İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/399.

[211]. Buhârî, *Şurut*, 15; Müslim, *Cihad ve Siyer*, 94; *Müsned*, 3/486; İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/316; Vâkidî, *Megâzî*, 2/608.

[212]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 4/253.

[213]. Geniş bilgi için bakınız: 'Ashab-ı Suffe' 348.

[214]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 5045; İbn Hacer, *İsâbe*, 3164. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/465.

[215]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/114.

[216]. Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 5.

[217]. İbn Abdilberr, *İstîab* 3/967; İbn Kesîr, *Sîre*, 1/231.

[218]. Ebû Dâvud, *Tatavvu*, 22; İbn Sad, *Tabakât*.4/313; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ* 8/282; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 6/350.

[219]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/324; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 123. *Sahâbe*.

[220]. *Müsned*, 4/78.

[221]. *Müsned*, 5/221; İbn Hacer, *İsâbe*, 3336. *Sahâbe*.

- [222]. Müslim, *Salât*, 226; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/328.
- [223]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/329.
- [224]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/266.
- [225]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 9/366; Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 6/45.
- [226]. Buhârî, *Fedâilü's-Sahâbe*, 12.
- [227]. Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebir*, 9/29; Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/397.
- [228]. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/485.
- [229]. Vâkidî, *Megâzî*, 2/677.
- [230]. Vâkidî, 1/379.
- [231]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/237.
- [232]. Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 8/610; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/296.
- [233]. Mücâdele Sûresi, 58:22.
- [234]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3:44; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1829. *Sahabe*; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2:542.
- [235]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 7/400; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 624. *Sahabe*.
- [236]. Tevbe Sûresi, 9:22.
- [237]. Mümtetine Sûresi, 60:8.
- [238]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/252; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/138; Ebû Nu'aym, *Marifetü's-Sahâbe*, 5/183.
- [239]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/116; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6822. *Sahabe*.
- [240]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/116; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6822. *Sahabe*.
- [241]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/411; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1407.
- [242]. Bakara Sûresi, 2:221; Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 2/60.
- [243]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 896.
- [244]. Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 12.
- [245]. Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 12; Müslim, *Cihad ve Siyer*, 16.
- [246]. Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 2/119.
- [247]. Tirmizî, *Menâkıb*, 40.
- [248]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/102.
- [249]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/257.

- [250]. Müslim, *Fedâilü's-Sahâbe*, 103; Nesâî, *Cenâiz*, 13.
- [251]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 17/337.
- [252]. Buhârî, *Et'ime*, 35; Müsned, 3/108; İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/429.
- [253]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/278.
- [254]. Buhârî, *Vudu*, 30; Müslim, *İman*, 128.
- [255]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/277; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 7/97.
- [256]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/532; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1904.
- [257]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/226.
- [258]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/235.
- [259]. Vâkidî, 1/406.
- [260]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 7175. *Sahâbe*.
- [261]. Hâkim, *Müstedrek*, 3/155.
- [262]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/186. Bakınız: "Gül'ün Goncası Hz. Fatma".
- [263]. Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 7/290.
- [264]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 25/106-116.
- [265]. Diyar-ı Bekrî, *Hamîs*, 1/324; Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 2/86.
- [266]. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahabe*, 2/849; İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/228; Suyûtî, *Târihü'l-Hulefâ*, 166.
- [267]. İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/482; İbn Kesîr, *Sîre*, 1/368.
- [268]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/316.
- [269]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 1/320.
- [270]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/362; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/553; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1835; İbn Hacer, *İsâbe*, 2899. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/56.
- [271]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/360; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1417; İbn Hacer, *İsâbe*, 2224; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/440. Bakınız: 'Sahabilerin Şehadet Anları'.
- [272]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/250; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 1/153.
- [273]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/414-415; Vâkidî, *Megâzî*, 1/268-273; Zehebî, *Siyer*, 6385; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 1/162.
- [274]. İbn Hacer, *İsâbe*, 11805. *Sahabe*; Bakınız: 'Cennetle Müjdelenen Hanımlar'.
- [275]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/245; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2448; İbn Hacer, *İsâbe*, 3922; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/589; Vâkidî, *Megâzî*,

1/312.

[276]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1899; İbn Hacer, *İsâbe*, 2855. *Sahabe*; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/532.

[277]. Zehebî, *Siyer*, 2222; Vâkidî, *Megâzî*, 1/35.

[278]. Vâkidî, *Megâzî*, 1/48.

[279]. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/458; Vâkidî, *Megâzî*, 1/98.

[280]. Vâkidî, 1/208, 248.

[281]. Vâkidî, 1/248, 316, 334.

[282]. Vâkidî, 2/448.

[283]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2045; Vâkidî, *Megâzî*, 2/510.

[284]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/428.

[285]. İbn Sa'd, 3/423; Zehebî, *Siyerü Alâmu'n-Nübelâ*, 2222.

[286]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/431; İbn Hacer, *İsâbe*, 3205 *Sahabe*.

[287]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/103.

[288]. İbn Hacer, *İsâbe*, 4624. *Sahabe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/105.

[289]. Buhârî, *Megâzi*, 312; Müslim, *İmâret*, 39; Ebû Dâvud, *Cihad*, 87; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/103.

[290]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2889. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/189.

[291]. İbn Hacer, *İsâbe*, 4624; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/190.

[292]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/104.

[293]. İbn Manzûr, 12/106; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2889. *Sahabe*; Zehebî, *Siyerü Alâmu'n-Nübelâ*, 3192.

[294]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/257

[295]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd*, 3/275.

[296]. *Müsned*, 5/415.

[297]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 9/322, Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 9/402.

[298]. İbn Abdilberr, *İstîab*, 4/1740.

[299]. Vâkidî, *Megâzî*, 2/507.

[300]. Dârimî, *Zekat*, 25; *Muvatta*, *Nuzur*, 9; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebir*, 5/22.

[301]. Vâkidî, *Megâzî*, 3/1049.

[302]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6947; Nisâbü'rî, *Şerefü'l-Mustafâ*, 1340.

[303]. Zehebî, *Siyerü Alâmu'n-Nübelâ*, 3314.

- [304]. Kandehevî, *Hayâtü's-Sahabe*, 2/628.
- [305]. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 6/257; el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 37171. Hadis.
- [306]. el-Hindî, 5469. *Hadis*.
- [307]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 19/169.
- [308]. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 70.
- [309]. A. H. Cum'a, *Nisâu Ehli-Beyt*, 85.
- [310]. Buhârî, *Salât*, 109; Müslim, *Cihad*; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, 1/384.
- [311]. Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 4/114; A. H. Cum'a, *Nisâu Ehl-i Beyt*, 557.
- [312]. İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/314-315.
- [313]. Zehebî, *Siyerü A'lâmü'n-Nübelâ'*, 1394; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 28/280.
- [314]. İbn Hacer, *İsâbe*, 9865. *Sahabe*; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, 1/158.
- [315]. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/182; İbn Hacer, *İsabe*, 3/648.
- [316]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/136, 8/264.
- [317]. İbn Hacer, *İsâbe*, 8723. *Sahabe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/156.
- [318]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/156.
- [319]. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 5/145; H. A. Akk, *Uzama*, 2/1029.
- [320]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/236-237; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/432; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/186-191; Vâkidî, *Megâzî*, 2/850.
- [321]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/312.
- [322]. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 1/499.
- [323]. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 17.
- [324]. İbn Hacer, *İsâbe*, 11218. *Sahabe*.
- [325]. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3177. *Sahabe*.
- [326]. Müslim, *Fedâilü Sahabe*, 98; Tirmizî, *Menâkîb*, 60; İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/247.
- [327]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/311.
- [328]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ'*, 4467.
- [329]. A. H. Cuma, *Nisâu Ehli-Beyt*, 89.
- [330]. Müslim, *Fedaâilu's-Sahabe*, 75.
- [331]. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 78.

[332]. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 22/413.

[333]. İbnü'l-Esir, *Üsdü'l Gabe*, 493. *Sahabe*; Geniş bilgi için bakınız: 'Üç Bilal'.

[334]. *Müsned*, 1/20; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/12.

[335]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/302.

[336]. Nisâbü'rî, *Şerefü'l-Mustafâ*, 2066; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 9/360.

[337]. *Müsned*, 4/17; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/336.

[338]. *Müsned*, 3/495; Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 6/13.

[339]. Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/265.

[340]. Buhârî, *Vudu'*, 20.

[341]. *Müsned*, 2/323; Hâkim, *Müstedrek*, 4/129.

[342]. *Müsned*, 7462.

[343]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 29/196.

[344]. Hâkim, *Müstedrek*, 1/418.

[345]. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 1/249.

[346]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1104.

[347]. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/258; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 20/78.

[348]. Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 7/379.

— Tamam. Hediye alabilirsin, dedi...

Bu savaşta Nesîbe Hatun on iki yerinden yara almıştı. Özellikle İbn Kamia'nın vurduğu darbe ile aldığı yara çok derindi. Aldığı yaraların etkisinden bir yıl boyunca kurtulamadı.

— Onun yanına gidip de ki, Allah Resûlü (a.s.m.) senin için: 'Sen Cehennem ehlinden değil bilakis, Cennet ehlindensin.' buyurdu.

— Ey Ebû Bekir! Fazilet ehlinin kıymetini en fazla fazilet ehli bilir, buyurdu.

— Yâ Resûlallah! Bak işte Hatice geliyor. Yine sana yemek getiriyor. Geldiğinde, O'na Rabbi'nden ve benden selâm söyle. Aynı zamanda onu, içinde ne gürültü, ne de yorgunluk olmayan Cennet'te, inciden bir köşkle müjdele.

Ne olursa olsun sahabilerin Efendimizin hoşlanmadığı bir konuda, onu üzecek bir şey yapmayacaklarını anlayan Ebû Süfyan Medine'de hiç bir şey elde edemeyeceğini gördü. Çaresiz ümidini keserek, eli boş bir şekilde Mekke'ye geri döndü.

Allah Resûlü (a.s.m.) bu sözlerden çok memnun kaldı ona hayır dua da bulundu.

— Vallahi hiç kimse konuşmalarımızı duymamıştı. Şehâdet ederim ki sen Allah'ın Resûlüsün! diyerek Müslüman oldu.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bu emrini duyan *Abdullah b. Ömer*, vefat edinceye kadar bir daha asla o kapıdan Mescid-i Nebevî'ye girmede.

— Onları taşı, sen Sefîne-gemisin, buyurdu. Yanımda bulunanlar eşyaları sırtıma kaldırdı. Onları sırtlandım. Yük çok fazla olduğu hâlde onu yüklenince bana hiçte ağır gelmedi. O gün bir, iki, üç, hatta yedi deve yükü bile taşıyabilirdim.”

Bir başkası Efendimizin şairlerinden Uhud'da yaralandığında ilk olarak yanına koşan, uğrunda ölesiye savaşıp on yedi yerinden yaralanan *Ka'b b. Mâlik*'ti.

— Doğru söylüyorsun. Allah hayrını mübarek kılsın! buyurdu.

İbn Arabî bu hadisi anlatırken: “Şimdi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bu hâli bizim günahlarımız için devam etmektedir.” demektedir.

— Allah'ım! Herhâlde bu gelen Hâle b. Huveylid, buyurdu.

— Bunu falanın evine götürün! Çünkü o, Hatice'nin arkadaşıydı, buyururdu.

— Buraya gel! Ben akrabalık bağlarını koparmak için gönderilmedim, buyurdu.

— Ya Resûlallah! Senden ayrı kalmaya dayanamam, diyordu.

— Evet, ben onda gördüğüm güzelliklerden sonra onu asla başkasına tercih edemem! diyerek Efendimizin yanında kalır.

Müslüman olduğumdan beri o kadar feyizli bir namaz kılmamıştım. O namazın günahlarıma kefaret olacağını umuyorum.”

Tabaklarımızı bitirdiğimiz halde, yemek hala hiç eksilmeden öylece duruyordu. Ondan Allah'ın müsaade ettiği kadar yedik.”

“Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittiğimde ashab etrafında toplanmış oturuyorlardı. Saygılarından dolayı büyük bir sessizlik içinde onu dinliyorlardı...”

— Sana müjdeler olsun ey Ka'b! buyurarak fedakârlığının karşılığını alacağına işaret etti.

— Allah'ım sen de onun mülkünü parçala! diye dua etti. Çok geçmeden oğlu imparatoru öldürerek tahta çıktı.

— Belki Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bir şeye ihtiyacı olur, der kapısının önünde oturdum. O'nun abdest suyunu hazırlar, abdest almak istediğinde hemen yanına koşar, abdest için su dökerdim. Bir ihtiyacı olduğunda onu yerine getirmek için koşuştururdum. Gece Allah Resûlü (a.s.m.) namaza kalkar, abdest alıp namaz kılmaya başlar, onun “Semi Allâhu limen hamideh” dediğini duyar, bir süre sonra “el-Hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn” dediğini işitirdim. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kapısından ancak uykum iyice bastırınca, ya da beklemekten gücüm tükenince ayrılırdım.”

Allah Resûlü (a.s.m.) zaman zaman Medinelilerin ziyaretlerine gider, onları onurlandırır. Bu evlerden biri de *Kebşe Hatun*'ün eviydi. Bizzat kendisi o anlardan birini şöyle anlatıyor: “Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) bize geldi. Evde asılı olan kırbamızdan su içti. Allah Resûlü (a.s.m.) gidince hemen kalkıp kırbanın yanına gittim, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) dudaklarının değdiği yeri kesip aldım.”

Hız. Ali gelince Allah Resûlü (a.s.m.) tükürüğünü gözlerine sürerek dua buyurdu. Gözleri hiçbir şey olmamış gibi hemen o anda iyileşiverdi. Allah Resûlü (a.s.m.) sancağı ona verdi...

Mescid-i Harâm'a gelince Süheyl halka bir konuşma yaptı. Hız. Ebû Bekir'in konuşmasından haberi olmadığı hâlde onun sözlerinin aynısını söyleyerek halkı sakinleştirdi.

“Allah sizinle dini uğrunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara adil davranmanızı yasaklamaz. Çünkü Allah adaletli olanları sever.” âyeti inzal oldu. Allah Resûlü (a.s.m.) Esmâ Hatun'a:

— Vallahi ben pek çok kralı ziyaret ettim. Hatta Kayser, Kistrâ ve Necâşi'nin huzurlarına çıktım. Vallahi hiç birinin çevresindekiler, Muhammed'in ashabının Muhammed'e saygı gösterdiği kadar saygı göstermiyordu. O konuştuğu zaman hepsi susuyor saygıdan hiç biri dönüp ona bakmıyor, bir şey emrettiğinde emrini yerine getirmek için yarış yapıyorlar, saçından bir tel düşse onu alıp saklıyorlardı.

— Bana gelseydi, onun için Allah'tan af dilerdim. Şimdi onu öğlece bırakın. Allah (c.c.) onun hakkındaki hükmünü verinceye kadar beklesin, buyurdu. Ancak kendisi sabah akşam beni gözleyerek durumumu kontrol etmeyi ihmal etmedi. Bir hafta on gün yemeden

içmeden, aç susuz direye bağlı kaldım. Nerdeyse gözlerim görmez, kulaklarım duymaz olmuştu.”

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/104.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 4624; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/190.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2889. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/189.

. *Müsned*, 5/415.

. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd*, 3/275.

“İslam’a girmesi için kiminle konuştuysam Kuhâfe’nin oğlu (Hz. Ebû Bekir) dışında herkes ilk başta, bana karşı çıktı, savunmaya geçti. O ne konuştuysam itirazsız kabul ederek o doğrultuda hareket etti.”

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/257

. İbn Manzûr, 12/106; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2889. *Sahabe*; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3192.

. Vâkidî, *Megâzî*, 2/507.

. İbn Abdilberr, *İstîab*, 4/1740.

. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 9/322, Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 9/402.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) duasını duyan müşriklerin kalplerine korku düştü. Ne kadar yanlış bir şey yaptıklarını fark ettiler ama yine de bir başka yerde bir başka şekilde zulüm etmeyi terk etmediler.

“Peygamber, müminlere kendi canlarından daha yakındır.” âyetini kavrayarak Efendimizi canlarından daha azîz görmüşlerdir. Allah Resûlü (a.s.m.) onların bu sevgisini çok önemsemiş, onları taltif ederek müjdelemiştir.

Bütün sahabiler gibi *Ebû Hüreyre* de Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok sever, sevgisini sünnete bağlılığı, ona hizmeti ve hatırasını görünce duyduğu heyecan gibi sevginin her rengi ile her zaman her yerde gösterirdi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) abdest suyunu taşır. Abdest alması için ona su dökerdi. Seferlerde Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yardımcı olur, devesine binmesi için yularını tutardı.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hadisi okunduğunda susup dinlemek vaciptir, derdi.

— Gerek yok, hoşlanmadıkları şeyi onlara duyurdun, diyerek onu taltif ettiler. Bir gün kardeşi Üneys, Ebû Zer'e:

— *Allah Resûlü'nün (a.s.m.) akrabalarını esir tutup onlara hizmet mi ettireceğiz?* diyerek, Efendimizi memnun etmek için bütün esirleri karşılıksız olarak serbest bıraktılar.

- Günü yemek yemeden oruçmuş gibi tamamlasınlar, buyurdu.
- Yâ Muhammed! diye bağıarak bayılıp yere yıkıldı.
- Babana çok şerefli bir mevki kazandırdın, diyerek ona teşekkür etti.

Topladıkları hurmaları bile almadan bahçede bıraktı. Çocuklarının elinden tutup, bahçeyi gönül hoşnutluğu içinde terk etti.

- Endişelenmene gerek yok. Aşağıda olmak, gelip gidenler açısından bizim için daha uygundur, buyurdu. Ebû Eyyûb'un kalbi rahat etmese de çaresiz Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emrine boyun eğdi.

Bu olaydan dolayıdır ki ona *sıddîk* denildi.

- Allah kendi için yaptığın ibadet ve Resûlü'ne olan itaat şevkini artırsın, buyurdu.

Allah Resûlü (a.s.m.) onun hakkında: “Ebû Bekir nefsinin ve malını bana feda etti.” buyurdu.

Hız. Ali'yi tutup Mescid-i Harâm'a götürdüler. Konuşturmak için hırpaladılar. Ancak bunun fayda vermeyeceğini anlayınca Haşîm oğulları ile başları belaya girmemesi için serbest bıraktılar.

Sevilen herkes, kendi gibi sevdiklerinin de sevilmesini ister. Onların sevilmemesinden asla hoşlanmaz. Onları sevmeyeni sevmez. Bu hakikatten dolayıdır ki Allah Resûlü (a.s.m.) sevdiği birçok kişi için “*Onu seven beni sevmiş, ona kızan bana kızmış olur.*” buyurmuştur.

- İcinizden herhangi biri siyah atlar içinde bulunan alnı ve ayakları beyaz olan atı tanımaz mı? Onlar kıyamet günü alınlarında ve abdest azalarında nur olarak gelecekler. Onların önüne geçip onları Havz-ı Kevser'e götüreceğim, buyurdu.

“Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh. Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh” dediğinde, kadın-erkek, çoluk-çocuk herkes evlerinden çıkmış, gözyaşı sel olmuş akıyordu. Bütün Medine ağlıyordu.

Müşrikler, hızlarını alamamışlardı. Onlardan biri, okunu yayına yerleştirerek, Yâsir'in oğlu *Abdullah*'ı vurup oracıkta şehit etti. Cinâyet işleyip kan döktükçe vahşileşiyorlardı. Kana doymayan Ebû Cehil, eşi ve oğlunun ölümleri için feryat edan *Sümeyye Hatun'a* yöneldi. Sümeyye Hatun'un o hâlde iken bile hâlâ Allah ve

Resûlü'nün aşkı ile dopdolu olmasına anlam veremedi. Onun bu sevgisini kendi küçük dünyasının ölçüleri içinde değerlendirerek:

— Babacığım! Ben bunu yalnızca Allah ve Resûlü'nün rızasını kazanmak için yapıyorum, cevabını verdi.

— Olur, diyerek müsaade ettim. Dişi ile halkalardan birini çıkarmak için harekete geçti. Halkayı kuvvetli bir şekilde çekince sırt üstü yere düştü. Halka çıkmıştı ama halka ile birlikte Ebû Ubeyde'nin dişi de çıkmıştı. Yerden kalktı. İkinci halkayı dişi ile tutup çekti. Onu çıkarırken ikinci dişini de kaybetti.”

Pek çok kişi onun hadis rivâyet edeceği zaman Allah Resûlü'nü (a.s.m.) hatırlayıp, ağlamaktan uzun süre hadis rivâyet edemediğini söylerdi. Onlardan biri de Şufeya'dır. Mescid-i Nebevî'ye gittiğinde insanların birinin başında toplandığını gördü. Yanındakilere onun kim olduğunu sorduğunda Ebû Hüreyre olduğunu söylediler. Kalabalığa yaklaştığında onlara hadis rivâyet ettiğini gördü. Ders bitip herkes dağılınca evine gitti. Onu takip eden Şufeya olayın devamını şöyle anlatır:

“Hiç kimseyi Allah Resûlü (a.s.m.) kadar sevmedim. Gözümde ondan daha saygın biri olmadı. *Ona olan saygımdan gözlerimi kaldırıp bakamazdım.* Bu yüzden bana onun nasıl biri olduğunu anlatın deseniz anlatamam. Çünkü hiçbir zaman ona bakamadım.” derdi.

— Vallahi onları benden başka hiç kimse bilmiyordu. Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve şahadet ederim ki sen Allah'ın Resûlüsün, diyerek Müslüman oldu. Kızı onu Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tercih etmişti, şimdi o da karşılaştığı bu mucize karşısında nefsinin, liderliğini İslam'a ve onun Peygamberine tercih ediyordu.

— Ey Mus'ab! Gözlerinin önünde düşmanlar Habîbime saldırırken, sen niçin hiçbir şey yapmadın! Sen elçimi Uhud'da kime emanet edip de geldin, derse ona verecek cevabım yoktur, diye yüzünü kumlara gömdü. Bu utancı yaşamamak için son nefesini verinceye kadar yüzünü kumdan çıkarmadı.

— Eğer o ateşe girselerdi, kıyamete kadar çıkamazlardı. Allah'a isyan edilen şeylerde itaat olmaz. Emre itaat ancak iyilikte olur, buyurarak ölçünün ne olması gerektiğini bildirdi.

— Eğer o zaman söyleseydim Allah Resulü'nün (a.s.m.) sırrını açığa vuran boşboğaz bir kadın gibi davranmış olurdum. Allah Resulü (a.s.m.), önce bana kendisine her yıl Cebrâil'in (a.s.) gelip Kur'ân'ı baştan sona bir kere okuduğunu, bu yıl ise iki kez okuduğunu ve bunun yakalandığı bu hastalık sonucunda öleceğı anlamına geldiğini bildirdi. O zaman ağladım. Sonra ailesinden ilk önce benim kendisine kavuşacağını bildirdi. O zaman da güldüm, dedi.”

— Tamam nikâhlayalım! diyerek Bilâl-i Habeşî'nin kızları ile evlenmesine razı oldular.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/329.

. Müslim, *Salât*, 226; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/328.

. *Müsned*, 5/221; İbn Hacer, *İsâbe*, 3336. *Sahâbe*.

. *Müsned*, 4/78.

. Taberânî, *Mu`cemü'l-Kebir*, 9/29; Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/397.

. Buhârî, *Fedâilü's-Sahâbe*, 12.

Hız. Hatice Efendisine verilen sütün hatırına, cömertliğin kapılarını sonuna kadar açtı. Halîme Hatuna kırk baş koyun ve memleketine rahatça dönebilmesi için bir de deve hediye etti. Onu kapıya kadar uğurlayarak selamete köyüne gönderdi.

Bir seferinde Allah Resûlü'nü (a.s.m.) güldürmek onunla şakalaşmak için, bineğinin kayışını çözdü. Bundan dolayı Allah Resûlü (a.s.m.) bineğinden düşecek gibi oldu.

. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 9/366; Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 6/45.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/266.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/324; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 123. *Sahâbe*.

. Ebû Dâvud, *Tatavvu*, 22; İbn Sad, *Tabakât*.4/313; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ* 8/282; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 6/350.

. İbn Abdilberr, *İstîab* 3/967; İbn Kesîr, *Sîre*, 1/231.

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 4/253.

. Buhârî, *Şurut*, 15; Müslim, *Cihad ve Siyer*, 94; *Müsned*, 3/486; İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/316; Vâkidî, *Megâzî*, 2/608.

. Hakim, *Müstedrek*, 3/62; İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/399.

. Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 5.

- . Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/114.
- . İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 5045; İbn Hacer, *İsâbe*, 3164. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/465.
- . Geniş bilgi için bakınız: 'Ashab-ı Suffe' 348.
- . Suyûti, *Tarihi Hulefâ*, 35.
- . İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3064. *Sahâbe*.
- “Ümmetimden beni en çok sevenler benden sonra gelecek olanlardır. Onlar beni görmeyi, malları ve aileleri olmasından daha çok isterler.”
- . *Müsned*, 5/95, 3/146.
- . İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 5857, 7429; İbn Hacer, *İsâbe*, 9855, 12003, *Sahâbe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/256.
- Nasıl ölür? O bize şahit, bizde diğer insanlara şahit olacaktık. Şimdi bütün insanlara galip gelmeden öldü öyle mi? Hayır O ölmedi. O, İsa b. Meryem (a.s.m.) gibi göğe yükseltildi. Tekrar dönecek. Onu defnetmeyin O ölmedi.
- Allah seni hayra erdirdin! Ey Allah'ım! Beni koruyarak gecelediği gibi, Sende Ebû Eyyûb'u koru! diye dua buyurdu.”
- . Vâkidî, *Megâzî*, 1/411; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1407.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/116; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6822. *Sahabe*.
- . Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 12; Müslim, *Cihad ve Siyer*, 16.
- . Buhârî, *Fedailü's-Sahabe*, 12.
- . Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 896.
- . Bakara Sûresi, 2:221; Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 2/60.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/257.
- . Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/102.
- . Tirmizî, *Menâkıb*, 40.
- Allah Resûlü (a.s.m.) emretti, dedim. Kızla görüştüktan sonra onunla evlendim. Hanım beni çok sevdi, bana çok iyi davrandı.”
- . Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 2/119.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/116; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6822. *Sahabe*.
- Seni duymuyorum, demeye devam etti. Çünkü o an kalbi Allah ve Resûlü'nün aşkı ile coşmuş, perdeler açılmış Cennetteki makamını seyir ile meşguldü. Sevgililer Sultanı ile birlikte Rahmân'ın huzurunda idi âdeta. Şimdi ne Müseyleme'yi duyacak ne de dinleyecek durumda değildi. Allah'ı ve Resûlü'nü yalanlayanı

doğrulama zamanı, hiç ama hiç değildi. Müseyleme onu dilim dilim doğratsa yinede hakkı söylemeye kararlıydı.

. Vâkidî, 1/379.

— Canım sana feda olsun, karnını aç! Allah Resûlü'nden (a.s.m.) gördüğüm gibi seni öpeyim, dedi. Hz. Hasan karnını açınca, Efendimizi gibi göbeğini öptü.”

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3:44; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1829. *Sahabe*; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2:542.

. Mücâdele Sûresi, 58:22.

. Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 8/610; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/296.

— Ey Muhammed! (a.s.m.) Şu ağlayan kişiyi var ya, gözyaşları ile Cehennemde ateşten akan ırmakları söndürdü, dedi.”

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/237.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/252; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/138; Ebû Nu'aym, *Marifetü's-Sahâbe*, 5/183.

— Arpayı biz hallederiz. Ancak koçu, arkadaşlarına kestir. Bizde ekmek pişirelim. Koç kesilip pişirilince, düğün için et ve ekmeğimiz hazır olacak. dedi...

. Mümtetine Sûresi, 60:8.

. Tevbe Sûresi, 9:22.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 7/400; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 624. *Sahabe*.

“Ey iman edenler! Küfrü imana tercih ediyorlarsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) dost edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.” âyetini hatırlayarak Allah ve Resûlü'nün rızasını annesinin rızasına tercih ederek onu evine almak istemedi, hediyelerini de reddetti. Ancak bir taraftan da anne hakkında Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyduklarını hatırlıyordu. Tereddüt edince annesine biraz beklemesini söyleyerek hemen huzur-u saadetlerine çıktı.

. Vâkidî, *Megâzî*, 2/677.

. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/485.

— Ey Attâb! Seni niçin vali yaptım biliyor musun? Eğer onlar içinde senden daha hayırlı biri olduğunu bilseydim Allah'ın ev halkına seni değil, onu vali yapardım, buyurdu.

Efendimiz savaşa gittiğinde Sa'd b. Ubâde gibi sahabilerle hep yanında durup onu korumaya alırdı. Ona karşı en küçük tehdit

sezdikleri an Efendimizi korumak için harekete geçen Sa'd b. Ubâde, Usayd b. Hudayr gibi Ensârın ileri gelenleri ile kapısında nöbet tutardı. Müşriklerin Uhud savaşı için yola çıktığı haberi gelince de böyle yaptı, günlerce uykusuz kalarak Efendimizin kapısında nöbet tuttu.

. Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 7/290.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/186. Bakınız: "Gül'ün Goncası Hz. Fatma".

. Hâkim, *Müstedrek*, 3/155.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 7175. *Sahâbe*.

. İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/482; İbn Kesîr, *Sîre*, 1/368.

. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahabe*, 2/849; İbn Sa'd, *Tabakât*, 1/228; Suyûti, *Târihü'l-Hulefâ*, 166.

. Diyar-ı Bekrî, *Hamîs*, 1/324; Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 2/86.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bir hadisini duydum, sen yahut ben ölmeden onu öğrenmek istedim, diyerek hadisi ona sordum."

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 25/106-116.

. İbn Abdilberr, *İstîab*, 1/320.

— Ey Fâtıma! Allah adına yemin ederim ki, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) senden daha fazla sevdiği birini görmedim. Vallahi babanın vefatından sonra dünyada senden daha fazla sevdiğim biri yoktur, dedi.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/316.

— Evet öyle oldu, dedim.

"Allah Resûlü'nü (a.s.m.) anan ya da yanında anılan her mümin huşu içinde olmalı ve ona saygı duymalıdır. Bir şeyle meşgul olmadan sessizce hadisini dinlemeli, huzurundaymış gibi davranmalıdır."

— Çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) onun babasını senin babandan, onu senden daha çok seviyordu. *Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevgisini kendi sevgime tercih ettim*, dedi.

— Allah Resûlü (a.s.m.) öldürüldüyse, Allah haydır, ölümsüzdür. Haydi, Muhammed'in (a.s.m.) savaştığı dava için sizde savaşsan! diyerek, öldürülünceye kadar savaştı.

. Buhârî, *Et'ime*, 35; Müsned, 3/108; İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/429.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 17/337.

. Müslim, *Fedâilü's-Sahâbe*, 103; Nesâî, *Cenâiz*, 13.
. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/532; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1904.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/277; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 7/97.

. Buhârî, *Vudu*, 30; Müslim, *İman*, 128.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/278.

— Yâ Resûlallah! Bizim üst katta senin alt katta bulunmana gönlüm bir türlü razı olmuyor, dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) onun gönlünün en derinlerinden gelen bu samimi isteğini kırmayarak, yukarıdaki odaya taşındı.”

. Vâkidî, 1/406.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/235.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/226.

— Şimdi vah etme zamanı değil! Şimdi sevinme, bayram etme zamanıdır. Yarın Sevgililer Sevgilisi Muhammed'e (a.s.m.) ve onun sahabilerine kavuşacağım, sözleri ile ölüm acısını vuslat balı ile karıştırıp sevgi ile yoğurup yudumladı.

. Vâkidî, 1/248, 316, 334.

. Vâkidî, 1/208, 248.

. İbn Sa'd, 3/423; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 2222.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/428.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2045; Vâkidî, *Megâzî*, 2/510.

. Vâkidî, 2/448.

. Buhârî, *Megâzi*, 312; Müslim, *İmâret*, 39; Ebû Dâvud, *Cihad*, 87; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/103.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 4624. *Sahabe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/105.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 12/103.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/431; İbn Hacer, *İsâbe*, 3205 *Sahabe*.

— Ben onun Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şehâdet ederim. Biz Allah'ın emrine muhalefet edemeyiz. Allah onu yardımsız bırakmaz, diyerek *sıddîk* olduğunu bir kez daha gösterdi.

— Üçte biri yeterli, buyurdu.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/362; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/553; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1835; İbn Hacer, *İsâbe*, 2899. *Sahabe*; İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/56.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 11805. *Sahabe*; Bakınız: 'Cennetle Müjdelenen Hanımlar'.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/414-415; Vâkidî, *Megâzî*, 1/268-273; Zehebî, *Siyer*, 6385; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 1/162.

— Her Müslümanın Abdullah b. Huzâfe'yi öpmesi gerekir. İşte ilk olarak ben öpüyorum, diyerek onu kutladı.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/250; Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 1/153.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/360; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1417; İbn Hacer, *İsâbe*, 2224; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/440. Bakınız: '*Sahabilerin Şehadet Anları*'.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/48.

. Zehebî, *Siyer*, 2222; Vâkidî, *Megâzî*, 1/35.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 1899; İbn Hacer, *İsâbe*, 2855. *Sahabe*; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/532.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/245; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2448; İbn Hacer, *İsâbe*, 3922; İbn Abdilberr, *İstîab*, 2/589; Vâkidî, *Megâzî*, 1/312.

. İbn Kesîr, *Sîre*, 1/458; Vâkidî, *Megâzî*, 1/98.

— Allah'ım! Ensâra ve Ensârın çocuklarına rahmet et! diye dua buyurdu.

— Ey aslan! Ben, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) Muâz'a gönderdiği elçiyim. Muâz'dan aldığım cevap mektubunu geri götürüyorum. Sefîne'nin sözü bitince aslan yerinden kalktı, bir iki kere kükredi, sonra da gözden kayboldu. Sefîne Medine'ye gelince yaşadıklarını Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tek tek anlattı.

— Mekke'ye gidersen dikkatli ol. Onlar Müslümanlara kötü davranıyorlar, yeni din ile ilgilenenlere saldırıyorlar.

Bu âyetin inzalinden sonra Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve diğer sahabiler Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanında konuşurken ancak sesleri duyulabilecek şekilde kısık sesle konuşmaya başladılar.

Allah Resûlü (a.s.m.) tedavisini yakından izlemek, sık sık ziyaret edebilmek için Mescid-i Nebevî'de bir çadır kurdurdu, Sa'd b. Muâz'ı burada tedavi altına aldırttı...

"Kim Allah'a güzel bir borç verirse, Allah ona bunun karşılığını kat kat verir." âyeti nazil olunca Ebû Dahdah, vakit kaybetmeden Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına koştu:

— Vallahi bizi rezil ettin! dedi.

Ümmü Eymen Annemizin yüreğinin derinlerinden gelen bu sözler Hz. Ebû Bekir ve Ömer'i çok etkiledi. Onlar da Annemizle birlikte hasret gözyaşları döktüler.

— Doğru söylüyorsun, ey Ebû Bekir! buyurarak onu onayladı. Hz. Ömer ve diğer sahabiler de tıpkı Hz. Ebû Bekir gibi En Sevgiliyi kendilerine tercih etmişlerdi.

— *Senin yaptığına kimin gücü yeter, ey Ümmü Ümâre!* buyurarak ne kadar büyük fedakârlık yaptığına işaret etti.

— Sana bir soru sormak için gelmiştim... diye söze devam etti.”

Âlimler, Annemizin verdiği bu cevaba hayran kalmışlar, onun daha o günlerde Allah celle alânın Selâm sıfatını bilmesini ve bu sıfatın O'ndan olduğunu idrak etmesini Annemizinengin bir anlayışa sahip oluşunun işareti saymışlardır.

— Onları kesmeyeceğim, çünkü Efendimiz onları tutarak, çekerd, derdi.”

— Tebârekte yâ zel celâlî ve'l-ikrâm, diyordu.

— Vallahi ben onun vefatından önce ölmek istemiyordum. Ondan sonra yaşamak, sağlığında onu tasdik ettiğim gibi vefatından sonra da tasdik etmeyi arzuluyordum, dedi.

— Ben iyiyim, sancılarım geçti, haydi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına git! diyerek onu Medine'ye gönderdi...

— Ben Muhammed'in sahabilerinin onu sevdiği gibi çok sevilen başka bir insan görmedim, sözleriyle ifade etti.

— Allah günahlarını bağışlasın, diye dua buyurdu.”

— Bize Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sevdiği yemekten yap diye rica ederlerdi.

— Biri Sa'd'ın toprağından bir avuç toprak alıp gitmişti. Toprak sonraları bile mis gibi kokuyordu, demektedir.

— Ben ve malım sana feda olsun yâ Resûlallah! diyerek mahcup bir eda ile sevgisini sundu Efendimize.

— Cennette Ebû Dahdah için dikilmiş nice ağaçlar vardır, buyurdu.

— Ey Ensâr! Allah sizi hayırla mükâfatlandırır! Ey Allah'ım! Sen Abdullah b. Amr b. Harâm'ı ve Sa'd b. Ubâde'yi hayırla mükâfatlandır, diye dua buyurdu.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/166.

. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 3/348; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1433.

— Doğru söylüyorsunuz, ancak kalbimi meşgul etmeye başladı. Kalbimin Allah'tan başka bir şeyle meşgul olması hoşuma gitmiyor, sözleriyle cevapladı.

. Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 2/202.

. Bakara Sûresi, 2:245.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/212.

. Vâkidî, *Megâzî*, 2/708.

— Esselâmu aleyke yâ Resûlallah! Esselâmu aleyke ya Ebû Bekir! Esselâmu aleyke ey babacığım! diyerek onları ziyaret ederdi. Seferden döndüğünde evine gitmeden önce mescide, sonra Efendimizin kabrinin yanına giderdi.

— Onu bana yaklaştıran, buyurdu. Sahabiler koşup Ziyad b. Seken'i yavaşça yaklaştırdılar Allah'ın Habîbi'nin yanına. Allah'ın Habîbi, Ziyad'ın başını ayağının üzerine koydu. Ayağını ona yastık yaptı. Son nefesini veriyordu. Rabbinin cemalini, Habîbinin kucağında seyrediyordu. Sevgili'nin kucağında Rabbine koştu, Sevgili'nin yoluna canını feda ederek.

Medine'nin en güzel evlerine sahip olan *Numan b. Hârise* tüm evlerini Allah Resûlü'ne (a.s.m.) birer birer hediye etti.

— Yüzleri kara olsun! diye dua ederek, yerden aldığı toprağı onlara doğru serpti. Sonra yanlarından geçerek, her zamanki gibi Kâbe'de namaz kıldı. Aralarında sözleşen müşrikler, ya onu görmediler, ya da ona bir şey yapmaya cesaret edemediler.

— Sana Allah Resûlü'nden (a.s.m.) duyup kavradığım bir hadis anlatacağım, dedi. Ancak bu kez daha fazla titreyip, yüzüstü yere kapandı. Uzun süre baygın kaldı. Ayılınca bana kıyametle ilgili uzunca bir hadis rivâyet etti.

— Evet, biraz önce akrep beni on altı kez ısırды, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hadisine saygıdan dolayı ısırıkların acısına sabrettim” sözleri ile cevapladı.

Berâ b. Âzib Efendimize olan saygısını anlatırken şöyle der: “Allah Resûlü'ne (a.s.m.) bir soru sormak istiyordum. Ona olan saygımdan soruyu tam iki yıl erteledim.”

— Sen güzelliğinden dolayı Muhammed’e âşık olduğun için Müslüman oldun, diye bağırıyor, küçüldükçe küçülüyordu. Sümeyye Hatun’un ona aldırmadan Allah ve Resûlü’nün aşkını haykırmaya devam etmesi Ebû Cehil’i çileden çıkardı. Yaşlı ve ölmek üzere olmasına aldırmadan bir bacağını bir deveye diğer bacağını diğer deveye bağladı. Develerin biri bir tarafa diğeri başka bir tarafa giderek Sümeyye Hatun’u parçalamasını bile beklemeden, mızrağını annemizin mübarek karnına sapladı. Karnını boydan boya yırtıp, parçalayarak oracıkta şehit etti.

— Eğer bana Allah Rasûlü’ne (a.s.m.) hizmet etmeyi şart koşmasaydın, ben yine de O ya da ben vefat edinceye kadar O’na hizmet edecektim, dedim. Sözümü tuttum, vefat edinceye kadar Allah Rasûlü’ne (a.s.m.) hizmet ettim.”

— Git anneni içeri al onunla irtibatını devam ettir, buyurdu.

— Ey Ali, Ey Enes! Onun üzerine nasıl toprak saçabildiniz? Gönlünüz onun üzerini örtmeye nasıl razı oldu? diye feryadı figan ediyordu.

— Allah’ım! Sana kavuştuğunda, o Seni Sen de onu gülerek karşıla! (Sen ondan o da Senden razı olsun!) diye dua buyurdu.

Hz. Ali hiç tereddüt etmeden, ölümü hiç düşünmeden Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yatağına yattı. Etrafındaki suikastçilere aldırmadan yatarken En Sevgili’nin emrettiği gibi onun her zaman üzerine örttüğü Hadramî abasına büründü.

Tuvalate gideceği yahut namaz kılacağı zaman eşi ya da kızı Lübâbe gelip, bağlarını çözüyor, işi bitince tekrar direye bağlıyordu. Büyük bir sıkıntı çekmesine rağmen eşsiz bir sabır gösteren Ebû Lübâbe, Allah’ın hakkında vereceği hükmü bekliyordu. Ümitliydi, çünkü bu olaydan önce bir rüya görmüş, o rüyayı Hz. Ebû Bekir’e anlatmış, o da rüyasını dili yüzünden bir sıkıntı çekeceğini ancak bir süre sonra bu sıkıntıdan kurtulacağı şeklinde yormuştu.

Onların bu sözlerini yerinde bularak, Allah Resulüne (a.s.m.) daha önce değil, hastalarımız vefat ettikten sonra haber vermeye başladık. Allah Resûlü (a.s.m.) gelip cenazemizin namazını kıldırarak onun için af dilerdi. Bazen namazdan sonra yanımızdan ayrılır, bazen cenaze defnedilinceye kadar beklerdi. Daha sonraları onu rahat ettirmek için cenazelerimizi evinin önüne götürdük. Allah Resûlü

(a.s.m.) burada namazlarını kıldirmaya başladı. Namazların kılındığı bu yere musalla dendi. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatından sonra da cenazeler burada kılındı.”

— Ebû Ubeyde b. Cerrah, demişti.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hanımları ona olan sevgilerinden Efendimize en yakın zamanda kavuşacak hanımı tespit için durmadan boylarını ölçerlerdi. Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün eşlerine: “İçinizden bana en çabuk kavuşacak olanınız, eli en uzun olanınızdır.” buyurdu.

— Düşündüm de eğer putta bir güç olsaydı, yaptıklarına müsaade etmezdi. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun Resûlü'dür, diyerek Müslüman oldu. İslam ile şereflendikten sonra Efendimizin çevresinden hiç ayrılmadı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok seven Ka'b b. Ucre bir gün Efendimizin yanına gittiğinde onu solgun görünce aklı başından gitti. Bizzat kendisi bu anı şöyle anlatmaktadır: “Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gittiğimde beti-benzi solmuş, bitkin bir hâldeydi. Endişelendim:

— Yazık sana! İyice arayıp onu mutlaka bul! O benim için Hasan ve Hüseyin kadar değerlidir, dedi.

— Ağlama ey kızım! Allah senin babana ulvî bir görev verdi. İnsanlar istese de istemese de İslam bütün yeryüzüne yayılacaktır. Benim görevim bunun için çalışmaktır, buyurdu.

— Kardeşim, oğlum Hallâd ve eşim Amr b. Cemuh...

Bazen insan çok zor bir imtihandan geçer. Sevdikleri arasında seçim yapmak durumunda kalır. Sahabe-i Kiram da bu zorlu imtihandan geçti. Kimi daha çok sevdiğini, kimi En Sevgili için sevdiğinden vazgeçmek durumunda kaldı. Sahabe efendilerimiz her defasında tercihlerini Allah ve Resûlü'ne yönelik yaptılar. Onların bu hâlini anlatan Allah (c.c.) şöyle buyurur: “Allah'a ve ahiret gününe inan bir toplumun babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa Allah ve Resûlü'ne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin...”

— Bu tarafa gel ey Abdullah b. Mes'ud! buyurdu.

— Razı olduk yâ Resûlallah! dedi.

— Allah (c.c.) buna karşılık sana Cenneti verecektir.

— Ona dokunmayın, onun kendine has hâlleri vardır. O Allah ve Resûlü'nü seviyor, buyururdu.

Bize istediğin sorumluluğu yükle! Mallarımızdan dilediğin kadar al! Bil ki senin aldıkların bize bıraktıklarından bizce daha değerlidir. Düşmanla karşılaşmaktan asla çekinmeyiz. Onlar karşısında sabreder, inşallah gözünü aydın ederiz.

— Allah Resûlü (a.s.m.) köle ve hizmetliler hakkında “Onlara yediğinizden yedin, giydiğinizden giydirin.” buyurdu. *Ahirette sevabımı köleme vermektense, Dünya’da malımı vermeyi tercih ederim*, dedi.

Allah Resûlü (a.s.m.) bundan hoşlanarak ona hayır duada bulundu. Nebvî terbiyeden geçen *Hz. Fâtıma*, küçüklükten itibaren babasına düşkündü. Onu bir evladın babasını sevmesinden çok öte bir sevgiyle severdi. Annesinin vefatı ile babasına olan bu düşkünlüğü daha da arttı. Bundan sonra babasını gölge gibi takip etmeye, onu korumaya sıkıntılı anlarında teselli etmeye çalıştı. Babasına olan bu aşırı sevgi ve düşkünlüğü vefat edinceye kadar hiç eksik olmadı. Onun bu hâlini gören sahabiler ona *babasının annesi* lakabını verdiler.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) aşkı ile yanan *Enes b. Mâlik* bu aşkı öğrencilerine aktararak, Basra Zühd ve Tasavvuf Okulunun ilk tohumlarını atmıştı. Bu tohumlar meyve verdiğinde Basra kenti zühd ile meşhur oldu. Siyasî çalkantıların en çok yaşandığı bir yerde talebelerini karışıklıklardan uzak tutarak, Basra’da mânâ rüzgârı estiren Enes b. Mâlik: “Rüyamda Habîbimi görmediğim hiç bir gece yoktur.” der ağlardı.

. Ebû Dâvud, *Menâsik*, 96; *Müsned*, 2/627; Beyhakî, *Sünen*, 5/245.

. A. H. Cum’a, *Ulemâu’s-Sahâbe*, 355.

— Sizinle aldanarak, boş bir gurura kapıldık, sözleriyle pişmanlığını dile getiriyordu.

. Kâdî İyâz, 2/274.

. Belâzurî, *Ensâbu’l-Eşrâf*, 1/599; Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 12/54.

“Sizden birinizin arzu ve istekleri bana inen vahye uygun olamadıkça kâmil mümin olamaz.”

. el-Hindî, *Kenzü’l-Ummâl*, 1084. *Hadis*.

. A. H. Cuma, *Nisâu Ehli’l-Beyt*, 584.

- . Taberî, *Tarih*, 308; İbnü'l-Esîr, *El-Kâmil fi't-Târih*, 2:46.
- . el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl* 17102. *Hadis*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 21/178; Geniş bilgi için bakınız: *Ashab-ı Suffe*, 128.
- . İbn Hacer, *İsâbe*, 7420; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 4465. *Sahabe*.
- . İbn Hacer, *İsâbe*, 12285; Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 25/142
- Allah Resûlü'nün (a.s.m.) “Bundan sonra evlerinizden dışarı çıkmanız kısıtlanacaktır.” sözünü duyduktan sonra bir daha her hangi bir bineğe binip bir yere gitmeyiz, dediler.
- Ey insanlar! Allah bir dirhemle aç bir mideyi doyurur. Bakın Allah Resûlü (a.s.m.) bana her gün için bir dirhem verdi, onunla yetiniyorum, kimseye ihtiyacım yok, derdi.
- İsmimi söylemem, çünkü Allah Resûlü (a.s.m.) bana Sefîne ismini verdi. Yalnızca O'nun verdiği isimle anılmak isterim, derdi. Kendisine:
- Efendimize sürekli hizmet eden gençler arasında Hârise'nin çocukları Esmâ ve Hind kardeşler de vardı. Esmâ, kardeşi ve Enes b. Mâlik bir an olsun Allah Rasûlü'nün (a.s.m.) kapısından ayrılmazlar, ona hizmet için beklerlerdi. Ebû Hüreyre Allah Rasûlü'ne (a.s.m.) hizmet eden, kapısından hiç ayrılmayan Hârise'nin iki oğlu Hind ve Esmâ'yı Efendimizin köleleri olduğunu sanmıştı.
- . İbn Cevzî, *Sıfatü's-Safve*, 208.
- . Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/305; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3314.
- . İbn Sa'd, 4/168.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/156.
- . İbn Hacer, *İsâbe*, 4836. *Sahâbe*; Kal'aci, *Fıkhı Abdullah b. Ömer*, 52.
- . İbn Manzûr *Muhtasar*, 1/168.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/274.
- . *Müsned*, 5/235.
- . Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 25/118; İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/432.
- . İbn Sa'd, 7/20.
- Vah Nebîler! Vah asfiya! Vah dostlar! diye hasretle inliyordu.
- Esselâmü aleyke Ya Resûlallah, dediğini duyardı. Sağına, soluna ve arkasına dönüp bakınır, ancak taş ve ağaçlar dışında

hiçbir şey göremezdi. Bu durum Cebrâil (a.s.) vahiy getirinceye kadar uzun bir süre böylece devam etti.

— Şemmas'ın yaptığına karşılık Cennetten başka bir şey bulamadım, buyurdu.

. İbn Sad, *Tabakât*: 3/116; İbn Hacer, *İsâbe*, 8005, İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 4929. *Sahabe*; Zehebî, *Siyer*, 6143.

. Ebû Dâvud, *Cenâiz*, 32; Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 8/372; İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/73; İbn Hacer, *İsâbe*, 4261.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 2616. *Sahabe*.

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 8/372.

. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/78.

. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 2/362; Alûsî, *Ruhu'l-Meânî*, 16/152.

. Ahmet b. Hanbel, *Fedâilu's-Sahâbe*, 1/86; Suyûti, *Tarihi Hulefâ*, 38.

. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1:108; A. H. Cuma, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, 46.

. Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/303; Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 971.

. Tirmizî, *Menâkıb*, 16; Suyûti, *Tarihü'l-Hülefa*, 40.

— Sen sevdiğinle berabersin, buyurdu.

— Öğleyse Medine'den ayrılmayayım. Namazım burada kılınsın, diyerek ölüme hazırlanmaya başladı.

— Ya Âişe onu sev, çünkü ben de onu seviyorum, buyurdu.

“Ben müminlere kendilerinden daha fazla yakınım. Dünya ve ahirette velisiyim, bir borç bırakırlarsa bana gelin ben onların mevlasıyım,” buyurmaktadır.

— İnsanların bana en yakın olanı, nerede olursa olsun takva sahibi olanlardır, buyurarak onu teselli etti.

— Vallahi! Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yakınlarını ziyaret etmeyi kendi yakınlarıma tercih ederim, dediğini rivâyet etmektedir.

— Ey Talha bizim dinimizde akraba bağlarını kesmek yoktur. Sana bu şekilde söylememin nedeni, dininde herhangi bir şüphe kalmaması içindi, buyurdu.”

— Allah için vereceğim hükümde, hiç kimsenin kınamasından çekinmem, diyerek, adil bir hüküm verdi.

Pek çok sahabe, Efendimizin vefatını ilk duyuşta kabullenmekte çok zorlandı. Bunlardan biri de o sırada Mekke valisi olan *Attâb b. Esîd* idi. Mekke Fethinde Bilâl-i Habeşî Kâbe'ye çıkıp ezan okuyunca Mekkeliler bundan çok rahatsız olmuş, bu rahatsızlık Attâb gibi birçok kişinin İslam ile şereflenmesine vesile olmuştu. O sırada Mekke'nin ileri gelenlerinden üç arkadaşı ile Kâbe'nin avlusunda oturan Attâb ezanı duyunca:

— Başına bir sıkıntı gelmesinden, seni üzecek bir şeyle karşılaşmandan korktum.”

Abdullah b. Ömer Allah Resûlü'nün (a.s.m.) giydiği nalınlara benzer nalınlar giyer, onu Efendimiz gibi sarıya boyardı.

“Allah Resûlü (a.s.m.) annem Ümmü Süleym'in evine geldiğinde asılı kırbanın yanına giderek ondan su içti. O gittikten sonra annem hatıra olarak saklamak için hemen kırbadan Allah Resûlü'nün (a.s.m.) dudaklarının değdiği yeri kesip aldı.” Efendimiz Medine'nin kenarında, merkeze beş kilometre uzaklıkta olan Kubâ'ya gittiğinde genelde Enes b. Mâlik'in evlerine uğradı. Efendimizin yorgun olduğunu düşünen Ümmü Süleym ona hemen yatacak bir yer hazırlar, Allah Resûlü (a.s.m.) kaylule uykusuna yatar, istirahat buyururdu.

— Onu mallarımızdan, çocuklarımızdan, annelerimizden, babalarımızdan, susayanın soğuk suyu sevdiğinden daha çok severdik, derdi.

— *Yalan söylüyorsun! Resûlallah ölmedi.* Münafıkların öldürülmesini emretmedikçe de ölmez. Sen fitne çıkarmaya heveslenen birisin.

— Beni öldürmeyip sana iman edinceye kadar sağ bırakan Allah'a hamdolsun. Buas savaşında şu gencin babası Sâbit b. Dahhak ile savaştım, ölen o oldu, dedi.

Hârise b. Numan'ın Mescid-i Nebevî'nin yakınında ve etrafında birçok evi vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) her evlendiğinde, Hârise b. Numan evini boşaltır, Efendimiz eşini oraya yerleşirdi. Bütün evlerini bu şekilde Allah Resûlü (a.s.m.) ve eşlerine verdi.

— Ben onun sevgisi ile nasiplendim, buyurdu.”

Onun bu sözlerini kendine rehber yapan Nudayr b. Hârise, kendini cihada adadı. Cepheden cepheye koştu sonunda hicretin 15. yılında

Hız. Ömer zamanında Yermük Savaşı'nda şehit olarak Canan'a vasil oldu.

— Vallahi Yâ Resûlallah! Ben eti çiğnemeye başlayınca koyunun zehirlenmiş olduğunu anladım. Ama senin yediğın eti yuttuğunu sanarak ağızımdaki eti yutmayıp dışarı atmayı uygun bulmadım. Kendimi sana tercih etmekten hayâ ettim. Senin yutup zehirleneceğın şeyi zehirlenmemek için ağızımdan atmayı sana isyan olarak düşündüm, sözleri ile Sevgiliyi kendine tercih konusunda tarihe altın harflerle yazılacak notlar düştü. Daha yerinden kalkmadan yüzü önce bembeyaz oldu, sonra morardı. Sonra da ruhunu Rabbine teslim ederek şehit oldu.

— Ey Abbas! Müslüman ol! Allah'a yemin ederim ki senin Müslüman olmana babam Hattab'ın Müslüman olmasından daha fazla sevinirim. Zira Allah Resûlü (a.s.m.) senin Müslüman olmanı daha fazla isterdi.

. Buhârî, *Vudu'*, 20.

— Onu lanetlemeyin! O Allah ve Resûlü'nü seviyor, buyurdu.

. Hâkim, *Müstedrek*, 1/418.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 29/196.

. *Müsned*, 7462.

. *Müsned*, 2/323; Hâkim, *Müstedrek*, 4/129.

. Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 7/379.

. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 1/258; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 20/78.

. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1104.

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 1/249.

. Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/265.

. *Müsned*, 3/495; Kurtubî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, 6/13.

Allah Resûlü'ne (a.s.m.) hediye edilen cariye Hız. Mariye de, Medine'ye gelince Hârise b. Numan'ın evine indi.

. İbnü'l-Esir, *Üsdü'l Gabe*, 493. *Sahabe*; Geniş bilgi için bakınız: 'Üç Bilal'.

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebîr*, 22/413.

Bunun üzerine: "Kim Allah ve Resûlüne itaat ederse, işte onlar, Allah'ın kendilerinde lütuflarda bulunduğu peygamberler, siddıklar ve

salih kişilerle beraberdir. Onlar ne güzel arkadaşlardır.” âyeti nazil oldu. Âyeti duyan Sevbân Efendimiz dünyalar onun olmuş gibi sevindi.

“Allah Resulü’nün (a.s.m.) vefatından sonra Fâtıma’nın güldüğünü görmedim.”

. Müslim, *Fedâilu’s-Sahabe*, 78.

. Müslim, *Fedaâilu’s-Sahabe*, 75.

. *Müsned*, 4/17; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 7/336.

. Nisâbûrî, *Şerefü’l-Mustafâ*, 2066; Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 9/360.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2/302.

. *Müsned*, 1/20; İbn Sa’d, *Tabakât*, 4/12.

. A. H. Cuma, *Nisâu Ehli-Beyt*, 89.

. Zehebî, *Siyerü Alâmü’n-Nübelâ*, 4467.

. İbn Sa’d, *Tabakât*, 2/311.

— Allah da hoşlanmadığın şeyleri senden kaldırsın, diye dua buyurdu.”

— Ağlama ey Ümmü Eymen! Lütfedip beni gönderen Allah’a yemin ederim ki onu kendimden evlendirmedim. Allah celle alâ’nın emri ile evlendirdim. Bizden önce bu evliliğe âlemlerin Rabbi olan Allah razı oldu. Fatîma, Ali ile evlenince, Allah celle alâ mukarreb meleklerine arşı kuşatmalarını emretti. Görevlilere düğün hazırlıklarının yapılmasını emretti. Huri Aynlara da arşı süslemelerini buyurdu. Fâtıma’nın nikâhını Allah kıydı. Melekler de buna şahit oldu. Evliler üzerine beyaz inciler, kırmızı yakutlar, yeşil zebercedler ve mercanlar serpildi, buyurdu.

“Vallahi, Senin hiçbir zaman yalan söylediğini görmedim. Sen emanete son derece riâyet eder, akrabalarını gözetirsin, güzel ahlâk sahibisin. Elbette peygamber olmaya layık birisin. Uzat elini sana biat edeyim. Ben şahadet ederim ki Allah’tan başka İlâh yoktur. Sen de Allah’ın Resûlüsün,” diyerek hemen Müslüman oldu.

. Kurtubî, *Ahkâmü’l-Kur’ân*, 7/434.

— Bazı münafıklar Allah Resûlü’nün (a.s.m.) öldüğünü iddia ediyorlar. Hayır, O ölmedi. Musa b. İmran (a.s.) gibi bir süreliğine Rabbinin huzuruna gitti. Musa (a.s.) da 40 gün kavminin yanından ayrılmış, onun için de ‘Öldü’ demişlerdi. Ama o, daha sonra dönmüştü. Vallahi Musa (a.s.) gibi Allah Resûlü (a.s.m.) de geri

dönecek, ‘Resûlallah öldü!’ diyen münafıkların ellerini ayaklarını kestirecek.

— Allah aşkına şimdi benim sırtıma çık oluğu Allah Resûlü’nün (a.s.m.) koyduğu yere koy! dedi. Babam oluğu yerleştirtinceye kadar onun sırtında kaldı.

. Buhârî, *Tefsir*, 33/1; İbn Kesîr, *Tefsir*, 6/381.

. Ahzâb Sûresi, 33:6.

— Yâ Resûlallah! Bu benim oğlum Enescik’tir. O henüz ergenlik çağına girmese de yazmasını bilir. Zeki ve zarif bir çocuktur. Onu size hizmet etmesi için getirdim. Ona dua buyrun, diyerek Enes b. Mâlik’i Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hizmetine adadı.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hayatta olması onu anlatılmaz bir şekilde sevindirmişti. Birlikte gittikleri hanımlarla yaralıları su taşımaya ve onların yaralarını sarmaya başladılar.

— Ey Ka’b! Müjde, diye bana sesleniyordu. Bizi rahatlatacak bir şey olduğunu anladım. Hemen secdeye kapandım.”

Sahabiler besmele çekerek yediler. Her biri iyice doyduktan sonra dışarı çıktı. Son on kişi de yemeklerini yiyip bitirince, kalan yemekten Allah Resûlü (a.s.m.) Ehl-i Beyt ve komşularına da yemek gönderdi. Geride yine de yemek kalmıştı.

— Hayır dedeciğim, o bize pek çok hayır bırakarak gitti, sözleriyle dedesine üstü kapalı bir şekilde babasının paraları götürmediğini ima ederken insanlığa da verdikleri karşısında kazandıklarının çok daha hayır olduğunu anlatıyordu.

. Buhârî, *Şurut*, 18; Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/287.

. Buhârî, *Tefsirü’l Kur’an*, 49/1; Tirmizî, *Tefsir*, 49/1; Muhibbü’t-Taberî, *Riyâdü’n-Nadre*, 1/358.

. Hucurât Sûresi, 49:1-2.

. Buhârî, *Salât*, 83.

Ümeyye’nin müdahalesi ile Ebû Cehil tartışmayı büyütmeden evine gitti.

. Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 11/439.

. Ebû Dâvud, *Tıb*, 1; *Müsned*, 4/278.

. Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 11/437

. Necm Sûresi, 53:17.

. Kâdî İyâz, 2/291.

— Onlar benim özüm, canımdan bir parçadır. Kalbim hep onlarla birlikte. Onlara olan aşkım arttıkça arttı. Rabbim bir an önce ruhumu alarak beni onlara kavuştur! diye dua ederdi.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/287-292.

— Selamı yay, yemek yedir, akrabalarını ziyaret et, gece insanlar uyurken kalkıp namaz kıl! Böyle yaparsan selamete Cennete gidersin, buyurdu. Umeyr b. İshak anlatıyor: “Medine caddelerinde Hz. Hasan ile birlikte yürüyordum. Yolda Ebû Hüreyre ile karşılaştık. Hz. Hasan’ı görünce ona:

“Annem Ümmü Süleym bir miktar taze hurmayı bir sepete koyarak Allah Resûlü’ne (a.s.m.) götürmemi istedi. Efendimizin evine gittiğimde onu evde bulamadım. Bana bir terzinin yemek yapıp, Efendimizi davet ettiğini söylediler. Oraya gittiğimde Allah Resûlü (a.s.m.) için etli tirit ve kabak pişirmişlerdi. Yemekle birlikte bir miktar arpa ekmeği getirdiler. Allah Resûlü (a.s.m.) yemeğe beni de çağırdı. Yemek yerken O’nun kabak yemeği tercih ettiğini fark ettim, kabağı Efendimize doğru yaklaştırdım... Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kabağı sevdiğini gördüğüm o günden sonra en çok sevdiğim yemek kabak oldu. Ne zaman yemek yapılsa imkân buldukça kabak yemeği yaptırır oldum.

. Vâkidî, *Megâzî*, 1/265; Bakınız: *Cennetle Müjdelenen Hanımlar*.

. Şâmî, *Sübülü’l-Hüdâ*, 4/229.

. Buhârî, *Megâzî*, 39; Müslim, *Fedâilü’s-Sahabe*, 33.

. Buhârî, *Fedâilü’s-Sahabe*, 6; Müslim, *Birr ve Sıla*, 161-165.

. Buhârî, *Hudûd*, 5.

. Ahzâb Sûresi, 33:6.

. Buhârî, *Menâkib*, 25; Müslim, *Fedâil*, 142.

. Müslim, *Cennet*, 4.

. Müslim, *Tahâret*, 39.

. Yunus Sûresi, 10:62; Ebû Dâvud, *Buyu’*, 76.

. Buhârî, *Eyman ve’n-Nuzur*, 3; Aynî, *Umdetü’l-Kârî*, 15/687.

İslam kahramanları Yemâme’ye geldiğinde Müseyleme’nin çok ileriye giderek, çevresine pek çok adam topladığını gördüler. İşlerinin çok zor olduğunu anlayan sahabiler hemen bir plan yapmaya başladılar. Onlar plan yaparken Habîb b. Zeyd ile Abdullah b. Vehb bilgi toplamak için bölgede dolanıyorlardı. Müseyleme’nin adamları

onları fark etmekte gecikmedi. Yakalayıp Müseyleme'nin yanına götürdüler.

“Peygamber, müminlere kendi nefislerinden daha yakındır. Eşleri onların anneleridir.”

Abdullah b. Ömer Allah Resûlü'nü (a.s.m.) canından çok severdi. Onu andığında gözlerinden yaş boşanırdı. Hac için Mekke'ye gittiğinde, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bulunduğu yerlere uğradıkça ona ait hatıraları anar, Efendimizin bulunduğu yerlere ellerini sürerek teberrük eder, gözleri yaşla dolardı. Mescid-i Nebevî'ye gider, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) minberinin yanına yaklaşır, ayak bastığı ve oturduğu yere dokunarak ellerini yüzüne sürerdi.

Allah Resûlü (a.s.m.) İslam davet mücadelesinde Hz. Ebû Bekir'den büyük bir destek aldı. Hemen her gün Hz. Ebû Bekir'in evine giden Allah Resûlü (a.s.m.) onunla görüşür, istişare ederdi. Bu yakınlık Medine döneminde de aynı şekilde devam etti. Enes b. Mâlik'in sözleri bu yakınlığın hangi boyutta olduğunu açıkça gösterir: “Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Ebû Bekir'in evine kendi eviymiş gibi girer, malını kendi malı gibi harcardı.”

- . el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 37135. *Hadis*.
- . Tirmizî, *Menâkib*, 14; İbn Mâce, *Mukaddime*, 11.
- . Taberî, *Tarih*, 345.
- . Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/651.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/271.
- . Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/436.
- . Müslim, *Hayz*, 34.
- . Nisâ Sûresi 4:69; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/348.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 3/410; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 11/266.
- . Hadîd Sûresi, 57:16.

“Allah Resûlü (a.s.m.) Hz. Ebû Bekir'in malını kendi şahsî malıymış gibi harcardı.”

— Kutlu olsun ey Amr'ın babası! Kutlu olsun ey Amr'ın babası! Kutlu olsun ey Amr'ın babası! buyurarak Sa'd'ı kutladı.

Allah Resûlü (a.s.m.) Hayber Fethinden dönerken Safiye annemiz ile evlendi. Medine'ye gelince Hârise b. Numan evlerinden birini boşalttı. Safiye annemiz oraya yerleşti.

- . İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/655.

- . Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/651.
- . Müslim, *İman*, 187; İbn Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 569. *Sahabe*.
- . Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 1304; Kâdî İyâz, *Şifâ*, 1/288.
- . İbn Hişam, 3-4/500.

— İşte şimdi (imanın kâmil) oldu ey Ömer! buyurdu.

- . İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/314.
- . Geniş bilgi için bakınız: “*Üç Bilal*”.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/312.

Onun bu sözünü duyunca, hiçbir zaman hiçbir hususta onu geçemeyeceğimi anladım.

- . İbn Hacer, *İsâbe*, 5393. *Sahabe*.
- . İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3532. *Sahabe*.

O dönemde peygamberliğine karşı çıkmalarına rağmen bütün Mekkeliler Allah Resûlü'ne (a.s.m.) son derece güvendikleri için değerli emanetlerini ona teslim ederlerdi.

— Bıraksak sonsuza kadar şehadet getirmeye devam edecekti. Sahabilerin Muhammed'e olan sevgisi gibi bir sevgi görmedim. Hiçbir çocuk babasını o kadar sevemez, sözleriyle anlatır.

“Bir Müslüman gece gündüz, ne zaman olursa olsun bana selam verirse, o an Allah ruhumu iade eder, onun selamını duyar, mutlaka karşılığını veririm.”

— Yapayım. Ancak sen de çok secde ederek bana yardımcı ol! buyurdu.

“Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizden birilerinizin beni görmediği günler olacak. O zaman beni görmek sizi mal ve ailesinin olmasından daha çok sevindirecektir.”

— Şunu iyi bil ki! Gücümün yettiğince Allah Resûlü (a.s.m.) ve Hz. Ebû Bekir'in zor yaşam şekline uyacağım. Belki bu sayede ahirette rahata kavuşurum.”

— Bana Müslüman olmayı lütfeden ve bana Muhammed aleyhisselam gibi bir nimet veren Allah'a hamd olsun. Vallahi, Allah hiç kimseye bana verdiği kadar faziletli bir nimet vermemiştir. Beni hidâyete erdirerek, kavmimin dini üzerinde öldürmedi.”

— Allah Resûlü'ne (a.s.m.) rağmen Bilâl ile evlenmeme nasıl engel olursunuz? Bütün yetkilerimi sizden alıp Allah Resûlü'ne (a.s.m.)

veriyorum. O kiminle isterse onun ile evleneceğim, dedi ve Allah Resûlü'nün (a.s.m.) arzusu doğrultusunda Bilâl-i Habeşî ile evlendi.

— Hayır öyle yapma Ey Ebû Huzâfe! Sesini bana duyurma Allah'a duyur, buyurarak onu ikaz etti.

Ey Rabbine kendisinden daha yakın kimsenin bulunmadığı babacığım! diyerek ağıt yakıp ağladı.

“Göz kaymadı ve sınırı aşmadı.” buyurur.

“İman etmedikçe müşrik kadınlar ile evlenmeyin. Ondan hoşlansanız da mümin bir cariye, müşrik kadından daha hayırlıdır...” âyeti nazil oldu. Allah Resûlü (a.s.m.) Kennaz'a İslam'ı kabul etmeden onunla evlenmemesini buyurdu. Kennaz hiç tereddüt etmeden Efendimizin sözlerini kabul etti.

— Vallahi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) akrabalarını memnun etmek, onları ziyaret edip sıra-i rahim yapmak, beni kendi akrabalarımı memnun etmekten, onları ziyaret etmekten daha çok sevindirir, demişti.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) evine gidip, Hz. Hamza için ağlayın! diyerek onları Efendimizin evine gönderdi. Kendisi de çok yorgun olmasına rağmen Ensârın ileri gelenleri ile birlikte sabaha kadar Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kapısında nöbet tuttu.

“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden daha fazla yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle seslenmeyin! Yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gidiverir.”

Müseyleme'nin ölümünden sonra Basra'ya yöneldik. Burada büyük bir ordu ile karşılaştık. Ordu komutanı Hürmüz tam bir Arap ve İslâm düşmanıydı. Hâlid b. Velid, savaş geleneğince savaş meydanına çıkarak onu düelloya davet etti. Farslıların en büyük kahramanlarından olan Hürmüz, Hâlid b. Velid'in meydan okuduğunu duyunca ortaya çıktı. İki komutan bir süre çarpıştıktan sonra Hâlid b. Velid, Hürmüz'ü öldürdü. Komutanları ölen ordu bir anda dağıldı. Biz ilerleyerek Eltaf yolundan Hîre'ye geldik.

‘İman edenlerin Allah'ı anmaları ve inen Kur'ân âyetleri sebebiyle kalplerinin ürperme zamanı gelmedi mi?’ âyetini okuyarak ağlar, bir türlü gözyaşı dinmezdi.”

— İyi yapmışsın, buyurdu.

Sefîne yaşadığı bir başka hadisede kendisine yardım eden aslanla ilgili hatırasını şöyle anlatır: “Bir gün gemiye binmiş denizde gidiyordum. Dalgalar gemiyi parçaladı. Ben bir tahtaya tutunarak karaya çıktım. Karaya çıktığım yer ormanlık bir yerdi. Denizden kurtulmuştum ama yolumu kaybetmiştim. Biraz yürüyünce bir aslanla karşılaştım. Aslan sakın bir şekilde yanıma yaklaştı. Uyarırcasına bana omuz vurdu. Sonra önüme geçti yavaş yavaş benimle yürümeye başladı. Beni yola kadar getirdi. Birkaç kere kükredikten sonra bu kez kuyruğu ile bana dokundu. Benimle vedalaşır gibiydi.”

— Haydi şimdi kabilenin yanına dön. Ben sana haber gönderince gel!, buyurdu.

. Dârimî, *Zekat*, 25; *Muvatta*, *Nuzur*, 9; Taberânî, *Mu`cemü'l-Kebir*, 5/22.

. Kandehevî, *Hayâtü's-Sahabe*, 2/628.

. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3314.

— Allah'ım! Onların kalplerindeki hüznü gider. Acılarını yok et. Geride kalanlarına geride bıraktıkları şehitlerinden dolayı ihsan et! diye dua buyurdu.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 6947; Nisâbü'rî, *Şerefü'l-Mustafâ*, 1340.

. Vâkidî, *Megâzî*, 3/1049.

“Biliniz ki Allah'ın dostlarına korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.” âyetini okudu.

— Onu rüyadaki biri gibi Cennetin kapısına gelerek, kapının halkasını tutarken gördüm. Kapı gıcırdayarak açıldı, Attab içeri girdi, buyurdu.

— Allah Resûlü'nden (a.s.m.) sonra Hattab'ın oğluna ne kadar çok fetih nasip oldu, dedi.”

. Zerkânî, *Şerhu'l-Mevâhib*, 1/499.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/312.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 8/236-237; Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/432; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 27/186-191; Vâkidî, *Megâzî*, 2/850.

. Müslim, *Fedâilü Sahabe*, 98; Tirmizî, *Menâkîb*, 60; İbn Sa'd, *Tabakât*, 2/247.

. İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, 3177. *Sahabe*.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 11218. *Sahabe*.

. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 17.

- . Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 5/145; H. A. Akk, *Uzama*, 2/1029.
- . İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/156.
- . İbn Hacer, *İsâbe*, 8723. *Sahabe*; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 26/156.
- . İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/136, 8/264.

— Ben Allah Resûlü'nden (a.s.m.) “Kim dünyada iken bir müminin ayıbını örterse, Allah'ta kıyamet günü onun ayıbını örter.” buyurduğunu duydum. Ebû Eyyûb el-Ensârî hadisle ilgili bilgiyi aldıktan sonra orada beklemedi, devesine binerek, Medine'ye geri döndü.

— Eğer bu şehir halkından olduğunuzu söyleseydiniz, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) mescidinde sesinizi yükselttiğiniz için sizi cezalandırırdım, dedi.”

Bu asla hayır denmeyecek büyük bir lütuftu. O da bu lütfu hayır demeyerek kendini Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hizmetine adadı. Allah Resûlü (a.s.m.) vefat edinceye kadar, seferde ve hazarda bir an olsun ondan ayrılmadı.

- . Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, 4/114; A. H. Cum'a, *Nisâu Ehl-i Beyt*, 557.

. Buhârî, *Salât*, 109; Müslim, *Cihad*; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, 1/384.

Hiz. Âişe der ki: “Allah Resûlü'nün (a.s.m.) vefatından sonra birimizin evinde toplandığımızda, kollarımızı duvara doğru uzatır, kimin eli daha uzun diye ölçerdik. Zeyneb binti Cahş ölünceye kadar böyle yapmaya devam ettik. O kısa boylu bir hanımdı. En azından içimizdeki en uzun kişi değildi. Böylece Allah Resûlü'nün (a.s.m.) uzunluktan cömertliği, çokça sadaka vermeği kastettiğini anladık. Çünkü Zeyneb sanatkâr bir hanımdı. Deri alıp onu tabaklar, sonra deriyi dikerek satar, Allah için tasadduk ederdi.

- . Belâzurî, *Ensâbu'l-Eşrâf*, 1/182; İbn Hacer, *İsabe*, 3/648.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 9865. *Sahabe*; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l Evliya*, 1/158.

. Zehebî, *Siyerü A'lâmü'n-Nübelâ'*, 1394; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 28/280.

- . İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/314-315.

. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 70.

. Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 19/169.

. el-Hindî, 5469. *Hadis*.

. Beyhakî, *Delâilu'n-Nübüvve*, 6/257; el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*.
37171. Hadis.

. A. H. Cum'a, *Nisâu Ehli-Beyt*, 85.

SEVGİSİNİ KAZANMANIN YOLLARI

Kendisini sevenleri çok seven Allah Resûlü (a.s.m.), her konuda olduğu gibi candan öte sevmek konusunda da onları ve bizleri aydınlatmıştır. Kendisini sevenlere her fırsatta sevgisini kazanmaları için dikkat etmeleri gereken hususları bildirmiş, onları bu düsturlara sıkı sıkıya uymaya teşvik etmiştir. Allah Resûlü (a.s.m.) sevgisine mazhar olmalar için ümmetine şu hususları tavsiye eder: Kendisini tanımayı, sünnetine tabi olmayı, Ona salât etmeyi, sevdirmeyi, sevdiklerini sevmeyi, Kur’ân ve sünneti öğrenmeyi, Allah, Resûl ve Ümmet için tavsiyelerde bulunmayı. Önemine binaen her asırda bu konuların her biri hakkında hacimli kitaplar yazılmış, üzerinde ısrarla durulmuştur. Bizde mümkün olduğunca kapsayıcı bir özet yapmaya çalışacağız.

Tanımadan Sevilmez

Can Ahmed’i (a.s.m.) tanımamıza özel bir önem veren Allah (c.c.) Kur’ân-ı Hakîm’in pek çok yerinde onu insanlığa tanıtır, önemli vasıflarını açıklar. Çeşitli vesilelerle onu tanıyıp sevmeye teşvik eder.

“Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.”[\[349\]](#)

“Biz seni şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik.”[\[350\]](#)

“Kendi içinizden size âyetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size kitabı ve hikmeti talim eden, bilmediklerinizi öğreten bir resul gönderdik.”[\[351\]](#)

“Andolsun size içinizden öyle bir peygamber geldi ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir, size çok düşkün, müminlere karşı şefkatli ve merhametlidir.”[\[352\]](#)

“Allah’ın rahmetinden dolayı onlara yumuşak davrandın. Şâyet kaba, katı yürekli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi...”[\[353\]](#)

Âyetlerin işaretinden de açıkça anlaşılacağı gibi Allah Resûlü’nü (a.s.m.) tanımanın özel bir nedeni daha vardır. Bu özel neden *onu örnek almaktır*. Örnek almak onu tanımaya bağlıdır şüphesiz. Allah, bir başka âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: “Andolsun ki, Allah

Resûlü'nde (a.s.m.) sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”[354]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanımanın önemini çok iyi kavrayan ashabı, buna özel önem vermişlerdi. Onun her hareketini öğrenmeye çalışmış, hayatının tek bir anını bilmek için aylar süren yolculuklara katlanmışlardır.

Hiçbir ayrıntıyı atlamamaya çalışan sahabe efendilerimiz Allah Resûlü'nün (a.s.m.) nasıl yaşadığını, yaşam seyrini, insanlarla ilişkilerini, katıldığı savaşları, buralarda neler olduğunu en küçük teferruatına kadar öğrenmişlerdi. Bu durumu Hz. Ali şöyle ifade eder:

“Tıpkı Kur'ân'dan bir sure öğrenir gibi Allah Resûlü'nün (a.s.m.) katıldığı savaşları ve yaşananları öğrenirdik.”[355]

Tabi'inin büyük âlimlerinden Zührî:

“Megâzi ilmi, dünya ve ahiret ilmidir.” diyerek Efendimizin hayatının her bir parçasını bilmemizin gerekliliğini ifade eder.[356]

Evinde misafir olarak kaldığı yedi ay boyunca Allah Resûlü'den (a.s.m.) gözlerini ayırmayan onu âdeta göz hapsinde tutan *Eyüp Sultan*, Efendimizi gözledikçe O'na olan sevgi ve hayranlığı kat kat artıyordu. O'nun olaylar karşısındaki tavrı, insanlara hitap şekli, bakışları, konuşması, Rabbine olan sevgisi ve kulluğu, kısaca her hareketi Ebû Eyyûb'u kendisine hayran bırakıyor, âdeta büyölüyordu.

O yaşayan Kur'an'dı. O'nun ahlâkı Kur'ân ahlâkının ta kendisiydi. Allah'ın sıfatlarının hepsi O'nda en güzel şekilde tecellî ediyordu. Bütün bunları yakından gören Ebû Eyyûb, peygamber sevgisi ile dolup taşıyor, en küçük detaya kadar O'nu izliyor, O'na uyuyor, O'nun ahlâkı ile bezenmeye çalışıyordu. Bu durumu bizzat Ebû Eyyûb şöyle anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bizde kalınca, O'nun bütün hareketlerini ve ibadetlerini takip ettim. O, her gün güneş tam tepeye geldikten sonra batıya doğru meyledince, elinde yaptığı bir iş varsa onu bırakırdı. Eğer uyuyorsa sanki biri onu uyandırmış gibi kalkar, abdest yahut gusûl alır, sonra birkaç rekât namaz kılardı. Namazı kurallarına uygun şekilde, (kıyamdan rûkûa, rûkûdan secdeye geçerken bekleyerek) güzelce kılardı. Allah Resûlü (a.s.m.) bizden ayrılıp da evine gitmek istediğinde O'na:

— Yâ Resûlallah! Keşke evimizde daha fazla kalsaydın! Birlikte olduğumuz günlerde senin yaptıklarının hepsini gözlemledim. Güneş

batıya meylettiğinde elinde dünya işi varsa onu bırakır, uyuyorsa biri tarafından uyandırılmış gibi kalkar, abdest ya da gusûl alırdın. Sonra dört rekât namaz kılardın. Namazı tam olarak, güzel bir şekilde teenni ile kılardın” dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Ey Ebû Eyyûb! Gökyüzünün ve Cennetin kapıları bu saatlerde açılır. Ne Cennetin ne de göklerin kapısı, namaz kılincaya kadar da kapanmaz. Onun için, bu saatte yaptığım hayırların gökyüzüne yükselmesini severim, buyurdu.” [357]

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) çok özleyen Ebû Eyyûb el-Ensârî, bir gün onun kabrinin başına gider, hüngür hüngür ağlar. Onu bu halde gören Medine valisi Mervan, Ebû Eyyûb’un başını Allah Resûlü’nün (a.s.m.) kabrine dayamış gözlerinden yağmur gibi yaş boşalttığını görünce buna anlam veremez sebebini öğrenmek için:

— Niçin bu şekilde yapıp, sünnete aykırı davranıyorsun? diye sorar. Onu dinle Ebû Eyyûb, bu sözlerin iyi niyetle söylenmediğinin farkına vardığından ağlamasına devam ederken bir taraftan da Mervan’a:

— Ben bu mezar taşı için değil, Allah Resûlü (a.s.m.) için geldim. Onun; “Din işleri ehliyetli kimseler üstlendiği zaman kaygılanmayın. Fakat ehil olmayanlar başa geçince o zaman ne kadar ağlarsanız yeridir.” dediğini duymuştum bunun için ağlıyorum, cevabını verir. [358]

İnsanların Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hayatını öğrenmek için her şeyden çok gayret göstermeleri sebepsiz değildir. Zira dünya ve ahiret mutluluğunu kazanmak O’nun yoluna ve yaşantısına uymaktan geçer. Efendimizin hayatından öğrenilen her bilgi, insanın bir sıkıntısına çözüm, bir derdine çare olur. Onu aydınlatır, kalbine huzur verir.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hayatını, sahabileri ile ilişkilerini okuyan, onun sıfatlarını, ahlâkını, edebini, olaylar karşısındaki tavrını öğrenir. Ailesine, çevresine, dostuna düşmanına nasıl davrandığını bilir. Okudukça sever, sevdikçe okur. Onun ve sahabilerinin hayatını öğrendikçe sanki Allah Resûlü (a.s.m.) ve sahabileri ile birlikte Asr-ı Saâdeti yaşıyormuş gibi olur. Âyette işaret buyrulan ârifler arasına katılır: “Resûle indirileni duydukları zaman, tanıdıkları hakikatten dolayı gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün.” [359]

Bu ve benzer âyetleri inceleyen İbn Kayyîm ârif ile âlim arasındaki ince farklara dikkat çekerek şöyle der:

İrfan yani tanımak; bilinen bir şeyi yeniden keşfetmektir.^[360]

Bu gerçek bize Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanımak için onun hayatının bir sefer okuyup geçmenin yeterli olmayacağını açıkça gösterir. Onu tanımak için zaman zaman Efendimizin hayatına değişik açılardan bakmak, O'nunla aynı zamanda ve coğrafyada yaşayan, aynı hakikati paylaşan sahabilerin hayatlarını okumak gerekir. Böylece her sahabe hayatı ile Efendimizi başka bir açıdan yeniden görür, yeniden tanırız. İşte o zaman Enes b. Mâlik gibi kokusunu duyar, Abdullah b. Ömer gibi aşkından bayılır, Abdullah b. Abbas gibi gözyaşı döker, Sevbân efendimiz gibi, "Ya Cennette seni göremezsem!" diye endişelenir, endişeden iki büklüm oluruz.

İlim hâl ile ilgili, marifet zat ile ilgilidir.^[361] Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanıyan bir süre sonra zatını görüyormuş gibi, O'nunla birlikte yaşamaya başlar. Herhangi bir iş yapacağı zaman kendi kendine:

"Allah Resûlü (a.s.m.) bu işi nasıl yaptı?" diye sorar, Asr-ı Nebevî'ye giderek o anı Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte yaşar, O'nu, yaşadıklarını ve söylediklerini anarak, karar vereceği konuya yeni bir pencereden bakarak, onu Kur'ân ve sünnet ışığında görür. Marifet, öğrenileni hayata geçirmek, gereği ile amel etmektir.^[362]

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) hayatını bilinçli bir şekilde öğrenip gönlünün en güzel köşesinde konuk eden kalpte, sevgi tomurcukları filiz vermeye başlar. Bu nadide tomurcuklar zamanla çiçek açar, O'nun aşkı ile yeşerip büyür. Hakikat yolunda ilerleyerek birbirinden güzel meyveler verir.

Bu yolda ilerlerken âriflerin sultanı İbn Atâ'nın şu sözünü hiç unutmaz: Marifet üç basamaklıdır: Korku yüklü saygı, hayâ ve ünsiyet.^[363] Onu candan sevmek ya da sevgimizi korumak için yılda birkaç kez olsun zamanımızı En Sevgili için ayırsak ve kendimize:

Efendimizi ne kadar tanıdığımızı?

Bugünün anlayışı doğrultusunda O'nu ve hayatını yeniden yorumlayıp Efendimizi tanımaya çalışıp çalışmadığımızı? Hayatımızı O'nun emirleri ya da sünneti doğrultusunda düzenleyip düzenlemediğimizi?

Efendimizin ve O'nun yıldız mesabesindeki sahabilerinin hayatımızın neresinde olduğunu?.. sorup cevaplar alsak, bu doğrultuda sevgimizi pekiştirsek yaşamımız açısından ne kadar güzel ve anlamlı olur değil mi?

Sünnetine Tabi Olmak

Kendisine inzal edilen Kur'ân'ı Mübîn'i insanlara tebliğ ve İslam'a davetle görevli olan Allah Resûlü (a.s.m.), Hz. Âişe validemizin de dediği gibi yaşayan bir Kur'ân'dı. Rabbinin emirlerini en güzel şekilde yerine getirerek insanlığa örnek oldu. Allah (c.c.) onun bu hâlini "*Usve-i Hasene-En Güzel Örnek*" olarak adlandırmakta, inananları O'nu örnek almaya teşvik etmektedir. Bunun da ötesinde pek çok âyette O'na itaat etmeleri emredilmektedir.

"...Peygamber size ne verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan kaçının. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir." [364]

"Allah ve Resulü bir işe hükmettiği zaman, inanmış bir erkek ya da kadına o işi kendi isteğine göre seçme hakkı yoktur..." [365]

"Kim Resûle itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince, seni onlar üzerine bekçi göndermedik." [366]

"Namaz kılın, zekât verin, peygambere itaat edin ki merhamet olunasz." [367]

"Kim Allah ve Resûlüne itaat ederse, büyük bir kurtuluşa ermiş olur." [368]

"...Ona itaat ederseniz, hidâyete erersiniz." [369]

Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün sahabilerine:

"Diretenler hariç, hepiniz Cennete gireceksiniz, buyurdu. Sahabiler:

— Diretenler kimdir yâ Resûlallah! ? diye sordular.

— Bana itaat eden Cennete girer, bana isyan eden (oraya girmemek için) direnmiş olur, buyurdu. [370]

Amr b. Sülemî ile arkadaşı Hacer anlatıyor:

"Bir gün Tebük savaşına katılamadığı için ağlayan İbraz b. Sâriye'nin yanına gittik.

— Seni ziyaret etmek, hatırını sormak ve hadis dinlemek için geldik, dedik. Bize şu hadisi rivâyet etti:

— Bir gün Allah Resûlü (a.s.m.) namaz kıldırdıktan sonra bize dönerek belîğ bir vaaz verdi. Gözler yaşlarla doldu, kalpler ürperdi. İçimizden biri:

— Yâ Resûlallah! Bu konuşmanız, veda konuşması gibiydi. Bize ne tavsiye edersin? diye sordu.

“Size Allah’tan korkmanızı, başınızda ki Habeşli bir köle bile olsa dinleyip itaat etmenizi istiyorum. Benden sonra yaşayanlar pek çok ihtilafa şahit olacaklar. O zaman, benim ve hidâyete ulaştıracak olan Raşit halifelerimin sünnetine tabi olun! Ona sımsıkı sarılın. Onu azı dişinizle sımsıkı tutun! (Din hususunda) Sonradan çıkarılan işlerden sakının! Sonradan çıkarılan her şey bidattir. Her bidat ise dalalettir, buyurdu.”^[371]

Birini gerçekten sevmek ona uymayı ve yolunu takip etmeyi gerektirir. Bunun için Allah Resulü’nü (a.s.m.) canlarından çok seven ashabı O’nu dikkatlice izleyip, dinleyerek O’na uymuşlar, emirlerini büyük bir özenle yerine getirmişlerdir. Ziyad b. En’am anlatıyor:

“Muaviye zamanında, deniz savaşları yapıyorduk. Bir gün içinde bulunduğumuz gemi, Ebû Eyyûb el-Ensârî’nin bulunduğu gemiye yanaştı. Öğle yemeğimiz hazırlanınca, Ebû Eyyûb’la arkadaşlarını yemeğe davet ettik. Biraz sonra gemide bulunanlar yemek için yanımıza geldiler. Ebû Eyyûb’da onlarla birlikteydi. Biraz isteksiz görünüyordu. Onu bu şekilde görünce nedenini sorduk. Ebû Eyyûb:

— Aslında ben oruçtum. Orucumu bozmak istemiyordum. Ancak Allah Resulü’nün (a.s.m.) şu sözünden dolayı oruçluda olsam davetinize icabet ettim. O bir konuşmasında şöyle buyurdu:

“Müslümanın şu altı hususta kardeşinin hakkını gözetmesi üzerine borçtur. Eğer bunlardan birini ihmal ederse kardeşinin bir hakkını ihmal etmiş olur. Bu altı şey:

Karşılaştığı zaman kardeşine selam vermek,
Davet ettiğinde davetine icabet etmek,
Hapşırıldığı zaman “Yerhamukallah-Allah sana rahmet etsin” demek,
Hastalanınca ziyaretine gitmek,
Cenazesi olduğunda cenazesinde hazır bulunmak,
Tavsiyeye ihtiyacı olduğu zaman ona öğüt vermektir, buyurdu.”^[372]

Ebû Eyyûb cihad için Mısır’a gittiğinde Mısır valisi Ukbe b. Âmir’in akşam namazlarını geç kıldırıldığını görünce, onu ikaz ederek şöyle dedi:

— Ey Ukbe! Allah Resulü’nün (a.s.m.) akşam namazlarını geciktirenler hakkında:

“Ümmetim akşam namazını yıldızlar gökyüzünü kapladığı vakte kadar erteledikçe, hayır üzere olurlar.” dediğini duymadın mı?

— Evet duydum.

— O halde akşam namazını niçin bu kadar geciktirdiniz?

— Biraz meşguldüm.

— Yemin ederim ki senin bu yaptığını gören halk, sahabisi bu şekilde yaptığına göre demek ki “Allah Resûlü (a.s.m.) de böyle yapıyordu.” sanmasından korkarım diyerek onu uyardı. [373]

Sahabilerin ileri gelenlerinden olan Ukbe b. Âmir onun bu uyarısı dikkate alarak yanlışını düzeltti.

Sahabenin büyük âlimlerinden Übey b. Ka’b, insanları sünnete tabi olmaya teşvik eder:

“Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yoluna uyun, sünnetine sıkı sıkıya yapışın! Yeryüzünün neresinde olursa olsun bir kul O’nun yolunu takip eder, sünnetine uyar, Allah’ı andığında korkusundan gözlerinden yaş akarsa, Allah ona ebediyen azap etmez. Bir kul Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yoluna ve sünnetine uyar, Allah’ı andığında onun korkusundan tüyleri ürperirse, şiddetli rüzgâra maruz kalan yaprakları kurumuş ağaç gibi olur. Şiddetli rüzgâr ağacın yapraklarını döktüğü gibi sünnete tabi olmakla onun günahlarını döker.

Şüphesiz ki Allah yolunda sünnetle yetinmek, sünnetin dışında büyük çabalar göstererek, çok amel yapmaktan daha hayırlıdır. İster az ister çok amel edin onun peygamberlerin yoluna ve sünnetine uygun olup olmadığına bakın! derdi. [374]

Hiz. Ömer Hacerü’l-Esved’e bakarak:

— Biliyorum ki sen zararı ve faydası olmayan bir taşsın. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) seni öptüğünü görmeseydim, bende seni öpmezdim, dediği meşhurdur. [375]

İnsanlar bir gün Abdullah b. Ömer’in devesi ile bir yerin etrafını dolaştığını gördüler. Merak edip,

— Niçin böyle yapıyorsun? diye sordular.

— Herhangi bir sebebi yok. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) böyle yaptığını gördüğüm için yapıyorum, dedi. [376]

Hiz. Ebû Bekir’de sünnete son derece bağlıydı. O sünnete bağlılığını şu sözleri ile açıkça ifade etmektedir:

— Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yaptığı bir şeyi terk etmeyip mutlaka yaptım. Onun işlerinden birini yapmayı terk edersem ayağımın kayacağından korkarım. [377] Üsâme b. Zeyd’in hizmetine bakan kişi onunla Vadi’l-Kura’ya doğru yolculuk yaparken Üsâme’nin seferde

olduğu halde Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutmaya devam ettiğini gördü. Hizmetçi:

— Yolculuk sırasında bile Pazartesi, Perşembe günleri oruç tutuyorsunuz. Artık yaşlandınız, vücudunuz zayıfladı, diyerek nafile oruç tutmasının doğru olmadığını ima etmeye çalıştı.

— Allah Resulü (a.s.m.) Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutar ve “İnsanların amelleri Pazartesi ve Perşembe günleri Allah’a sunulur.” buyururdu diyerek sünnete uymak için bu günlerde oruç tutmaya devam edeceğini belirtti. [378]

Zührî der ki, Şam’da bulunduğumuz sırada Enes b. Mâlik’in yanına gittim. Gözyaşlarına boğulmuş ağlıyordu.

— Niçin ağlıyorsun? diye sorduğumda:

— Allah Resulü (a.s.m.) ve sahabilerinin böyle namaz kıldıklarını görmedim. Onu zayi ettiniz, ona yapacağınızı yaptınız, diyerek üzüntüsünün sebebini belirtti. [379]

Sahabenin Sünnet aşkı kelimelerle ifade edilmeyecek kadar büyüktü. Sünnete uymak onların hayatı ile eş anlama geliyordu. Herhangi bir şey yapacakları zaman akıllarına hemen şu soru gelirdi:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bu işi nasıl yaptı?”

Cevabını biliyorlarsa o şekilde yapıyor, bilmiyorlarsa öğrenmeye çalışıyorlardı. Birçoğu bunun ötesine giderek ona uymayı bir tutku aşk haline getirmişti. Onlardan biri de Abdullah b. Ömer’di.

O Allah Resûlü’nü (a.s.m.) canından çok severdi. Onu andığında gözlerinden yaş boşanırdı. Hac için Mekke’ye gittiğinde, Allah Resûlü’nün (a.s.m.) bulunduğu yerlere uğradıkça ona ait hatıraları anar, Efendimizin bulunduğu yerlere ellerini sürerek teberrük eder, gözleri yaşla dolardı. [380] Mescid-i Nebvî’ye gider, Allah Resûlü’nün (a.s.m.) minberinin yanına yaklaşır, ayak bastığı ve oturduğu yere dokunarak ellerini yüzüne sürerdi. Herhangi bir sefere çıkmak istediğinde, Mescid-i Nebvî’ye giderek namaz kılar, oradan Efendimizin kabrinin yanına gider:

— Esselamu aleyke Yâ Resûlallah! Es Selamu aleyke ya Ebû Bekir! Es Selamu aleyke ey babacığım! diyerek onları ziyaret ederdi. Seferden döndüğünde evine gitmeden aynı şekilde önce mescide sonra Efendimizin yanına giderdi. [381]

Abdullah b. Ömer’in ayağı ağrıdığını öğrenen yakınlarından biri ona:

— En sevdiğin kişiyi hatırlarsan ayağın ağrısı geçer, deyince

— Yâ Muhammed! diye bağırды. Aşkından bayılıp yere yığıldı. [382]

Onun sevgisi, emrine ve sünnetine uymaktaki aşkı ile taçlandı. Allah Resûlü'nü (a.s.m.) çok yakından tanıyan Abdullah b. Ömer, onun gittiği yolları izlemeğe aşk derecesinde bağlıydı. Bir yolculuk sırasında zaman zaman gidilen yol güzergâhını değiştirirdi. Yanındakiler:

— Niçin böyle yaptın? diye sorunca:

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) böyle yaptığını gördüğüm için böyle yaptım, derdi. [383]

Onun sünnete bağlılığındaki aşkı hakkında Hz. Âişe: “Abdullah b. Ömer'den daha fazla Allah Resûlü'nü (a.s.m.) takip edip ona uyan birini görmedim,” derdi. [384]

Öğrencisi Nâfi' onun bu halini şöyle anlatır:

“Abdullah b. Ömer, adım adım onun sünnetini takip ederdi. Onun kıldığı bütün yerlerde namaz kılardı. Hatta Allah Resûlü (a.s.m.) bir ağacın yanına gitmişse Abdullah b. Ömer'de o ağacın yanına gider, kurumaması için ağacı sulardı. [385] Onun Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tabi olma gayretini görseydiniz, ‘Bu delidir.’ derdiniz.” [386]

Bir başka öğrencisi İbn Vehb:

“Abdullah b. Ömer Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sünnetine uymaya çok önem verirdi. Efendimizin yaşam şekline ve yaşadığı yerlerdeki anısına olan düşkünlüğü nedeniyle aklını kaybedeceğinden korkardık.” [387]

Abdullah b. Kays anlatıyor: “Kubâ'da bulunduğum sırada Abdullah b. Ömer ile karşılaştım. Onun yürüdüğünü görünce hemen devemden inerek yanına gittim.

— Ey amca şu deveye bin! dedim. Bana:

— Ey kardeşim! Bir deveye binmek isteseydim onu bulurdum. Ancak Allah Resûlü'nün (a.s.m.) şu mescide doğru yürüyüp gittiğini ve orada namaz kıldığını gördüm. Allah Resûlü (a.s.m.) gibi oraya doğru yürüyerek gitmek ve orada namaz kılmak daha fazla hoşuma gider, dedi. Israrıma rağmen deveye binmedi.” [388]

Abdullah b. Ömer hacca giderken Mekke ile Medine arasında bir yerde bir ağaç gördü. O Allah Resûlü'nün (a.s.m.) altında oturup

gölgelendiği ağaçtı. Hemen inip ağacın gölgesinde oturdu. Yanındakilere:

— Allah Resulü (a.s.m.) bu ağacın altında otururken genç bir adam geldi. Yanı başında durdu ve:

— Yâ Resûlallah! Seninle birlikte Allah yolunda cihad etmeye geldim. Bunu Allah'ın rızasını ve ahiret yurdunu kazanmak için istiyorum. Allah Resûlü (a.s.m.) sordu:

— Anne baban hayatta mı?

— Evet!

— O zaman geri dön, onlara iyi bak!

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emrini yerine getiren genç, yanımızdan ayrılarak geri döndü. [389]

Bir grup insanla Mekke'ye doğru gidiyordu. Rahat bir yolculuk etmesi için bir merkebe binmişti. Başında ise sarığı vardı. Yolda bir bedevî ile karşılaştılar. Abdullah b. Ömer onu tanıdı, selam verdikten sonra:

— Sen falan kişinin oğlu değil misin? diye sordu. Adam:

— Evet benim, dedi. Abdullah b. Ömer hemen merkepten indi. Merkebinin ve sarığını ona verdi. Yanında bulunanlar onun yaptığına bir anlam veremediler:

— Bunları niçin ona verdin? O bedavidir. Az bir şey de versen razı olurdu. Merkebe binip dinleniyor, sarığı ise başına sarıyordun, dediler.

— Allah Resûlü (a.s.m.): 'İyiliklerin en güzeli, kişinin babasının dostuna iyilik yapmasıdır.' buyurmuştu. Bunun babası Hz. Ömer'in dostuydu, diye cevap vererek yaptıklarının sebebini izah etti. [390]

Sünnete uyma konusunda çok hassas davranır, hiç bir şeyin sünnetin önüne geçmesine izin vermezdi. Oğlu Salim anlatıyor: "Bir gün babam Şamlı bir adamla oturuyordu. Bende yanlarındaydım. Adam:

— Hac ile umreyi birleştirerek Temettü Hacı yapma hakkında ne dersin? diye sordu. Babam:

— Yapan için çok güzel bir ibadet.

— Ama baban insanları bundan men ediyordu.

— Allah Resulü'nün (a.s.m.) yaptığı bir şeyi babam yasaklarsa, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yaptığını mı yoksa babamın emrini mi kabul edersin?

— Elbette Allah Resûlü'nü (a.s.m.) kabul ederim.
— Allah Resulü (a.s.m.) bu şekilde hac yapıyordu. Haydi, kalk işine bak!”^[391] Diğer oğlu Bilal anlatıyor:

“Babam babası Hz. Ömer'den bir hadiste naklen Allah Resûlü'nün (a.s.m.): “Kadınlar mescide gitmek için izin istediklerinde onlara izin verin, mescide gitmelerine engel olmayın!” buyurduğunu söyledi. Ben:

— Vallahi biz hanımları mescide gitmekten alıkoyuyoruz, dedim.
— Ben Allah Resûlü (a.s.m.) buyurdu diyorum, sen hâlâ biz onların mescide gitmelerini engelliyoruz, diyorsun! diye kızdı.^[392]

Sünnetin hafife alınmasına, onun görmezlikten gelinmesine karşı son derece duyarlı davranır, her fırsatta sünnetin önemine vurgu yapardı. Bir gün Hâlid b. Esid Abdullah b. Ömer'e:

— Hazarda kılınan namazı ile korku namazını Kur'ân'da gördüğümüz hâlde, seferde kılınan namaz hakkında herhangi bir bilgiye rastlamıyoruz, bu konuda ne dersin? diye sordu.

— Allah (c.c.) bize Resulü'nü gönderdiğinde hiçbir şey bilmiyorduk. Yaptığımız amellerin hepsini Allah Resûlü'nden (a.s.m.) öğrendik. Bundan sonrada ondan gördüğümüz gibi yaptık, diyerek sünnetin önemini çok açık bir biçimde ifade etti.^[393]

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) sevmek, örnek alarak sünnetine tabi olmak dünya ve ahirette sayısız lütuflara mahzar olunmasına vesile olur. Bunlardan en önemlisi şüphesiz *Muhabbetullah-Allah sevgisidir*. Allah-u Teâla kendisini sevmeyi ve O'nun sevgisini kazanmayı Allah Resûlü'ne (a.s.m.) tabi olmaya bağlıyor. Kur'ân-ı Mübin'inde O'nu örnek alıp sünnetine uyulmadığında inananları sevmeyeceğini açıkça ifade buyuruyor: “De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki, Allah'ta sizi sevsin.”^[394]

Allah'ın kulunu sevdiğinde neler olacağını bildiren Efendimiz bunu şöyle açıklar: “Allah (c.c.) bir kulunu sevince Cebrâil'e (a.s.): “Ey Cebrâil! Ben falan kulumu seviyorum. Onu sende sev!” buyurur. Cebrâil (a.s.) o kulu sever. Sonra semada bulunan meleklerle: “Allah falan kulunu sevdi, onu siz de sevin!” diye nida eder. Gök ehli onu sever. Bundan sonra o kul yeryüzünde bulunanlara da sevdilir.”^[395]

Peygamberine uymanın önemini vurgulayan Allah (c.c.) onu hayat bulma olarak nitelendirmektedir.

Said b. Mualla anlatıyor:

“Mescid-i Nebevî’de namaz kılarken Allah Resûlü (a.s.m.) beni yanına çağırdı. Hemen değil de namazımı kıldıktan sonra yanına gittim. Bana:

— Emrime icabet etmeni engelleyen şey nedir? diye sordu.

— Namaz kılıyordum yâ Resûlallah! dedim.

— Allah (c.c.) âyetinde; “Ey iman edenler! Allah ve Resulü sizi, *size hayat verecek şeylere çağırdığı* zaman onlara hemen uyun!”^[396] buyurmuyor mu? Dedi.^[397]

Allah Resûlü (a.s.m.) sünnetin hayatımızdaki yerinin önemini belirtmek için şöyle buyurur:

“Sünnetime uyularak yapılan az amel, bidatlere uyularak yapılan çok amelden hayırlıdır.”^[398]

“Allah (c.c.) kulunu sımsıkı sarıldığı bir sünnet sebebi ile Cennete koyar.”^[399]

İbn Kayyîm konuyu anlatırken şöyle der:

“Şahadet ederim ki Muhammed (a.s.m.) onun kulu ve elçisidir. Vahyinin emini, insanlar arasından seçtiği, kendi ile onlar arasındaki elçisidir. Dosdoğru yolu gösteren dini, onunla bize tebliğ için gönderdi. O alemlere rahmet, muttakilere imam, bütün insanlığa hüccettir. Allah onu insanlığın cehalette olduğu bir zamanda gönderdi. Onları Resulün vasıtası ile doğru yola erdirdi. Kullarına onu sevmeyi, ona itaat etmeyi, saygı göstermeyi, hukukunu gözetmeyi farz kıldı.”^[400]

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sünnetine uyanlar, onun şefaatine mahzar olur, Kevser Havzında Efendimiz ile birlikte olurlar. Ona uymayanlar benzeri pek çok güzellikten mahrum olur. Bu hususa işaret eden Allah Resûlü (a.s.m.) şöyle buyurur:

“Ahirette bir takım adamlar develerin kovulması gibi Havzımdan kovulurlar. Ben onlara:

— Buraya gelin! Buraya gelin! diye seslenirim. Bana:

— Bunlar senden sonra sünnetini terk ettiler, denilir. O zaman ben:

— Uzaklaşın, uzaklaşın, uzaklaşın! derim.^[401]

Sünnetten Yüz Çevirmek

Allah’ın insanlığa örnek olarak gönderdiği bir zatın sözlerine, yaşantısına aykırı hareket etmek ve sünnetten yüz çevirmek

gerçekten büyük bir talihsizlik, bedbahtlıktır. Bu bedbahtları uyaran Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“...Onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden veya kendilerine elim bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar.”^[402]

“Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra kim peygambere karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola girerse, onu o yolda bırakır, Cehenneme koyarız. O ne kötü bir yerdir.”^[403]

“...Her kim Allah ve Resûlüne karşı gelirse apaçık sapıklığa düşmüş olur.”^[404] Allah Resûlü (a.s.m.) ise:

“Sünnetime uyan bendendir. Sünnetimden yüz çeviren benden değildir.”^[405]

“Sakın sizden birinizi benim emrettiğim ya da yasakladığım işlerimden biri söz konusu olduğunda, koltuğuna yaslanarak: ‘Bilmem. Biz yalnızca Allah’ın kitabında olana tabi oluruz.’ derken görmeyeyim,” buyurdu.^[406]

Sünneti İhya Etmek

Allah ve Resûlü sünnetin yaşanmasına çok önem verdiği gibi zaman içerisinde terk edilen sünnetlerin yeniden ihya edilip yaşama geçirilmesini de oldukça önemsemiştir. Bu konuda sık sık ümmetini teşvik eden Allah Resûlü (a.s.m.) sünnetini ihya edenlere çok güzel müjdeler verir.

“Sünnetimi ihya eden beni sevmiştir. Beni seven benimle birlikte Cennette’dir.”^[407]

Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün Bilâl b. Hâris’e:

— İyi bil! Buyurdu.

— Neyi Yâ Resûlallah!

— İyi bil ey Bilal!

— Neyi Yâ Resûlallah!

— Kim benden sonra yok olmuş bir sünnetimi ihya ederse, ona ihya olan sünneti yerine getiren kişiye verilen sevap kadar sevap verilir. Bu sünneti yerine getirenin sevabından bir şey eksiltmez...”^[408]

“Ümmetimin fesada maruz kaldığı zaman sünnetime uyana yüz şehit sevabı vardır.”^[409]

Sünneti ihya etmek, kaybolan değerleri yeniden bulmak, onları yaşamak ve yaşatmak, *Sünneti ihya etmek*, yeniden dirilip hayata dönmek, Rabbimizin emrettiği doğrultuda güzelce yaşamak, *Sünneti ihya etmek*, her tarafı delindiği için batmak üzere olan gemimizi, sahili selamete çıkarmak, *Sünneti ihya etmek*, Allah ve Resulü'nün teveccühüne, sevgi ve rızasına mazhar olmak, dünya ve ahiret saadetini elde etmek, *Sünneti ihya etmek*, elimizden kaymak üzere olan gençlerimizi, hatta kendi hayatlarımızı bizi yutmak üzere olan kötülüklerin ve kötülük odaklarından kurtarmak, *Sünneti ihya etmek*, manevî hayatın tadına varmak, sevmek, saymak, güzel ve tertemiz bir hayat sürerek ilahî aşkın oduna yanarak, sen Rabbinden Rabbin senden razı olarak Cennete gir müjdesine mazhar olmak, *Sünneti ihya etmek*, Efendiler Efendisinin şefaati ile taltif edilerek, onunla birlikte Havz-ı Kevser'den kana kana içmektir.

Peki ama bu sünneti nasıl yaşayıp, yaşatacağız? Nefsin emirlerini cazip bir şekilde topluma sunup kabul ettirenlerin çok iyi kullandığı iletişim yolu ile. Yeter ki Güllerin Efendisinin aşkına karşı duyarlı olalım. Onu sahiplenelim. Silkinip ayağı kalkıp değerlerimizin kıymetini bilelim.

Efendimizin Allah ve Resulü'nün sevgisini her gün yüreğimde duymak istiyorum. Her sabah En Sevgili gibi kalkmak, onun gibi yaşamak, onun gibi huzurla dolup mutlu olmak istiyorum. Eşim, çocuklarım, anne-baba kardeşlerim, akraba-komşu ve arkadaşlarımla güzel bir hayat yaşamak istiyorum diyerek, bunun bilincinde olmak.

Sünnet konusunda lakayt davranmamak, Efendimizin sözlerini hareketlerini naklederken yeterli hassasiyeti göstermek için şu hadisi hiçbir zaman unutmamak gerekir.

“Kim bana yalan isnad ederse Cehennemdeki yerine hazırlansın.”^[410] Bu konu hassasiyetle sürekli üzerinde durulması, devamlı yenilenmesi gereken çok önemli bir konudur. Bunun için öncelikle çocuklarımızı tanımalı, onlara nasıl yaklaşacağımızı, eğitim metotlarını bilmeli, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çocuklara yaklaşımını öğrenmeli, her şeyden önce kendi yaşantımızla onlara örnek olmalıyız.

Allah Resûlü (a.s.m.) çocukların bu yöndeki eğitiminin önemine işaret ederek şöyle buyurmaktadır:

“Çocuklarınızı üç şeyle terbiye edin:

“Peygamberinizin (a.s.m.) sevgisi, Ehl-i Beyt’inin sevgisi ve Kur’ân okumak. Şüphesiz ki Kur’ân hamilleri, Allah’ın gölgesinin dışında hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde nebiler ve esfiya ile birlikte arşın gölgesinde olacaktır.”[\[411\]](#)

Çocuklara Allah Resûlü’nü (a.s.m.) sevdirmenin en önemli yollarından biri, Efendimiz ve sahabilerin hayatlarını, onların anlayacakları dille, onların zekâ ve ilgi alanlarına uygun bir şekilde anlatmaktır. Bu husus, çeşitli vesilelerle Allah ve Resulü tarafından sahabilere tavsiye buyrulmuştur. Efendimiz her vesile ile onları sürekli teşvik etmiştir.

Selmân-i Farisî, Numan es-Sibai, Muğîre b. Şu’be gibi birçok sahabenin İslam’a giriş öykülerini dinleyen Allah Resulü (a.s.m.) onlara İslam’a giriş öykülerini sahabilere de anlatmalarını emretmiş:

— Bana anlattıklarınızı diğer kardeşlerinize de anlatın buyurmuştur. Sahabe efendilerimiz bunu çok iyi kavramıştı. Konunun önemini vurgulayan Hz. Ali:

“Biz Allah Resulü’nün (a.s.m.) meğazisini-hayatını tıpkı Kur’ân’ın surelerini öğrenir gibi öğrenirdik.” demiştir. [\[412\]](#)

Salavât Getirmek

Hidâyetimize vesile olan, Rabbimizin mesajlarını tebliğ eden, iyi ve güzele davet eden Allah Resûlü’ne (a.s.m) salavât ve selam getirme imkânı bahşettiği için Allah’a sonsuz şükürler olsun. Efendimize salavât eden yani rahmet edip derecesini yükselten Allah (c.c.) şöyle buyurdu:

“Allah ve melekleri, Peygamber’e çok salavât getirirler. Ey müminler! Siz de ona salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin!”[\[413\]](#)

Âyetin anlamını açıklayan Müberrid şöyle der:

“Allah’ın Hz. Peygamber’e (a.s.m.) salât etmesi, ona rahmet etmesi ve şanını yüceltmesidir. Meleklerin salât etmesi; onun için dua ve af dilemedir. İnsanların salât etmesi, ona dua etmeleri ve şefaât talep etmeleridir.”[\[414\]](#)

Rahmet peygamberine salavât getirmek, bize eşsiz bir rahmet olarak geri dönmekte, dünya ve ahiret saadetimize vesile olmaktadır.

Bizzat Allah Resûlü (a.s.m.) çeşitli hadislerde bu rahmeti müjdeleyerek şöyle buyurur:

“Bana bir defa salât getiren kimseye Allah on defa salât eder, on günahını siler, derecesini on kat artırır.”[\[415\]](#)

“ Kiyamet günü bana insanların en yakını, bana çokça salavât okuyanıdır.”[\[416\]](#)

“Kim bana salât getirirse, kıyamet günü ona şefaate olurum.”[\[417\]](#)

“Herhangi bir kimsenin Allah’tan bir dileği veya herhangi bir insandan bir isteği olursa önce abdest alıp iki rekât namaz kılsın. Sonra Allah’a hamd ve sena etsin, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) selavât getirsin. Bundan sonra dua ederse duası daha fazla kabul edilir.”[\[418\]](#)

Hz. Ömer der ki:

“Namaz ve dua yer ve gök arasında askıda kalır, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) salât etmeden Allah’a ulaşmaz.”[\[419\]](#)

Hasan-ı Basrî ise:

“Kim güzel bir kap ile gidip Muhammed Mustafa’nın havzından içmek isterse:

“Allahumme salli alâ Muhammedin ve alâ âlihî ve ashâbihî ve evlâdihî ve ezvâcîhî ve zürriyâtihî ve ehli beytihi ve eshârihi ve ensârihi ve eşyâihî ve muhibbihî ve ümmetihî ve ‘aleyna ma’hum ecma’in Yâ erhamerrâhimîn” diye selavât getirsin.”[\[420\]](#)

İmam Sehâvî ve İbn Kayyîm Allah Resûlü’ne (a.s.m.) salât etmenin birçok faydası sayar:

Allah ve meleklerin Efendimize salâtına vesile olur,

Hataları örter, duaların kabulüne neden olur,

Günahların bağışlanmasını sağlar,

Manevî dereceyi yükseltir, şefaate vesile olur,

Endişe ve korkudan kurtarır,

Kıyamet günü arşın gölgesine girmeyi sağlar,

Fakirliği giderir, Allah’ın yardımını celbeder,

Allah ve Resulü’ne yaklaşılmaya vesile olur,

İnsanların sevgisini kazandırır,

Sadaka yerine geçer, evine bereket yağar,

Hakkında dedikodu yapılmasını önler...[\[421\]](#)

Ezan sonrası, namazda tahiyatta, tahiyatan sonra, Cuma günleri gibi özel zamanlarda Allah Resûlü’ne (a.s.m.) selavât getirilir. Allah

Resûlû (a.s.m.) bu zamanlarda kendine salât etmemizi isteyerek şöyle buyurur:

“Ezan okunduğunu duyduğunuzda müezzinin sözlerini tekrarlayın. Bana salavât getirin! Kim bana bir salavât getirirse, Allah ona on salât getirir. Bundan sonra benim için Allah’tan vesile isteyin! O Cennette Allah’ın kullarından birine verilecek bir makamdır. Onun bana verileceğini umuyorum. Kim benim için vesile isterse ona şefaât ederim.”^[422]

“Kim ezan okunduğunu duyduğu zaman:

“Allahümme rabbe hâzihidda’veti’t-tâmme ve’s-Salâti’l-kâime âti Muhammedenil-vesîlete ve’l-fazîlete. Veb’ashü makâmen Mahmûdenillezî vaadtehü.”

“Allah’ım! Ey bu tam davetin ve kılınacak namazın Rabbi, Muhammed’e (a.s.m.) vesileyi ve fazileti ver. Onu kendisine vaadettiğin Makam-ı Mahmud’a ulaştır.” diye dua ederse kıyamet günü ona şefaât ederim.”^[423]

Übey b. Ka’b anlatır:

“Gecenin üçte biri olunca Allah Resûlû (a.s.m.) kalkıp:

— Ey insanlar! Allah’ı zikredin sura üflenme zamanı gelecektir. Ölüm bütün şiddeti ile gelecek, ölüm bütün şiddeti ile gelecek, buyurdu. Ben:

— Yâ Resûlallah! Sana çokça salât ediyorum. Dualarımdan ne kadarında sana salât edeyim?

— Dilediğin kadar!

— Dörtte biri?

— Dilediğin kadar! Artırırsan senin için daha iyi olur.

— Yarı mı?

— Dilediğin kadar! Artırırsan senin için daha iyi olur.

— Üçte ikisi?

— Dilediğin kadar! Artırırsan senin için daha iyi olur.

— Bütün dualarımı senin için yapacağım.

— Böyle yaparsan sıkıntın giderilir, günahların affedilir.^[424]

Efendimize Salavât Getirmeyi İhmal Etmek

Kendisine salavât ve selam edilmesini teşvik eden Allah Resûlü (a.s.m.) ismi anıldığı zaman salât etmeyen vefasızlara son derece kızmakta ve şöyle buyurmaktadır:

“Yanında anıldığım hâlde bana salavât getirmeyen kişinin burnu yerde sürünsün! Ramazan ayına kavuştuğu hâlde affedilmeden ayı bitirenin burnu yerde sürünsün! Anne-babası yanında yaşlandığı halde onlar vesilesi ile Cennete gitmeyen burnu yerde sürünsün”^[425]

“Gerçek cimri, yanında anıldığım zaman bana salavât etmeyendir.”^[426]

“Bana salavât etmeyi unutan yani ihmal eden, Cennetin yolunu unuttur.”^[427]

Bizi Duyan En Sevgili

Allah Resûlü’ne (a.s.m.) salât etmenin en güzel taraflarından biri, şüphesiz onun bizi En Sevgili ile buluşturmasıdır. Tıpkı şehitler gibi sesimizi duyan Allah Resûlü (a.s.m.) ona salât ettiğimizde bizi duymakta, salâtımız ona ulaşmaktadır.

Ne zaman onu özlesek, ne zaman mah cemalini seyretmek istesek, samimi bir kalp ile Güllerin Efendisine yönelerek ona salât eder, onunla huzur bulur, teveccühüne mahzar oluruz. Salât edince yalnızca özlemimizi gidermiş olmaz, aynı zamanda bizim kendisine salât ettiğimizi duyan Allah Resûlü’nü (a.s.m.) sevindirmiş oluruz.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

“Allah Resûlü (a.s.m.) bir gün vefat eden Müslümanların kabristanına gitti. Oraya varınca:

— Allah’ın selamı üzerinize olsun ey müminler yurdunun sakinleri! Bizlerde inşallah sizlere kavuşacağız, diyerek kabirde bulunanları selamladı. Daha sonra bize dönerek:

— Kardeşlerimi görmeyi çok arzu ettim, buyurdu.

— Bizler senin kardeşlerin değil miyiz Yâ Resûlallah? dedik.

— Sizler benim sahabilerimsiniz. Kardeşlerim henüz dünyaya gelmediler, buyurdu.

— Yâ Resûlallah! Henüz dünyaya gelmemiş olan ümmetini nasıl tanıyacaksın? diye sorduk.

— İçinizden herhangi biri siyah atlar içinde bulunan alını ve ayakları beyaz atı tanımaz mı? Onlar kıyamet günü mahşere alınlarında ve

abdest azalarında nur olarak gelecekler. Onların önüne geçip onları Kevser Havzına götüreceğim, buyurdu.^[428]

Ümmetini görmeyi çok arzulayan Efendimizin bu özlemini gidermenin en güzel yolu, manen huzuruna çıkarak onunla selamlaşmak, O'na salât etmektir. Ümmetini buna teşvik eden Allah Resûlü (a.s.m.) şöyle buyuruyor:

“Allah'ın yeryüzünde gezici melekleri vardır. Onlar ümmetimin selamını bana ulaştırırlar.”^[429]

“Bir Müslüman bana selam verirse, Allah bana ruhumu geri verir, onun selamını alırım.”^[430]

Esselâmu aleyke yâ Resûlallah!

Esselâmu aleyke yâ Habîballah!

Esselâmu aleyke yâ Hateme'l-Enbiya!

“Nerede olursanız olun bana salât edin! Sizin salâtınız bana ulaştırılır.”^[431]

“Cuma günleri bana çokça selavât getirin! Zira o gün, meleklerin şahitlikte bulunduğu gündür. Şüphesiz ki bir kimse selavât getirirse, bitinceye kadar o bana ulaştırılır...”^[432]

Bazı âlimler; “Efendimize yapılan salavâtlar, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) *onu söyleyen kişinin ismi ile birlikte ulaştırılır.*” müjdesini vermişlerdir.^[433]

Sevdiklerimizi sevindirmek, onların gönlünü hoş tutmak sevgilerini kazanmak için onlara zaman zaman hediyeler aldığımız gibi En Sevgiliyi sevindirmek, Onun sevgisini kazanmak için ona özel bir zaman ayırmayı kendimize âdet edinsek, bu özel zamanda ona salât etsek, bir miktar hadisini okusak, onun bir sünnetini hayata geçirip ihya etsek, ihya ettiğimiz bu sünneti gündemimize alıp onu iyi bir şekilde öğrenip çevremizdekilere anlatsak ne kadar güzel olur.

Bu amelimizin hedefe ulaşması için şu âyete kulak verelim: “Ey iman edenler! Peygamberle gizli (özel) bir şey konuşacağınız zaman bu konuşmadan önce bir sadaka verin! Bu sizin için daha hayırlı daha iyidir. Şâyet verecek bir şey bulamazsanız bilin ki Allah bağışlayandır, rahimdir.”^[434]

Sevdiğini Her Daim Anmak

Seven sevdiğini istese de unutamaz, ya kalbi ile ya dili ile ya da yaşayarak bir şekilde onu hatırlayarak onunla olmak ister. Her vesile ile sözü mutlaka ona getirir, onu anlatır, ondan bahseder, onun hakkında bir şeyler duymak ister. Ne neşeli olduğu zamanlarda, ne de sıkıntı anında hiçbir zaman onu aklından çıkarmaz. Rabbimiz bize ne kadar büyük lütuflar ihsan etmiş. Kendinin Habîbim dediği En Sevgiliği, Gülle in Efendisini bize rehber, öğretmen, örnek, sevgili olarak bahşetmiş.

Onu anmak ibadet,
Onu hatırlamak huzur,
Onu dinlemek hakikatle tanışmak,
Ona uymak kurtuluş vesilesidir.

Asr-ı Saadete gidip, Mekke dönemini ardından Medine'yi onunla yaşamak, yeniden hayat bulmak, hakiki anlamı ile solumaktır. Her bir sözü bir derdimize devadır. Her sözü ayrı bir tat ayrı bir zevk, ayrı bir güzelliştir.

Seni tanımak ne kadar büyük bir lütuf yâ Resûlallah!

Seni yaşamak ne saadet ya Nebi!

Seni anmak ne hoş ya Emînü'l-Vahy!

Sözlerini rehber edinmek onlarla aydınlanmak ne bahtiyarlık ya Habîb-i Kibriya!

Seni sevmek aşkların en güzeli ya Sultan-ı Enbiya!

Ehl-i Beytini Sevmek

Sevginin en önemli tezahürlerinden biri şüphesiz sevdiğinin sevdiklerini sevmektir. Her konuda yolumuzu aydınlatan Efendimiz bu hususta da bizi tenvir ederek şöyle buyurur:

“Nimeti ile size rızık verdiği için Allah'ı sevin! Allah'ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beytimi sevin!”^[435]

“Ey İnsanlar! Muhammed'e hürmetinizi, onun ev halkı hususunda da gözetip muhafaza ediniz!”^[436]

“Onları seven beni sevdiği için seviyordur. Onlara buğz eden bana kızdığı için buğz ediyordur.”^[437]

“Hayırlınız, Ehl-i Beytime iyi davranmanızdır.”^[438]

“Allah Ehl-i Beytime zulmedene, onlarla savaşanlara, onlara sövenlere ve kötülük yapanlara destek olanlara Cenneti haram kıldı.”^[439] Hz. Abbas anlatıyor:

“Bir gün Allah Resûlü’ne (a.s.m.):

— Kureyşliler birbirlerini güler yüzle karşıyorlar. Bizimle karşılaştıklarında ise bize yadırgayacağımız bir yüzle bakıyorlar, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) çok kızdı ve:

— Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederin ki, Allah ve Resulü için sizi sevmeyen Cennete giremez, buyurdu.”[\[440\]](#)

Veda hacı gibi çok önemli bir zamanda, yaptığı önemli konuşmada Efendimiz, Ehl-i Beyt’ine özel bir vurgu yapmış, onları sevmek, değerlerini bilmek, haklarını gözetmek konusunda vasiyette bulunarak şöyle buyurmuştur:

“Dikkat edin! Kanlarınız ve mallarınız bu günün ve bu ayın haram olması gibi haramdır. Size kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Size komşularınıza ve kölelerinize iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Size adaleti ve iyiliği tavsiye ediyorum.

Dikkat edin! Bende insanım, bana da Rabbimin elçisi (Azrail) gelebilir. Ona icabet edebilirim.

Ey insanlar! Size iki değerli şey bırakıyorum. Onlara tabi olduğunuz sürece sapmazsınız. Onlardan biri hidâyet ve nur olan *Allah’ın kitabı diğeri Ehl-i Beyt’imdir*. Onlara sımsıkı sarılın! Ehl-i Beyt’im hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beytim hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beytim hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Onlara sımsıkı sarılın! Havzımda benimle buluşuncaya kadar bunlar birbirlerinden ayrılmazlar. Bunları bana Latîf ve Habîr olan Allah bildirdi.”[\[441\]](#)

Bir başka hadiste şöyle buyrulur:

“Dikkat edin benim kendisine sığındığım sığınak Ehl-i Beyt’imdir. Ensar benim dostlarımdır. Bunların kötülerini bağışlayın, iyilerinin özürlerini kabul edin!”[\[442\]](#)

Abdullah b. Abbas anlatıyor:

“Allah Resûlü’nün (a.s.m.) halası Safiyye Hatunun çocuğu vefat edince hıçkırıklarla ağladı. Olanlardan haberi olmayan Allah Resûlü (a.s.m.):

— Halacığım niçin ağlıyorsun? diye sordu.

— Oğlum öldü.

— Ey halacığım! Biri İslam’a girdikten sonra çocuğu ölür, o da buna sabrederse Allah onun için Cennette bir ev yaptırır, buyurdu.

Safiyye Hatun müjdeyi alınca sustu. Bir süre sonra da huzur-u saadetten ayrıldı. Yolda Ömer b. Hattab ile karşılaştı, Hz. Ömer ona:

— Biraz önce bağıra bağıra ağladığımı duydum. İyi bil ki Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yakın olman Allah'ın gazabından seni kurtarmaz, dedi.

Bu söze içlerlenen Safiyye Hatun tekrar ağlamaya başladı. Allah Resûlü (a.s.m.) sesi duyunca hemen yanına gitti. Onun gönlünü almaya çalıştı ve:

— Halacığım, sana dediğim sözlerden sonra hâlâ ağlıyor musun? buyurarak hayretini bildirdi.

— Ondan dolayı ağlamıyorum yâ Resûlallah! Yolda Hz. Ömer ile karşılaşınca bana:

‘Allah Resûlü'ne (a.s.m.) yakın olman Allah'ın gazabından seni kurtarmaz,’ dedi. Allah Resûlü (a.s.m.) onun bu sözlerine kızdı. Bilâl-i Habeşî'ye:

— Ey Bilal! İnsanları namaza çağır! buyurdu. Bilâl-i Habeşî duyuru yapınca sahabiler toplandılar. Allah Resûlü (a.s.m.) minbere çıktı. Allah'a hamdû sena etti. Sonra:

— Bazı kimselere ne oluyor da benim akrabalarımaya faydalı olamayacağımı iddia ediyor. Kıyamet günü bütün sebepler ve nesepler kesilecek, yalnızca benim nesebim ve vasıta oluşum kalacak. O dünyada da ahirette de bağlayıcıdır, buyurdu.”^[443]

Ashabını Sevmek

Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte İslam'ı yaşayarak bize örnek olan sahabe efendilerimiz, bu uğurda bin bir çile çekip, eşsiz bir inkılâp yaşayarak, her biri sözleri ve yaşantıları ile yolumuzu aydınlatmıştır. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) onlara tebliğ ettiği Kur'ân ve Sünneti, sözleri ve yaşantıları ile sonraki nesillere aktararak hidâyetimize vesile olmuşlardır. Bunun için Allah Resûlü (a.s.m.):

“Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız doğru yolu bulursunuz.”^[444]

“Rabbime benden sonra sahabilerimin ihtilafını sordum. Bana: ‘Ya Muhammed! Ashabın benim yanımda birbirinden parlak yıldız gibidir. Kim onların farklı görüşlerinden birini kabul eder ve uygularsa o benim yanımda doğruyu yapmış sayılır.’ buyurdu.”^[445] “Ashabımın

ümmetimin arasındaki yeri yemeyin tuzu gibidir. Yemek ancak onunla güzel olur, buyurmaktadır.^[446]

Sahabilerine kötü söz söylenmesini şiddetle yasaklayan Allah Resûlü (a.s.m.): “Kim sahabilerime söverse Allah’ın meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Onların amelleri kabul olunmaz.”^[447]

Vefayı son derece önemseyen Allah Resûlü (a.s.m.) kendisine kucak açan, canını yoluna koyan Medineli Müslümanları çok sever, onlara ailesi gibi önem verirdi. Ümmetinin de onları sevmesini ister, buna teşvik ederdi:

“Ensarı ancak iman edenler sever, onlara yalnızca münafıklar buğz ederler. Allah onları sevenleri sever, onlara kızanlara da kızar.”^[448]

Onların İslam mücadelesine verdiği desteği, kalplerinin ve evlerinin kapılarını muhacirlere açmasını, ekmeklerini, aşlarını onlarla bölüşmesini her zaman takdir eden Efendimiz kendisini candan öte seven ensarı sevdiğini her fırsatta dile getirirdi.

Allah Resûlü (a.s.m.) Medine’ye hicret edince yalnızca erkekler değil, kadın ve çocuklarda onu karşılamak için büyük bir coşku ve heyecan ile sokaklara dökülmüşlerdi. Allah Resûlü (a.s.m.) kadın ve çocukların bayram sevinci içinde eşsiz bir coşku ile kendilerini karşılamaya geldiklerini görünce bundan çok hoşlandı, onları taltif etmek için:

— Allah biliyor ya siz insanlar arasında en çok sevdiğim kişilersiniz, buyurdu.^[449]

Enes b. Mâlik anlatıyor:

“Ensardan bir hanım çocuğu ile birlikte Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yanına geldi. Allah Resûlü (a.s.m.) onlarla bir süre konuştuktan sonra:

— Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, siz insanlar arasında en çok sevdiğim kişilersiniz, buyurdu.^[450]

Kur’ân’ı Mübîn’de sahabilerden övgü ile bahseden Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Muhammed Allah’ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûa varırken, secde ederken görürsün. Allah’tan lütuf ve rıza isterler. Yüzlerindeki secde izlerinden tanınırlar...”^[451]

“Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara güven duygusu vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir.”^[452]

“Müminler içinde Allah’a verdikleri sözde duran nice erler vardır. Onlardan kimi sözünü yerine getirip o yolda canını vermiş, kimide (şehitliği) beklemektedir. Hiçbir şekilde sözlerini değiştirmemişlerdir.”^[453]

Sahabe efendilerimizin hayatlarını öğrenmek, güzel yaşantıları ile bize nasıl örnek olduklarını, birbirinden değerli sözleri ile bizi nasıl aydınlattıklarını, İslam’ı öğrenme ve öğretmekteki eşsiz gayretlerini, dini bize doğru ve tam olarak ulaştırmak için ne kadar hassas davrandıklarını, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) olan inanılmaz sevgilerini, davet mücadelesindeki kahramanlık ve fedakârlıklarını bilmek gerekir. Kitabın önceki bölümlerinde onların Allah Resûlü’nü (a.s.m.) nasıl sevdiklerini gösteren örneklerle mümkün olduğunca çok yer verdik. Burada onların eşsiz mücadelesinden yalnızca bir kare sunarak onların nasıl bir mücadele verdiklerini göstermeye çalışacağız.

Huzeyfe b. Yeman’dan Hendek savaşına ait bir anıyı dinlemeden önce birkaç cümle ile o günü hatırlayalım.

O gün Müslümanlar, görülmemiş bir soğuk, açlık, fırtına, o bölgenin en büyük ordusu sayılacak 10. bini aşkın düşman ordusu, her an kendilerini arkadan vurmaya hazır olan İslâm düşmanı Yahudiler ve kendilerini içerden çökertecek münafıkların arasında sıkışıp kalmışlardı. Kalelere, evlere ve köşklere yerleştirdikleri çocuklarını ve kadınlarını korumaktan bile acizlerdi. Müslümanlar ne Bedir’de, ne Uhud’ta nede başka bir zamanda bu kadar çaresiz kalmamışlardı. Günlerce hendek kazmış yorgunluktan bitap düşmüşler. Evlerine gidip dinlenemedi. Düşmanla karşı karşıya kalmışlar, düşmana hendeği geçirmemek için uykularını terk etmişlerdi.

Huzeyfe b. Yeman anlatıyor:

“Soğuk, karanlık, açlık, susuzluk, düşman korkusu ve çıkan fırtına yüzünden Ahzâb gecesi herkes kendi başının çaresine bakıyordu. Sahabiler Allah Resûlü’nün (a.s.m.) etrafından dağılmak mecburiyetinde kaldı. Yanında yalnızca on iki kişi kaldık. Yan yana dizilmiş oturuyorduk. O sırada Mekkeliler üst taraftan bizi kuşatmıştı. Aşağı tarafta Yahudiler vardı. Kadın ve çocuklarımız ise yalnız

başlarına korumasız bir hâldeydi. Yahudiler baskın yapacak diye korkup duruyorduk.

O geceden daha karanlık bir gece görmedik. Her taraf zifiri karanlıktı. Karanlıktan parmağımızın ucunu dahi göremiyorduk. Bir taraftan da gök gürültüsünü andıran sesler çıkaran korkunç bir rüzgâr esiyordu.”[\[454\]](#)

Huzeyfe efendimiz, o günlere ait bir başka anısını ise şöyle anlatmaktadır:

“Allah Resûlü(a.s.m.)’nün vefatından çok sonraki günlerde bir adam cemaatle sohbet esnasında ileri geri konuşmaya başladı:

— Eğer bizde Allah Resûlü (a.s.m.), zamanında yaşasaydık, onunla birlikte savaşır, ona eşsiz yardımlar yapardık, dedi. Cemaatin arasında bulunan Huzeyfe, o günlerde yaşananların hiçte kolay olmadığını anlatmak için adama dönerek:

— Sen mi bunu yapacaktın? diye sordu. Devamla o günlerden bir anısını şöyle anlattı.

— Hendek savaşının yapıldığı sıralarda bir gece, görülmemiş bir fırtına ve soğuk bizi kasıp kavuruyordu. Etraf zifiri karanlık, göz gözü görmüyordu. Bir tarafta her an için saldıracak düşman korkusu, bir tarafta günlerdir devam eden açlık, susuzluk ve uykusuzluk. Bitkin düşmüştük. Soğuk ve fırtına sahabileri iyice yıldırılmıştı. Ellerini kaldırmaya dahi güçleri ve cesaretleri kalmamıştı. İşte böyle bir sırada Allah Resûlü (a.s.m.) yanındakilere dönerek:

— Bana kim düşmandan haber getirirse Allah onu kıyamet günü benimle birlikte bulunduracaktır, buyurdu.

Hepimiz sustuk. Aramızda bulunan hiç kimse ona cevap veremedi. Zira hiç birimizin bunu yapabilmeye ne takati nede cesareti kalmıştı. Allah Resulü (a.s.m.) yeniden:

— Bana kim düşmandan haber getirirse Allah onu kıyamet günü benimle birlikte bulunduracaktır, buyurdu.

Yine kimseden ses çıkmadı. Allah Resûlü (a.s.m.) yanıma kadar geldi. Soğuktan tir tir titriyordum. O sırada üzerimde ne soğuktan korunacağım bir elbise, nede düşmandan korunacağım bir kalkanım vardı. Bana:

— Kalk ey Huzeyfe! Bize onlardan haber getir, buyurdu.

Eğer Allah Resûlü (a.s.m.) bizzat isimle beni çağırmasaydı, soğuktan ve açlıktan dolayı yerimden kalkıp emrini yerine getirmeye

asla cesaret edemezdim. Allah Resûlü (a.s.m.) emrini tekrarladı:

— Kalk ey Huzeyfe! Bize onlardan haber getir. Sakın aleyhimize bir harekette bulunma! Kendini de tehlikeye sokacak durumlardan sakın.

Allah Resûlü'nün (a.s.m.) emrini duyunca,

— Anam babam sana feda olsun Yâ Resûlallah! Vallahi savaşmaktan korkmuyorum. Esir alınıp işkence yapılmaktan korkuyorum, dedim. Allah Resûlü (a.s.m.):

— Rahat ol esir edilmeyeceksin, buyurdu.

— Dilediğini emret! dedim. Allah Resûlü (a.s.m.) bana gerekli talimatları verince görevi yerine getirmek üzere oturduğum yerden kalktım. Allah Resûlü (a.s.m.), başımı ve yüzümü sıvazlayarak bana dua etti ve:

— Allah'ım! Onu önünden, ardından, sağından, solundan, üst ve alt tarafından koru, buyurdu.^[455]

Okumu ve kılıcımı yanıma aldım. Sonra kalkıp hedefe doğru yürümeye başladım. Herkes soğuktan tir tir titrerken ben ne korku nede soğuğu hissetmiyordum. Yürüye yürüye düşman karargâhına vardım. Ebû Süfyan'ın da içlerinde bulunduğu bir grup ateş yakmış ısınyorlardı. Ebû Süfyan sırtını ateşe doğru dönmüş ısınmaya çalışıyordu. Onun böyle çok kolay bir hedefte olduğunu görünce ateşin ışığından faydalanarak vurmak istedim. Gayri ihtiyari okumu yayıma yerleştirip, nişan aldım. Tam atacakken Allah Resûlü'nün (a.s.m.) tembih ettiği sözü hatırladım. O beni "Sakın aleyhimize bir harekette bulunma!" diye uyarmıştı. Eğer oku atsaydım mutlaka isabet ettirirdim. Allah Resûlü'nün (a.s.m.) sözünden dolayı niyetimden vazgeçerek topluluğun bulunduğu yere doğru gittim. Gizlice aralarına girdim. Ateşe yaklaşıp onlarla birlikte ısınmaya başladım.^[456]

Vakit gece yarısını geçmişti. Ebû Süfyan Lât ve Uzzâ'ya dua ederek onlardan yardım istiyordu. Onlarda karanlıktan fırtına ve soğuktan son derece rahatsız ve tedirginlerdi. Bir ara aralarına casus girmesinden ciddi ciddi şüphelenen Ebû Süfyan yanındakilere:

— Aramıza casuslar sızmış olabilir, dikkatli olun, dedi. Yanındakiler ona:

— Olur, dikkat ederiz, dese de o ikna olmadı.

— Herkes sağındaki kişinin elini tutarak ona adını sorsun! diye emretti. Bu benim için çok tehlikeli bir durumdu. Her an için yakalanabilirdim. Hızlı düşünüp çözüm bulmam gerekiyordu. Yanımdakilerin ismimi sormasına fırsat vermeden hemen sağındaki kişinin elini tutum

— Sen kimsin? diye sordum. Adam şüphelenmeden:

— Amr b. Âs'ım, dedi.

O cevap verir vermez vakit kaybetmeden solumdaki kişinin elini tutarak ona da:

— Sen kimsin? diye sordum. Adam:

— Muaviye b. Ebû Süfyan'ım, dedi. Böylece adımlı söylemeden büyük bir tehlikeyi kolayca atlatmış oldum. Ebû Süfyan etrafındakilere seslenerek:

— Ey Kureyşliler! Vallahi burası durulacak bir yer değil. Atlar, develer ölmeye başladı. Kıtık her tarafı sardı. Soğuk ve fırtına aman vermiyor. Ne tencerelerimiz ne ateşimiz ne çadırlarımız yerinde durmuyor, uçup gidiyor. Üstelik Kureyza Yahudileri bize karşı olumsuz tavır takınmaya başladı. Onlardan gelen haberler pekiyi değil. Vakit kaybetmeden hemen geri dönmeliyiz, dedi. Sonrada devesine binip Mekke'ye doğru yöneldi. Diğer kabilelerde onlardan farksızdı. Soğuk, fırtına, açlık onları da bitirmişti. Fırtınanın başlarına yağdırdığı taşlar, hayatlarından bıktırmıştı. Onlarda hazırlanıp kaçarcasına Mekke'ye doğru yöneldiler.^[457]

Ebû Süfyan yine hedefimdeydi. Tek bir okla öldürebilecek kadar yakındı. Allah Resulü'nün (a.s.m.) sözlerini hatırlamasaydım onu hemen oracıkta öldürürdüm. Çok güzel bir fırsat yakaladığım hâlde yasağa uyarak onu öldürmedim. Mekkeliler Cehennemden kaçır gibi geri dönünce bende Allah Resûlü'nün (a.s.m.) yanına gitmek için geri döndüm. Yol boyunca yine üşümek bir yana sıcaktan bunalıyordum. Bir süre sonra yolda yirmi kadar beyaz sarıklı süvari ile karşılaştım. Süvariler Bana:

— Gidip Peygambere Allah'ın, düşmanlarına karşı onu desteklediğini, söyle dediler.^[458]

Karargâha geri döndüğümde Allah Resûlü (a.s.m.), soğuktan elbiselere bürünmüş namaz kılıyordu. Vallahi karargâha geldiğimde sıcaklık kayboldu yeniden titremeye başladım. Allah Resûlü (a.s.m.) önemli işlerde sıkıntılı anlarda namaz kılardı. Namazını bitirince

gördüklerimi ve başımdan geçenleri Allah Resûlü'ne (a.s.m.) anlattım. Ona Mekkelilerin develerine binerek Medine'yi terk ettiklerini söyledim. Beni dinleyen Allah Resûlü (a.s.m.), duyduklarından dolayı çok memnun oldu. Dişleri görölünceye kadar tebessüm etti. O sırada şu âyeti kerime nazil oldu:

“Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetlerini hatırlayın. Üzerinize ordular geldiğinde onlara karşı bir rüzgâr ve görmediğiniz ordular göndermiştik. Allah yaptıklarınızı çok iyi görmekteydi.”^[459]

Çok yorgun ve uykusuzdum. Bir an önce yatıp dinlenmek istiyordum. Allah Resûlü (a.s.m.) namaz kılarken üzerine giyindiği abayı çıkararak benim üzerime örttü ve uyumamı istedi. Sabaha kadar uyanmadan deliksiz bir uyku uyudum. Sabah olunca Allah Resûlü (a.s.m.):

“Kalk ey uykucu diye seslenerek beni uyandırdı.”^[460]

Sevgili ile Aradaki Engelleri Kaldırmak

Âşık ile sevgilisi arasında her zaman aşılması güç engeller, hatta yüksek yüksek dağlar olmuştur. Âşıklar bu dağları aşarken oldukça zorlanırlar. Bu sevginin doğasında vardır. Atılan sevgi tohumunun yeşermesi ve meyve verecek hâle gelebilmesi için ona emek vermek, yeşerip olgunlaşmasını engelleyen sebepleri ortadan kaldırmak gerekir.

Dönüp kendimize baktığımızda çok fazla düşünmeden insanoğlunun şu birkaç özelliğe sahip olduğunu görürüz:

İnsanlar nefislerini her şeyden çok severler. Duygularının etkisi altındadırlar. Cahildirler. Gaflete meyillidirler.

İnsanoğlunun bu temel özellikleri sevgiliye giden yolda bizzat kendinden kaynaklanan nerdeyse her biri aşılması imkânsız dağlar gibidir. Ancak insanın olgunlaşıp kâmil olması için bu engelleri aşarak pişmesi gerekir.

Birde dış etkenler vardır:

Şeytanın vesvesesi. Diğer insanların ene, duygu, cehalet ve gafletleri. Hayat şartları ya da maruz kalınan imtihanlar.

Sevgi gerçekten uğrunda mücadele etmeye, emek vermeye, binlerce can vermeye değer eşsiz bir duygudur. O en büyük hazinedir. Şüphesiz her şeyin bir bedeli vardır. Bu paha biçilmez hazinenin bedeli bazen can olsa da çoğu zaman candan ötedir.

Sevenin bu hâline işaret eden Rabbimiz onları övgü ile anlatır: “İnsanlardan öyleleri de vardır ki; Allah’ın rızasını kazanmak için kendini ve malını feda eder. Allah kullarına karşı çok şefkatlidir.”^[461]

Candan öte seven sahabe efendilerimiz bu sevgiyi sürdürmenin çok zor olduğunu bildikleri için ya Canan’a vasil olamazsam korkusu ile insan olarak yaratılmak yerine kim bir ot, kimi ağaç, kimi çakıl olmak istedi. İşte tam burada Allah’ın lûtfu yetişti. Onlara Canlar Cananı’na vasil olmanın müjdesi olmak üzere Cenneti vaat etti. Hem de yalnızca canlarına karşılık. Bu anlatılması imkânsız büyük bir müjdeydi. Allah (c.c.) için canlarını verecek karşılığında vuslatın muştusu, ebedi saadet yurdu Cenneti kazanacaklardı.

“Allah müminlerden, mallarını ve canlarını Cennet karşılığında satın almıştır...”^[462]

Bu müjdeyi duyan sahabiler şehit olmak için birbirleri ile yarışa başladı, baba oğul cihada gidip şehit olmak için kura çekti. Birçok cihada katıldığı halde şehit olamayanlar ise gözyaşı döküp, canan hasreti ile ah çekip yandılar. Çünkü onlar daha ilk günden aşkın ve sevginin en büyük düşmanı olan cehaleti tanıyıp ona karşı topyekûn savaş açtılar.

Cehalet Sevginin Önündeki İlk Engeldir

Bütün iyilik ve güzellikler gibi sevginin ve sevgiliye giden yolun önündeki en büyük engel şüphesiz cehalettir. Bunun için Kur’ân’ın ilk emri “Oku!” ile başlar. Bundan dolayı Peygamberin en büyük savaşı cehaletledir. Şu örnekler söze hacet bırakmayacak kadar konuyu açıklamaktadır:

Tufeyl b. Amr, Devs kabilesinin önde gelenlerinden, sevilip sayılan, akıllı ve çok meşhur bir şairdi. Çok cömert olduğundan kapısı her zaman açık, tenceresi sürekli kaynardı. Açları doyurur, kendisine sığınanı korur, kimseden yardımını esirgemezdi. Diğer Devsliler gibi o da zaman zaman Mekke’ye giderdi. Bunun için Mekkeliler tarafından yakından tanınır, saygı görürdü.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) insanları İslâm’a davet ettiği yıllarda yine Mekke’ye gitmişti. O sıralarda Mekkeliler, Allah Resûlü’nü (a.s.m.) etkisiz hâle getirmek için her çareye başvuruyor, davetin önünü

kesmek için akıllarına gelen bütün tedbirleri alıyorlardı. Onlara göre bu tedbirlerden en önemlisi, insanların Allah Resûlü'nü (a.s.m.) tanımalarına engel olmaktı. Zira onu tanıyanların onu seveceklerinden şüpheleri yoktu. Bunun için Mekke dışından gelen yabancıları sürekli Allah Resûlü'nden (a.s.m.) uzak tutmaya çalışıyorlardı.

Tufeyl b. Amr Mekke'ye gittiğinde hemen yanına koşup, kimse ile görüşmeden çevresini sardılar. Ona büyük bir saygı gösterip, her zamankinden fazla iltifat ettiler. Kendini karşılayanlar arasında Mekke'nin ileri gelenleri de vardı. Bu durumu biraz garipsese de bir şey söylemeden bekleyip neler olacağını görmeyi tercih etti. Mekkeliler selam faslından sonra hemen konuya girdiler:

— Hoş geldin. Sen şair, kavmin sözü dinlenen efendisisin. Çok uzaklardan beldemize geldin. Bizden uzakta olduğun için başımızdaki sıkıntıdan haberin olmadığını sanıyoruz.

Aramızdan çıkan bir adam, bizi böldü. İşlerimizi darmadağın etti. Sözleri sihir gibi, baba ile oğul arasını açıyor, kardeşi kardeşe düşman ediyor, eşleri birbirinden ayırıyor. Biz onun seni ve kavmini etkileyip aldatacağından korkuyoruz. Bizim başımıza gelenlerin sizin başınıza da gelmesini istemiyorsan ondan uzak dur. Yanına gelirse sakın ha onunla konuşma, onu muhatap alıp dinleme!^[463]

Tufeyl b Amr der ki:

“Vallahi o kadar çok konuştular ve beni o kadar çok sakındırdılar ki onlara:

— Yemin ederim ki, Mescid-i Harâm'a gittiğimde, onu dinlemekten sakınacağım, dedim. Sözümü tutmak için de Mescid-i Harâm'a gittiğimde kulaklarıma pamuk tıkamaya karar verdim. Dinlenip yol yorgunluğunu üzerimden atınca, tavaf etmek için Mescid-i Harâm'a gittim. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.) Kâbe'de namaz kılıyordu. Yüksek sesle Kur'ân okuduğu için, kulaklarımı tıkamış olsam da, sakınsam da bazı kelimeler duydum. Onları duymamaya çalışırken bir taraftan da birinin sözlerini duymamak için bu kadar gayret sarf ettiğime inanamıyordum. Kendi kendime:

— Annen sana ağlasın ey Tufeyl! Sen akıllı başında bir insansın. Üstelik şairsin. Sözden çok iyi anlarsın. Duyduğun sözün ne anlama geldiğini, iyi mi kötü mü olduğunu bilecek olgunluktasın. Birini dinlemekten kaçmak da ne oluyormuş! Onu dinleyeceğim. Eğer

anlattıkları iyi güzel şeylerse kabul ederim. Kötü, çirkin şeylerse reddederim.

Kulaklarımdaki pamukları çıkarıp attım, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) iyice yaklaşarak onu dinlemeye başladım. Şimdiye kadar bu kadar güzel, bu kadar faydalı bir söz duymamıştım. Kendi kendime:

— Sübhanallâh! Bu, ne kadar hoş, ne kadar güzel bir söz! Şimdiye kadar bu kadar güzel, bu kadar tatlı bir söz duymamıştım, dedim.

Allah Resûlü'nü (a.s.m.) gözetlemeye başladım. Namazını kılıp bitirdikten sonra Kâbe'den ayrıldı. Bende peşinden gittim. Yürüyerek evine gitti. Hemen evinin önüne giderek içeri girmek için izin istedim. Selam faslından sonra:

— Ey Muhammed! Mekke'ye gelince kavminden bazı kişiler yanıma gelip, senin hakkında bana şöyle şöyle dediler. Bana seni dinlememem konusunda yemin ettirdiler. Senin hakkında beni o kadar korkuttular ki seni duyup, senden etkilenmemek için kulaklarıma pamuk tıkadım. Ancak Allah sanki beni seni dinlemeye sevk etti. Kalbim senin sözlerinin doğru şeyler olduğunu söylüyor. Bana dinini anlat, dedim.

Beni dikkatle dinleyen Allah Resûlü (a.s.m.) İslâm hakkında bilgi verdi. Sonra Kur'ân okudu. Ona hayran kaldım. Bu kadar veciz bu kadar güzel bir söz duymamıştım. Onun ne şair sözü, ne sihir, ne de aldatmaca olmadığını anlamıştım. Ben hem şair hem güngörmüş, pek çok insanla karşılaşmış, onları dinlemiş biriydim. Sözden çok iyi anlıyordum. Onun anlattıkları çok farklı ve fevkalade güzel hakikatlerdi. Daha fazla düşünmeden hemen Müslüman oldum. [\[464\]](#)

Yemen krallarından *Sümâme*, zaman zaman hac ve umre için gittiği Mekke'de müşrikler tarafından yanlış bilgilendirildiği için, Allah Resûlü (a.s.m.) ve Müslümanlara karşı oldukça ön yargılıydı. Bunun için Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kendisine gönderdiği elçiye dinlemeye bile gerek duymadan reddetti. Elçi gittikten sonra sakinleşmek bir tarafa, kızgınlığı daha da arttı. Hatta bir ara Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürüp, kendince Arapları ondan kurtarmaya karar verdi. Bunu etrafındaki insanlara söyleyerek, onlardan fikir aldı. Suikast planları yaptı. Hatta fırsat bulduğunda sahabe efendilerimizden birkaç kişiyi şehit etti.

Düşüncelerini etrafta açıkça konuştuğundan sözleri Allah Resûlü'nün (a.s.m.) kulağına kadar gitti. Sümâme'nin Müslümanları

şehit ettiğini, Medine'ye baskın yapmak ve kendisine suikast düzenlemek istediğini öğrenen Allah Resûlü (a.s.m.), sahabilerine:

— Sümâme'yi gördüğünüz yerde öldürün! emrini verdi. Ayrıca onun ele geçirilmesine fırsat vermesi için Allah celle alâ'ya dua etti.

Sümâme'nin Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürmek için ciddi ciddi plan yaptığını gören amcası, bunun hiçte iyi bir fikir olmadığını söyleyerek Sümâme'yi bu düşüncesinden vazgeçirdi.^[465] Planından vazgeçse de tanımadığı için Allah Resûlü (a.s.m.) ve Müslümanlara olan kını ve öfkesi hâlâ devam ediyordu.

Bir süre sonra sık sık yaptığı gibi umre için, Mekke'ye gitmeye karar veren Sümâme, hazırlıklarını yaparak yola çıktı. O sırada Allah Resûlü (a.s.m.), bir grup sahabeyi Necd bölgesine göndermişti. Bu sahabiler dönüşte Sümâme ile karşılaşarak, onu yakalayıp esir aldılar. Sıkıca bağlayıp Medine'ye getirdiler. Görünüşte bu durum Sümâme için felaket olsa da hakikatte rahmetti. Bu vesile ile Güllerin Efendisini ve ona tabi olan Müslümanları tanıyacaktı. Tıpkı Medine'ye geldiklerinde Allah Resûlü'nün (a.s.m.) onu tanıdığı gibi. Allah Resûlü (a.s.m.) onu görünce sahabilere:

— Yakaladığınız kişinin kim olduğunu biliyor musunuz?

— Hayır.

— O Sümâme b. Usal'dır. Onu mescidin direklerinden birine bağlayın! Ona iyi davranın! Yediklerinizden ona da ikram edin!^[466]

Sümâme şaşkınlık içerisindeydi. Suikast yapmak istediği kişi kendisi için sahabilerine iyilik yapılmasını ve ikram edilmesini emrediyordu. Mescid-i Nebvî'den ayrılınca evine giden Allah Resûlü (a.s.m.), namaz için geldiğinde Sümâme'nin yanına giderek:

— Nasılsın ey Sümâme? Sana ne yapacağımı düşünüyorsun? Buyurdu.

— İyiyim ey Muhammed! Eğer beni öldürürsen (intikamı mutlaka alınacak) kanlı bir adamı öldürmüş olursun. Eğer iyilik yaparsan ona teşekkür edecek birine iyilik yapmış olursun. Eğer mal istiyorsan iste. Ne kadar istersen, verilecektir.

Allah Resûlü (a.s.m.) ona cevap vermeden yanından ayrıldı. Ertesi gün yanına tekrar geldi.

— Nasılsın ey Sümâme? Sana ne yapacağımı sanıyorsun?

— Söylediğim gibi iyiyim ey Muhammed! Eğer beni öldürürsen kanlı bir adamı öldürmüş olursun. Eğer iyilik yaparsan ona teşekkür

edecek birine iyilik yapmış olursun. Eğer mal istiyorsan, iste. Ne kadar istersen, verilecektir.

Üçüncü günde aynı şeyler oldu.^[467]

Mescid-i Nebevî'de üç gün boyunca bağlı kalan Sümâme, sahabileri ve onların şahsında İslâm'ı yakından tanıma imkânı buldu. Onları tanıdıkça kalbi yumuşadı, kızgınlığı azaldı. İslâm ile arasındaki buzlar hızla eridi. Düşünmeye, yaptıklarını hatırlayarak kendisi ile yüzleşmeye başladı. Düşündükçe kalbini karartan perdeler tek tek kalkarak, gönlüne hakikat güneşinin ışıkları sızmaya başladı. Bütün bunları mânâ âleminde seyreden Efendimiz, hidâyet güneşinin Sümâme b. Usal'ın kalbine doğmak üzere olduğunu görmüş olacak ki, onu şok eden şu emri verdi:

— Sümâme'yi salıverin!

Böylece onunla İslam arasındaki son engeli de ortadan kalkmış oldu. Sahabiler Sümâme'yi salıverince, hemen Mescid-i Nebevî'nin yakınında bulunan bir hurma bahçesine gitti. Orada gusûl abdesti alarak geri döndü. Mescide girip:

— Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed onun kulu ve resulüdür. Ey Muhammed! Vallahi, buraya gelinceye kadar, yeryüzünde beni senin yüzünden daha çok kızdıran bir yüz yoktu. *Şimdi senin yüzün, en sevdiğim yüz oldu.* Vallahi senin dininden nefret ettiğim kadar hiçbir dinden nefret etmiyordum. Şimdi ise, o bana bütün dinlerden daha sevgili oldu. Yaşadığın yer en nefret ettiğim belde idi. Şimdi burası en sevdiğim yer oldu.^[468]

Nefis, gaflet, eğitilmemiş duygular, şeytanın vesvesesi... gibi sebepler, çoğu zaman kişi ile sevgi ve sevgili arasında perde olmakta, insanı sevgisizliğe mahkum etmektedir.

Aşkın En Büyük Engeli Sevgilidir

Bu İlahî sevgi ile diğer sevgilerin arasındaki müthiş farkı gösteren ve kısaca da olsa dikkat çekilmesi gereken çok önemli bir engeldir. Allah ve Resulünü seven onlara doğru bir adım attığında, onların bir sözünü duyduğunda, onları biraz daha yakından tanıdığında dünyası aydınlanır, kalbi huzur bulur, yaşantısı güzelleşir, iyiye güzele yönelir, yaşamını derinden etkileyen bir fayda elde eder.

Bu seyir gönül dünyasında yaşadığı tatlı esintilerle devam eder, kalbi parlar, mânâ âleminde eşsiz lütuflara mahzar olur. Bununla

kalmaz, ahirette ebedi olarak Cennetten cemalullah'a kadar sayılmayacak eşsiz lütuflara mahzar olur.

Birine âşık olan insan heyecanla aşkına yönelir. Eğer aşkı Kur'ân ve Sünnet terbiyesinden geçmişse dünyada iken Cennet nimetlerini tatmaya başlamış demektir. İlahî terbiyeden yoksunsa, her adım attıkça karşısına bir engel çıkar. Bir türlü bu engellerin sebebini anlayamaz. Ancak ferasetle baktığında engelin ne olduğunu bulmakta gecikmez. Çünkü bu *sevgilinin ta kendisidir*. İnsan olduğu için o da en çok nefsinin sevmekte, duygularının esiri olmaktadır. Pek çok zaman gaflete düşerek sevgilerinin önünü kapamaktadır. Üstelik o da kendi gibi pek çok konuda cahildir. Bütün bunlardan dolayı aslında birini sevmek ona olan aşkını uzun süre devam ettirmek hiç kolay değildir. Kendi ve çevresi ile ilgili engelleri aşsa bile bundan daha zor olan sevgili engeline takılacaktır, çoğu insan gibi...

Allah ve Resulü'nü sevenler pek çok yönden bahtiyar insanlardır. Çünkü *Allah ve Resulü bütün bunlardan uzaktır*. Allah (c.c.) kendi zatından, Allah Resûlü (a.s.m.) ise Allah'ın terbiye etmesinden dolayı diğer insanlardaki eksiklerden uzaktır. *Allah sevgimizin önündeki, cehalet, gaflet, benlik ve hoyratlık engelini kaldırmak* için bizden cehalet, gaflet, benlikten kurtulmamızı, duygularımızı terbiye etmemizi istemektedir. Bunun için kitaplar ve peygamberler göndererek bizi uyarmakta, onların nezaretinde engellerden arınmamız için bize destek vermektedir.

Peygamberler ve Allah Resûlü (a.s.m.) bize örnek olup yol göstererek kalbimizi aydınlatmakta, sevgimizin önündeki engelleri kaldırmamıza yardımcı olmaktadır. Sevginin önüne çıkan vesvese ve kötü insanlara karşı bizi uyarıp, yanımızda olur. Sevinmesine teşvik etmek için bize Cenneti, şefaati... vaad eder. Allah onlardan razı olsun.

Gönül hûn oldu şevkinden, boyandım Yâ Resûlallah.

Nasıl bilmem, bu nîrâna dayandım Yâ Resûlallah.

Ezel bezminde bir dinmez figâdım Yâ Resûlallah.

Cemâlinle ferahnâk et ki yandım Yâ Resûlallah.

Yanan kalbe devasın sen, bulunmaz bir şisâsın sen.

Muazzam bir sehâsın sen, dilerse rûnümâsın sen.

Habîb-i Kibriyâ'sın sen. Muhammed Mustafâ'sın sen.

Cemâlinle ferahnâk et ki, yandım Yâ Resûlallah.

Yaman Dede

Sonsuz hamd ve sena Allah'a, salât ve selam onun kutlu Peygamberi Habîbi Edîbî'ne, onun tertemiz âl ve ashâbına olsun...

[349]. Enbiyâ Sûresi, 21:47.

[350]. Ahzâb Sûresi, 33:45; Fetih Sûresi, 48:8.

[351]. Bakara Sûresi, 2:151, Âl-i İmrân Sûresi, 3:164.

[352]. Tevbe Sûresi, 9:128.

[353]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:159.

[354]. Ahzâb Sûresi, 33:21.

[355]. İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, 3/242.

[356]. İbn Kesîr, 3/242.

[357]. *Müsned*, 5/419-420; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2:260.

[358]. *Müsned*; 5/422; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 4/189. Geniş bilgi için bakınız. '*Ebû Eyyûb el-Ensârî*'.

[359]. Mâide Sûresi, 5:83.

[360]. İbn Kayyîm, *Medâricü's-Sâlikîn*, 3/264.

[361]. İbn Kayyîm, 3/265.

[362]. İbn Kayyîm, 3/266.

[363]. İbn Kayyîm, 3/269.

[364]. Haşr Sûresi, 59:7.

[365]. Ahzâb Sûresi, 33:36.

[366]. Nisâ Sûresi, 4:80.

[367]. Nûr Sûresi, 24:56.

[368]. Ahzâb Sûresi, 33:71.

[369]. Nûr Sûresi, 24:54.

[370]. Buhârî, *İtisam*, 2; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/426.

[371]. Ebû Dâvud, *Sünnet*, 5.

[372]. Buhârî, *Edeb* 134.

[373]. *Müsned*, 4/147.

[374]. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/427.

[375]. Şâmî, 11/427.

[376]. Şâmî, 11/427

[377]. Şâmî, 11/429.

[378]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 896. *Şahıs*.

[379]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/70.

[380]. İbn Hacer, *İsâbe*, 4836.

[381]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/156.

- [382]. İbn Sa'd, 4/168.
[383]. *Müsned*, 2/40.
[384]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/145.
[385]. Kandehevî, *Hayatu's-Sahabe*, 2/655.
[386]. Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/310.
[387]. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3314.
[388]. *Müsned*, 2/119.
[389]. Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/146.
[390]. Müslim, *Bir ve Sıla*, 11-12; Ebû Dâvud, *Bir*, 120.
[391]. *Müsned*, 2/49, 95.
[392]. *Müsned*, 2/36; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 12/326.
[393]. *Müsned*, 2/65, 94.
[394]. Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.
[395]. Buhârî, *Bedü'l-Halk*, 6; Müslim, *Bir ve Sıla*, 157.
[396]. Enfâl Sûresi, 8:24.
[397]. Buhârî, *Tefsirü'l-Kur'an*, 1/1.
[398]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 1096.
[399]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/267.
[400]. Kâdî İyâz, 2/267; Salih Ahmed, *Muhabbetu'llah ve Resûluhu*, 228.

- [401]. Müslim, *Taharet*, 39.
[402]. Nûr Sûresi, 24:63.
[403]. Nisâ Sûresi, 4:114.
[404]. Ahzâb Sûresi, 33:36.
[405]. Müslim, *Nikâh*, 5.
[406]. Ebû Dâvud, *Sünnet*, 5; Tirmizî, *İlim*, 10.
[407]. Tirmizî, *İlim*, 16.
[408]. Tirmizî, *İlim*, 16.
[409]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 1071.
[410]. Buhârî, *İlim*, 38.
[411]. 'Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 1/76.
[412]. İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, 3/242.
[413]. Ahzâb Sûresi, 33:56.
[414]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/302.
[415]. Nesâî, *Sehv*, 55; *Müsned*, 3/102, 261.
[416]. Tirmizî, *Daavât*, 110.
[417]. Suyûtî, *Cem'u'l-cevâmî*, 1:1063.

- [418]. Tirmizi, *Vitir*, 17.
- [419]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/306.
- [420]. Kâdî İyâz, 2/312.
- [421]. İbn Kayyîm, *Vâbil'ü-Sayb*, 99.
- [422]. Müslim, *Salât*, 11.
- [423]. Buhârî, *Ezan*, 8.
- [424]. Tirmizî, *Sıfatü'l-Kıyâme*, 23.
- [425]. Tirmizî, *Daavât*, 100; *Müsned*, 3/254.
- [426]. Tirmizî, *Daavât*, 100.
- [427]. İbn Mâce, *İkâmetü's-Salât*, 25.
- [428]. Müslim, *Tahâret*, 39.
- [429]. *Müsned*, 1/441.
- [430]. Ebû Dâvud, *Menâsik*, 97; *Müsned*, 2/527.
- [431]. Ebû Dâvud, *Menâsik*, 97; *Müsned*, 3/367.
- [432]. İbn Mâce, *Cenâiz*, 65.
- [433]. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/318.
- [434]. Mucâdele Sûresi, 58:12.
- [435]. Tirmizî, *Menâkîb*, 31.
- [436]. Buhârî, *Fedâilü Ashâbi'n-Nebî*, 24.
- [437]. el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 33750.
- [438]. Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/257.
- [439]. Sehâvî, *İsticlâb*, 2/612.
- [440]. *Müsned*, 3/206.
- [441]. Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 36; Hakim, *Müstedrek*, 3/118.
- [442]. Tirmizî, *Menâkîb*, 65.
- [443]. Sehâvî, *İsticlâb*, 1/404.
- [444]. Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 7/202, 223.
- [445]. Muhibbüt-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/180.
- [446]. Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/151.
- [447]. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 12/142; el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 33094.
- [448]. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 4; Müslim, *İman* 129.
- [449]. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 5.
- [450]. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 5.
- [451]. Hucurât Sûresi, 49:29.
- [452]. Fetih Sûresi, 48:18.
- [453]. Ahzâb Sûresi, 33:23.

- [454]. İbn Kesîr, *Sîre*, 3/219.
[455]. Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 1/434.
[456]. Müslim, *Cihad*, 36.
[457]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 6/253-254.
[458]. İbn Kesîr, *Sîre*, 3/220.
[459]. Ahzâb Sûresi, 33:9.
[460]. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/ 232; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 6/253
[461]. Bakara Sûresi, 2:207.
[462]. Tevbe Sûresi, 11:111.
[463]. İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/382.
[464]. İbn Abdülberr, *İstiâb*, 2/760.
[465]. İbn Sa'd, *Tabakât*, 5/550; İbn Hacer, 961. *Sahabe*.
[466]. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/638.
[467]. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 10/6.
[468]. Buhârî, *Megâzi*, 70, *Salât*, 76-82; Müslim, *Cihad*, 59-60.

— Allah Resulü (a.s.m.) Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutar ve “İnsanların amelleri Pazartesi ve Perşembe günleri Allah’a sunulur.” buyururdu diyerek sünnete uymak için bu günlerde oruç tutmaya devam edeceğini belirtti.

“Sünnetimi ihya eden beni sevmiştir. Beni seven benimle birlikte Cennette’dir.”

İlim hâl ile ilgili, marifet zat ile ilgilidir. Allah Resûlü’nü (a.s.m.) tanıyan bir süre sonra zatını görüyormuş gibi, O’nunla birlikte yaşamaya başlar. Herhangi bir iş yapacağı zaman kendi kendine:

— Ben şahadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur. Muhammed onun kulu ve resulüdür. Ey Muhammed! Vallahi, buraya gelinceye kadar, yeryüzünde beni senin yüzünden daha çok kızdıran bir yüz yoktu. *Şimdi senin yüzün, en sevdiğim yüz oldu.* Vallahi senin dininden nefret ettiğim kadar hiçbir dinden nefret etmiyordum. Şimdi ise, o bana bütün dinlerden daha sevgili oldu. Yaşadığın yer en nefret ettiğim belde idi. Şimdi burası en sevdiğim yer oldu.

“Nimeti ile size rızık verdiği için Allah’ı sevin! Allah’ı sevdiğiniz için beni, beni sevdiğiniz için Ehl-i Beytimi sevin!”

Aramızdan çıkan bir adam, bizi böldü. İşlerimizi darmadağınık etti. Sözleri sihir gibi, baba ile oğul arasını açıyor, kardeşi kardeşe düşman ediyor, eşleri birbirinden ayırıyor. Biz onun seni ve kavmini

etkileyip aldatacağından korkuyoruz. Bizim başımıza gelenlerin sizin başınıza da gelmesini istemiyorsan ondan uzak dur. Yanına gelirse sakın ha onunla konuşma, onu muhatap alıp dinleme!

“Kim Resûle itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince, seni onlar üzerine bekçi göndermedik.”

Allah Resûlü’nü (a.s.m.) sevmek, örnek alarak sünnetine tabi olmak dünya ve ahirette sayısız lütuflara mahzar olunmasına vesile olur. Bunlardan en önemlisi şüphesiz *Muhabbetullah-Allah sevgisidir*. Allah-u Teâla kendisini sevmeyi ve O’nun sevgisini kazanmayı Allah Resûlü’ne (a.s.m.) tabi olmaya bağlıyor. Kur’ân-ı Mübin’inde O’nu örnek alıp sünnetine uyulmadığında inananları sevmeyeceğini açıkça ifade buyuruyor: “De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana tabi olun ki, Allah’ta sizi sevsin.”

“Muhammed Allah’ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rûkûa varırken, secde ederken görürsün. Allah’tan lütuf ve rıza isterler. Yüzlerindeki secde izlerinden tanınırlar...”

“Allah’ım! Ey bu tam davetin ve kılınacak namazın Rabbi, Muhammed’e (a.s.m.) vesileyi ve fazileti ver. Onu kendisine vaadettiğin Makam-ı Mahmud’a ulaştır.” diye dua ederse kıyamet günü ona şefaate ederim.”

“Dikkat edin benim kendisine sığındığım sığınak Ehl-i Beyt’imdir. Ensar benim dostlarımdır. Bunların kötülerini bağışlayın, iyilerinin özürlerini kabul edin!”

“...Ona itaat ederseniz, hidâyete erersiniz.”

“Allah’ın Hz. Peygamber’e (a.s.m.) salât etmesi, ona rahmet etmesi ve şanını yüceltmesidir. Meleklerin salât etmesi; onun için dua ve af dilemedir. İnsanların salât etmesi, ona dua etmeleri ve şefaate talep etmeleridir.”

“Andolsun size içinizden öyle bir peygamber geldi ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir, size çok düşkün, müminlere karşı şefkatli ve merhametlidir.”

. Ahzâb Sûresi, 33:9.

. İbn Kesîr, *Sîre*, 3/220.

“Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız doğru yolu bulursunuz.”

. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/ 232; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 6/253

Sümâme'nin Allah Resûlü'nü (a.s.m.) öldürmek için ciddi ciddi plan yaptığını gören amcası, bunun hiçte iyi bir fikir olmadığını söyleyerek Sümâme'yi bu düşüncesinden vazgeçirdi. Planından vazgeçse de tanımadığı için Allah Resûlü (a.s.m.) ve Müslümanlara olan kını ve öfkesi hâlâ devam ediyordu.

. İbn Abdülberr, *İstiâb*, 2/760.

. İbn Hişam, *Sîre*, 1-2/382.

. Tevbe Sûresi, 11:111.

. Bakara Sûresi, 2:207.

. Buhârî, *Megâzi*, 70, *Salât*, 76-82; Müslim, *Cihad*, 59-60.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 10/6.

. İbn Hişam, *Sîre*, 3-4/638.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 5/550; İbn Hacer, 961. *Sahabe*.

. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 5.

. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 4; Müslim, *İman* 129.

. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 12/142; el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 33094.

O Allah Resûlü'nü (a.s.m.) canından çok severdi. Onu andığında gözlerinden yaş boşanırdı. Hac için Mekke'ye gittiğinde, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) bulunduğu yerlere uğradıkça ona ait hatıraları anar, Efendimizin bulunduğu yerlere ellerini sürerek teberrük eder, gözleri yaşla dolardı. Mescid-i Nebevî'ye gider, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) minberinin yanına yaklaşır, ayak bastığı ve oturduğu yere dokunarak ellerini yüzüne sürerdi. Herhangi bir sefere çıkmak istediğinde, Mescid-i Nebevî'ye giderek namaz kılar, oradan Efendimizin kabrinin yanına gider:

“ Kıyamet günü bana insanların en yakını, bana çokça salavât okuyanıdır.”

. Ahzâb Sûresi, 33:23.

. Fetih Sûresi, 48:18.

. Hucurât Sûresi, 49:29.

. Buhârî, *Menâkibü'l-Ensar*, 5.

“Peygamberinizin (a.s.m.) sevgisi, Ehl-i Beyt'inin sevgisi ve Kur'ân okumak. Şüphesiz ki Kur'ân hamilleri, Allah'ın gölgesinin dışında hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde nebiler ve esfiya ile birlikte arşın gölgesinde olacaktır.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 6/253-254.

. Müslim, *Cihad*, 36.

. Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 1/434.

. İbn Kesîr, *Sîre*, 3/219.

“Ümmetimin fesada maruz kaldığı zaman sünnetime uyana yüz şehit sevabı vardır.”

“Allah (c.c.) kulunu sımsıkı sarıldığı bir sünnet sebebi ile Cennete koyar.”

Hakkında dedikodu yapılmasını önler...

“Onları seven beni sevdiği için seviyordur. Onlara buğz eden bana kızdığı için buğz ediyordur.”

“Namaz ve dua yer ve gök arasında askıda kalır, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) salât etmeden Allah'a ulaşmaz.”

— Yemin ederim ki senin bu yaptığını gören halk, sahabisi bu şekilde yaptığını göre demek ki “Allah Resûlü (a.s.m.) de böyle yapıyordu.” sanmasından korkarım diyerek onu uyardı.

— Bana itaat eden Cennete girer, bana isyan eden (oraya girmemek için) direnmiş olur, buyurdu.

Sahabilerine kötü söz söylenmesini şiddetle yasaklayan Allah Resûlü (a.s.m.): “Kim sahabilerime söverse Allah'ın meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Onların amelleri kabul olunmaz.”

— Gidip Peygambere Allah'ın, düşmanlarına karşı onu desteklediğini, söyle dediler.

. Nûr Sûresi, 24:63.

. Müslim, *Taharet*, 39.

. Kâdî İyâz, 2/267; Salih Ahmed, *Muhabbetu'llah ve Resûluhu*, 228.

— Ey kardeşim! Bir deveye binmek isteseydim onu bulurdum. Ancak Allah Resûlü'nün (a.s.m.) şu mescide doğru yürüyüp gittiğini ve orada namaz kıldığını gördüm. Allah Resûlü (a.s.m.) gibi oraya doğru yürüyerek gitmek ve orada namaz kılmak daha fazla hoşuma gider, dedi. Israrıma rağmen deveye binmedi.”

Sevgi gerçekten uğrunda mücadele etmeye, emek vermeye, binlerce can vermeye değer eşsiz bir duygudur. O en büyük hazinedir. Şüphesiz her şeyin bir bedeli vardır. Bu paha biçilmez hazinenin bedeli bazen can olsa da çoğu zaman candan ötedir.

Sevenin bu hâline işaret eden Rabbimiz onları övgü ile anlatır: “İnsanlardan öyleleri de vardır ki; Allah’ın rızasını kazanmak için kendini ve malını feda eder. Allah kullarına karşı çok şefkatlidir.”

“Yanında anıldığım hâlde bana salavât getirmeyen kişinin burnu yerde sürünsün! Ramazan ayına kavuştuğu hâlde affedilmeden ayı bitirenin burnu yerde sürünsün! Anne-babası yanında yaşlandığı halde onlar vesilesi ile Cennete gitmeyen burnu yerde sürünsün”

“Tıpkı Kur’ân’dan bir sure öğrenir gibi Allah Resûlü’nün (a.s.m.) katıldığı savaşları ve yaşananları öğrenirdik.”

Ey insanlar! Size iki değerli şey bırakıyorum. Onlara tabi olduğunuz sürece sapmazsınız. Onlardan biri hidâyet ve nur olan *Allah’ın kitabı diğeri Ehl-i Beyt’imdir*. Onlara sımsıkı sarılın! Ehl-i Beyt’im hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beytim hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beytim hakkında size Allah’ı hatırlatıyorum. Onlara sımsıkı sarılın! Havzımda benimle buluşuncaya kadar bunlar birbirlerinden ayrılmazlar. Bunları bana Latîf ve Habîr olan Allah bildirdi.”

— Herhangi bir sebebi yok. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) böyle yaptığını gördüğüm için yapıyorum, dedi.

“Hayırlınız, Ehl-i Beytime iyi davranmanızdır.”

“Kim Allah ve Resûlüne itaat ederse, büyük bir kurtuluşa ermiş olur.”

“Sünnetime uyan bendendir. Sünnetimden yüz çeviren benden değildir.”

Bu yolda ilerlerken âriflerin sultanı İbn Atâ’nın şu sözünü hiç unutmaz: Marifet üç basamaklıdır: Korku yüklü saygı, hayâ ve ünsiyet. Onu candan sevmek ya da sevgimizi korumak için yılda birkaç kez olsun zamanımızı En Sevgili için ayırsak ve kendimize:

. Sehâvî, *İsticlâb*, 2/612.

. Ebû Ya’la, *Müsned*, 5/257.

. el-Hindî, *Kenzü’l-Ummâl*, 33750.

. Buhârî, *Fedâilü Ashâbi’n-Nebî*, 24.

— Biliyorum ki sen zararı ve faydası olmayan bir taşsın. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) seni öptüğünü görmeseydim, bende seni öpmezdim, dediği meşhurdur.

“Biz seni şahit, müjdecî ve uyarıcı olarak gönderdik.”

- . Tirmizî, *Menâkîb*, 65.
- . Müslim, *Fedâilu's-Sahabe*, 36; Hakim, *Müstedrek*, 3/118.
- . *Müsned*, 3/206.
- . Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/151.
- . Muhibbü't-Taberî, *Riyâdü'n-Nadre*, 1/180.
- . Heysemî, *Mecma'uz-Zevâid*, 7/202, 223.
- . Sehâvî, *İsticlâb*, 1/404.
- . Müslim, *Tahâret*, 39.
- . İbn Mâce, *İkâmetü's-Salât*, 25.
- . Tirmizî, *Daavât*, 100.
- . Tirmizî, *Daavât*, 100; *Müsned*, 3/254.
- . *Müsned*, 1/441.

O geceden daha karanlık bir gece görmedik. Her taraf zifiri karanlıktı. Karanlıktan parmağımızın ucunu dahi göremiyorduk. Bir taraftan da gök gürültüsünü andıran sesler çıkaran korkunç bir rüzgâr esiyordu.”

- . Ebû Dâvud, *Menâsik*, 97; *Müsned*, 3/367.
- . Ebû Dâvud, *Menâsik*, 97; *Müsned*, 2/527.
- . Tirmizî, *Menâkîb*, 31.
- . Mücâdele Sûresi, 58:12.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/318.
- . İbn Mâce, *Cenâiz*, 65.
- . Suyûtî, *Cem'u'l-cevâmî'*, 1:1063.
- . Tirmizî, *Daavât*, 110.
- . Nesâî, *Sehv*, 55; *Müsned*, 3/102, 261.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/302.
- . Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/306.
- . Tirmizi, *Vitir*, 17.

“Cuma günleri bana çokça selavât getirin! Zira o gün, meleklerin şahitlikte bulunduğu gündür. Şüphesiz ki bir kimse selavât getirirse, bitinceye kadar o bana ulaştırılır...”

- . Kâdî İyâz, 2/312.
- . Tirmizî, *Sıfatü'l-Kıyâme*, 23.
- . Buhârî, *Ezan*, 8.
- . Müslim, *Salât*, 11.
- . İbn Kayyîm, *Vâbil'ü-Sayb*, 99.
- . Ebû Dâvud, *Sünnet*, 5; Tirmizî, *İlim*, 10.

- . Müslim, *Nikâh*, 5.
- . Ahzâb Sûresi, 33:36.
- . Nisâ Sûresi, 4:114.
- . el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, 1071.
- . Tirmizî, *İlim*, 16.
- . Tirmizî, *İlim*, 16.

“Megâzi ilmi, dünya ve ahiret ilmidir.” diyerek Efendimizin hayatının her bir parçasını bilmemizin gerekliliğini ifade eder.

“Rabbime benden sonra sahabilerimin ihtilafını sordum. Bana: ‘Ya Muhammed! Ashabın benim yanımda birbirinden parlak yıldızlar gibidir. Kim onların farklı görüşlerinden birini kabul eder ve uygularsa o benim yanımda doğruyu yapmış sayılır.’ buyurdu. “Ashabımın ümmetimin arasındaki yeri yemeyin tuzu gibidir. Yemek ancak onunla güzel olur, buyurmaktadır.

“Allah Resûlü (a.s.m.) bu işi nasıl yaptı?” diye sorar, Asr-ı Nebevî’ye giderek o anı Allah Resûlü (a.s.m.) ile birlikte yaşar, O’nu, yaşadıklarını ve söylediklerini anarak, karar vereceği konuya yeni bir pencereden bakarak, onu Kur’ân ve sünnet ışığında görür. Marifet, öğrenileni hayata geçirmek, gereği ile amel etmektir.

- . Ahzâb Sûresi, 33:56.
- . İbn Kesîr, *el-Bidâye ve’n-Nihâye*, 3/242.
- . ‘Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 1/76.
- . Buhârî, *İlim*, 38.

Tavsiyeye ihtiyacı olduğu zaman ona öğüt vermektir, buyurdu.”

Allah’ın kulunu sevdiğinde neler olacağını bildiren Efendimiz bunu şöyle açıklar: “Allah (c.c.) bir kulunu sevince Cebrâil’e (a.s.): “Ey Cebrâil! Ben falan kulumu seviyorum. Onu sende sev!” buyurur. Cebrâil (a.s.) o kulu sever. Sonra semada bulunan meleklerle: “Allah falan kulunu sevdi, onu siz de sevin!” diye nida eder. Gök ehli onu sever. Bundan sonra o kul yeryüzünde bulunanlara da sevdilir.”

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) hayatını, sahabileri ile ilişkilerini okuyan, onun sıfatlarını, ahlâkını, edebini, olaylar karşısındaki tavrını öğrenir. Ailesine, çevresine, dostuna düşmanına nasıl davrandığını bilir. Okudukça sever, sevdikçe okur. Onun ve sahabilerinin hayatını öğrendikçe sanki Allah Resûlü (a.s.m.) ve sahabileri ile birlikte Asr-ı Saâdeti yaşıyormuş gibi olur. Âyette işaret buyrulan ârifler arasına

katılır: “Resûle indirileni duydukları zaman, tanıdıkları hakikatten dolayı gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün.”

— Yâ Muhammed! diye bağırdı. Aşkından bayılıp yere yığıldı.

“Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.”

“Ezan okunduğunu duyduğunuzda müezzinin sözlerini tekrarlayın. Bana salavât getirin! Kim bana bir salavât getirirse, Allah ona on salât getirir. Bundan sonra benim için Allah’tan vesile isteyin! O Cennette Allah’ın kullarından birine verilecek bir makamdır. Onun bana verileceğini umuyorum. Kim benim için vesile isterse ona şefaat ederim.”

“Abdullah b. Ömer, adım adım onun sünnetini takip ederdi. Onun kıldığı bütün yerlerde namaz kılardı. Hatta Allah Resûlü (a.s.m.) bir ağacın yanına gitmişse Abdullah b. Ömer’de o ağacın yanına gider, kurumaması için ağacı sulardı. Onun Allah Resûlü’ne (a.s.m.) tabi olma gayretini görseydiniz, ‘Bu delidir.’ derdiniz.”

“Biz Allah Resulü’nün (a.s.m.) meğazisini-hayatını tıpkı Kur’ân’ın surelerini öğrenir gibi öğrenirdik.” demiştir.

“Herhangi bir kimsenin Allah’tan bir dileği veya herhangi bir insandan bir isteği olursa önce abdest alıp iki rekât namaz kılsın. Sonra Allah’a hamd ve sena etsin, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) selavât getirsin. Bundan sonra dua ederse duası daha fazla kabul edilir.”

“...Onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden veya kendilerine elim bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar.”

— İçinizden herhangi biri siyah atlar içinde bulunan alnı ve ayakları beyaz atı tanımaz mı? Onlar kıyamet günü mahşere alınlarında ve abdest azalarında nur olarak gelecekler. Onların önüne geçip onları Kevser Havzına götüreceğim, buyurdu.

— Ben Allah Resûlü (a.s.m.) buyurdu diyorum, sen hâlâ biz onların mescide gitmelerini engelliyoruz, diyorsun! diye kızdı.

— Esselamu aleyke Yâ Resûlallah! Es Selamu aleyke ya Ebû Bekir! Es Selamu aleyke ey babacığım! diyerek onları ziyaret ederdi. Seferden döndüğünde evine gitmeden aynı şekilde önce mescide sonra Efendimizin yanına giderdi.

“Bana bir defa salât getiren kimseye Allah on defa salât eder, on günahını siler, derecesini on kat artırır.”

“Allah’ın rahmetinden dolayı onlara yumuşak davrandın. Şâyet kaba, katı yürekli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi...”

“Ensarı ancak iman edenler sever, onlara yalnızca münafıklar buğz ederler. Allah onları sevenleri sever, onlara kızanlara da kızar.”

— Bazı kimselere ne oluyor da benim akrabalarımı faydalı olamayacağımı iddia ediyor. Kıyamet günü bütün sebepler ve nesepler kesilecek, yalnızca benim nesebim ve vasıta oluşum kalacak. O dünyada da ahirette de bağlayıcıdır, buyurdu.”

“Sünnetime uyularak yapılan az amel, bidatlere uyularak yapılan çok amelden hayırlıdır.”

— Allah (c.c.) bize Resulü’nü gönderdiğinde hiçbir şey bilmiyorduk. Yaptığımız amellerin hepsini Allah Resûlü’nden (a.s.m.) öğrendik. Bundan sonrada ondan gördüğümüz gibi yaptık, diyerek sünnetin önemini çok açık bir biçimde ifade etti.

“Bana salavât etmeyi unutan yani ihmal eden, Cennetin yolunu unuttur.”

“Ey İnsanlar! Muhammed’e hürmetinizi, onun ev halkı hususunda da gözetip muhafaza ediniz!”

Beni dikkatle dinleyen Allah Resûlü (a.s.m.) İslâm hakkında bilgi verdi. Sonra Kur’ân okudu. Ona hayran kaldım. Bu kadar veciz bu kadar güzel bir söz duymamıştım. Onun ne şair sözü, ne sihir, ne de aldatmaca olmadığını anlamıştım. Ben hem şair hem güngörmüş, pek çok insanla karşılaşmış, onları dinlemiş biriydim. Sözden çok iyi anlıyordum. Onun anlattıkları çok farklı ve fevkalade güzel hakikatlerdi. Daha fazla düşünmeden hemen Müslüman oldum.

“Allah ve Resulü bir işe hükmettiği zaman, inanmış bir erkek ya da kadına o işi kendi isteğine göre seçme hakkı yoktur...”

— Kim benden sonra yok olmuş bir sünnetimi ihya ederse, ona ihya olan sünneti yerine getiren kişiye verilen sevap kadar sevap verilir. Bu sünneti yerine getirenin sevabından bir şey eksiltmez...”

— Allah’ım! Onu önünden, ardından, sağından, solundan, üst ve alt tarafından koru, buyurdu.

“Kim bana yalan isnad ederse Cehennemdeki yerine hazırlansın.” Bu konu hassasiyetle sürekli üzerinde durulması, devamlı yenilenmesi gereken çok önemli bir konudur. Bunun için öncelikle çocuklarımızı tanımalı, onlara nasıl yaklaşacağımızı, eğitim

metotlarını bilmeli, Allah Resûlü'nün (a.s.m.) çocuklara yaklaşımını öğrenmeli, her şeyden önce kendi yaşantımızla onlara örnek olmalıyız.

“Allah Ehl-i Beytime zulmedene, onlarla savaşanlara, onlara sövenlere ve kötülük yapanlara destek olanlara Cenneti haram kıldı.”

Hız. Abbas anlatıyor:

. Mâide Sûresi, 5:83.

— Böyle yaparsan sıkıntın giderilir, günahların affedilir.

Üçüncü günde aynı şeyler oldu.

— Allah Resûlü (a.s.m.): ‘İyiliklerin en güzeli, kişinin babasının dostuna iyilik yapmasıdır.’ buyurmuştu. Bunun babası Hız. Ömer'in dostuydu, diye cevap vererek yaptıklarının sebebini izah etti.

. İbn Kayyîm, 3/265.

. İbn Kayyîm, *Medâricü's-Sâlikîn*, 3/264.

. Ahzâb Sûresi, 33:36.

. Haşır Sûresi, 59:7.

. İbn Kayyîm, 3/269.

. İbn Kayyîm, 3/266.

. Nûr Sûresi, 24:54.

. Ahzâb Sûresi, 33:71.

. Nûr Sûresi, 24:56.

“Sakın sizden birinizi benim emrettiğim ya da yasakladığım işlerimden biri söz konusu olduğunda, koltuğuna yaslanarak: ‘Bilmem. Biz yalnızca Allah'ın kitabında olana tabi oluruz.’ derken görmeyeyim,” buyurdu.

. Nisâ Sûresi, 4:80.

. Enbiyâ Sûresi, 21:47.

. Ahzâb Sûresi, 33:45; Fetih Sûresi, 48:8.

. Ahzâb Sûresi, 33:21.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:159.

. Tevbe Sûresi, 9:128.

. Bakara Sûresi, 2:151, Âl-i İmrân Sûresi, 3:164.

. *Müsned*; 5/422; Taberânî, *el-Mu`cemü'l-Kebir*, 4/189. Geniş bilgi için bakınız. ‘*Ebü Eyyûb el-Ensârî*’.

. *Müsned*, 5/419-420; İbn Manzûr, *Muhtasar*, 2:260.

. İbn Kesîr, 3/242.

. İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, 3/242.

— Allah Resulü (a.s.m.) ve sahabilerinin böyle namaz kıldıklarını görmedim. Onu zayi ettiniz, ona yapacağınızı yaptınız, diyerek üzüntüsünün sebebini belirtti.

“Allah’ın yeryüzünde gezici melekleri vardır. Onlar ümmetimin selamını bana ulaştırırlar.”

“Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara güven duygusu vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir.”

— Ey Kureyşliler! Vallahi burası durulacak bir yer değil. Atlar, develer ölmeye başladı. Kıtık her tarafı sardı. Soğuk ve fırtına aman vermiyor. Ne tencerelerimiz ne ateşimiz ne çadırlarımız yerinde durmuyor, uçup gidiyor. Üstelik Kureyza Yahudileri bize karşı olumsuz tavır takınmaya başladı. Onlardan gelen haberler pekiyi değil. Vakit kaybetmeden hemen geri dönmeliyiz, dedi. Sonrada devesine binip Mekke’ye doğru yöneldi. Diğer kabilelerde onlardan farksızdı. Soğuk, fırtına, açlık onları da bitirmişti. Fırtınanın başlarına yağdırdığı taşlar, hayatlarından bıktırmıştı. Onlarda hazırlanıp kaçarcasına Mekke’ye doğru yöneldiler.

“Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra kim peygambere karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola girerse, onu o yolda bırakır, Cehenneme koyarız. O ne kötü bir yerdir.”

“Nerede olursanız olun bana salât edin! Sizin salâtınız bana ulaştırılır.”

. Müslim, *Bir ve Sıla*, 11-12; Ebû Dâvud, *Bir*, 120.

. Âl-i İmrân Sûresi, 3:31.

Allah Resûlü’nün (a.s.m.) emrini yerine getiren genç, yanımızdan ayrılarak geri döndü.

. *Müsned*, 2/65, 94.

. *Müsned*, 2/36; Taberânî, *el-Mu`cemü’l-Kebir*, 12/326.

. *Müsned*, 2/49, 95.

. el-Hindî, *Kenzü’l-Ummâl*, 1096.

. Buhârî, *Tefsirü’l-Kur’an*, 1/1.

. Enfâl Sûresi, 8:24.

. Buhârî, *Bedü’l-Halk*, 6; Müslim, *Bir ve Sıla*, 157.

— Allah Resûlü'nün (a.s.m.) böyle yaptığını gördüğüm için böyle yaptım, derdi.

İrfan yani tanımak; bilinen bir şeyi yeniden keşfetmektir.

. Kâdî İyâz, *Şifâ*, 2/267.

— Ben bu mezar taşı için değil, Allah Resûlü (a.s.m.) için geldim. Onun; “Din işleri ehliyetli kimseler üstlendiği zaman kaygılanmayın. Fakat ehil olmayanlar başa geçince o zaman ne kadar ağlarsanız yeridir.” dediğini duymuştum bunun için ağlıyorum, cevabını verir.

. *Müsned*, 2/40.

. İbn Sa'd, 4/168.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/156.

. İbn Hacer, *İsâbe*, 4836.

. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 3314.

. Ebû Nu'aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/310.

. Kandehevî, *Hayatu's-Sahabe*, 2/655.

. İbn Sa'd, *Tabakât*, 4/145.

. Ebû Ya'la, *Müsned*, 5/146.

“Allah müminlerden, mallarını ve canlarını Cennet karşılığında satın almıştır...”

. *Müsned*, 2/119.

Bu amelimizin hedefe ulaşması için şu âyete kulak verelim: “Ey iman edenler! Peygamberle gizli (özel) bir şey konuşacağınız zaman bu konuşmadan önce bir sadaka verin! Bu sizin için daha hayırlı daha iyidir. Şâyet verecek bir şey bulamazsanız bilin ki Allah bağışlayandır, rahimdir.”

. Buhârî, *Edeb* 134.

. Ebû Dâvud, *Sünnet*, 5.

. Buhârî, *İtisam*, 2; Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/426.

. Şâmî, 11/427

. Şâmî, 11/427.

. Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, 11/427.

. *Müsned*, 4/147.

. İbn Manzûr, *Muhtasar*, 5/70.

. Zehebî, *Siyerü Alâmü'n-Nübelâ*, 896. *Şahıs*.

. Şâmî, 11/429.

“Şahadet ederim ki Muhammed (a.s.m.) onun kulu ve elçisidir. Vahyinin emini, insanlar arasından seçtiği, kendi ile onlar arasındaki elçisidir. Dosdoğru yolu gösteren dini, onunla bize tebliğ için gönderdi. O alemlere rahmet, muttakilere imam, bütün insanlığa hüccettir. Allah onu insanlığın cehalette olduğu bir zamanda gönderdi. Onları Resulün vasıtası ile doğru yola erdirdi. Kullarına onu sevmeyi, ona itaat etmeyi, saygı göstermeyi, hukukunu gözetmeyi farz kıldı.”

Bazı âlimler; “Efendimize yapılan salavâtlar, Allah Resûlü’ne (a.s.m.) *onu söyleyen kişinin ismi ile birlikte ulaştırılır.*” müjdesini vermişlerdir.

— Allah (c.c.) âyetinde; “Ey iman edenler! Allah ve Resulü sizi, *size hayat verecek şeylere çağırdığı* zaman onlara hemen uyun!” buyurmuyor mu? Dedi.

— O Sümâme b. Usal’dır. Onu mescidin direklerinden birine bağlayın! Ona iyi davranın! Yediklerinizden ona da ikram edin!

“Size Allah’tan korkmanızı, başınızda ki Habeşli bir köle bile olsa dinleyip itaat etmenizi istiyorum. Benden sonra yaşayanlar pek çok ihtilafa şahit olacaklar. O zaman, benim ve hidâyete ulaştıracak olan Raşit halifelerimin sünnetine tabi olun! Ona sımsıkı sarılın. Onu azı dişinizle sımsıkı tutun! (Din hususunda) Sonradan çıkarılan işlerden sakının! Sonradan çıkarılan her şey bidattir. Her bidat ise dalalettir, buyurdu.”

— Allah Resulü (a.s.m.) bu şekilde hac yapıyordu. Haydi, kalk işine bak!” Diğer oğlu Bilal anlatıyor:

Onun sünnete bağlılığındaki aşkı hakkında Hz. Âişe: “Abdullah b. Ömer’den daha fazla Allah Resûlü’nü (a.s.m.) takip edip ona uyan birini görmedim,” derdi.

“Allah ve melekleri, Peygamber’e çok salavât getirirler. Ey müminler! Siz de ona salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin!”

“Allahumme salli alâ Muhammedin ve alâ âlihî ve ashâbihî ve evlâdihî ve ezvâcihî ve zürriyâtihi ve ehli beytihi ve eshârihi ve ensârihi ve eşyâihî ve muhibbihî ve ümmetihi ve ‘aleyna ma’hum ecma’in Yâ erhamerrâhimîn” diye salavât getirsin.”

“...Her kim Allah ve Resulüne karşı gelirse apaçık sapıklığa düşmüş olur.”Allah Resûlü (a.s.m.) ise:

“Gerçek cimri, yanında anıldığım zaman bana salavât etmeyendir.”

— Uzaklaşın, uzaklaşın, uzaklaşın! derim.

“Kim bana salât getirirse, kıyamet günü ona şefaathçi olurum.”

“Abdullah b. Ömer Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sünnetine uymaya çok önem verirdi. Efendimizin yaşam şekline ve yaşadığı yerlerdeki anısına olan düşkünlüğü nedeniyle aklını kaybedeceğinden korkardık.”

— Allah biliyor ya siz insanlar arasında en çok sevdiğim kişilersiniz, buyurdu.

“Kalk ey uykucu diye seslenerek beni uyandırdı.

Âyetlerin işaretinden de açıkça anlaşılacağı gibi Allah Resûlü’nü (a.s.m.) tanımanın özel bir nedeni daha vardır. Bu özel neden *onu örnek almaktır*. Örnek almak onu tanımaya bağlıdır şüphesiz. Allah, bir başka âyet-i kerimede şöyle buyuruyor: “Andolsun ki, Allah Resûlü’nde (a.s.m.) sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok zikredenler için güzel örnekler vardır.”

— Allah Resûlü’nün (a.s.m.) yaptığı bir şeyi terk etmeyip mutlaka yaptım. Onun işlerinden birini yapmayı terk edersem ayağımın kayacağından korkarım. Üsâme b. Zeyd’in hizmetine bakan kişi onunla Vadi’l-Kura’ya doğru yolculuk yaparken Üsâme’nin seferde olduğu halde Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutmaya devam ettiğini gördü. Hizmetçi:

— Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, siz insanlar arasında en çok sevdiğim kişilersiniz, buyurdu.

“Ey iman edenler! Allah’ın üzerinizdeki nimetlerini hatırlayın. Üzerinize ordular geldiğinde onlara karşı bir rüzgâr ve görmediğiniz ordular göndermiştik. Allah yaptıklarınızı çok iyi görmekteydi.”

Şüphesiz ki Allah yolunda sünnetle yetinmek, sünnetin dışında büyük çabalar göstererek, çok amel yapmaktan daha hayırlıdır. İster az ister çok amel edin onun peygamberlerin yoluna ve sünnetine uygun olup olmadığına bakın! derdi.

— Ey Ebû Eyyûb! Gökyüzünün ve Cennetin kapıları bu saatlerde açılır. Ne Cennetin ne de göklerin kapısı, namaz kılıncaya kadar da

kapanmaz. Onun için, bu saatte yaptığım hayırların gökyüzüne yükselmesini severim, buyurdu.”

“Bir Müslüman bana selam verirse, Allah bana ruhumu geri verir, onun selamını alırım.”

“Müminler içinde Allah’a verdikleri sözde duran nice erler vardır. Onlardan kimi sözünü yerine getirip o yolda canını vermiş, kimide (şehitliği) beklemektedir. Hiçbir şekilde sözlerini değiştirmemişlerdir.”

“...Peygamber size ne verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan kaçının. Allah’tan korkun. Çünkü Allah’ın azabı çetindir.”

“Namaz kılın, zekât verin, peygambere itaat edin ki merhamet olunasz.”

Okumu ve kılıcımı yanıma aldım. Sonra kalkıp hedefe doğru yürümeye başladım. Herkes soğuktan tir tir titrerken ben ne korku nede soğuğu hissetmiyordum. Yürüye yürüye düşman karargâhına vardım. Ebû Süfyan’ın da içlerinde bulunduğu bir grup ateş yakmış ısıyorlardı. Ebû Süfyan sırtını ateşe doğru dönmüş ısınmaya çalışıyordu. Onun böyle çok kolay bir hedefte olduğunu görünce ateşin ışığından faydalanarak vurmak istedim. Gayri ihtiyari okumu yayıma yerleştirip, nişan aldım. Tam atacakken Allah Resûlü’nün (a.s.m.) tembih ettiği sözü hatırladım. O beni “Sakın aleyhimize bir harekette bulunma!” diye uyarmıştı. Eğer oku atsaydım mutlaka isabet ettirirdim. Allah Resûlü’nün (a.s.m.) sözünden dolayı niyetimden vazgeçerek topluluğun bulunduğu yere doğru gittim. Gizlice aralarına girdim. Ateşe yaklaşıp onlarla birlikte ısınmaya başladım.

— Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a yemin ederin ki, Allah ve Resulü için sizi sevmeyen Cennete giremez, buyurdu.”

“Kendi içinizden size âyetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size kitabı ve hikmeti talim eden, bilmediklerinizi öğreten bir resul gönderdik.”

Kaynaklar

- Abdurrahman es-Sehâvî, *İsticlâb İrtikâu'l-Guref*, I-II, Beyrut, 2000.
- 'Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, I-II, Beyrut, 1351.
- Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I-VI, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
- _____, *Fedâilu's-Sahabe*, I-II, Dâru ibni'l-Cevziyye, 1462.
- Ahmed Halîl Cum'a, *Fursân min Asri'n-Nebevî*, Beyrut, 2005.
- _____, *Nisâu Ehli'l-Beyt*, Beyrut, 2005.
- _____, *Ulamâu's-Sahabe*, Beyrut, 2006.
- Alûsî, Mahmud, *Ruhu'l-Meâni*, I-XVI, Beyrut, 1997.
- el-'Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, I-XVI, Beyrut, 1998.
- Bediüzzaman Said Nursî, *Risale-i Nur Külliyyatı*, I-II, Nesil Yayınları, İstanbul, 2004.
- el-Belâzurî, *Ensâbu'l Eşrâf*, I-XXV, Dımışk, 1997.
- el-Beyhakî, Ahmed b. Hüseyin, *Delâilu'n-Nübüvve*, I-VII, Beyrut, 1985.
- _____, *Sünen*, I-X, Beyrut.
- Buhârî, *Sahih*, I-VIII, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
- Dârimî, es-Sünen, I-II, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
- Diyyar-ı Bekrî, Hamîs, I-II, Beyrut.
- DİA, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.
- Ebû Dâvud, *es-Sünen*, I-V, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
- Ebû Nu'aym, el-İsbahânî, *Hilyetü'l-Evliyâ*, I-X, Beyrut.
- _____, *Delâilu'n-Nübüvve*, Haydarabad, 1950.
- _____, *Mârifetü's-Sahabe*, I-V, Beyrut, 2002.
- Ebû Ya'la, *Müsned*, I-VII, Beyrut, 1998.
- Fazlurrahman, *Sîret Ansiklopedisi*, I-III, İnkılap, 1988.
- el-Gazâlî, Ebû Hâmid, *İhyâ Ulumi'd-Dîn*, I-IV, Buyrut.
- Hâlid Abdurrahman Akk, *Uzama Havle'r-Resûl*, I-III, Beyrut, 1991.
- Hâkim, *el-Müstedrek*, I-IV, Riyad.
- Heysemi, *Mecma'u'z-Zevâid ve Menba'u'l-Fevâid*, I-X, Beyrut, 1967.
- el-Hindî, Aliyyü'l-Müttekî, *Kenzü'l-Ummâl*, I-II, Beyrut, 2005.
- İbn Abdilberr, Muhammed, *el-İstîab fî Mağrifeti'l-Ashâb*, I-IV, Kahire.
- İbn Cevzî, *Sıfatü's-Safve*, Beyrut, 2005.

İbn Hacer el-Askalânî, *el-İsâbe fî Temyîzî's-Sahabe*, I-IV, Beyrut, 2004.

_____, Fethu'l-Bârî bi-Şerhi Sahîhi'l-Buhârî, I-XII, Mısır, 1319-1329.

İbn Hişam, *es-Sîretu'n-Nebeviyye*, I-IV, Mısır.

İbn Kayyûm el-Cevziyye, Muhammed b. Ebî Bekir, *Medâricü's-Sâlikîn*, I-III, Kahire, 2005.

_____, Ravdatü'l-Muhibbîn ve Nezhetü'l- Müştâkîn, Suriye, 2000.

_____, *Vâbil'ü-Sayb*, Beyrut, 2004.

İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, I-II, Beytû'l-Efkâr, Lübnan, 2004.

_____, *Tefsiru'l-Kur'ânî'l-Azîm*, I-VIII, İstanbul, Kahraman Yayınları, 1985.

_____, *Sîretü'n-Nebevî*, I-II, Beyrut.

İbn Mâce, *Sünen*, I-II, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

İbn Manzûr, Muhtasar Tarihi Dımışk li İbn Asâkir, I-XXIX, Suriye, 1984.

Muhibbüddîn İbn Muhammed et-Taberî, *Riyâdu'n-Nadre*, I-II, Dâru'l-Garbi'l-İsâmî, 1996.

İbn Sa'd, *et-Tabakâtü'l- Kübrâ*, I-VIII, Beyrut.

İbn Seyyidü'n-Nâs, *'Uyûnu'l-Eser*, I-II, Beyrut, 1993.

İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Gâbe fî Ma'rifeti's-Sahabe*, I-VII, Kahire, 1970

_____, *el-Kâmil fi't-Târih*, Beytû'l-Efkâr, Beyrut.

el-İskenderî, Mahmûd b. Fadlillah el-İskanderî, *Habbetü'l-Mahabbe*, Kahire, 2002.

Kâdî İyâz, eş-Şifâ bi Ta'rîfi Hukûki'l-Mustafâ, I-II, Kahire, 2004.

Kal'acî, Muhammed Revvâs, *Mevsû'atü Fıkhi Abdullah b. Ömer*, Beyrut, 1995.

el-Kandehlevî, Yusuf, *Hayâtü's-Sahabe*, I-III, Dâru'l-Ma'refe, Beyrut.

Kettânî, *Terâtîbu'l- İdariye*, I-II, Beyrut.

Kur'ân-Kerim Açıklamalı Meâli, TDV, Ankara, 1999.

Kurtubî, *el-Câmi'li Ahkâmü'l-Kur'ân*, I-XII, Kahire, 2005.

Kuşeyrî, Ebû'l-Kâsım Abdülkerim, *er-Risâletü'l-Kuşeyrîye*, Beyrut, 2005.

el-Makrîzî, *İmtâu'l-Esmâ'*, I-XV, Beyrut, 1999.

Muvatta, İmam Mâlik, I-II, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.

Müslim, *Sahih*, I-III, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
Nesâî, *Sünen*, I-VIII, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
en-Nisâbûrî, *Şerefü'l-Mustafâ*, I-VI, Mekketü'l-Mükerrame, 2003.
er-Razî, Fahrettin, *et-Tefsiru'l-Kebîr*, I-XXXII, Tahran.
Salih Ahmed eş-Şâmî, *Muhabbetu'llah ve Resûluhu*, Beyrut, 2003.
es-Suyûtî, Celâleddin, *Târih-i Hulefâ*, İstanbul, 1952.
eş-Şâmî, Muhammed Yusuf es-Sâlihî, *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Reşâd*, I-XIV, Beyrut, 1993.
Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, I-XXV.
Taberî, Ebû Cafer Muhammed b. Cerir, *Târîhu'l-Ümem ve'l-Mülk*, I, Beytü'l-Efkâr.
Tirmizî, *Sünen*, I-VI, İstanbul, 1992, Çağrı Yayınları.
Vâkıdî, *Megâzi*, I-III, Beyrut, 1984.
ez-Zehebî, *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, I-III, Beyrut, 2004.
Zerkânî, Muhammed Abdu'l-Azîm, *Şerhu'l-Mevâhibü'n-Ledüniyye*, I-XII, Beyrut, 1996.
_____, *Menâhilü'l-İrfân*, I-II, Kahire, 1918.